

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ

ΠΜΣ ΣΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Θέμα Πτυχιακής Εργασίας::

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Επιβλέπων:

Επίκουρος Καθηγητής κ. Φίλιππος Δ. Νικόλαος

Τριμελής Επιτροπή:

Καθηγητής κ. Αντζουλάτος Α.

Καθηγητής κ. Πιπτής Ν.

Επικ. Καθηγητής κ. Φίλιππος Ν.

Υποβάλλεται από τη Φοιτήτρια:

Πιζάνια Ν. Γεωργία (Αριθ. Μητρώου ΜΧΑΝ/0431)

Περίοδος:

Σεπτέμβριος 2006

*Τις θερμές ευχαριστίες μου,
σε όλους του καθηγητές του Μεταπτυχιακού
Προγράμματος, ιδιαιτέρως στον κ. Φίλιππα Ν.
για την πολύτιμη βοήθεια και υποστήριξή του.*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	I
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	1
1. Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ	1
2. ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ	4
2.1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ	4
2.2. ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ	5
2.3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	5
2.4. ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ	7
2.5. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ	7
2.6. ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗΣ	9
2.7. ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	9
3. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	9
3.1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	9
3.2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	10
3.3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	10
4. ΔΙΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	11
4.1. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ	11
4.2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	11
4.3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	11
5. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ	12
5.1. ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	12
5.2. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	13
5.3. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ	13
5.4. ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	14
6. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ	14
6.1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	14
6.2. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: Ο ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΕπ	16
1. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΕΤΕπ)	16
1.1. ΈΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	17
1.2. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ	18
1.3. ΜΕΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	18
1.4. ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΤΕπ	20
1.4.1. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΩΝ	20
1.4.2. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	21
1.4.3. ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	21

1.4.4. ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	24
2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΕΤΑΕ)	24
2.1. ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΤΑΕ	25
3. Ο ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΕπ	26
3.1. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΜΙΛΟ ΕΤΕπ	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	28
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	28
2. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ	29
3. ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ «ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ 2010»	30
4. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	32
5. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ (ΔΕΔ)	35
6. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΜΜΕ)	37
7. FEMIP: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΕΕ	39
8. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΙΣ ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ	41
9. ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΔΟΤΗΣ ΧΡΕΟΓΡΑΦΩΝ	44
10. ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΤΕΠ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΝΑΨΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΕΡΓΩΝ	58
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	58
2. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΤΕπ	58
3. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΑΝΑΔΟΧΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	59
4. ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΟΧΟΙ: ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΙ ΡΟΛΟΙ	60
5. ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ	60
6. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ	61
6.1. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΑΓΟΥΣΕΣ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ	61
6.2. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΗ ΥΠΑΓΟΥΣΕΣ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ	62
6.3. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ	62
7. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΠΑΡΟΧΕΩΝ ΈΡΓΩΝ, ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	63
7.1. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΞ' ΙΔΙΩΝ ΠΟΡΩΝ	63
7.2. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ Η' ΟΜΟΕΙΔΕΙΣ ΠΟΡΟΥΣ	63
7.3. ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΞ' ΙΔΙΩΝ ΠΟΡΩΝ	63
8. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΣΥΝΑΨΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	64
8.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ	65
8.2. ΤΟΠΙΚΟΙ (ΕΘΝΙΚΟΙ) ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ	66
9. ΕΠΙΛΟΓΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΣΥΝΑΨΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	67
9.1. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ	67
9.2. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	71
9.3. ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	72
10. ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ	74

11. ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	74
12. ΑΝΟΙΧΤΕΣ Η΄ ΚΛΕΙΣΤΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	75
12.1. ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ	76
12.2. ΠΡΟΕΠΙΛΟΓΗ ΣΤΙΣ ΚΛΕΙΣΤΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	77
12.3. ΈΓΓΡΑΦΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ	78
12.4. ΓΛΩΣΣΑ	79
12.5. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ	80
12.6. ΤΙΜΗ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ	80
12.7. ΝΟΜΙΣΜΑ	81
12.8. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ	82
12.9. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ	82
12.10. ΆΝΟΙΓΜΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ	83
12.11. ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	84
13. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ	85
13.1. ΈΡΓΑ ΕΝΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ	85
13.2. ΈΡΓΑ ΕΚΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ	85
13.3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ	86
13.4. ΕΠΙΛΟΓΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ	87
13.5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΠΑΡΟΧΕΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ	88
13.6. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	89
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	90
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	90
2. ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΤΕΠ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	91
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: Η ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΩΝΙΑ	93
1. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ	93
2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	94
3. ΜΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ	95
3.1. ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	95
3.2. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	99
3.3. ΤΑ ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ	102
4. ΤΑ ΜΕΙΖΟΝΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΗΜΕΡΑ	107
4.1. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	107
4.2. ΜΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	108
5. Η ΠΟΛΩΝΙΑ ΚΑΙ Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΓΚΡΙΣΗ	112
6. ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	115
7. ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ	118
8. Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	120

9. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	123
10. ΙΣΟΤΙΜΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	126
11. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	128
12. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	130
13. ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	132
14. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	134
15. ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ	136
16. ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΈΡΕΥΝΑ, ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ	136
17. ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ	140
18. ΥΠΟΣΧΟΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	142
18.1. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ	143
18.2. ΠΟΙΟΤΗΤΑ	147
18.3. ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ – ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ	149
18.4. ΔΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ	151
18.5. ΤΑ ΑΕΙ ΕΝΤΟΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ	152
19. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	154
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο: ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ 30 ΔΥΝΗΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	155
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ 2005: ΟΜΙΛΟΥ ΕΤΕπ, ΕΤΕπ, ΕΤΑΕ)	170
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	180

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η παρουσίαση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ), του μεγαλύτερου πολυμερή χρηματοπιστωτικού οργανισμού στον κόσμο, καθώς και η συμβολή της στην οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική συνοχή των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των χωρών-εταίρων αυτής.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μία σύντομη ιστορική αναδρομή στη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Επίσης, παρουσιάζονται συνοπτικά τα όργανα της Ένωσης και οι κυριότερες αρμοδιότητές τους.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο Όμιλος ΕΤΕπ, που απαρτίζεται από την ΕΤΕπ και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΑΕ).

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι τομείς στους οποίους η Τράπεζα δραστηριοποιείται και υπογραμμίζεται η συμβολή της στην υλοποίηση των πολιτικών της Ένωσης και των στόχων της στρατηγικής της Λισσαβώνας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο περιγράφεται η πολιτική που ακολουθεί η ΕΤΕπ σχετικά με τη σύναψη συμβάσεων έργων.

Το πέμπτο κεφάλαιο αποτελεί μία αναφορά στις κυριότερες χρηματοδοτήσεις της Τράπεζας στην χώρα μας.

Στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα σημαντικότερα σημεία μίας μελέτης της ΕΤΕπ σε συνεργασία με την Παγκόσμια Τράπεζα και η οποία αφορά την τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Πολωνία. Το συγκεκριμένο κεφάλαιο έχει ιδιαίτερη βαρύτητα, καθώς αποτελεί την έμπρακτη απόδειξη της συμβολής της Τράπεζας στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού μίας χώρας, ενώ παράλληλα αποτελεί και έναν πολύτιμο οδηγό, που μπορεί να εκμεταλλευτεί κάθε κράτος για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού του συστήματος.

Το τελευταίο κεφάλαιο απαντά με συντομία σε ερωτήσεις που πιθανότατα θα έθεταν οι ενδιαφερόμενοι για την Τράπεζα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

1. Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Η ιδέα για τη δημιουργία μίας ενοποιημένης Ευρώπης είχε ήδη ξεκινήσει από τον 14^ο αιώνα. Η ανάγκη, όμως, για την υλοποίηση της ιδέας αυτής έγινε πιο έντονη μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και τις καταστροφές αυτού στην γηραιά ήπειρο. Οξύτατα προβλήματα, όπως η ανοικοδόμηση της κατεστραμμένης Ευρώπης, η καταπολέμηση του φασισμού, το γερμανικό πρόβλημα, η σχέση ανατολής – δύσης, αναζωπύρωσαν τις προσπάθειες για την ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Πρωταρχικό και θεμελιώδη ρόλο στην γέννηση και ανάπτυξη της Κοινότητας διαδραμάτισε το 1950, ο γάλλος υπουργός εξωτερικών, Robert Schuman. Με τη διακήρυξή του της 9^{ης} Μαΐου 1950, πρότεινε τη δημιουργία μίας κοινής αγοράς σε δύο βασικούς οικονομικούς τομείς, του άνθρακα και του χάλυβα, οι οποίοι είχαν χρησιμοποιηθεί έως τότε έντονα για τη διεξαγωγή των πολέμων. Η πρόταση του Schuman, το σχέδιο της οποίας επεξεργάστηκε ο σύμβουλός του και μεγάλος ευρωπαϊστής της εποχής Jean Monnet, απευθυνόταν σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη, τα οποία καλούνταν να εκχωρήσουν σε μία υπερεθνική οντότητα κυριαρχικά τους δικαιώματα. Στην πρόταση του υπουργού εξωτερικών της Γαλλίας απάντησαν θετικά πέντε ευρωπαϊκά κράτη – η Γερμανία, η Ιταλία, το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο και η Ολλανδία – όπου μαζί με την Γαλλία, υπέγραψαν στο Παρίσι, στις 18 Απριλίου 1951, την πεντηκονταετούς διάρκειας Συνθήκη Ίδρυσης της **Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ)**. Η Ευρώπη των έξι άρχισε να οικοδομείται από τις 25 Ιουλίου 1952, όπου η Συνθήκη της ΕΚΑΧ τέθηκε σε εφαρμογή.

Στη συνέχεια τα έξι ιδρυτικά κράτη-μέλη της «ενωμένης Ευρώπης» υπέγραψαν στην Ρώμη, στις 25 Μαρτίου 1957, την Συνθήκη Ίδρυσης της **Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ)**, γνωστής ως **ΕΥΡΑΤΟΜ**, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 1958. Η Συνθήκη αυτή στόχευε στη δημιουργία μίας κοινής αγοράς πυρηνικών υλικών και εφοδίων υπό μία κοινή νομοθεσία, στην ύπαρξη ενός κοινού συστήματος εφοδιασμού πρώτων υλών, κοινού συστήματος ελέγχου χρήσης για ειρηνικούς σκοπούς της πυρηνικής ενέργειας, καθώς και κοινών κανόνων ασφαλείας του πληθυσμού και των

εργαζομένων έναντι της ραδιενέργειας. Κύριος στόχος της ΕΥΡΑΤΟΜ υπήρξε η λειτουργία ενός Κοινού Κέντρου Ερευνών, για την ανάπτυξη της τεχνολογίας και την παραγωγή πυρηνικής ενέργειας στην Ευρώπη.

Παράλληλα με την Συνθήκη Ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, τα έξι αρχικά κράτη-μέλη υπέγραψαν στις 25 Μαρτίου 1957, στον λόφο του Καπιτωλίου της Ρώμης, την Συνθήκη Ίδρυσης της **Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ)**, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 1958. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, στόχευε σε ένα ευρύτερο φάσμα οικονομικών και άλλων δραστηριοτήτων, με τη δημιουργία μίας κοινής αγοράς και την ελεύθερη κυκλοφορία εντός αυτής όλων των συντελεστών παραγωγής, εμπορευμάτων, προσώπων, κεφαλαίων, υπηρεσιών. Κύριος στόχος των προσπαθειών αυτών ήταν η σταθερή βελτίωση των όρων διαβίωσης και απασχόλησης των λαών της Κοινότητας. Η Συνθήκη της ΕΟΚ υπήρξε μία «Συνθήκη πλαίσιο», όπου έθετε γενικά στόχους στον τομέα της οικονομίας, αλλά και σε συναφείς προς την οικονομία τομείς, όπως την επαγγελματική εκπαίδευση.

Η οργανωτική άρθρωση των δύο νέων κοινοτήτων υπήρξε η ίδια με εκείνη της ΕΚΑΧ. Έτσι, και εδώ προβλέπονταν τέσσερα όργανα, η Κοινοβουλευτική Συνέλευση, το Συμβούλιο, η Επιτροπή (που αντιστοιχεί στην Ανώτατη Αρχή της ΕΚΑΧ) και το Δικαστήριο.

Οι εντυπωσιακές επιτυχίες της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, οδήγησαν το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Δανία, την Ιρλανδία και τη Νορβηγία να υποβάλλουν το 1961 αίτηση ένταξης στις Κοινότητες. Μετά από δύσκολες διαπραγματεύσεις, οι Συνθήκες προσχώρησης υπογράφηκαν στις 22 Ιανουαρίου 1972. Η ένταξη του Ηνωμένου Βασιλείου, της Δανίας και της Ιρλανδίας πραγματοποιήθηκαν την 1^η Ιανουαρίου 1973, κατόπιν επικύρωσης των Συνθηκών από τα εθνικά κοινοβούλια. Η Νορβηγία δεν εντάχθηκε τελικά, διότι 53,94% του νορβηγικού λαού αντιτάχθηκε με δημοψήφισμα στην ένταξη. Οι κυβερνήσεις και οι κεντρικές τράπεζες των εννέα κρατών-μελών δημιούργησαν το 1979 το **Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ)**. Επρόκειτο για ένα μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών (ΜΣΙ), ο οποίος βασιζόταν σε σταθερές αλλά προσαρμοσμένες συναλλαγματικές ισοτιμίες μεταξύ των νομισμάτων των συμμετεχουσών χωρών.

Το 1975 η Ελλάδα υπέβαλε αίτηση ένταξης στις Κοινότητες και το 1977 η Ισπανία και η Πορτογαλία. Τελικά, η Ελλάδα εντάχθηκε την 1^η Ιανουαρίου 1981 και την 1^η Ιανουαρίου του 1986 οι δύο άλλες χώρες.

Το 1988, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνεργχόμενο σε επίπεδο αρχηγών-κρατών ή κυβερνήσεων, επιβεβαιώνει τον στόχο δημιουργίας μίας **Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ONE)**. Επιτροπή εμπειρογνομόνων, υπό την προεδρία του Jacques Delors, υπέβαλε έκθεση βάσει της οποίας η μετάβαση στην ONE θα πραγματοποιούταν σε τρία στάδια.

Την 1^η Ιουλίου 1987 έγινε μία σημαντική τροποποίηση των Ιδρυτικών Συνθηκών των Κοινοτήτων με τη θέση σε ισχύ της **Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης**, με την οποία οι δώδεκα αποφάσισαν να προβούν στην ολοκλήρωση της εσωτερικής τους αγοράς μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 1992. Τελικά, στις 7 Φεβρουαρίου του 1992 υπογράφηκε στο Μάαστριχτ η **Συνθήκη Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΕΕ)**, με την οποία πλέον η Ένωση βασίζεται στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες συμπληρωμένες με νέες πολιτικές και μορφές συνεργασίας. Συγκεκριμένα, η ονομασία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας απλουστεύθηκε σε «Ευρωπαϊκή Κοινότητα», ενώ παράλληλα εισήχθηκαν νέες μορφές συνεργασίας μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών-μελών στον τομέα της άμυνας, της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων. Έτσι, δημιουργήθηκε μία νέα δομή με τρεις «πυλώνες», τον κύριο πυλώνα της Κοινότητας, τον πυλώνα της στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων και αυτόν της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ). Η Συνθήκη του Μάαστριχτ τέθηκε σε ισχύ την 1^η Νοεμβρίου 1993 μετά την κύρωσή της από τα δώδεκα κράτη-μέλη.

Στη συνέχεια η Ευρώπη των δώδεκα έγινε η Ευρώπη των δεκαπέντε, με την ένταξη της Αυστρίας, της Φιλανδίας και της Σουηδίας την 1^η Ιανουαρίου 1995. Ο νορβηγικός λαός ψήφισε και πάλι κατά της ένταξης στην Ένωση, με ποσοστό 52,8%.

Το διάστημα 1990-1999 επιτυγχάνεται και η δημιουργία της ONE σε τρία στάδια.

Στις 2 Οκτωβρίου 1997 υπογράφηκε από τους αρχηγούς των κυβερνήσεων των δεκαπέντε κρατών-μελών της Ένωσης η **Συνθήκη του Άμστερνταμ**, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1^η Μαΐου 1999. Με την Συνθήκη αυτή καθιερώνεται μία πιο δημοκρατική Ευρώπη, που εξασφαλίζει τον σεβασμό των

δικαιωμάτων του ανθρώπου και των δημοκρατικών αρχών από τα κράτη-μέλη. Μεγάλη πρόοδος σημειώνεται σε τομείς που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της Ένωσης και την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος.

Στις 26 Φεβρουαρίου 2001 υπογράφηκε η [Συνθήκη της Νίκαιας](#), η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1^η Φεβρουαρίου 2003. Βασικός σκοπός της ήταν η μεταρρύθμιση των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, για την αποτελεσματικότερη λειτουργία αυτής μετά την διεύρυνσή της σε δέκα νέα κράτη μέλη. Οι νέες δέκα χώρες που εντάχθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση την 1^η Μαΐου 2004, ύστερα από την υπογραφή της συνθήκης προσχώρησής τους το έτος 2003 είναι η Πολωνία, η Τσέχικη Δημοκρατία, η Ουγγαρία, η Σλοβακική Δημοκρατία, η Σλοβενία, η Λιθουανία, η Κύπρος, η Λεττονία, η Εσθονία και η Μάλτα.

Στο στάδιο του σχεδίου βρίσκεται η [Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης](#), η οποία θα αντικαταστήσει όλες τις υφιστάμενες συνθήκες από ένα ενιαίο κείμενο. Το Σύνταγμα αυτό εγκρίθηκε από τους αρχηγούς των κρατών-μελών κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, που έλαβε χώρα στις Βρυξέλλες στις 17-18 Ιουνίου 2004 και υπογράφηκε στη Ρώμη στις 29 Οκτωβρίου 2004. Το Σύνταγμα δεν πρόκειται να τεθεί σε ισχύ αν δεν κυρωθεί και από τα 25 κράτη-μέλη της Ένωσης, σύμφωνα με τις οικείες συνταγματικές ρυθμίσεις του καθενός.

2. ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

2.1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ:

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποτελείται από 732 βουλευτές, οι οποίοι εκλέγονται με άμεση ψηφοφορία σε κάθε ένα από τα 25 κράτη-μέλη της Ένωσης. Οι βουλευτές αυτοί αποτελούν τους αντιπροσώπους των 457 εκατομμυρίων πολιτών του ευρωπαϊκού οικοδομήματος.

Το Κοινοβούλιο προσπαθεί καθημερινά να νομοθετεί, μαζί με το Συμβούλιο Υπουργών που αντιπροσωπεύει τις 25 κυβερνήσεις, σε τομείς όπως η προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, η προώθηση της ισότητας μεταξύ των δύο φύλων, η βελτίωση της πρόσβασης στη γνώση των νέων τεχνολογιών και σε μία πληθώρα ακόμη θεμάτων, που αφορούν κυρίως την

καθημερινή ζωή των πολιτών και βρίσκονται στην αρμοδιότητα της Ένωσης. Τέλος το Κοινοβούλιο συμμετέχει στη μεγάλη συζήτηση για το μέλλον της Ευρώπης επιθυμώντας την ενεργό συμμετοχή των πολιτών της.

2.2. ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ:

Στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνεδριάζουν οι υπουργοί των κρατών-μελών της Ένωσης. Ανάλογα με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, κάθε χώρα εκπροσωπείται από τον αρμόδιο για το συγκεκριμένο θέμα υπουργό. Η προεδρία του Συμβουλίου ασκείται εκ περιτροπής από κάθε κράτος-μέλος για διάστημα έξι μηνών.

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεσπίζει νομοθεσία και συνήθως νομοθετεί σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, συντονίζει τη γενική οικονομική πολιτική των κρατών-μελών, ορίζει και υλοποιεί την κοινή εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφαλείας της Ένωσης, συνομολογεί διεθνείς συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και ενός ή περισσότερων κρατών ή διεθνών οργανισμών, συντονίζει τις δράσεις των κρατών-μελών και εγκρίνει μέτρα στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και τέλος μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνιστούν την αρμόδια για θέματα προϋπολογισμού αρχή που εγκρίνει τον προϋπολογισμό της Κοινότητας.

Ο αριθμός των ψήφων κάθε κράτους-μέλους προσδιορίζεται στις Συνθήκες. Σε αυτές καθορίζονται επίσης και οι περιπτώσεις όπου για τη λήψη μίας απόφασης απαιτείται απλή πλειοψηφία, ειδική πλειοψηφία ή ομοφωνία.

2.3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι ένα από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα που συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων στην Ένωση. Από το 2005 το σώμα των επιτρόπων αποτελείται από έναν επίτροπο από κάθε κράτος-μέλος.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαδραματίζει το ρόλο του θεματοφύλακα των Συνθηκών και του υπερασπιστή του γενικού συμφέροντος της Ένωσης. Στα πλαίσια αυτών των δραστηριοτήτων της, έχει το δικαίωμα της πρωτοβουλίας στη νομοθετική διαδικασία και έτσι προτείνει τη νομοθεσία βάσει της οποίας αποφασίζουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Επίσης, είναι

αρμόδια για την εφαρμογή των κοινών πολιτικών, ενώ παράλληλα διαχειρίζεται τον προϋπολογισμό και τα προγράμματα της Ένωσης. Παρόλο, που η Επιτροπή έχει το δικαίωμα να αναλάβει οποιαδήποτε πρωτοβουλία θεωρεί σκόπιμη για την επίτευξη των στόχων των συνθηκών, οι περισσότερες προτάσεις της διατυπώνονται στο πλαίσιο νομικών υποχρεώσεων, τεχνικών απαιτήσεων ή ειδικών αιτημάτων για δράση από άλλο όργανο, κράτος-μέλος ή από τα ενδιαφερόμενα μέρη. Πάντως, κάθε πρόταση της Επιτροπής πρέπει να έχει ως πυρήνα το ευρωπαϊκό συμφέρον και να λαμβάνει υπ' όψιν τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Για το διορισμό του προέδρου της Ένωσης το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έναν υποψήφιο. Στη συνέχεια, το τελευταίο εγκρίνει τον υποψήφιο με ψηφοφορία, στην οποία συμμετέχει το σύνολο του σώματος. Αν ο προταθείς υποψήφιος δεν συγκεντρώσει πλειοψηφία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προτείνει άλλον, εντός προθεσμίας ενός μηνός. Ο εκλεγμένος πρόεδρος της Επιτροπής επιλέγει τους επιτρόπους από τους καταλόγους των υποψηφίων που του υποβάλλουν τα κράτη-μέλη. Η πρόταση για το σύνολο των επιτρόπων εγκρίνεται από το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία και στη συνέχεια, υποβάλλεται συλλογικά για ψήφο έγκρισης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Μετά την ψήφο έγκρισης του Κοινοβουλίου, η νέα Επιτροπή διορίζεται επισήμως από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Ο εσωτερικός κανονισμός της Επιτροπής προβλέπει τουλάχιστον μία συνεδρίαση την εβδομάδα, στις Βρυξέλλες. Οι αποφάσεις λαμβάνονται συλλογικά μετά από προτάσεις που διατυπώνονται από ένα ή περισσότερα μέλη της Επιτροπής. Η Επιτροπή αποφασίζει με απλή πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισοψηφίας, η ψήφος του προέδρου είναι καθοριστική.

Τέλος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι διαιρημένη σε 26 Γενικές Διευθύνσεις και 9 Υπηρεσίες, που με τη σειρά τους υποδιαιρούνται σε Διευθύνσεις και οι Διευθύνσεις σε Διοικητικές Μονάδες. Για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της συναδελφικότητας στη δράση της Επιτροπής, οι Γενικές Διευθύνσεις οφείλουν να συνεργάζονται στενά και να συντονίζονται κατά την προετοιμασία και την εφαρμογή των αποφάσεων του σώματος των επιτρόπων.

2.4. ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ:

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εδρεύει στο Λουξεμβούργο και απαρτίζεται από 25 δικαστές και 8 γενικούς εισαγγελείς. Τόσο οι δικαστές, όσο και οι γενικοί εισαγγελείς διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών για εξαετή ανανεώσιμη θητεία. Οι δικαστές εκλέγουν μεταξύ τους τον πρόεδρο του Δικαστηρίου για τριετή ανανεώσιμη θητεία. Ο πρόεδρος διευθύνει τις εργασίες και τις υπηρεσίες του Δικαστηρίου και προεδρεύει κατά τις συνεδριάσεις και τις διασκέψεις των μεγαλύτερων δικαστικών σχηματισμών. Οι γενικοί εισαγγελείς επικουρούν το Δικαστήριο. Στα πλαίσια των δραστηριοτήτων τους, διατυπώνουν με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία μία νομική γνώμη, που αποκαλείται «προτάσεις», στις υποθέσεις που τους ανατίθενται. Ο Γραμματέας, είναι ο γενικός γραμματέας του οργάνου και διευθύνει τις υπηρεσίες του υπό την εποπτεία του προέδρου του Δικαστηρίου.

Η γενική αποστολή που αναθέτουν οι Συνθήκες στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, ως ανώτατη δικαστική εξουσία, είναι η εξασφάλιση του σεβασμού του κοινοτικού δικαίου, σύμφωνα με την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών και των νομικών πράξεων που εκδίδονται από το Συμβούλιο ή την Επιτροπή. Οι εθνικοί δικαστές, που είναι πρωτοβάθμιοι κριτές των κανόνων και των συμπεριφορών ως προς το κοινοτικό δίκαιο, μπορούν να στρέφονται στο Δικαστήριο με προδικαστικές προσφυγές για να ζητήσουν μία ερμηνεία ή εκτίμηση της ισχύος των κοινοτικών διατάξεων.

Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αντικατοπτρίζουν το κύρος του κοινοτικού δικαίου. Δίνουν το αίσθημα της ισχύος αυτού του δικαίου στις κυβερνήσεις, στα εθνικά κοινοβούλια και στους πολίτες. Με τις αποφάσεις και τις ερμηνείες του το Δικαστήριο προωθεί την ανάπτυξη ενός κοινοτικού δικαίου που επιβάλλεται σε όλους, τους ευρωπαϊκούς θεσμούς, τα κράτη-μέλη, τα εθνικά δικαστήρια και τους απλούς πολίτες.

2.5. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ:

Η Συνθήκη για την ίδρυση της ΕΕ ορίζει ότι το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο αποτελείται από ένα μέλος για κάθε κράτος-μέλος. Τα μέλη διορίζονται από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατόπιν διαβούλευσης με το

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, βάσει υποψηφιοτήτων που υποβάλλει κάθε κράτος-μέλος. Τα μέλη έχουν εξαετή ανανεώσιμη θητεία και ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία και προς το γενικό συμφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνεδριάζουν ως σώμα, που αποτελεί το κύριο όργανο λήψης αποφάσεων του οργανισμού. Κάθε μέλος είναι υπεύθυνο για την εκπλήρωση ελεγκτικών καθηκόντων, που προσδιορίζονται στο ετήσιο πρόγραμμα εργασίας τους Συνεδρίου και τα οποία επικουρούνται από ειδικευμένο ελεγκτικό προσωπικό.

Τα μέλη μεταξύ τους εκλέγουν τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, του οποίου η θητεία είναι τριετής και ανανεώσιμη. Ο πρόεδρος είναι υπεύθυνος για την υπηρεσία εξωτερικών σχέσεων και για τη νομική υπηρεσία.

Ο γενικός γραμματέας είναι ο ανώτερος υπάλληλος του οργάνου και διορίζεται από το Συνέδριο. Είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση του προσωπικού και της διοίκησης του Συνεδρίου, καθώς επίσης και για τη γραμματεία αυτού.

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο έχει περίπου 760 άτομα προσωπικό, που απαρτίζεται από ελεγκτές, μεταφραστές και προσωπικό διοικητικής υποστήριξης.

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και εξόδων της Κοινότητας, καθώς και των οργανισμών που δημιουργούνται από αυτήν. Εξακριβώνει τη νομιμότητα και την κανονικότητα των εσόδων και των εξόδων και κάνει παρατηρήσεις ως προς τη χρηματοοικονομική διαχείριση του προϋπολογισμού εκ μέρους της Επιτροπής. Επίσης, παρουσιάζει τις παρατηρήσεις του σε ειδικά θέματα και γνωμοδοτεί κατ' αίτηση ενός κοινοτικού οργάνου. Τέλος, διενεργεί έρευνες στα κράτη-μέλη για τις δραστηριότητες που αυτά αναλαμβάνουν για λογαριασμό της Κοινότητας. Οι ειδικές εκθέσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου θεωρούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σαν στοιχεία αναφοράς για τον έλεγχο από αυτό το τελευταίο της διαχείρισης από την Επιτροπή του κοινοτικού προϋπολογισμού. Η ενίσχυση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου μαρτυρά τη βούληση των κοινοτικών θεσμών και των κυβερνήσεων των κρατών-μελών να διευρύνουν και να επαυξήσουν τον χρηματοοικονομικό έλεγχο, λόγω της συνεχούς διεύρυνσης του κοινοτικού προϋπολογισμού.

2.6. ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗΣ:

Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής ορίζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Είναι εξουσιοδοτημένος να παραλαμβάνει τις καταγγελίες όλων των πολιτών της Ένωσης ή των φυσικών ή νομικών προσώπων που κατοικούν ή έχουν την καταστατική τους έδρα σε κράτος-μέλος, σχετικά με περιπτώσεις κακής διοίκησης στα πλαίσια της δράσης των κοινοτικών οργάνων ή οργανισμών. Σε περίπτωση κατά την οποία ο Διαμεσολαβητής διαπιστώσει περίπτωση κακής διοίκησης, υποβάλλει το θέμα στο οικείο όργανο, το οποίο διαθέτει προθεσμία τριών μηνών για να εκθέσει τη γνώμη του στο διαμεσολαβητή. Το Κοινοβούλιο μπορεί να συνιστά προσωρινή εξεταστική επιτροπή για να εξετάσει τις καταγγελίες παραβάσεων ή κακής διοίκησης κατά την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου.

2.7. ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ:

Ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας των Δεδομένων είναι μία ανεξάρτητη αρχή, που δραστηριοποιείται στην επίβλεψη της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων των θεσμών και οργάνων της Κοινότητας. Κάθε θεσμός της Ένωσης διαθέτει ένα Γραφείο Προστασίας Δεδομένων, το οποίο συνεργάζεται με τον Ευρωπαίο Επόπτη Προστασίας Δεδομένων και του κοινοποιεί τη διαδικασία επεξεργασίας συγκεκριμένων, ιδιαίτερα ευαίσθητων δεδομένων, όπως θεμάτων υγείας και αξιολόγησης προσωπικού.

3. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

3.1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ:

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διαχειρίζεται τη νομισματική πολιτική των συμμετεχόντων κρατών και είναι υπεύθυνη για τη σταθερότητα του ενιαίου νομίσματος. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, το οποίο αποτελείται από τις ανεξάρτητες εθνικές κεντρικές τράπεζες, διαχειρίζεται τα επίσημα νομισματικά αποθέματα των συμμετεχόντων κρατών. Αυτό μαζί με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα καθορίζει και εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της συναλλαγματικής πολιτικής έναντι τρίτων νομισμάτων.

3.2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ:

Η ΕΤΕπ είναι δημόσια τράπεζα, η οποία ιδρύθηκε το 1958 από τη Συνθήκη της Ρώμης, μαζί με τα άλλα όργανα της τότε καλούμενης Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ). Η ΕΤΕπ είναι αυτόνομος οργανισμός της ΕΕ, του οποίου οι μέτοχοι είναι τα κράτη μέλη της Ένωσης. Η αποστολή, η διακυβέρνηση και η εποπτεία της Τράπεζας καθορίζονται με σαφήνεια τόσο στη Συνθήκη της ΕΕ, όσο και στο καταστατικό της ΕΤΕπ, το οποίο είναι προσαρτημένο ως πρωτόκολλο στη Συνθήκη.

Ως ιδιαίτερο χρηματοδοτικό ίδρυμα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας δημιουργήθηκε με σκοπό να χορηγεί δάνεια χρηματοδοτούμενη η ίδια μέσω δανεισμού από τις κεφαλαιαγορές, και όχι από δημοσιονομικούς πόρους. Η Τράπεζα συγχρηματοδοτεί συχνά επενδύσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία διαχειρίζεται τις μη επιστρεπτέες ενισχύσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), και ιδίως τα διαρθρωτικά Ταμεία.

Η ΕΤΕπ συνεργάζεται στενά και με τα υπόλοιπα όργανα της ΕΕ, κυρίως με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

3.3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ:

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, που αποτελεί επίσης μέσο την κοινοτικής πολιτικής για την ανάπτυξη, διευθύνεται και διοικείται από τις εξής τρεις αρχές: τη Γενική Συνέλευση των μετόχων (ΕΤΕπ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή και 34 χρηματοπιστωτικά ιδρύματα), η οποία συνέρχεται τουλάχιστον μία φορά το έτος, το Διοικητικό Συμβούλιο, που απαρτίζεται από επτά τακτικά και επτά αναπληρωματικά μέλη και αποφασίζει για τις πράξεις του Ταμείου και το Διευθυντή, ο οποίος ευθύνεται για τη διαχείριση του Ταμείου σύμφωνα με τις διατάξεις του Καταστατικού και με τους κατευθυντήριους άξονες και τις οδηγίες που εκδίδει το Διοικητικό Συμβούλιο. Οι λογαριασμοί του ΕΤΑΕ ελέγχονται από μία Ελεγκτική Επιτροπή αποτελούμενη από τρεις ελεγκτές, διοριζόμενους από τη Γενική Συνέλευση.

4. ΔΙΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

4.1. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ:

Η Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων παρέχει υπηρεσίες ύψιστης ποιότητας στα θεσμικά όργανα της Ένωσης, στους πολίτες αυτής, αλλά και σε όσους ενδιαφέρονται για τα ευρωπαϊκά ζητήματα. Στον τομέα των νέων τεχνολογιών βρίσκεται στην πρωτοπορία του εκδοτικού επαγγέλματος. Σύμφωνα με τις διατάξεις των Συνθηκών η έκδοση ορισμένων τίτλων, όπως η Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εκδίδεται καθημερινά στις 20 επίσημες γλώσσες της Ένωσης και στα Ιρλανδικά, η Γενική Έκθεση επί της δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνιστά νομική υποχρέωση. Άλλοι τίτλοι θεωρούνται ουσιαστικής σημασίας για την ανάπτυξη της Ένωσης και των πολιτικών της, ενώ ορισμένες εκδόσεις χρησιμεύουν ως ενημερωτικοί δίαυλοι είτε για το ευρύ κοινό, είτε για συγκεκριμένες επαγγελματικές ομάδες.

Με σκοπό να φέρει την Ένωση πιο κοντά στους πολίτες της, η Υπηρεσία Εκδόσεων συνεργάζεται σε συνεχή βάση με τα θεσμικά όργανα, τους οργανισμούς και τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να βελτιώσει τη διαφάνεια της νομοθετικής διαδικασίας και των ευρωπαϊκών πολιτικών και να διευκολύνει την πρόσβαση στο σύνολο της ευρωπαϊκής νομοθεσίας και των πληροφοριών που δημοσιεύονται.

4.2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ:

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Επιλογής Προσωπικού ιδρύθηκε το 2002 και στοχεύει στην παροχή δωρεάν πρόσβασης στις πληροφορίες σχετικά με την ανάγκη επάνδρωσης των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, καθώς επίσης και την οργάνωση ανοιχτών διαγωνισμών για την επιλογή προσωπικού υψηλής εκπαίδευσης και ικανοτήτων.

4.3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ:

Η Ευρωπαϊκή Σχολή Δημοσίας Διοίκησης ιδρύθηκε το 2005 και στοχεύει στην εκπαίδευση του προσωπικού των οργάνων της Ένωσης. Βασική της δραστηριότητα είναι η συνεργασία μεταξύ των θεσμών στον τομέα της

εκπαίδευσης, της διάχυσης κοινών αξιών, της εναρμόνισης των επαγγελματικών πρακτικών και της δημιουργίας συνεργιών με τη χρήση του ανθρώπινου δυναμικού και των χρηματοοικονομικών πόρων.

5. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

5.1. ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ:

Μία κοινοτική υπηρεσία είναι ένα όργανο που διέπεται από το ευρωπαϊκό δημόσιο δίκαιο. Είναι ξεχωριστή από τα κοινοτικά θεσμικά όργανα και έχει ανεξάρτητη νομική προσωπικότητα. Έχει συσταθεί από μία πράξη παραγώγου δικαίου για να εκτελέσει ένα πολύ ειδικό, τεχνικό, επιστημονικό ή διοικητικό έργο στα πλαίσια του πρώτου πυλώνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας είναι οι εξής:

- Γραφείο Εναρμόνισης στην Εσωτερική Αγορά (OHIM)
- Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA)
- Ευρωπαϊκή Εποπτική Αρχή του GNSS (EGSA) (υπό σύσταση)
- Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Αεροπορικής Ασφαλείας (EASA)
- Ευρωπαϊκή Υπηρεσία για τη Ναυτική Ασφάλεια (EMSA)
- Ευρωπαϊκή Υπηρεσία για την Ανασυγκρότηση (EAR)
- Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ETF)
- Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας (EUROFOUND)
- Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (EMCDDA)
- Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop)
- Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Πρόληψη και τον Έλεγχο των Ασθενειών (ECDC)
- Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο των Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας (EUMC)
- Ευρωπαϊκός Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (EFRA) (υπό σύσταση)
- Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (EEA)
- Ευρωπαϊκός Οργανισμός Σιδηροδρόμων (ERA)

- Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων (ECHA) (υπό σύσταση)
- Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Αξιολόγηση των Φαρμακευτικών Προϊόντων (EMA)
- Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA)
- Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία Εργασίας (OSHA)
- Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά (FRONTEX)
- Κοινοτική Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας (CFCA) (υπό σύσταση)
- Κοινοτικό Γραφείο Φυτικών Ποικιλιών (CPVO)
- Μεταφραστικό Κέντρο των Οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Cdt)

5.2. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ:

Οι υπηρεσίες αυτές συστήθηκαν στα πλαίσια του δεύτερου πυλώνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σκοπό να εκτελέσουν συγκεκριμένα τεχνικά, επιστημονικά και διοικητικά καθήκοντα στον τομέα της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας της Κοινότητας (ΚΕΠΠΑ). Συγκεκριμένα, οι υπηρεσίες είναι οι εξής:

- Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (EDA)
- Ινστιτούτο Μελετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα Ασφαλείας (ISS)
- Δορυφορικό Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUSC)

5.3. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ:

Αυτή η ομάδα υπηρεσιών συστήθηκε στα πλαίσια του τρίτου πυλώνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σκοπό να βοηθήσει τα κράτη-μέλη της Κοινότητας στην καταπολέμηση του οργανωμένου διεθνούς εγκλήματος. Οι υπηρεσίες αυτές είναι οι εξής:

- Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία (CEPOL)
- Ευρωπαϊκό Όργανο για την ενίσχυση της δικαστικής συνεργασίας (Eurojust)

- Υπηρεσία Ευρωπαϊκής Αστυνομίας (Europol)

5.4. ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ:

Πρόκειται για οργανισμούς που ιδρύθηκαν με σκοπό την ανάθεση ορισμένων καθηκόντων σχετικά με τη διαχείριση ενός ή περισσότερων κοινοτικών προγραμμάτων. Αυτές οι υπηρεσίες έχουν συσταθεί για μία καθορισμένη περίοδο. Η έδρα τους βρίσκεται στην έδρα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι υπηρεσίες αυτές είναι οι εξής:

- Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού (υπό σύσταση)
- Εκτελεστικός Οργανισμός για το Πρόγραμμα Δημόσιας Υγείας (υπό σύσταση)
- Εκτελεστικός Οργανισμός για την Ευφυή Ενέργεια

6. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

6.1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή είναι το επίσημο όργανο που επιτρέπει στους κοινοτικούς θεσμούς να εκτιμούν και να λαμβάνουν υπό όψιν τα συμφέροντα των επαγγελματικών και άλλων ενδιαφερομένων κύκλων, κατά την εκπόνηση των κοινοτικών αποφάσεων. Τα μέλη της, τα οποία προτείνονται από τα κράτη-μέλη και ονομάζονται από το Συμβούλιο μετά τη γνωμάτευση της Επιτροπής, πρέπει να εξασφαλίζουν μία ευρεία εκπροσώπηση των διαφόρων κατηγοριών της οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Τα 317 μέλη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής συγκροτούνται σε τρεις ομάδες: την ομάδα των εργοδοτών, την ομάδα των εργαζομένων και την ομάδα διάφορων δραστηριοτήτων. Το Συμβούλιο ή η Επιτροπή οφείλουν να ζητούν τη γνώμη της στις περιπτώσεις που προβλέπει η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ η ίδια παίρνει την πρωτοβουλία να διατυπώνει τη γνώμη της όπου το θεωρεί σκόπιμο.

6.2. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ:

Η Επιτροπή των Περιφερειών αποτελεί πολιτική συνέλευση, η οποία παρέχει στις τοπικές και περιφερειακές αρχές τη δυνατότητα να εκφράζουν τις απόψεις

τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Απαρτίζεται από 317 τακτικά μέλη και ισάριθμα αναπληρωματικά, τα οποία διορίζονται για τέσσερα έτη από το Συμβούλιο μετά από πρόταση των κρατών-μελών.

Η Επιτροπή των Περιφερειών επιτελεί το έργο της με τη βοήθεια έξι εξειδικευμένων επιτροπών, που αποτελούνται από τα μέλη της και οι οποίες εξετάζουν λεπτομερώς τις προτάσεις για τις οποίες ζητείται η γνωμοδότησή της και στη συνέχεια καταρτίζουν σχέδια γνωμοδότησης. Αν η πλειοψηφία εγκρίνει το σχέδιο γνωμοδότησης, σε μία από τις πέντε συνόδους ολομέλειας που διεξάγονται κάθε χρόνο, τότε αυτό υιοθετείται ως γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών και διαβιβάζεται στην Επιτροπή, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Το Συμβούλιο ή η Επιτροπή ζητούν υποχρεωτικά τη γνώμη της, ενώ η ίδια παίρνει την πρωτοβουλία να διατυπώνει αυτήν όταν θεωρεί ότι διακυβεύονται συγκεκριμένα περιφερειακά συμφέροντα.

Τέσσερις πολιτικές ομάδες που εκφράζουν τα κυριότερα ευρωπαϊκά πολιτικά ρεύματα εκπροσωπούνται στην Επιτροπή των Περιφερειών: η ομάδα του Ευρωπαϊκού Σοσιαλιστικού Κόμματος, η ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, η ομάδα του Ευρωπαϊκού Κόμματος των Φιλελεύθερων Δημοκρατών και Μεταρρυθμιστών και η ομάδα της Ευρωπαϊκής Συμμαχίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: Ο ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΕΠ

1. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΕΤΕΠ)

Η ΕΤΕΠ είναι δημόσια τράπεζα, η οποία ιδρύθηκε το 1958 από τη Συνθήκη της Ρώμης, μαζί με τα άλλα όργανα της τότε καλούμενης Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ).

Η ΕΤΕΠ είναι αυτόνομος οργανισμός της ΕΕ, του οποίου οι μέτοχοι είναι τα κράτη μέλη της Ένωσης. Η αποστολή, η διακυβέρνηση και η εποπτεία της Τράπεζας καθορίζονται με σαφήνεια τόσο στη Συνθήκη της ΕΕ, όσο και στο καταστατικό της ΕΤΕΠ, το οποίο είναι προσαρτημένο ως πρωτόκολλο στη Συνθήκη.

Ως ιδιαίτερο χρηματοδοτικό ίδρυμα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας δημιουργήθηκε με σκοπό να χορηγεί δάνεια χρηματοδοτούμενη η ίδια μέσω δανεισμού από τις κεφαλαιαγορές και όχι από δημοσιονομικούς πόρους. Η Τράπεζα συγχρηματοδοτεί συχνά επενδύσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία διαχειρίζεται τις μη επιστρεπτές ενισχύσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), και ιδίως τα διαρθρωτικά Ταμεία.

Η ΕΤΕΠ συνεργάζεται στενά και με τα υπόλοιπα όργανα της ΕΕ, κυρίως με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Συγκεκριμένα, με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διατηρεί ένα διαρκή, ανοικτό και ειλικρινή διάλογο, ενώ συμμετέχει στις συνεδριάσεις κοινοβουλευτικών επιτροπών – ιδίως της Επιτροπής Οικονομικών και Νομισματικών Υποθέσεων. Επίσης, ο Πρόεδρος της ΕΤΕΠ εκφωνεί ομιλία στην ολομέλεια του Κοινοβουλίου.

Ως χρηματοπιστωτικό όργανο της ΕΕ, η ΕΤΕΠ προάγει τους στόχους της πολιτικής της Ένωσης χορηγώντας μακροπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις για οικονομικώς βιώσιμες επενδύσεις. Στα πλαίσια της υπηρεσίας της πολιτικής της ΕΕ, η ΕΤΕΠ θέτει τους παρακάτω γενικούς στόχους και χρηματοδοτικές προτεραιότητες:

- Την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στο εσωτερικό της διευρυμένης ΕΕ μέσω της υποστήριξης των οικονομικά ασθενέστερων περιοχών

- Τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ σε διεθνές επίπεδο μέσω της ενθάρρυνσης της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας
- Την προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος
- Την προαγωγή της υγείας και της παιδείας
- Την επέκταση των διευρωπαϊκών δικτύων, συμπεριλαμβανομένων των δικτύων μεταφορών και των συστημάτων παραγωγής και διανομής ενέργειας, ώστε να καταστεί δυνατή η πλήρης αξιοποίηση του δυναμικού της ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς.
- Την υποστήριξη της πολιτικής υπέρ της ανάπτυξης και της συνεργασίας, που εφαρμόζει η ΕΕ με τις χώρες εταίρους της.

Περισσότερο από το 90% των χορηγήσεων της Τράπεζας κατευθύνεται στο εσωτερικό της ΕΕ. Εκτός ΕΕ, η ΕΤΕπ δραστηριοποιείται στη Βουλγαρία, στη Ρουμανία, στην Τουρκία και άλλες μεσογειακές χώρες, στα κράτη της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού που έχουν υπογράψει τη Συμφωνία της Κοτονού, επίσης στην Ασία και στη Λατινική Αμερική. Στις χώρες αυτές, η ΕΤΕπ χρηματοδοτεί έργα υποδομής και επένδυσης ιδιωτικών επιχειρήσεων και κυρίως άμεσες επενδύσεις επιχειρήσεων από την ΕΕ και άλλων ξένων εταιρειών.

Ως Τράπεζα, συνεργάζεται στενά με την τραπεζική κοινότητα, τόσο για το δανεισμό της από τις κεφαλαιαγορές, όσο και για τις χρηματοδοτικές και εγγυοδοτικές της δραστηριότητες.

1.1. ΈΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Η ΕΤΕπ πριν τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης χρηματοδότησης, διεξάγει ενδελεχή ανάλυση για τη βιωσιμότητα του επενδυτικού σχεδίου, από οικονομική, τεχνική, περιβαλλοντική και χρηματοδοτική άποψη. Στα πλαίσια της ανάλυσης αυτής αξιολογείται και η συμβολή του σχεδίου στην προαγωγή των στόχων της ΕΕ.

Η ΕΤΕπ χρηματοδοτεί, τόσο δημόσιους, όσο και ιδιωτικούς επενδυτικούς φορείς. Τα επενδυτικά σχέδια μεγάλης κλίμακας, των οποίων το κόστος υπερβαίνει τα 25 εκατ. ευρώ χρηματοδοτούνται απευθείας από την Τράπεζα, ενώ οι επενδύσεις μικρότερης κλίμακας χρηματοδοτούνται έμμεσα από την

ΕΤΕπ μέσω χρηματοδοτικών διακανονισμών («συνολικά δάνεια») με τις τοπικές τράπεζες.

1.2. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ

Η ΕΤΕπ χαρακτηρίζεται για την εξαιρετική πιστοληπτική της ικανότητα (AAA), η οποία της παρέχει τη δυνατότητα να δανείζεται πόρους από τις κεφαλαιαγορές με εξαιρετικούς όρους, κυρίως μέσω εκδόσεων ομολογιακών δανείων. Η Τράπεζα επαναχορηγεί τα κεφάλαια αυτά στους επενδυτές, προσθέτοντας μόνο ένα μικρό περιθώριο για την κάλυψη των λειτουργικών της εξόδων, διατηρώντας έτσι το μη κερδοσκοπικό της χαρακτήρα.

Η ΕΤΕπ χορηγεί μακροπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις (από 5 έως 20 έτη, ανάλογα με την επένδυση) μεγάλου ύψους και σε διάφορα νομίσματα. Καθώς χρηματοδοτεί το 50% κατ' ανώτατο όριο του κόστους των επενδυτικών σχεδίων (κατά μέσον όρο το 30%), ενθαρρύνει τη συμμετοχή και άλλων χρηματοδοτών για την ανάληψη του επενδυτικού σχεδίου.

1.3. ΜΕΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Οι μέτοχοι της ΕΤΕπ είναι τα 25 κράτη μέλη της ΕΕ. (πίνακας 1, διάγραμμα 1). Το ποσοστό συμμετοχής κάθε κράτους μέλους στο κεφάλαιο της Τράπεζας υπολογίζεται με βάση την οικονομική βαρύτητα του κράτους αυτού στην ΕΕ (εκφρασμένη σε όρους ΑΕΠ) κατά τη στιγμή της προσχώρησής του σε αυτήν. Συνολικά, το κεφάλαιο της Τράπεζας υπερβαίνει τα 163,6 δις. ευρώ. Μόνο το 5% του κεφαλαίου είναι καταβεβλημένο. Για τα νέα 10 κράτη μέλη της ΕΕ (1/5/2003) το ποσοστό αυτό συμμετοχής θα καταβληθεί σε 8 δόσεις.

Οι μέτοχοι της ΕΤΕπ, χωρίς καμία γεωγραφική ή άλλου είδους διάκριση, καθορίζουν τις κατευθυντήριες γραμμές για τη χορήγηση μακροπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων, κατά τις συνόδους του Συμβουλίου των Διοικητών της και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

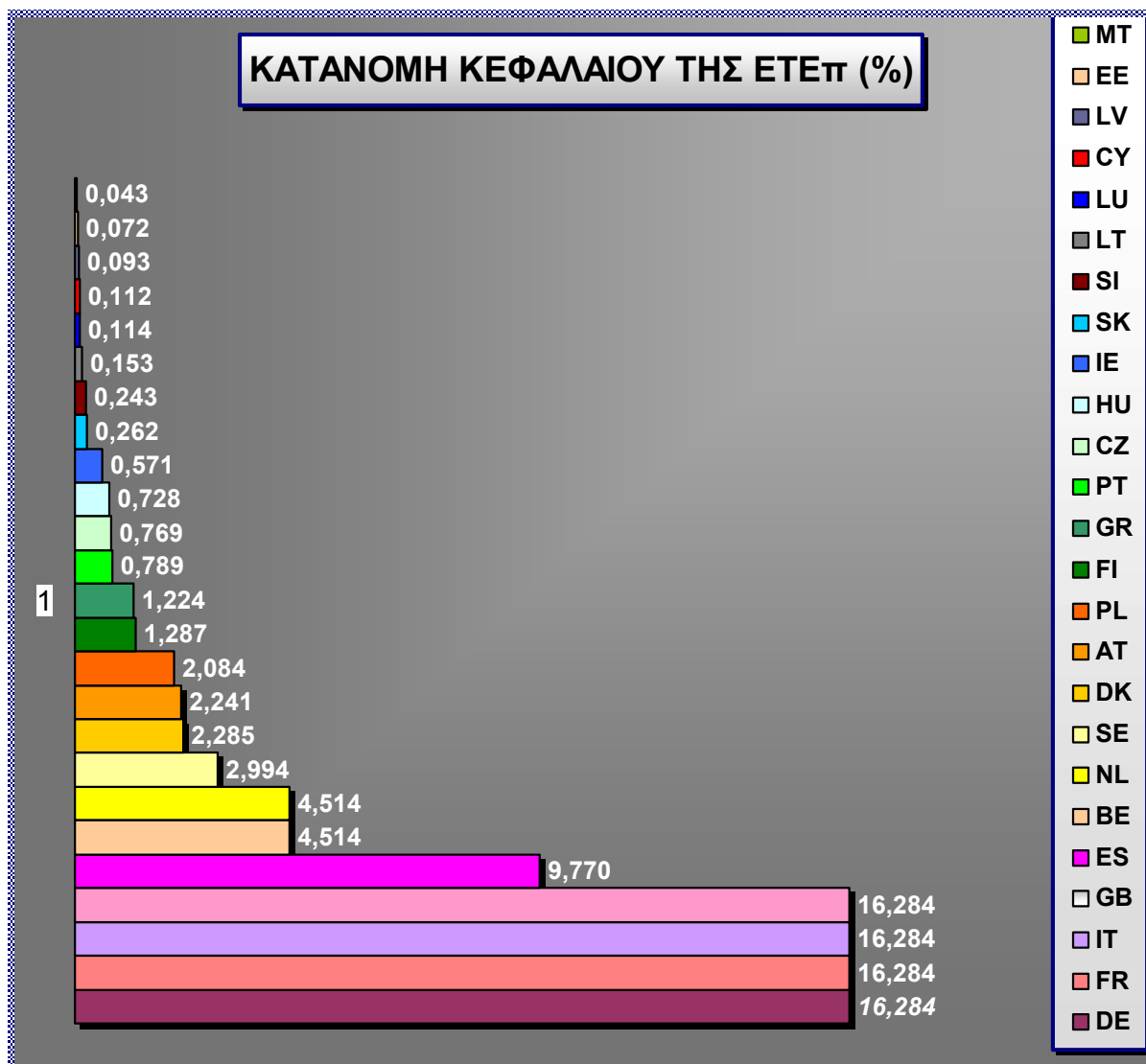
Σύμφωνα με το καταστατικό της, η ΕΤΕπ μπορεί να έχει εκκρεμή δάνεια μέγιστης αξίας 2,5 φορές το κεφάλαιό της.

Πίνακας 1: Κατανομή Κεφαλαίου ΕΤΕπ

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΗΣ ΕΤΕΠ		
Κράτη – Μέλη	Ποσό (σε ευρώ)	Ποσοστό %
Γερμανία	26.649.532.500,00	16,284
Γαλλία	26.649.532.500,00	16,284
Ιταλία	26.649.532.500,00	16,284
Ηνωμένο Βασίλειο	26.649.532.500,00	16,284
Ισπανία	15.989.719.500,00	9,770
Βέλγιο	7.387.065.000,00	4,514
Κάτω Χώρες	7.387.065.000,00	4,514
Σουηδία	4.900.585.500,00	2,994
Δανία	3.740.283.000,00	2,285
Αυστρία	3.666.973.500,00	2,241
Πολωνία	3.411.263.500,00	2,084
Φιλανδία	2.106.816.000,00	1,287
Ελλάς	2.003.725.500,00	1,224
Πορτογαλία	1.291.287.000,00	0,789
Τσεχική Δημοκρατία	1.258.785.500,00	0,769
Ουγγαρία	1.190.868.500,00	0,728
Ιρλανδία	935.070.000,00	0,571
Σλοβακική Δημοκρατία	428.490.500,00	0,262
Σλοβενία	397.815.000,00	0,243
Λιθουανία	249.617.500,00	0,153
Λουξεμβούργο	187.015.500,00	0,114
Κύπρος	183.382.000,00	0,112
Λεττονία	152.335.000,00	0,093
Εσθονία	117.640.000,00	0,072
Μάλτα	69.804.000,00	0,043
Σύνολο	163.653.737.000,00	100,00

Πηγή: Όμιλος ΕΤΕπ. Έκθεση δραστηριοτήτων 2005

Διάγραμμα 1: Κατανομή Κεφαλαίου ΕΤΕπ

Πηγή: Όμιλος ΕΤΕπ. Έκθεση δραστηριοτήτων 2005

1.4. ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΤΕπ

1.4.1. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΩΝ:

Το Συμβούλιο των Διοικητών της ΕΤΕπ αποτελείται από υπουργούς που ορίζουν τα 25 κράτη-μέλη (συνήθως Υπουργούς Οικονομικών). Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του χαράσσει τις κατευθύνσεις της πιστωτικής πολιτικής της Τράπεζας, εγκρίνει τους ετήσιους λογαριασμούς και τον ισολογισμό, αποφασίζει για τη συμμετοχή της σε χρηματοδοτήσεις εκτός Ευρωπαϊκής

Ένωσης, καθώς και για τις αυξήσεις του κεφαλαίου της. Το Συμβούλιο των Διοικητών διορίζει τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, της Διευθύνουσας Επιτροπής και της Ελεγκτικής Επιτροπής.

1.4.2. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ:

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφασίζει για τη λήψη και τη χορήγηση δανείων και εγγυήσεων. Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του ελέγχει τη χρηστή διοίκηση της Τράπεζας και διασφαλίζει ότι η διαχείριση αυτής ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης και του Καταστατικού, καθώς επίσης και με οδηγίες που εκδίδει το Συμβούλιο των Διοικητών.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ορίζονται από το Συμβούλιο των Διοικητών, βάσει πρότασης των κρατών μελών και ευθύνονται μόνο έναντι της Τράπεζας. Η θητεία των μελών είναι πενταετής και ανανεώσιμη. Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από 26 τακτικά μέλη, εκ των οποίων τα 25 ορίζονται από τα κράτη μέλη (με αντιστοιχία ένα μέλος για κάθε κράτος) και το ένα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Υπάρχουν, επίσης, 16 αναπληρωματικά μέλη, γεγονός που καθιστά αναγκαίο το σχηματισμό ομάδων κρατών για τις θέσεις αυτές.

Προκειμένου να διευρυνθεί η επαγγελματική τεχνογνωσία σε ορισμένους τομείς, το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να εκλέξει μέχρι έξι (το ανώτερο) εμπειρογνώμονες (3 τακτικούς και 3 αναπληρωτές), οι οποίοι θα παρευρίσκονται στις συνεδριάσεις ως σύμβουλοι, χωρίς όμως να έχουν δικαίωμα ψήφου.

Για τη λήψη μίας απόφασης απαιτείται τουλάχιστον το ένα τρίτο των μελών, που έχουν δικαίωμα ψήφου και αντιπροσωπεύουν το 50% τουλάχιστον του αναληφθέντος κεφαλαίου.

1.4.3. ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Η Διευθύνουσα Επιτροπή απαρτίζεται από 9 μέλη και αποτελεί το μόνιμο συλλογικό εκτελεστικό όργανο της ΕΤΕπ. Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της και πάντα υπό την εποπτεία του Προέδρου της Τράπεζας και υπό τον έλεγχο του Διοικητικού Συμβουλίου, η Διευθύνουσα Επιτροπή διαχειρίζεται τις τρέχουσες υποθέσεις της Τράπεζας, προετοιμάζει τις αποφάσεις του

Διοικητικού Συμβουλίου και φροντίζει για την εκτέλεσή τους. Ο Πρόεδρος της ΕΤΕπ προεδρεύει στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Τα μέλη της Διευθύνουσας Επιτροπής διορίζονται από το Συμβούλιο των Διοικητών, κατόπιν προτάσεως του Διοικητικού Συμβουλίου, για 6ετή θητεία, και ευθύνονται μόνον έναντι της Τράπεζας.

Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζονται οι εποπτικές αρμοδιότητες των μελών της Επιτροπής:

Πίνακας 2: Η Διευθύνουσα Επιτροπή της ΕΤΕπ

Η ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΤΕΠ (Το συλλογικό όργανο της ΕΤΕπ και οι εποπτικές αρμοδιότητες των μελών του)	
Philippe MAYSTADT Πρόεδρος της ΕΤΕπ και του Διοικητικού Συμβουλίου της	
Γενική στρατηγική	
Θεσμικά θέματα, σχέσεις με τα λοιπά κοινοτικά όργανα	
Εκθέσεις του Γενικού Επιθεωρητή, του Οικονομικού Ελεγκτή και του επικεφαλής Κανονιστικής Συμμόρφωσης	
Πρόεδρος της Επιτροπής Προϋπολογισμού	
Πιστωτικοί κίνδυνοι	
Ανθρώπινο δυναμικό	
Διοικητής της ΕΤΑΑ	
Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΤΑΕ	
Wolfgang ROTH Αντιπρόεδρος	
Χρηματοδοτήσεις στη Γερμανία, Αυστρία, Ουγγαρία, Σλοβενία, καθώς και στη Βουλγαρία, Ρουμανία, Κροατία και Τουρκία	
Πολιτική πληροφόρησης και επικοινωνίας	
Πολιτική παροχής ίσων ευκαιριών	
Κτήρια και επέκταση των κεντρικών γραφείων	
Υποδιοικητής της ΕΤΑΑ	
Πρόεδρος της μεικτής Επιτροπής για την ισότητα ευκαιριών (COPEC)	
Πρόεδρος της Επιτροπής Τέχνης της ΕΤΕπ	
Peter SEDGWICK Αντιπρόεδρος	
Χρηματοδοτήσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο	
Προστασία του περιβάλλοντος	
Σχέσεις με τις ΜΚΟ, άνοιγμα και διαφάνεια	
Λειτουργικοί κίνδυνοι	
Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος και σχέσεις με την Ελεγκτική Επιτροπή	
Κανονιστική συμμόρφωση («compliance»)	
Σχέσεις με το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο	

Σχέσεις με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF)
Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΤΑΕ
Isabel MARTNN CASTELLA Αντιπρόεδρος
Χρηματοδοτήσεις στην Ισπανία, το Βέλγιο, την Πορτογαλία, το Λουξεμβούργο, την Ασία και τη Λατινική Αμερική
Δομημένες χρηματοδοτήσεις και νέα χρηματοδοτικά μέσα
Νομικές υποθέσεις (επιχειρησιακές πτυχές)
Χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων
Επαφές με την BID και την BasD
Gerlando GENUARDI Αντιπρόεδρος
Χορηγήσεις στην Ιταλία, Ελλάδα, Κύπρο και Μάλτα, καθώς και στις χώρες των νοτιοδυτικών Βαλκανίων
Προϋπολογισμός
Λογιστική και έλεγχος χρηματοοικονομικών κινδύνων
Τεχνολογίες πληροφορικής
Philippe de FONTAINE VIVE CURTAZ Αντιπρόεδρος
Χρηματοδοτήσεις στη Γαλλία και στις μεσογειακές χώρες εταίρους
Μηχανισμός Ευρωμεσογειακών Επενδύσεων και Εταιρικής σχέσης (FEMIP)
Χρηματοοικονομικές πολιτικές
Κεφαλαιαγορές
Διαχείριση διαθεσίμων
Sauli NIINISTO Αντιπρόεδρος
Χρηματοδοτήσεις στη Σουηδία, Φινλανδία, Λιθουανία, Λεττονία, Εσθονία, Νορβηγία, Ισλανδία, Ρωσία, Ουκρανία και Ελβετία
Πρωτοβουλία «Καινοτομία 2010» (Εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας)
Ex post αξιολόγηση των χρηματοδοτήσεων
Οικονομικές και χρηματοοικονομικές μελέτες
Επαφές με τη NIB
Ivan PILIP Αντιπρόεδρος
Χρηματοδοτήσεις στην Πολωνία, Τσεχική Δημοκρατία και Σλοβακία
Διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών και ενέργειας
Συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για μετενταξιακά θέματα
Μηχανισμός JASPERS (Joint Assistance in Supporting Projects for European Regions)
Torsten GERSFELT Αντιπρόεδρος
Χρηματοδοτήσεις στις Κάτω Χώρες, τη Δανία, την Ιρλανδία, τις χώρες ΑΚΕ και τη Νότια Αφρική
Επενδυτική Διευκόλυνση της Συμφωνίας της Κοτονού
Ex ante αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων
Περιφερειακή ανάπτυξη
Συνολικά δάνεια (γενικά θέματα)
Επαγγελματική κατάρτιση
Επαφές με τη BAD

Πηγή: Όμιλος ΕΤΕπ. Έκθεση δραστηριοτήτων 2005

1.4.4. ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Η Ελεγκτική Επιτροπή είναι ανεξάρτητο όργανο της ΕΤΕπ και λογοδοτεί άμεσα στο Συμβούλιο των Διοικητών. Απαρτίζεται από τρία μέλη και τρεις παρατηρητές, που διορίζονται από το Συμβούλιο των Διοικητών για θητεία τριών ετών. Αρμοδιότητά της είναι ο έλεγχος της κανονικότητας των εργασιών και των βιβλίων της Τράπεζας. Κατά την έγκριση των οικονομικών καταστάσεων από το Διοικητικό Συμβούλιο, η Ελεγκτική Επιτροπή εκδίδει δήλωση σχετικά με τις καταστάσεις αυτές. Οι εκθέσεις της σχετικά με τα αποτελέσματα των εργασιών της κατά τη διάρκεια του διαρρέυσαντος οικονομικού έτους διαβιβάζονται στο Συμβούλιο των Διοικητών μαζί με την ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου.

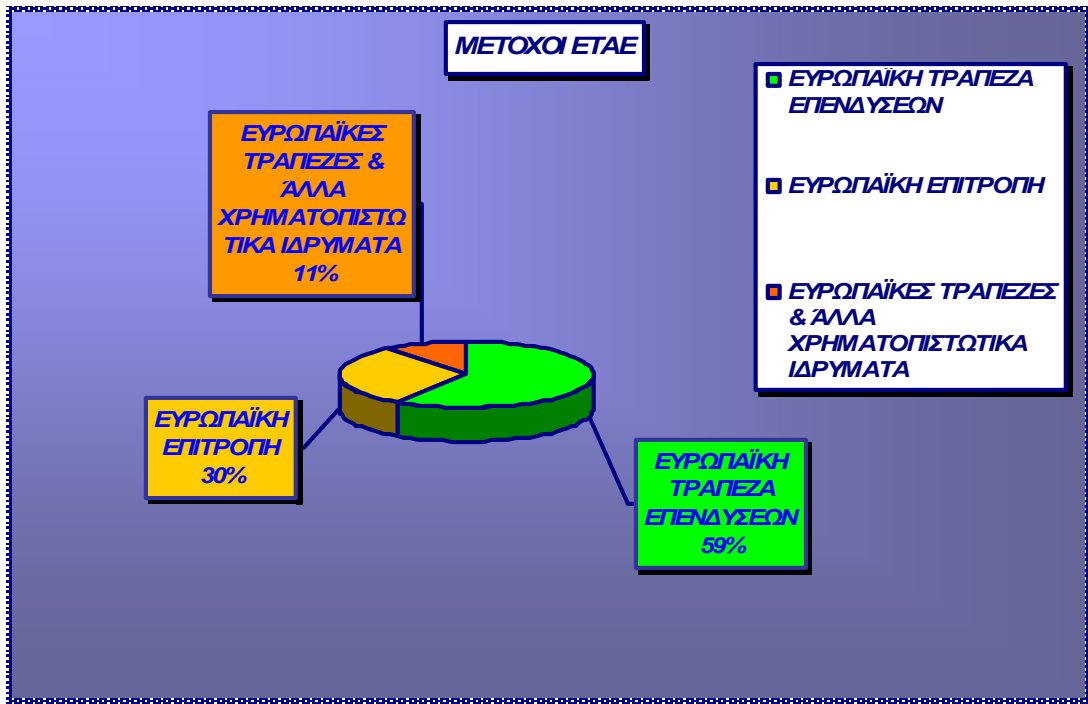
2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΕΤΑΕ)

Το ΕΤΑΕ δημιουργήθηκε το 1994 και λειτουργεί ως βραχίονας της ΕΤΕπ στον τομέα του επιχειρηματικού κεφαλαίου, με κύριο στόχο την προώθηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), τις οποίες στηρίζει είτε άμεσα, παρέχοντάς τους ίδια κεφάλαια μέσω χρηματοδοτήσεων με επιχειρηματικά κεφάλαια, είτε έμμεσα, χορηγώντας εγγυήσεις για χαρτοφυλάκια ΜΜΕ χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ή δημόσιων εγγυοδοτικών φορέων.

Συγκεκριμένα, το ΕΤΑΕ επενδύει σε σχήματα παροχής επιχειρηματικών κεφαλαίων που υποστηρίζουν επιχειρήσεις ταχείας ανάπτυξης ή δραστηριοποιούνται σε νέους τεχνολογικούς τομείς. Παρέχει εγγυήσεις για χαρτοφυλάκια χορηγήσεων προς ΜΜΕ, σε τράπεζες, που χορηγούν μεσομακροπρόθεσμα δάνεια σε τέτοιου τύπου επιχειρήσεις. Τέλος, το ΕΤΑΕ, μέσω του Τμήματος Συμβουλευτικών Υπηρεσιών του, δραστηριοποιείται ενεργά στην παροχή συμβουλών στρατηγικού και τεχνικού χαρακτήρα σε δημόσιους και ιδιωτικούς εταίρους του.

Το ΕΤΑΕ έχει τριμερή μετοχική σύνθεση, στην οποία συμμετέχουν η ΕΤΕπ, ως κύριος μέτοχος κατέχοντας το 59,15% περίπου του κεφαλαίου του, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία συμμετέχει με 30%, και μία ομάδα τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, που κατέχει το 10,85% (διάγραμμα 2).

Διάγραμμα 2: Μέτοχοι ΕΤΑΕ

Πηγή: Όμιλος ΕΤΕπ. Έκθεση δραστηριοτήτων 2005

Το ΕΤΑΕ συνεργάζεται με περίπου 350 ενδιάμεσα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, χρησιμοποιώντας τους ίδιους πόρους του και πόρους που τίθενται υπό τη διαχείρισή του από την ΕΤΕπ, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και πρόσφατα το Υπουργείο Οικονομικών και Εργασίας της Γερμανίας. Οι δραστηριότητες του Ταμείου διέπονται από δύο στόχους: πρώτον, την προαγωγή των στόχων της πολιτικής της ΕΕ και παράλληλα την εξασφάλιση της οικονομικής απόδοσης για τους μετόχους του.

2.1. ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΤΑΕ

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων διευθύνεται και διοικείται από τις εξής τρεις αρχές:

- Τη Γενική Συνέλευση των μετόχων (ΕΤΕπ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή και 34 χρηματοπιστωτικά ιδρύματα), η οποία συνέρχεται τουλάχιστον μία φορά το έτος.

- Το Διοικητικό Συμβούλιο, που απαρτίζεται από επτά τακτικά και επτά αναπληρωματικά μέλη και αποφασίζει για τις πράξεις του Ταμείου
- Το Διευθυντή, ο οποίος ευθύνεται για τη διαχείριση του Ταμείου σύμφωνα με τις διατάξεις του Καταστατικού και με τους κατευθυντήριους άξονες και τις οδηγίες που εκδίδει το Διοικητικό Συμβούλιο.

Οι λογαριασμοί του ΕΤΑΕ ελέγχονται από μία Ελεγκτική Επιτροπή αποτελούμενη από τρεις ελεγκτές, διοριζόμενους από τη Γενική Συνέλευση.

3. Ο ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΕπ

Ο Όμιλος ΕΤΕπ αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΑΕ).

3.1. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΜΙΛΟ ΕΤΕπ

Τα επενδυτικά σχέδια, τα οποία μπορούν να χρηματοδοτηθούν στο εσωτερικό της ΕΕ και στις υπό ένταξη χώρες, πρέπει να προάγουν έναν ή περισσότερους από τους παρακάτω στόχους:

- ενίσχυση της οικονομικής συνοχής: προώθηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, που συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη των λιγότερο ευνοημένων περιοχών
- προώθηση των επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανάπτυξη μίας κοινωνίας βασισμένης στη γνώση και την καινοτομία
- βελτίωση της υποδομής και των υπηρεσιών στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της μεταφοράς ενέργειας
- προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής, μεταξύ άλλων με τη χρήση ανανεώσιμων ή εναλλακτικών πηγών ενέργειας
- ενίσχυση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού χάρη στην ορθολογική χρήση της ενέργειας, την αξιοποίηση των εγχώριων ενεργειακών πόρων και τη διαφοροποίηση των εισαγωγών

- υποβοήθηση της ανάπτυξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω της βελτίωσης του οικονομικού περιβάλλοντος στο οποίο λειτουργούν:
  - ◆ μέσω των μακροπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων συνολικών δανείων της ΕΤΕπ
  - ◆ μέσω των δραστηριοτήτων του ΕΤΑΕ με επιχειρηματικά κεφάλαια
  - ◆ μέσω εγγυήσεων του ΕΤΑΕ υπέρ των ΜΜΕ

Στις χώρες εταίρους της ΕΕ, η ΕΤΕπ συμμετέχει στην εφαρμογή των πολιτικών της Ένωσης για την παροχή βοήθειας και συνεργασίας υπέρ της ανάπτυξης, χορηγώντας μακροπρόθεσμα δάνεια από τους ίδιους πόρους της καθώς και εξαρτημένα δάνεια και χρηματοδοτήσεις με επιχειρηματικά κεφάλαια από δημοσιονομικούς πόρους της ΕΕ ή των κρατών μελών της. Η ΕΤΕπ δραστηριοποιείται:

- στις εκτός ΕΕ μεσογειακές χώρες, για να συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της Ευρωμεσογειακής Εταιρικής Σχέσης, εν όψει της δημιουργίας ζώνης ελευθέρων συναλλαγών στον ορίζοντα 2010
- στις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ), στη Νότια Αφρική και στις υπερπόντιες χώρες και εδάφη (ΥΧΕ), για την ανάπτυξη της βασικής υποδομής και του εγχώριου ιδιωτικού τομέα
- στην Ασία και τη Λατινική Αμερική, όπου υποστηρίζει ορισμένους τύπους επενδυτικών σχεδίων, που παρουσιάζουν κοινό ενδιαφέρον για την ΕΕ και τις οικείες χώρες
- στα Βαλκάνια, όπου συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του Συμφώνου Σταθερότητας εστιάζοντας τις χρηματοδοτήσεις της όχι μόνο στην ανασυγκρότηση της βασικής υποδομής και στα έργα περιφερειακής κλίμακας, αλλά και στην ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατά το έτος 2005, οι χρηματοδοτήσεις της ΕΤΕπ εστιάστηκαν σε πέντε βασικούς τομείς: στην οικονομική και κοινωνική συνοχή, στον ειδικό δανειοδοτικό μηχανισμό με την ονομασία Πρωτοβουλία «Καινοτομία 2010» (i2i), στην προστασία του περιβάλλοντος, στην ανάπτυξη των διευρωπαϊκών δικτύων και στην υποστήριξη των πολιτικών ανάπτυξης και συνεργασίας που εφαρμόζει η ΕΕ, και στην ενίσχυση της ανάπτυξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Η ΕΤΕπ προκειμένου να συμβάλλει στην επίτευξη των οικονομικών και κοινωνικών στόχων της ΕΕ, χορήγησε το 2005 χρηματοδοτήσεις συνολικού ύψους 47,4 δις ευρώ. Συγκεκριμένα, οι επενδύσεις στα 25 κράτη-μέλη της Ένωσης ανήλθαν συνολικά σε 42,3 δις ευρώ, εκ των οποίων τα 5,8 δις ευρώ χορηγήθηκαν στα 10 νέα κράτη-μέλη, ενώ 5,1 δις ευρώ διατέθηκαν σε χώρες εκτός ΕΕ, εκ των οποίων τα 2,0 δις ευρώ στις προσχωρούσες χώρες (Βουλγαρία, Ρουμανία) και στις υπό ένταξη χώρες (Κροατία, Τουρκία).

Για τον ίδιο λόγο, το 2005 το ΕΤΑΕ, ως εξειδικευμένος βραχίονας της ΕΤΕπ στους τομείς των επιχειρηματικών κεφαλαίων και εγγυήσεων, επένδυσε 368 εκατ. ευρώ σε σχήματα παροχής επιχειρηματικών κεφαλαίων, ενώ χορήγησε 1,7 δις ευρώ υπό μορφή εγγυήσεων για την κάλυψη χαρτοφυλακίων μικρομεσαίων επιχειρήσεων ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών φορέων.

Η ΕΤΕπ άντλησε από τις διεθνείς κεφαλαιαγορές 49,8 δις ευρώ για τη χρηματοδότηση των χορηγήσεών της, μέσω 330 εκδόσεων ομολογιακών δανείων σε 15 νομίσματα.

Στο τέλος του 2005, το συνολικό υπόλοιπο χορηγήσεων της ΕΤΕπ ανερχόταν σε 294,2 δις ευρώ και το υπόλοιπο δανεισμού της σε 248,3 δις ευρώ.

2. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ

Το πρώτο καθήκον, που αναθέτουν οι Συνθήκες στην ΕΤΕπ, είναι η ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην ΕΕ και ειδικότερα στις λιγότερο ευνοημένες περιοχές. Η περιφερειακή ανάπτυξη αμβλύνει τη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών και συνεπώς αποτελεί βασική συνιστώσα του καθήκοντος αυτού. Έτσι, η προαγωγή της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην Ένωση θεωρείται η κύρια αποστολή της Τράπεζας και είναι ένας από τους βασικούς στόχους της χρηματοδοτικής της δραστηριότητας.

Το 2005, η ΕΤΕπ χορήγησε για επενδύσεις στα 25 κράτη-μέλη δάνεια ύψους 28 δις ευρώ, για την ενίσχυση περιοχών που υστερούν σε οικονομική ανάπτυξη και αποτελούν τον Στόχο 1 ή αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά προβλήματα και αποτελούν τον Στόχο 2 ή και τα δύο μαζί. Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει το 85% του συνόλου των ατομικών δανείων της Τράπεζας στο εσωτερικό της Ένωσης. Επίσης, χορήγησε συνολικά δάνεια ύψους 5,9 δις ευρώ σε ενδιάμεσους χρηματοδοτικούς φορείς για τη χρηματοδότηση επενδύσεων μικρής και μεσαίας κλίμακας σε ενισχυόμενες περιοχές.

Αξίζει να αναφερθεί, ότι μεγάλο μέρος των χορηγήσεων αφορούσε τα νέα κράτη-μέλη (4,9 δις ευρώ), γεγονός που αντικατοπτρίζει την πρόθεση της ΕΤΕπ να ενισχύσει την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της στις χώρες αυτές. Ωστόσο, η άνοδος αυτή οφείλεται και στην αύξηση των Χρηματοδοτήσεων Διαρθρωτικών Προγραμμάτων (ΧΔΠ), μέσω των οποίων η ΕΤΕπ συγχρηματοδοτεί προγράμματα που ενισχύονται από τα διαρθρωτικά ταμεία και το Ταμείο Συνοχής της ΕΕ.

Τα δάνεια που χορηγήθηκαν από την Τράπεζα για την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της Ένωσης απευθύνονταν σε όλους τους τομείς της οικονομίας και κυρίως στις τηλεπικοινωνίες, στη βιομηχανία, στις υπηρεσίες, στην υγεία και στην παιδεία. Ταυτόχρονα, προήγαγαν και άλλους στόχους, όπως την ανάπτυξη των διευρωπαϊκών και άλλων μεγάλων ευρωπαϊκών δικτύων σε ενισχυόμενες περιοχές, τη βελτίωση του περιβάλλοντος και την στήριξη της στρατηγικής της Λισσαβώνας.

Πίνακας 1: Κατανομή Ατομικών Δανείων της ΕΤΕπ κατά τομέα (2005)

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ (2005)		
(σε εκατομμύρια ευρώ)		
ΤΟΜΕΑΣ	ΠΟΣΟ	ΣΥΝΟΛΟ %
Ενέργεια	2.885	10
Επικοινωνίες	12.857	46
Ύδρευση και αποχέτευση	1.530	5
Αστική ανάπτυξη	2.193	8
Βιομηχανία, γεωργία	2.824	10
Υγεία, παιδεία	2.423	9
Άλλες υπηρεσίες	3.376	12
Σύνολο ατομικών δανείων	28.088	100
Συνολικά δάνεια	5.900	

Πηγή: Όμιλος ΕΤΕπ. Έκθεση δραστηριοτήτων 2005

3. ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ «ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ 2010»

Ο ειδικός δανειοδοτικός μηχανισμός, με την ονομασία Πρωτοβουλία «Καινοτομία 2010» (i2i), δημιουργήθηκε από την ΕΤΕπ με σκοπό να στηρίξει με τις χρηματοδοτήσεις την ανάπτυξη της καινοτομίας της Ένωσης. Συγκεκριμένα, αποτελεί απόρροια του Συμβουλίου της Λισσαβώνας, το Μάρτιο 2000, όπου η ΕΕ έθεσε ως στόχο της την ανάπτυξη μίας ανταγωνιστικής και βασισμένης στη γνώση οικονομίας, με ικανούς ρυθμούς ανάπτυξης, με περισσότερες και καλύτερες θέσεις απασχόλησης και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή. Η υλοποίηση του συγκεκριμένου στόχου έχει χρονικό ορίζοντα το 2010.

Η ΕΤΕπ στα πλαίσια της Πρωτοβουλίας «Καινοτομία 2010» έχει χορηγήσει από το 2000 για καινοτόμα επενδυτικά σχέδια, δάνεια συνολικού ύψους 34,8 δις ευρώ, εκ των οποίων τα 10,4 δις ευρώ το έτος 2005. Στόχος είναι η χορήγηση επιπλέον 50 δις ευρώ την τρέχουσα δεκαετία. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα χρηματοδοτεί τους εξής βασικούς τομείς:

- Έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία. Αναλυτικότερα, ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις σε έρευνα, ανάπτυξη κέντρων αριστείας, κέντρων ακαδημαϊκής έρευνας και απορρέουσες επενδύσεις (προϊόντα και διαδικασίες) κυρίως ιδιωτικές.

- Εκπαίδευση και κατάρτιση. Συγκεκριμένα, υποστήριξη της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης μέσω της βελτίωσης της πρόσβασης στην εκπαίδευση και στη δια βίου μάθηση, ενσωμάτωση της έρευνας σε σχέδια τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, παροχή χρηματοδοτικής στήριξης για την αναβάθμιση της σχετικής υποδομής πληροφορικής, την ψηφιακή μόρφωση, την ηλεκτρονική μάθηση, καθώς επίσης την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- Διάδοση των τεχνολογιών και ανάπτυξη της τεχνολογίας των πληροφοριών και της επικοινωνίας (ΤΠΕ). Αναλυτικότερα, ανάπτυξη δικτύων ευρείας ζώνης για τη σταθερή και κινητή τηλεφωνία και τεχνολογιών πρόσβασης, δημιουργία δικτύων επικοινωνιών σε τομείς, όπως η υγεία και οι μεταφορές, και ανάπτυξη πλατφόρμων ηλεκτρονικού εμπορίου.

Αξίζει να αναφερθεί, ότι το έτος 2005 το ΕΤΑΕ στηρίζοντας την εφαρμογή της Στρατηγικής της Λισσαβώνας διέθεσε 468 εκατ. ευρώ σε 24 σχήματα παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου. Οι επενδύσεις αυτές είναι επιπρόσθετες των χρηματοδοτήσεων της ΕΤΕπ στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας «Καινοτομία 2010».

Το 2005, το μεγαλύτερο μέρος των χρηματοδοτήσεων της ΕΤΕπ, που αφορούσε τον εν λόγω ειδικό δανειοδοτικό μηχανισμό, χορηγήθηκε για επενδύσεις έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας (ΕΑΚ) – όπου το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Βαρκελώνη το 2002, έθεσε ως στόχο την αύξησή τους σε 3% του ΑΕΠ της Ευρώπης. Για το σκοπό αυτό πραγματοποιήθηκαν 44 δάνεια συνολικού ύψους πάνω από 6,1 δις ευρώ.

Όπως προαναφέρθηκε, η ΕΤΕπ συμμετέχει στη δημιουργία τεχνολογικών πλατφόρμων και υποστηρίζει το έργο τους. Οι πλατφόρμες αυτές θεσπίστηκαν από τη Γενική Διεύθυνση Έρευνας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και χρησιμεύουν ως κέντρα διασύνδεσης των συμμετεχόντων στους καινοτόμους τεχνολογικούς τομείς που είναι σημαντική για την πορεία της ευρωπαϊκής βιομηχανίας. Μέχρι το τέλος του 2005 είχαν δημιουργηθεί περισσότερες από 20 πλατφόρμες, από τις οποίες οι πιο προηγμένες – όπως αυτές με προσανατολισμό στις τεχνολογίες υδρογόνου και των κυψελών καυσίμου, της νανοηλεκτρονικής, των φωτοβολταϊκών τόξων, της ύδρευσης και της αποχέτευσης – ενθαρρύνουν τη θέσπιση «κοινών τεχνολογικών

πρωτοβουλιών», στόχος των οποίων είναι η προώθηση σχεδίων προτεραιότητας που θα έχουν σημαντικές χρηματοδοτικές ανάγκες.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας «Καινοτομία 2010», η Τράπεζα χορήγησε 30 δάνεια, συνολικού ύψους 2,2 δις ευρώ για την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Επίσης, 1,9 δις ευρώ διέθεσε το 2005 για δίκτυα ΤΠΕ. Τα εν λόγω δίκτυα έχουν ιδιαίτερη σημασία για τη διάδοση των καινοτομιών και την ανταλλαγή δεδομένων και αποτελούν έργα μεγάλης κλίμακας, με σημαντικές χρηματοδοτικές ανάγκες. Τέλος, η Τράπεζα έχει χρηματοδοτήσει ταινίες και τηλεοπτικά προγράμματα, στοχεύοντας στην ενίσχυση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας στον τομέα αυτό.

Οι χορηγήσεις των δανείων αυτών, που είναι μικρότερου ύψους, παρέχονται μέσω του Μηχανισμού Δομημένων Χρηματοδοτήσεων (ΜΔΧ). Πρόκειται για έναν μηχανισμό που δημιουργήθηκε το 2001 και ο οποίος επιτρέπει τη χρηματοδότηση επενδύσεων προτεραιότητας και επενδυτών με πιστοληπτική διαβάθμιση κάτω του επενδυτικού βαθμού (investment grade), μέσω της διάθεσης μέρους των πλεονασμάτων της Τράπεζας για την κάλυψη των υψηλότερων πιστωτικών κινδύνων που ενέχουν οι επενδύσεις αυτές.

Προκειμένου, η ΕΤΕπ να συμβάλλει περαιτέρω στην αύξηση των επενδύσεων έως το 2010, δημιούργησε μία ειδική «θυρίδα» για τις επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης (mid-caps), οι οποίες συχνά είναι σπουδαίοι φορείς καινοτομίας. Η θυρίδα αυτή χρησιμεύει για τη χρηματοδότηση επενδύσεων ύψους μέχρι 50 εκατ. ευρώ, κυρίως στους τομείς εκείνους που καλύπτει η Πρωτοβουλία «Καινοτομία 2010».

4. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Η προστασία και η βελτίωση του περιβάλλοντος περιλαμβάνονται μεταξύ των κύριων προτεραιοτήτων της ΕΤΕπ. Το 2005, η Τράπεζα χορήγησε 10,9 δις ευρώ, ποσό που αντιπροσωπεύει το 30% – 35% του συνόλου των ατομικών δανείων που αφορούσαν το εσωτερικό της ΕΕ, για την προστασία του περιβάλλοντος. Επιπρόσθετα, τα συνολικά δάνεια που χορηγεί η ΕΤΕπ για την προαγωγή διαφόρων στόχων, αφορούν και την περιβαλλοντική μέριμνα, ενώ παράλληλα υπάρχουν συνολικά δάνεια που προορίζονται αποκλειστικά για περιβαλλοντικές επενδύσεις.

Οι χορηγήσεις της ΕΤΕπ για την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος αφορούν τόσο το φυσικό, όσο και το κτισμένο περιβάλλον. Συγκεκριμένα, κύρια θέση στις δραστηριότητες της Τράπεζας σχετικά με το κτισμένο περιβάλλον έχουν οι αστικές μεταφορές και η αναβάθμιση των αστικών περιοχών, ενώ οι κλιματολογικές αλλαγές και η ποιότητα της ατμόσφαιρας και των υδάτων αποτελούν δραστηριότητες που σχετίζονται με το φυσικό περιβάλλον.

Ήδη από το 2004, η ΕΤΕπ έχει καταρτίσει πρόγραμμα δράσης υπέρ των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, προκειμένου να στηρίξει την πολιτική της ΕΕ όσον αφορά τις κλιματολογικές αλλαγές. Στόχος του εν λόγω προγράμματος είναι η αύξηση κάθε έτος των χρηματοδοτήσεων για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ώστε να φθάσουν αυτές, στον ορίζοντα 2010, το 50% των δανείων για νέες επενδύσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Το 2005, οι χρηματοδοτήσεις της ΕΤΕπ στον τομέα αυτό ανήλθαν σε 484 εκατ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 84% των χορηγηθέντων δανείων για νέα έργα ηλεκτροπαραγωγής.

Η ΕΤΕπ δημιούργησε το 2004 ειδικά χρηματοδοτικά προϊόντα για τον τομέα των κλιματολογικών αλλαγών. Ο Χρηματοδοτικός Μηχανισμός για τις Κλιματολογικές Αλλαγές (ΧΜΚΑ), που τέθηκε σε λειτουργία το 2005, αποσκοπεί στην χρηματοδότηση επενδύσεων, που συμβάλλουν στον περιορισμό των εκπομπών στο εσωτερικό της Ένωσης και πραγματοποιούνται από εταιρείες ενταγμένες στο πρόγραμμα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της ΕΕ. Επίσης, υπάρχει και ο Μηχανισμός Τεχνικής Βοήθειας για τις Κλιματολογικές Αλλαγές (ΜΤΒΚΑ), μέσω του οποίου χορηγούνται μη επιστρεπτέες ενισχύσεις με σκοπό τη χρηματοδότηση τεχνικής βοήθειας για επενδυτικά σχέδια, που συντελούν στη δημιουργία πιστωτικών μορίων εκπομπών στο πλαίσιο του Μηχανισμού Καθαρής Ανάπτυξης (ΜΚΑ) και της Κοινής Εφαρμογής (ΚΕ) του Πρωτοκόλλου του Κιότο.

Προς το παρόν, η Τράπεζα συνεργάζεται με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ) για τη σύσταση ενός πολυμερούς ταμείου πιστωτικών μορίων εκπομπών, που θα προσφέρει τη δυνατότητα πώλησης των μορίων αυτών από σχέδια χρηματοδοτούμενα από τους δύο οργανισμούς, ενώ παράλληλα θα συμβάλλει στην ενίσχυση των οργανωτικών

δομών, ώστε να βοηθήσει το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις συμμόρφωσής τους.

Επίσης, η ΕΤΕπ χορήγησε το 2005 δάνεια συνολικού ύψους 2,5 δις ευρώ, εκ των οποίων τα 2,3 δις ευρώ στο εσωτερικό της Ένωσης, για επενδύσεις που συντελούν στη βελτίωση του περιβάλλοντος με στόχο την ποιότητα της ατμόσφαιρας και του νερού. Η ύδρευση και η αποχέτευση, ως βασικοί τομείς της χρηματοδοτικής δραστηριότητας της Τράπεζας, προσέλκυσαν το 2005 πάνω από 1,2 δις ευρώ εντός της ΕΕ. Οι επενδύσεις αυτές συμβάλλουν στην προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, προάγουν τη δημόσια ευημερία και συντελούν στην καταπολέμηση της φτώχειας, ιδίως στις χώρες εταίρους.

Για έργα αστικής ανάπλασης η ΕΤΕπ χορήγησε, το 2005, δάνεια συνολικού ύψους 1,8 δις ευρώ. Τα έργα αστικής ανάπλασης επιτρέπουν την αναβάθμιση των υποβαθμισμένων περιοχών, συμβάλλουν στην κοινωνική συνοχή και αποτελούν την καλύτερη λύση για την αξιοποίηση της γης και των ακινήτων που είναι πολύτιμα και σπανίζουν στα κέντρα των πόλεων. Η Τράπεζα χρηματοδοτεί, στα πλαίσια της αστικής ανάπλασης, επενδύσεις που αφορούν βιώσιμα συστήματα αστικών μεταφορών. Για το σκοπό αυτό, οι συνολικές της χορηγήσεις το 2005 ανήλθαν σε 4,9 δις ευρώ στο εσωτερικό της Ένωσης.

Πίνακας 2: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής - Ατομικά Δάνεια της ΕΤΕπ κατά το 2005

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΑΤΟΜΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ 2005	
(σε εκατομμύρια ευρώ)	
ΤΟΜΕΑΣ	ΠΟΣΟ
Κλιματολογικές αλλαγές	1.131
Περιβάλλον και υγεία	2.329
Αστικό περιβάλλον	6.796
Φύση, βιοποικιλία και φυσικοί πόροι	338
Φυσικοί πόροι και διαχείριση αποβλήτων	400
Σύνολο ατομικών δανείων	10.994

Πηγή: Όμιλος ΕΤΕπ. Έκθεση δραστηριοτήτων 2005

5. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ (ΔΕΔ)

Η ΕΤΕπ διαδραματίζει πρωταρχικό ρόλο στη χρηματοδότηση των διευρωπαϊκών δικτύων (ΔΕΔ) μεταφοράς και ενέργειας, καθώς η ανάπτυξη τους είναι ζωτικής σημασίας για την οικονομική και κοινωνική συνοχή της Ένωσης.

Αφότου το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Έσσεν, το 1993, περιέλαβε τα ΔΕΔ μεταξύ των προτεραιοτήτων της ΕΕ, η ΕΤΕπ έχει υπογράψει χρηματοδοτικές συμβάσεις συνολικού ύψους 69,3 δις ευρώ για ΔΕΔ μεταφορών και 9,1 δις ευρώ για ΔΕΔ ενέργειας, αποτελώντας έτσι την κύρια πηγή τραπεζικής χρηματοδότησης γι' αυτά τα μείζονος σημασίας δίκτυα. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα έχει χρηματοδοτήσει 21 από τα 30 ΔΕΔ προτεραιότητας στον τομέα των μεταφορών, που επελέγησαν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Δράσης για την Ανάπτυξη και τα οποία ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το Δεκέμβριο 2003.

Το 2005, οι χορηγήσεις της ΕΤΕπ για ΔΕΔ μεταφορών υπερέβησαν τα 7,4 δις ευρώ, εκ των οποίων σχεδόν τα μισά αφορούσαν τα ΔΕΔ προτεραιότητας. Αναλυτικότερα, πλέον του 40% αφορούσε τις σιδηροδρομικές μεταφορές, το 38% τις οδικές μεταφορές και το υπόλοιπο τις ναυτιλιακές υποδομές. Μέσω των χρηματοδοτήσεων αυτών η Τράπεζα συμβάλλει στην ενίσχυση των δυνατοτήτων μακροπρόθεσμης ανάπτυξης της Ένωσης και στην ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.

Επίσης, το 2005, η ΕΤΕπ χορήγησε για ΔΕΔ ενέργειας περίπου 900 εκατ. ευρώ. Τα ΔΕΔ ενέργειας αποτελούν υψηλή προτεραιότητα της ενεργειακής πολιτικής της ΕΕ, εξαιτίας της συμβολής τους στη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, στη διαφοροποίηση των εισαγωγών ενέργειας και στην ενίσχυση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού. Μάλιστα, ορισμένα από αυτά συντελούν στην ανάπτυξη περιοχών που υστερούν από οικονομική άποψη.

Τα ΔΕΔ προτεραιότητας στον ενεργειακό τομέα περιλαμβάνουν άξονες μεταφοράς τόσο ηλεκτρικής ενέργειας, όσο και αερίου. Όλα τα έργα που συντελούν στη δημιουργία αυτών των αξόνων – είτε πρόκειται για μικρές διασυνοριακές ηλεκτρικές συνδέσεις, είτε πρόκειται για διηπειρωτικούς αγωγούς αερίου – είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση από την ΕΤΕπ.

Το 2005, η Τράπεζα προχώρησε σε διεξοδική επανεξέταση της συμμετοχής της στον ενεργειακό τομέα. Η άνοδος των τιμών του πετρελαίου, που έφθασαν το τρίτο υψηλότερο ιστορικό τους, είχε σαν αποτέλεσμα τα ενεργειακά θέματα να αποκτήσουν αυξημένη προτεραιότητα στο πλαίσιο δράσης της ΕΕ. Συνεπώς, η ΕΤΕπ επανεξέτασε τις δραστηριότητες της στον ενεργειακό τομέα για να θέσει νέες κατευθυντήριες γραμμές, οι οποίες θα αντικατοπτρίζουν τις νέες προτεραιότητες. Υψηλής προτεραιότητας θέματα είναι η προώθηση του ανταγωνισμού, η ανάπτυξη των ΔΕΔ ενέργειας, η μείωση των κινδύνων ως απόρροια της αυξημένης ενεργειακής εξάρτησης από πηγές εκτός ΕΕ και η συνεργασία με τις χώρες εταίρους και γείτονες. Νέο σχέδιο δράσης για τον ενεργειακό τομέα θα εκπονηθεί από την Τράπεζα το 2006.

Οι χρηματοδοτήσεις των ΔΕΔ πραγματοποιούνται με τη χορήγηση συμβατικών μακροπρόθεσμων δανείων, μεγάλης διάρκειας και με τις κατάλληλες περιόδους χάριτος στην αποπληρωμή του κεφαλαίου. Ωστόσο, η Τράπεζα επιθυμώντας την συμμετοχή ιδιωτικών επενδύσεων στα ΔΕΔ έχει εισάγει νέα χρηματοδοτικά μέσα, για την αντιμετώπιση του προβλήματος των κινδύνων. Ο Μηχανισμός Δομημένων Χρηματοδοτήσεων (ΜΔΧ) της ΕΤΕπ επιτρέπει τη χρηματοδότηση δημοσίων ή ημιδημοσίων εταιρειών ειδικού σκοπού, για διασυννορικά κυρίως έργα πραγματοποιούμενα από συμπράξεις δημοσίου-ιδιωτικού τομέα, σε βάση καταμερισμού των κινδύνων. Μέσω του ΜΔΧ, η Τράπεζα πραγματοποίησε το 2005 συμμετοχές σε αμοιβαία κεφάλαια, που επενδύουν σε έργα υποδομής (infrastructure funds). Έτσι, διευρύνει το φάσμα των προϊόντων που προσφέρει για την υποστήριξη έργων υψηλής προτεραιότητας, προσθέτοντας αμοιβαία κεφάλαια που επενδύουν σε έργα που πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητάς της. Επιπλέον, οι συμπράξεις δημοσίου – ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) βρίσκονται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος της Τράπεζας, για την ολοένα με μεγαλύτερη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στο σχεδιασμό και την υλοποίηση δημόσιων υποδομών. Τέλος, η Τράπεζα επένδυσε 50 εκατ. ευρώ στο Ταμείο Σύγκλισης της Αναδυόμενης Ευρώπης, (Emerging Europe Converge Fund), του οποίου οι δραστηριότητες συγκεντρώνονται στα νέα κράτη – μέλη της ανατολικής Ευρώπης.

Με τον τρόπο αυτό η ΕΤΕπ συγκροτεί σταδιακά ένα απόθεμα πράξεων αυτού του τύπου, για να δημιουργήσει μεσοπρόθεσμα ένα χαρτοφυλάκιο αμοιβαίων κεφαλαίων υποδομής, που επενδύουν συλλογικά στην ευρύτερη γεωγραφική βάση της Ένωσης.

6. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΜΜΕ)

Η υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αποτελεί έναν από τους πέντε βασικούς στόχους δραστηριότητας της ΕΤΕπ. Σήμερα, δραστηριοποιούνται εντός της ΕΕ πάνω από 20 εκατ. ΜΜΕ, οι οποίες αντιπροσωπεύουν τα 2/3 των θέσεων απασχόλησης στην Ένωση και το ήμισυ του κύκλου εργασιών των μη γεωργικών τομέων, ενώ παράλληλα συμβάλλουν στην ανάπτυξη και την καινοτομία.

Η Τράπεζα χρηματοδοτεί τις ΜΜΕ μέσω των συνολικών της δανείων. Τα δάνεια αυτά αποτελούν γραμμές πιστώσεων, που η ΕΤΕπ χορηγεί σε ενδιάμεσους φορείς (τράπεζες ή άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα), οι οποίοι είναι γνώστες της τοπικής αγοράς και με τα κεφάλαια αυτά χρηματοδοτούν επενδύσεις μικρής κλίμακας. Με τη χορήγηση συνολικών δανείων η Τράπεζα δεν περιορίζει τη δραστηριότητά της μόνο σε επενδύσεις μεγάλης κλίμακας και σε δανειολήπτες μεγάλου μεγέθους.

Η ΕΤΕπ συνολολόγησε, το 2005, συνολικά δάνεια με 225 ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς φορείς στην ΕΕ. Τα δάνεια αυτά, αφενός συμβάλλουν στην ανάπτυξη του χρηματοπιστωτικού τομέα σε τοπικό επίπεδο και αφετέρου, επιτρέπουν στις ΜΜΕ και τους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης να διατηρούν σχέσεις εγγύτητας με τις τράπεζες. Το πεδίο εφαρμογής των συνολικών δανείων διευρύνεται διαρκώς και το προϊόν αυτό απευθύνεται πλέον και σε περιφερειακές τράπεζες για την υποστήριξη των επενδύσεων στις λιγότερες ευνοημένες περιοχές, καθώς και σε περισσότερους εξειδικευμένους ενδιάμεσους φορείς, όπως στον τομέα του περιβάλλοντος, στον οπτικοακουστικό τομέα και στους τομείς υψηλής τεχνολογίας.

Η ΕΤΕπ συμπληρώνει τις χρηματοδοτήσεις του τραπεζικού τομέα, παρέχοντας ενισχύσεις οι οποίες είναι βασικά μακροπρόθεσμες και μπορούν να λαμβάνουν τη μορφή εξατομικευμένων χρηματοδοτήσεων ή χρηματοδοτήσεων με διαμεσολάβηση και επιτρέπουν στις ενισχυόμενες

επιχειρήσεις να διαφοροποιήσουν τις πηγές και μορφές χρηματοδότησής τους, ενώ παράλληλα να βελτιστοποιήσουν τα αναπτυξιακά τους σχέδια. Με στόχο τη διεύρυνση των προϊόντων της, η Τράπεζα, δημιούργησε σε συνεργασία με τους εταίρους της από την ευρωπαϊκή τραπεζική κοινότητα ομαδοποιημένα δάνεια για επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης, τα οποία χορηγούνται μέσω ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών φορέων και είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες των επιχειρήσεων μεσαίου μεγέθους. Επίσης, αναπτύσσοντας δραστηριότητες τόσο εντός, όσο και εκτός της ΕΕ, είναι σε θέση να συνεργάζεται με την τραπεζική κοινότητα για την στήριξη των «στρατηγικών ομίλου» μεγάλων επιχειρήσεων, διευκολύνοντας τα επενδυτικά τους σχέδια στο εσωτερικό της Ένωσης, αλλά και τις άμεσες ξένες επενδύσεις τους σε τρίτες χώρες.

Το 2005, η ΕΤΕπ χορήγησε στο εσωτερικό της Ένωσης συνολικά δάνεια ύψους 8,9 δις ευρώ, εκ των οποίων τα 4,2 δις ευρώ αφορούσαν τη χρηματοδότηση 20.000 περίπου ΜΜΕ. Με τη χορήγηση των εν λόγω δανείων η Τράπεζα προήγαγε και άλλους βασικούς της στόχους. Μέρος των δανείων αφορούσε επενδύσεις ΜΜΕ, που προάγουν την οικονομική και κοινωνική συνοχή στην Ένωση. Επίσης, η ΕΤΕπ χρηματοδότησε επενδύσεις καινοτόμων ΜΜΕ στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης, που συμβάλλουν στην υλοποίηση του προγράμματος της Λισσαβώνας.

Στα νέα κράτη-μέλη η Τράπεζα χορήγησε το 2005 συνολικά δάνεια ύψους 815 εκατ. ευρώ, από τα οποία τα 417 εκατ. ευρώ προορίζονταν για ΜΜΕ. Στις χώρες αυτές τα συνολικά δάνεια χορηγούνται σε στενή συνεργασία με τα μέσα παροχής μη επιστρεπτέων ενισχύσεων της ΕΕ και κατά κύριο λόγο με το Μηχανισμό Χρηματοδότησης ΜΜΕ, που αρχικά θεσπίστηκε στο πλαίσιο του PHARE (προενταξιακού προγράμματος χρηματοδότησης από την ΕΕ).

Στο μέλλον, η ΕΤΕπ θα εξακολουθήσει να δίνει μεγάλη σημασία στη διατήρηση της συνεργασίας με τις εμπορικές τράπεζες, με βάση την επικουρικότητα και την συμπληρωματικότητα. Η συνεργασία αυτή επιτρέπει στην Τράπεζα να προσφέρει προστιθέμενη αξία σε ευρύ φάσμα επενδύσεων. Προς το παρόν, η ΕΤΕπ επεξεργάζεται εναλλακτικές προσεγγίσεις και δομές, φροντίζοντας πάντα να διασφαλίσει ότι οι τελικοί αποδέκτες των χρηματοδοτήσεων, όσο και οι ενδιάμεσες τράπεζες εταίροι, ωφελούνται από την παρέμβασή της.

7. FEMIP: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

Ήδη από τον Οκτώβριο του 2002, οι δραστηριότητες της ΕΤΕπ για την υποστήριξη των Μεσογειακών Χωρών Εταίρων της Ένωσης (ΜΧΕ) έχουν συγκεντρωθεί στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ευρωμεσογειακών Επενδύσεων και Εταιρικής Σχέσης (FEMIP). Ο εν λόγω μηχανισμός έχει σκοπό να βοηθήσει στον οικονομικό και κοινωνικό εκσυγχρονισμό των ΜΧΕ, καθώς και στην οικονομική ολοκλήρωση αυτών, κυρίως εν όψει της δημιουργίας ζώνης ελευθέρων συναλλαγών με την ΕΕ το 2010.

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του ο FEMIP χρηματοδοτεί κατά κύριο λόγο επενδυτικά σχέδια του ιδιωτικού τομέα, είτε πρόκειται για εγχώριες πρωτοβουλίες, είτε για άμεσες ξένες επενδύσεις. Επίσης, υποστηρίζει επενδύσεις που αφορούν το ανθρώπινο κεφάλαιο, έργα υποδομής, περιβαλλοντικής προστασίας, για τη δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος και για την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα. Τέλος, χορηγεί μη επιστρεπτέες ενισχύσεις για τη χρηματοδότηση τεχνικής βοήθειας σε προεπενδυτικό στάδιο και για πράξεις με επιχειρηματικά κεφάλαια.

Το 2005, λειτούργησε για πρώτη φορά το χρηματοδοτικό ταμείο (Trust Fund) του FEMIP, το οποίο διαθέτει 33,5 εκατ. ευρώ από εισφορές 15 κρατών-μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και το οποίο συμπληρώνει το Ταμείο Τεχνικής Βοήθειας του FEMIP, εστιάζοντας τη δράση του στην χρηματοδότηση προεπενδυτικής τεχνικής βοήθειας και στις πράξεις με επιχειρηματικά κεφάλαια στις ΜΧΕ.

Το Ταμείο Τεχνικής Βοήθειας του FEMIP διευκολύνει την προετοιμασία και την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων. Το 2005, συνήφθησαν 26 σχετικές συμβάσεις ύψους 21 εκατ. ευρώ για την άμεση υποστήριξη του ιδιωτικού τομέα, για έργα υποδομής και για περιβαλλοντικές επενδύσεις. Μέχρι το τέλος του 2005, η ΕΤΕπ είχε συνομολογήσει συνολικά με εταιρείες συμβούλων 46 συμβάσεις τεχνικής βοήθειας συνολικής αξίας €35 εκατ. ευρώ.

Το 2005, ο FEMIP χορήγησε συνολικά 2,2 δις ευρώ δάνεια για 23 επενδυτικά σχέδια στις μεσογειακές χώρες εταίρους. Το ήμισυ των χορηγήσεων της Τράπεζας στην περιοχή, δηλαδή 1,1 δις ευρώ κατευθύνονταν στον ιδιωτικό τομέα και αφορούσαν την υποστήριξη των επενδύσεων σε μικρομεσαίες

επιχειρήσεις και σε άμεσες ξένες επενδύσεις. Σε όρους κατανομής κατά τομέα 1,3 δις ευρώ (59%) αφορούσε έργα υποδομής, συμπεριλαμβανομένων έργων στον τομέα των μεταφορών (29%), επενδύσεις στον ενεργειακό τομέα (25%) και έργα για τη βελτίωση των τηλεπικοινωνιών (5%). Επιπρόσθετα, χορηγήθηκαν συνολικά δάνεια ύψους 650 εκατ. ευρώ (31%) σε ενδιάμεσους χρηματοδοτικούς φορείς, για τη χρηματοδότηση επενδύσεων μικρής και μεσαίας κλίμακας, καθώς και χρηματοδοτήσεις ύψους 142 εκατ. ευρώ (6%) στο βιομηχανικό τομέα και 90 εκατ. ευρώ (4%) για την προστασία του περιβάλλοντος. Οι πράξεις με επιχειρηματικά κεφάλαια ανήλθαν σε 45 εκατ. ευρώ. Σε όρους γεωγραφικής κατανομής, 930 εκατ. ευρώ χορηγήθηκαν σε έξι επενδυτικά σχέδια στην Τουρκία, ενώ 834 εκατ. ευρώ στις χώρες της Εγγύς Ανατολής για έργα που αφορούσαν τον ενεργειακό τομέα, έργα επεξεργασίας λυμάτων και κατασκευής παράκτιων δρόμων, καθώς και δάνεια για μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Τέλος, στις χώρες του Μαγκρέμπ οι χρηματοδοτήσεις ανήλθαν σε 430 εκατ. ευρώ και αφορούσαν έξι επενδυτικά σχέδια.

Πίνακας 3: Μεσογειακές Χώρες - Δάνεια της ΕΤΕπ κατά το 2005

ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΕΣ ΧΩΡΕΣ		
ΔΑΝΕΙΑ ΧΟΡΗΓΗΘΕΝΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟ 2005 (σε εκατομμύρια ευρώ)		
ΧΩΡΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
Τουρκία	930	
Αίγυπτος	309	25
Συρία	300	
Τυνησία	260	
Λίβανος	170	
Μαρόκο	160	
Γάζα/Δυτική όχθη	55	10
Αλγερία	10	10
ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ	2.194	45

Πηγή: Όμιλος ΕΤΕπ. Έκθεση δραστηριοτήτων 2005

8. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΙΣ ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ

Η ΕΤΕπ υποστηρίζοντας την πολιτική παροχής αναπτυξιακής βοήθειας και συνεργασίας της ΕΕ, χρηματοδοτεί επενδυτικά σχέδια σε όλες τις περιοχές του κόσμου: στην Αφρική, την Καραϊβική και τον Ειρηνικό, στην Νότια Αφρική, στα δυτικά Βαλκάνια, στη Ρωσία, στην Ασία και στην Λατινική Αμερική. Επίσης, χρηματοδοτεί επενδύσεις στις υπό ένταξη χώρες προκειμένου να βοηθήσει την προετοιμασία προσχώρησής τους στην Ένωση. Στο πλαίσιο αυτών των δραστηριοτήτων της, η ΕΤΕπ χορήγησε το 2005 δάνεια συνολικού ύψους 3 δις ευρώ περίπου.

Αναλυτικότερα, 979 εκατ. ευρώ χορήγησε η Τράπεζα στις προσχωρούσες χώρες της νοτιοανατολικής Ευρώπης, Ρουμανία και Βουλγαρία. Στις υπό ένταξη χώρες, Κροατία και Τουρκία, η ΕΤΕπ χορήγησε δάνεια συνολικού ύψους 990 εκατ. ευρώ. Οι χορηγήσεις της στα Δυτικά Βαλκάνια ανήλθαν σε 399 εκατ. ευρώ. Η Τράπεζα στην περιοχή αυτή χορηγεί χρηματοδοτήσεις σε στενή συνεργασία και με άλλους χορηγούς, όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ανασυγκρότησης και η Παγκόσμια Τράπεζα. Επιπρόσθετα, στο τέλος του 2005 η ΕΤΕπ πρόσθεσε στο χρηματοδοτικό μηχανισμό που έχει δημιουργήσει για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών, άλλα 800 εκατ. ευρώ, για την περίοδο μέχρι το 2009, αυξάνοντας το συνολικό ποσό προικοδότησης σε 2,5 δις ευρώ. Ο εν λόγω χρηματοδοτικός μηχανισμός δημιουργήθηκε το 1994 από την Τράπεζα για τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων άμεσου ενδιαφέροντος για την ΕΕ στις διάφορες χώρες μέλη της ΕΖΕΣ.

Πίνακας 4: Βαλκάνια - Δάνεια της ΕΤΕπ κατά το 2005

ΔΑΝΕΙΑ ΧΟΡΗΓΗΘΕΝΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟ 2005 (σε εκατομμύρια ευρώ)	
ΧΩΡΑ	ΣΥΝΟΛΟ
Σερβία και Μαυροβούνιο	226
Κροατία	195
Αλβανία	40
ΒΑΛΚΑΝΙΑ	461

Πηγή: Όμιλος ΕΤΕπ. Έκθεση δραστηριοτήτων 2005

Επίσης, στα τέλη του 2004 εγκρίθηκε εντολή χορήγησης χρηματοδοτήσεων μέχρι ύψους 500 εκατ. ευρώ προς υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονιάς (Ρωσία, Λευκορωσία, Μολδαβία, Ουκρανία). Στο πλαίσιο της εντολής αυτής, η οποία ισχύει μέχρι τον Ιανουάριο 2007 (η πρώτη εντολή ύψους 100 εκατ. ευρώ έληξε το Μάιο 2005), οι χρηματοδοτήσεις της Τράπεζας θα επικεντρωθούν στην προστασία του περιβάλλοντος, σε έργα υποδομής μεταφορών, τηλεπικοινωνιών και ενέργειας πάνω σε άξονες προτεραιότητας των ΔΕΔ, που έχουν διασυνοριακές επιπτώσεις με κάποιο άλλο από τα κράτη-μέλη της Ένωσης.

Επιπρόσθετα, το 2005 η ΕΤΕπ χορήγησε συνολικά στα κράτη της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) 537 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 388 εκατ. ευρώ προέρχονταν από τους πόρους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξη (ΕΤΑ) και τα υπόλοιπα από τους ίδιους πόρους της Τράπεζας. Τα δάνεια αφορούσαν βιομηχανικές επενδύσεις, έργα υποδομής (κατά κύριο λόγο στους τομείς της ενέργειας και των μεταφορών) και τον τουρισμό. Επιπλέον, 137 εκατ. ευρώ διοχετεύτηκαν στον χρηματοπιστωτικό τομέα, είτε υπό τη μορφή συνολικών δανείων προς τράπεζες και άλλους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς φορείς για τη χορήγηση πιστώσεων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις ή την παροχή μικροπιστώσεων, είτε υπό μορφή συμμετοχών σε ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια (private equity funds).

Στη Νότια Αφρική τα δάνεια της ΕΤΕπ ανήλθαν το 2005, σε 145 εκατ. ευρώ. Σημαντικό μέρος των δανείων αυτών χορηγούνται σε ραντ Νότιας Αφρικής, νόμισμα στην ευρωαγορά του οποίου η ΕΤΕπ είναι ο σημαντικότερος υπερεθνικός εκδότης τίτλων.

Πίνακας 5: ΑΚΕ - ΥΧΕ - Δάνεια της ΕΤΕπ κατά το 2005

ΑΚΕ-ΥΧΕ			
ΔΑΝΕΙΑ ΧΟΡΗΓΗΘΕΝΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟ 2005 (σε εκατομμύρια ευρώ)			
ΧΩΡΑ	ΣΥΝΟΛΟ	Από ιδίους πόρους	Εκ των οποίων επιχειρηματικά κεφάλαια
Αφρική	449	111	338
Δυτική	188	91	97
Μεσημβρινή και Ινδικός Ωκεανός	123	20	103
Ανατολική	126		126
Κεντρική και Ισημερινή	12		12
Καραϊβική	72	40	32
Ειρηνικός	13		13
Πολυπεριφεριακά δάνεια	4		4
ΑΚΕ-ΥΧΕ	538	151	387

Πηγή: Όμιλος ΕΤΕπ. Έκθεση δραστηριοτήτων 2005

Στην Ασία και την Λατινική Αμερική (ΑΛΑ), το 2005, η Τράπεζα χορήγησε δάνεια ύψους 256 εκατ. ευρώ, στο πλαίσιο τρέχουσας εντολής για χρηματοδοτήσεις της στις συγκεκριμένες περιοχές συνολικού ύψους 2.480 εκατ. ευρώ κατά την περίοδο μεταξύ 2000 και Ιανουάριο 2007. Τα επενδυτικά σχέδια στις χώρες αυτές επιλέγονται με γνώμονα τους στόχους της πολιτικής συνεργασίας της ΕΕ και πρέπει να είναι αμοιβαίου ενδιαφέροντος για την οικεία χώρα και την Ένωση. Αυτό σημαίνει, ότι συνήθως η επένδυση υλοποιείται από επιχειρήσεις της ΕΕ ή ότι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις έχουν κάποιου είδους συμμετοχή στο επενδυτικό σχέδιο. Ωστόσο, εκτός του πλαισίου της χρηματοδοτικής εντολής, η Τράπεζα με ειδική άδεια του Συμβουλίου των Διοικητών της, χορήγησε ένα δάνειο ύψους 500 εκατ. ευρώ για την επέκταση του αερολιμένα του Πεκίνου.

Πίνακας 6: Ασία & Λατινική Αμερική - Δάνεια της ΕΤΕπ κατά το 2005

ΑΣΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	
ΔΑΝΕΙΑ ΧΟΡΗΓΗΘΕΝΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟ 2005 (σε εκατομμύρια ευρώ)	
ΧΩΡΑ	ΣΥΝΟΛΟ
Λατινική Αμερική	134
Βραζιλία	94
Περιφερειακό δάνειο-Σύμφωνο Άνδεων	40
Ασία	622
Κίνα	500
Ινδονησία	50
Λάος	42
Βιετνάμ	30
ΑΣΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	756

Πηγή: Όμιλος ΕΤΕπ. Έκθεση δραστηριοτήτων 2005

9. ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΔΟΤΗΣ ΧΡΕΟΓΡΑΦΩΝ

Η ΕΤΕπ θεωρείται κορυφαίος εκδότης διεθνών χρεογράφων. Αξιοποιώντας τις ισχυρές της βάσεις και την προσαρμοστικότητά της επιτυγχάνει ένα μοναδικό συνδυασμό επιδόσεων σε πολλαπλές αγορές. Η Τράπεζα διαδραματίζει, επίσης, ρόλο πρωτοπόρου, μεταξύ άλλων ανοίγοντας νέες αγορές μακροπρόθεσμων εκδόσεων, εγκαινιάζοντας την έκδοση τίτλων με πιστωτική βαθμολόγηση «AAA» σε νέα νομίσματα και δίνοντας νέα ώθηση στην εκδοτική δραστηριότητα σε ανενεργά τμήματα της αγοράς.

Η ΕΤΕπ εξαιτίας του γεγονότος, ότι ανήκει στα κράτη-μέλη της ΕΕ – το οποίο στηρίζει την κορυφαία πιστοληπτική της ικανότητα – καθώς και στη στρατηγική που εφαρμόζει στις αγορές, προσφέρει στους επενδυτές έναν ελκυστικό τρόπο για να επενδύσουν στην Ευρώπη.

Συγκεκριμένα, όντας όλα τα κράτη-μέλη μέτοχοι της ΕΤΕπ, τα ομόλογά της αντιπροσωπεύουν μία μοναδική και διαφοροποιημένη επένδυση σε τίτλους εκδότη κρατικού επιπέδου. Έπειτα, η πιστοληπτική ικανότητά της βαθμολογείται «AAA» από τους τρεις μεγαλύτερους οίκους αξιολόγησης, οι οποίοι προβλέπουν σταθερές προοπτικές για την ΕΤΕπ. Επιπρόσθετα, η δανειοληπτική στρατηγική της συνδυάζει ολοκληρωμένα προγράμματα εκδόσεων αναφοράς στα τρία βασικά νομίσματά της (ευρώ, δολάρια ΗΠΑ και λίρες στερλίνες) με συχνές, εξατομικευμένες εκδόσεις σε ευρύ φάσμα

νομισμάτων και προϊόντων. Επίσης, η Τράπεζα είναι ένας από τους μεγαλύτερους και ισχυρότερους εκδότες στις διεθνείς κεφαλαιαγορές με όγκο εκδόσεων χρεογράφων περίπου της ίδιας τάξεως μεγέθους με εκείνον που πραγματοποιούν τα κράτη της ΕΕ. Τέλος, η ΕΤΕπ συμβάλλει στην ανάπτυξη των κεφαλαιαγορών στα νομίσματα των νέων κρατών-μελών, των εντασσόμενων και των υπό ένταξη χωρών, όπου ο δανεισμός της σε εγχώριο νόμισμα υποστηρίζει επίσης της δανειοδοτικές της δραστηριότητες. Το ίδιο αναπτυξιακό έργο συντελεί η Τράπεζα και σε ορισμένες χώρες εταίρους της Ένωσης.

Στο πλαίσιο του προγράμματός δανεισμού της για το 2005, η Τράπεζα άντλησε συνολικά 50 δις ευρώ μέσω 330 συναλλαγών της σε 15 νομίσματα. Το συνολικό ύψος δανεισμού της για το 2005 δε διέφερε σημαντικά από το αντίστοιχο του 2004. Ωστόσο, αξιοσημείωτη υπήρξε η σύνθεση του δανεισμού της η οποία αντικατόπτριζε τις μεταβολές στις συνθήκες αγοράς. Οι τομείς με τη μεγαλύτερη ανάπτυξη ήταν οι μακροπρόθεσμες εκδόσεις (διάρκειας 10 ετών και άνω) αναφοράς σε ευρώ και οι δομημένες (structured) εκδόσεις σε ευρώ.

Η ΕΤΕπ συνέχισε το 2005, να εκδίδει δάνεια αναφοράς, με υψηλή ρευστότητα στα τρία βασικά της νομίσματα (ευρώ, λίρα στερλίνα και δολάριο ΗΠΑ), στα οποία παραμένει ο μόνος εκδότης που προσφέρει τόσο πλήρεις καμπύλες αποδόσεων, με τόσο μεγάλες και υψηλής ρευστότητας εκδόσεις. Στο σύνολο του δανεισμού της, οι εκδόσεις σε ευρώ αντιπροσώπευσαν το μεγαλύτερο μερίδιο (19,3 δις ευρώ ή 39% του συνόλου), ενώ ακολούθησαν οι εκδόσεις σε δολάρια ΗΠΑ (ισότιμο 14,3 δις ευρώ ή 29% του συνόλου) και αυτές σε λίρες στερλίνες (ισότιμο 10,1 δις ευρώ ή 20% του συνόλου). Η ΕΤΕπ εφαρμόζοντας την πολιτική διαφοροποίησής των νομισμάτων δανεισμού της εξέδωσε επίσης τίτλους σε άλλα 12 νομίσματα (για το ισότιμο 6,1 δις ευρώ ή 12% του συνόλου).

Πίνακας 7: Δανειοληπτικές πράξεις που υπογράφηκαν και πραγματοποιήθηκαν το 2005, έναντι του 2004

ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΥΠΟΓΡΑΦΗΤΗΚΑΝ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΤΟ 2005, ΈΝΑΝΤΙ ΤΟΥ 2004 (σε εκατ. ευρώ)								
ΝΟΜΙΣΜΑ	Πριν από τις ανταλλαγές				Μετά τις ανταλλαγές			
	2005		2004		2005		2004	
EUR	19.311	38,8%	17.373	34,8%	32.179	64,6%	22.355	44,8%
CZK					19	0,0%	522	1,0%
GBP	10.057	20,2%	9.583	19,2%	3.096	6,2%	5.497	11,0%
HUF	222	0,4%	880	1,8%	53	0,1%	77	0,2%
MTL			23	0,0%				
PLN	73	0,1%	203	0,4%	49	0,1%	251	0,5%
SEK	174	0,4%	329	0,7%	468	0,9%	165	0,3%
SIT			17	0,0%				
Σύνολο ΕΕ	29.837	60%	28.408	57%	35.864	72%	28.867	58%
AUD	692	1,4%	1.065	2,1%				
BGN			51	0,1%				
CAD			193	0,4%				
CHF	709	1,4%			259	0,5%		
HKD			67	0,1%				
ISK	162	0,3%						
JPY	1.352	2,7%	1.418	2,8%				
MXN	183	0,4%						
NOK	38	0,1%			38	0,1%		
NZD	1.077	2,2%	329	0,7%				
TRY	1.222	2,5%						
USD	14.309	28,7%	17.863	35,8%	13.581	27,3%	20.777	41,7%
ZAR	219	0,4%	474	0,9%	63	0,1%	220	0,4%
Σύνολο εκτός ΕΕ	19.963	40%	21.460	43%	13.941	28%	20.997	42%
ΣΥΝΟΛΟ	49.800	100%	49.868	100%	49.805	100%	49.864	100%

Πηγή: Όμιλος ΕΤΕπ. Έκθεση δραστηριοτήτων 2005

Οι παράγοντες της αγοράς ανακήρυξαν την ΕΤΕπ για δεύτερη συνεχή χρονιά ως τον «εντυπωσιακότερο», τον «πλέον καινοτόμο» και τον «καλύτερο δανειολήπτη στην κατηγορία των υπερεθνικών εκδοτών/μεγάλων οργανισμών», σύμφωνα με τα αποτελέσματα δημοσκόπησης του περιοδικού Euroweek.

10. ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Η ΕΤΕπ, ως όργανο χρηματοδότησης της ΕΕ για τη χορήγηση μακροπρόθεσμων δανείων, λειτουργεί με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζουν οι μέτοχοί της κατά τις συνόδους του Συμβουλίου των Διοικητών της και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Συνεπώς, ο διάλογος με τα κοινοτικά όργανα που προετοιμάζουν, προτείνουν και αποφασίζουν σχετικά με τις πολιτικές της Ένωσης, είναι μείζονος σημασίας.

Το 2005, η συνεργασία της Τράπεζας με τα λοιπά όργανα της ΕΕ ήταν ακόμη πιο εντατική, κυρίως έπειτα και από τον καθορισμό του Εταιρικού Επιχειρησιακού Σχεδίου (ΕΕΣ) 2006 – 2008 για τη νέα στρατηγική, την οποία ενέκρινε το Συμβούλιο των Διοικητών τον Ιούνιο 2005, και αφορά τον τρόπο με τον οποίο η ΕΤΕπ σχεδιάζει να συμβάλει στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων του Ομίλου και κατά συνέπεια στην εκπλήρωση της αποστολής του.

Έτσι, η Τράπεζα εξακολούθησε να συμβάλλει στις εργασίες του Συμβουλίου ECOFIN σε τακτική βάση, συμμετέχοντας στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου και συνεισφέροντας τη γνώση της σε θέματα χρηματοδότησης επενδύσεων, όχι μόνο στα προπαρασκευαστικά όργανα του ECOFIN, αλλά και σε πολυάριθμες επιτροπές και ομάδες εργασίας που συντονίζουν και προετοιμάζουν τις εργασίες άλλων συνθέσεων του Συμβουλίου.

Επιπρόσθετα, εντάθηκε κατά το 2005 η συνεργασία της ΕΤΕπ με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κυρίως στο πλαίσιο της προετοιμασίας του κύκλου προγραμματισμού 2007 – 2013, με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξη των συνεργιών και της συμπληρωματικότητας μεταξύ των δραστηριοτήτων της Τράπεζας και της Επιτροπής. Οι κυριότερες πρωτοβουλίες μεταξύ του Ομίλου ΕΤΕπ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, συνοψίζονται ως εξής:

- **Μηχανισμός Χρηματοδοτήσεων με Καταμερισμό Κινδύνων.** Πρόκειται για ένα μηχανισμό που διαχειρίζεται η ΕΤΕπ και ο οποίος χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό του 7^{ου} Προγράμματος – Πλαισίου για την έρευνα (2007 – 2013). Οι πόροι της ΕΕ θα αυξήσουν το αποθεματικό που χρησιμεύει για τη σύσταση προβλέψεων και για τη χρηματοδότηση των πράξεων που διενεργούνται μέσω του ΜΔΧ και θα συμβάλλουν στην προώθηση μεγάλων σχεδίων έρευνας, ανάπτυξης και τεχνολογίας και ερευνητικών υποδομών.

- **Κοινοτικός Μηχανισμός Εγγυήσεων Δανείων για τα ΔΕΔ.** Ο μηχανισμός αυτός, που επίσης διαχειρίζεται η ΕΤΕπ, προορίζεται για την κάλυψη των κινδύνων που υφίστανται σε σχέση με τα έσοδα κατά τη διάρκεια περιορισμένης χρονικής περιόδου μετά την κατασκευή των έργων, ιδίως στο πλαίσιο συμπράξεων δημοσίου – ιδιωτικού τομέα.
- **Κοινοί Ευρωπαϊκοί Πόροι για τις πολύ μικρές ως και μεσαίες επιχειρήσεις (JEREMIE).** Την περίοδο 2007 – 2013, το ΕΤΑΕ θα δημιουργήσει και θα διαχειρίζεται κεφάλαια και λογαριασμούς στους οποίους τα κράτη-μέλη θα εμβάζουν το προοριζόμενο για τις ΜΜΕ μέρος των πόρων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης. Οι πόροι αυτοί θα συμπληρώνονται με τα κεφάλαια της ΕΤΕπ και άλλων χρηματοδοτών και θα επενδύονται ή θα χορηγούνται σε κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών, μικρομεσαίες επιχειρήσεις ή οργανισμούς παροχής μικροπιστώσεων.
- **Πρόγραμμα για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία.** Τα χρηματοδοτικά μέσα αυτού του προγράμματος της Επιτροπής έχουν τεθεί υπό τη διαχείριση του ΕΤΑΕ και προορίζονται για την παροχή εγγυήσεων και επιχειρηματικών κεφαλαίων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
- **Επιταχυντής Μεταφοράς Τεχνολογιών.** Πρόκειται για συμβουλευτική αποστολή, που εκτελεί το ΕΤΑΕ για λογαριασμό της Γενικής Διεύθυνσης Έρευνας της Επιτροπής, με σκοπό την κατάρτιση πιλοτικών σχεδίων, όπου θα συμμετέχουν πλέον του ενός ερευνητικά κέντρα, και την κάλυψη των αναγκών τους σε κεφάλαια αρχικής ώθησης (seed capital).
- **Κοινή Βοήθεια για την Υποστήριξη Έργων στις Ευρωπαϊκές Περιφέρειες (JASPERS).** Πρόκειται για μία εταιρική σχέση στον τομέα της τεχνικής βοήθειας μεταξύ της Επιτροπής, της ΕΤΕπ και άλλων διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών για την παροχή στήριξης στα κράτη – μέλη και σε συγγενείς οντότητες, κατόπιν αιτήματός τους, για την προετοιμασία και υποβολή ποιοτικών σχεδίων προς χρηματοδότηση με μη επιστρεπτέες ενισχύσεις από τα διαρθρωτικά ταμεία και το Ταμείο Συνοχής. Επίσης, την παροχή υποστήριξης στην

Επιτροπή μέσω της αξιολόγησης μεγάλων σχεδίων που προτείνονται για τέτοιου είδους χρηματοδότηση.

- **Τεχνολογικές Πλατφόρμες.** Πρόκειται για χώρο διασύνδεσης των συμμετεχόντων στους καινοτόμους τεχνολογικούς τομείς, που είναι σημαντικοί για το μέλλον της ευρωπαϊκής βιομηχανίας.
- **Πρωτοβουλίες στον Τομέα του Περιβάλλοντος.**
  - ◆ **Πρωτοβουλία «Υπομονετικό Κεφάλαιο»:** Η ΕΤΕπ στηρίζει ενεργά το χρηματοδοτικό αυτό μέσο, που προωθείται από τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος με σκοπό την παροχή κεφαλαίων αρχικής ώθησης για σχέδια στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε διάφορες περιοχές.
  - ◆ Η Τράπεζα συμμετέχει σε μία ομάδα που προωθεί το Πρόγραμμα δράσης της ΕΕ για την περιβαλλοντική τεχνολογία, που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με σκοπό την προαγωγή της στρατηγικής της Λισσαβώνας.

Επίσης, η ΕΤΕπ συνέχισε κατά το 2005 δυναμικά το διάλογό της με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο Πρόεδρος της, κ. Maystadt, παρουσίασε τη στρατηγική και τις δραστηριότητες του Ομίλου ΕΤΕπ σε πολυάριθμες κοινοβουλευτικές επιτροπές, όπως στην Επιτροπή Οικονομικών και Νομισματικών Θεμάτων, στην Επιτροπή Ανάπτυξης, στην Επιτροπή Μεταφορών και Τουρισμού, στην Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης, στην Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων και στην Επιτροπή Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας.

Τέλος, η Τράπεζα επιθυμώντας να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα των πράξεών της εξακολουθεί να αναπτύσσει σχέσεις συνεργασίας με άλλους διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, όπως την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης, την Παγκόσμια Τράπεζα, την Nordic Investment Bank, την Αφρικανική Τράπεζα Ανάπτυξης, όπου σε επίπεδο τρεχουσών δραστηριοτήτων της οι συνεργασίες αυτές αφορούν τη συγχρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων και την ανταλλαγή πληροφοριών. Σε πολλές περιπτώσεις, οι συνεργασίες αυτές επισημοποιούνται με την σύναψη μνημονίων συνεργασίας.

Μία συνοπτική εικόνα των χρηματοδοτήσεων της Τράπεζας παρουσιάζεται στους ακόλουθους πίνακες, πηγή των οποίων είναι η Έκθεση Δραστηριοτήτων 2005 της ΕΤΕπ:

Πίνακας 8: Ατομικά δάνεια της ΕΤΕπ εντός της ΕΕ κατά το έτος 2005 (κατά χώρα και δραστηριότητα)

Πίνακας 9: Ατομικά δάνεια της ΕΤΕπ εντός της ΕΕ κατά την περίοδο 2001-2005 (κατά χώρα και δραστηριότητα)

Πίνακας 10: Δάνεια της ΕΤΕπ εντός της ΕΕ κατά το έτος 2005 (κατά χώρα και τομέα)

Πίνακας 11: Δάνεια της ΕΤΕπ εντός της ΕΕ κατά την περίοδο 2001-2005 (κατά χώρα και τομέα)

Πίνακας 12: Δάνεια της ΕΤΕπ στις χώρες εταίρους κατά το έτος 2005

Πίνακας 13: Δάνεια της ΕΤΕπ στις χώρες εταίρους κατά την περίοδο 2001-2005

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΑΤΟΜΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΤΕΠ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΤΑ ΤΟ ΈΤΟΣ 2005 (κατά χώρα και δραστηριότητα σε εκατ. ευρώ)						
Χώρα	Οικονομική & Κοινωνική Συνοχή	Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών	Διευρωπαϊκά Δίκτυα Ενέργειας	Περιβάλλον	Ανθρώπινο Κεφάλαιο	Πρωτοβουλία "Καινοτομία 2010"
Βέλγιο	465	10	125	550		
Τσεχική Δημοκρατία	1.121	285		266		500
Δανία		168		249		50
Γερμανία	4.754	319		503	2.800	4.076
Εσθονία	5					
Ελλάδα	895	435	260	200		
Ισπανία	6.074	3.035	750	2.051	220	1.114
Γαλλία	1.654	590	0	1.110	558	296
Ιρλανδία	329	54	200	75		
Ιταλία	3.879	1.533	585	999	360	1.245
Κύπρος	170			170		
Λετονία	195		190	150	150	150
Λιθουανία	5					
Λουξεμβούργο		247				
Ουγγαρία	1.265	87		1.091	100	100
Μάλτα	13					
Κάτω Χώρες	220	10	160	60	220	
Αυστρία	305			83	115	433
Πολωνία	1.733	549	220	682	250	250
Πορτογαλία	1.234	280	400	690		224
Σλοβενία	257	250				
Σλοβακία	174					150
Φιλανδία	250	253		58	255	258
Σουηδία	200	378	87	200	154	156
Ηνωμένο Βασίλειο	2.892	99	666	1.738	752	410
Σύνολο	28.089	8.582	3.643	10.925	5.934	9.412

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΑΤΟΜΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΤΕΠ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2001-2005 κατά χώρα και δραστηριότητα σε εκατ. ευρώ)						
Χώρα	Οικονομική & Κοινωνική Συνοχή	Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών	Διευρωπαϊκά Δίκτυα Ενέργειας	Περιβάλλον	Ανθρώπινο Κεφάλαιο	Πρωτοβουλία "Καινοτομία 2010"
Βέλγιο	1.328	280	195	1.495		191
Τσεχική Δημοκρατία	2.679	1.147		1.026	95	840
Δανία	459	1.485	740	1.142	231	1.187
Γερμανία	15.543	3.043	525	4.796	5.778	9.005
Εσθονία	85		80			5
Ελλάδα	6.038	2.698	778	2.215	412	692
Ισπανία	21.687	10.491	2.793	7.500	1.328	3.377
Γαλλία	5.405	3.219		3.654	1.583	1.832
Ιρλανδία	1.649	647	600	235	68	168
Ιταλία	13.562	6.115	4.430	8.525	1.762	3.019
Κύπρος	540	55	100	370	315	335
Λετονία	195	33	190	230	150	155
Λιθουανία	65	50		60	60	65
Λουξεμβούργο	10	381		194		10
Ουγγαρία	2.670	752	125	1.679	580	200
Μάλτα	13					
Κάτω Χώρες	368	785	310	823	220	79
Αυστρία	1.118	299	100	1.050	797	1.681
Πολωνία	4.216	2.355	220	1.908	1.400	1.565
Πορτογαλία	6.484	2.310	825	2.612		673
Σλοβενία	421	514		30	20	235
Σλοβακία	458	159		95	95	150
Φιλανδία	1.104	492		1.012	1.280	1.583
Σουηδία	963	782	252	1.384	588	1.186
Ηνωμένο Βασίλειο	9.090	1.736	2.380	7.463	1.973	2.730
Άλλες		241	316	243		300
Σύνολο	96.150	40.069	14.959	49.741	18.735	31.263

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: ΔΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΤΕΠ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΤΑ ΤΟ ΈΤΟΣ 2005 (κατά χώρα και τομέα σε εκατ. ευρώ)								
Χώρα	Σύνολο	Ατομικά Δάνεια	Ενέργεια	Επικοινωνίες	Διαχείριση Υδάτων & Διαφόρων Υποδομών	Βιομηχανία, Υπηρεσίες, Αγροτικός Τομέας	Υγεία, Εκπαίδευση	Συνολικά Δάνεια
Βέλγιο	725	675	125	160	175	215		50
Τσεχική Δημοκρατία	1.237	1.131	2	379	176	552	22	106
Δανία	335	298		168	81	50		37
Γερμανία	7.040	5.477		819	356	3.227	1.075	1.563
Εσθονία	5	5	2			3		
Ελλάδα	895	895	260	635				
Ισπανία	7.600	6.124	750	4.636	293	225	220	1.476
Γαλλία	4.209	2.509		1.681	140	130	558	1.700
Ιρλανδία	429	329	200	54	75			100
Ιταλία	6.394	4.534	585	2.282	1.138	381	149	1.860
Κύπρος	170	170		24	146			
Λεττονία	215	195	42		150	3		20
Λιθουανία	20	5	2			3		15
Λουξεμβούργο	247	247		247				
Ουγγαρία	1.495	1.275	2	962	206	5	100	220
Μάλτα	13	13				13		
Κάτω Χώρες	515	440	160	10	50		220	75
Αυστρία	968	473		180		178	115	495
Πολωνία	2.158	1.753	222	649	256	625		405
Πορτογαλία	1.584	1.234	400	410	300	124		350
Σλοβενία	282	257	2	250		5		25
Σλοβακία	228	174	2		17	155		54
Φιλανδία	711	536	25	253		6	252	175
Σουηδία	822	822	87	378		238	119	
Ηνωμένο Βασίλειο	3.979	3.722	666	906	835	563	752	257
Σύνολο	42.276	33.293	3.534	15.083	4.394	6.701	3.582	8.983

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: ΔΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΤΕΠ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2001-2005 (κατά χώρα και τομέα σε εκατ. ευρώ)								
Χώρα	Συνολο	Ατομικά Δάνεια	Ενέργεια	Επικοινωνίες	Διαχείριση, Υδάτων & Διαφόρων Υποδομών	Βιομηχανία, Υπηρεσίες Αγροτικός Τομέας	Υγεία Εκπαίδευση	Συνολικά Δάνεια
Βέλγιο	2.846	2.081	195	573	950	362		765
Τσεχική Δημοκρατία	4.303	3.812	2	1.667	786	1.240	117	491
Δανία	4.356	3.945	697	1.998	204	816	231	411
Γερμανία	32.705	20.466	520	4.112	2.926	8.850	4.058	12.239
Εσθονία	200	90	82	5		3		110
Ελλάδα	6.238	6.038	778	3.168	1.500	186	406	200
Ισπανία	30.619	22.301	2.793	15.032	2.248	1.210	1.018	8.318
Γαλλία	20.270	10.234		6.490	347	1.819	1.578	10.036
Ιρλανδία	2.499	1.649	600	807	175		68	850
Ιταλία	29.848	19.082	4.430	7.685	4.412	2.381	174	10.766
Κύπρος	910	910	200	79	246	70	315	
Λεττονία	423	313	122	38	150	3		110
Λιθουανία	175	120	2	55	60	3		55
Λουξεμβούργο	575	575		381	184	10		
Ουγγαρία	4.038	3.173	150	2.038	479	243	264	865
Μάλτα	38	13				13		25
Κάτω Χώρες	2.944	2.044	160	785	800	79	220	900
Αυστρία	4.631	2.634	14	544	478	823	776	1.996
Πολωνία	7.413	6.130	252	2.882	1.500	1.020	475	1.283
Πορτογαλία	8.384	6.484	825	4.478	678	504		1.900
Σλοβενία	1.021	806	4	753	45	5		215
Σλοβακία	791	537	2	204	47	269	14	254
Φιλανδία	3.863	3.188	41	568	681	696	1.202	675
Σουηδία	4.138	3.796	252	2.012	143	836	553	342
Ηνωμένο Βασίλειο	16.279	14.195	2.451	4.662	3.489	1.732	1.861	2.084
Άλλες	919	919	346	241	33	300		
Σύνολο	190.426	135.535	14.918	61.257	22.561	23.473	13.330	54.890

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: ΔΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΤΕΠ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΈΤΟΣ 2005

(κατά χώρα και τομέα σε εκατ. ευρώ)

Χώρα	ΠΗΓΕΣ			ΤΟΜΕΑΣ					
	Σύνολο	Ιδίες	Εκ του προϋπολογισμού	Ενέργεια	Επικοινωνίες	Διαχείριση Υδάτων & Διαφόρων Υποδομών	Βιομηχανία Υπηρεσίες Αγροτικός Τομέας	Υγεία Εκπαίδευση	Συνολικά Δάνεια
Μεσογειακές Χώρες	2.194	2.149	45	547	740	90	122	0	695
Τουρκία	930	930		18	450	30	42		390
Συρία	300	300		200	100				
Αίγυπτος	309	284	25	284					25
Μαρόκο	160	160			130				30
Λίβανος	170	170			60	60			50
Τυνησία	260	260					80		180
Γάζα/Δυτική Όχθη	55	45	10	45					10
Αλγερία	10		10						10
ΑΚΕ-ΥΧΕ	538	151	387	184	10	0	207	0	138
Αφρική	449	111	338	179	10		207		54
Δυτική	188	91	97	11	10		134		34
Ανατολική	126		126	126					
Νότιος & Ινδικός Ωκεανός	123	20	103	43			61		20
Κεντρική & Μεσημβρινός	12		12				12		
Καραϊβική	72	40	32	5					67
Ειρηνικός	13		13						13
ΥΧΕ									
Πολυπεριφερειακά Δάνεια	4		4						4
Νότιος Αφρική	145	145	0	0	0	145			

Ασία & Λατινική Αμερική	756	756	0	42	500	0	94	0	120
Λατινική Αμερική	134	134	0	0	0	0	94	0	40
<i>Βραζιλία</i>	94	94				0	94		
<i>Περιφερειακό Δάνειο- Σύμφωνο Άνδεων</i>	40	40				0			40
Ασία	622	622	0	42	500	0	0	0	80
<i>Κίνα</i>	500	500			500	0			
<i>Ινδονησία</i>	50	50				0			50
<i>Λάος</i>	42	42		42		0			
<i>Βιετνάμ</i>	30	30				0			30
Βορειο-Δυτική Ευρώπη	1.438	1.438	0	0	839	313	0	91	195
<i>Ρουμανία</i>	949	949			550	313		66	20
<i>Βοσνία-Ερζεγοβίνη</i>	211	211			151	0			60
<i>Σερβία & Μαυροβούνιο</i>	153	153			43	0		25	85
<i>Κροατία</i>	60	60			60	0			
<i>Αλβανία</i>	35	35			35	0			
<i>Βουλγαρία</i>	30	30				0			30
Ρωσία & Νέοι Ανατολικοί Γείτονες	60	60	0	2	0	58	0	0	0
<i>Ρωσία</i>	60	60		2		58			
Σύνολο	5.131	4.699	432	775	2.089	606	423	91	1.148

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: ΔΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΤΕΠ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2001-2005

(κατά χώρα και τομέα σε εκατ. ευρώ)

Χώρα	ΠΗΓΕΣ			ΤΟΜΕΑΣ					
	Σύνολο	Ιδίες	Εκ του προϋπολογισμού	Ενέργεια	Επικοινωνίες	Διαχείριση Υδάτων & Διαφόρων Υποδομών	Βιομηχανία Υπηρεσίες Αγροτικός Τομέας	Υγεία Εκπαίδευση	Συνολικά Δάνεια
Τουρκία	3.116	3.110	6	108	1.002	319	442	50	1.196
Αίγυπτος	1.922	1.872	50	1.387	340	55			140
Τυνησία	1.354	1.354		205	320	129	135	110	455
Μαρόκο	1.015	995	20	330	354	251		30	50
Συρία	805	805		515	150			100	40
Αλγερία	708	692	16		165	455	78		10
Λίβανος	320	320			105	105			110
Ιορδανία	166	166		100	26			40	
Γάζα/Δυτική Όχθη	55	45	10	45					10
Μεσογειακές Χώρες	14		14						14
Σύνολο	9.475	9.359	116	2.690	2.462	1.314	655	330	2.025

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΤΕΠ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΝΑΨΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΕΡΓΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η θεμελίωση της πολιτικής της Τράπεζας σχετικά με τη σύναψη συμβάσεων προήλθε από ένα φάσμα κειμένων που αποτελούν προϊόν μιας ευρέως αποδεκτής αρχής, την οποία και υιοθετούν. Η αρχή αυτή πρεσβεύει ότι η φερεγγυότητα των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων οφείλει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της υλοποίησης έργων. Σύμφωνα με την ίδια αρχή, έχει αποδειχτεί στην πράξη ότι ο ευρύς ανταγωνισμός αποτελεί το καλύτερο μέσο επίτευξης αυτής της φερεγγυότητας.

2. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΤΕΠ

Η Τράπεζα οφείλει να διασφαλίσει ότι οι από της χρηματοδότησής της παραγόμενες υπηρεσίες, καθώς και τα παραγόμενα αγαθά και έργα, θα ανταποκρίνονται στα ενδεδειγμένα κριτήρια ποιότητας και θα παρέχονται εγκαίρως και σε προσιτές τιμές. Τα ανωτέρω επιτυγχάνονται σε γενικές γραμμές χάρη στο ελεύθερο, διεθνή ανταγωνισμό.

Σε περιπτώσεις έργων ή προγραμμάτων που λαμβάνουν χώρα εντός της επικράτειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) ή εντός της επικράτειας των Υπό Ένταξη Χωρών που έχουν ήδη ενσωματώσει τη σχετική Ευρωπαϊκή, Κοινοτική Νομοθεσία, η Τράπεζα απαιτεί τη συμμόρφωση με τις ισχύουσες Ευρωπαϊκές, Κοινοτικές Οδηγίες, ιδιαιτέρως όταν πρόκειται για περιπτώσεις ανοιχτών ή κλειστών διαδικασιών με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Τράπεζα εγγυάται σε κάθε περίπτωση τη μη διάκριση κατά οποιουδήποτε κράτους-μέλους ή εταιρείας.

Σε οποιαδήποτε άλλη χώρα εκτός της επικράτειας της Ένωσης, η Τράπεζα απαιτεί την τήρηση των Ευρωπαϊκών, Κοινοτικών Οδηγιών περί συμβάσεων με τη βοήθεια των απαραίτητων διαδικαστικών αναπροσαρμογών. Συμπεραίνεται, ότι η προτιμώμενη μέθοδος είναι αυτή των ανοιχτών ή κλειστών διαδικασιών με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η τελική επιλογή των διαδικασιών σύναψης

συμβάσεων λαμβάνει χώρα αφού συνυπολογιστεί ένα πεδίο παραμέτρων, σχετικών κυρίως με την εμπορική φύση και τα συμφέροντα του Φορέα, το σχετικό τομέα, τη φύση των επιμέρους έργων, των αγαθών και των υπηρεσιών που θα παρασχεθούν, την τεχνολογία που θα χρησιμοποιηθεί, το μέγεθος των επιμέρους συνιστωσών του έργου ή του προγράμματος, το οργανόγραμμα υλοποίησης, τον αριθμό των εταιρειών που μπορούν να φέρουν σε πέρας τα επιμέρους έργα ή να παράσχουν τα εφόδια ή τις υπηρεσίες, την ανταγωνιστικότητα της αγοράς κλπ. Στην περίπτωση κατά την οποία δεν ακολουθούνται οι ανοιχτές ή κλειστές διαδικασίες, οι Φορείς θα πρέπει κατ' απαίτηση της Τράπεζας να αιτιολογήσουν την απόφασή τους να ακολουθήσουν διαφορετική διαδικασία, δηλαδή, θα πρέπει να είναι σε θέση τουλάχιστον να αποδείξουν ότι οι όποιες διαφορές στο κόστος δικαιολογούνται βάσει συγκεκριμένων, εξακριβώσιμων στοιχείων/παραγόντων και ότι οι τιμές των επιμέρους έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών τους είναι σύμμετρες με εκείνες ανάλογων επενδύσεων κατά τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς.

3. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΑΝΑΔΟΧΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Στις συνήθεις περιπτώσεις έργων ή προγραμμάτων (τόσο εντός όσο και εκτός της επικράτειας της Ένωσης) που χρηματοδοτούνται από τους ίδιους πόρους της Τράπεζας (κεφάλαια που η Τράπεζα συγκεντρώνει κυρίως μέσω του δανεισμού της από την κεφαλαιαγορά), εταιρείες από οποιαδήποτε χώρα του κόσμου είναι επιλέξιμες για υποβολή προσφορών σύναψης συμβάσεων έργων, αγαθών και υπηρεσιών.

Σε ορισμένες, συγκεκριμένες περιπτώσεις έργων εκτός της επικράτειας της Ένωσης, η χρηματοδότηση της Τραπέζης προέρχεται από ποικίλες πηγές κεφαλαίου (π.χ. κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου ή ομοειδής οικονομικούς πόρους από την Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης) ή από την από κοινού συγχρηματοδότηση μαζί με έναν άλλον οργανισμό.

4. ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΟΧΟΙ: ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΙ ΡΟΛΟΙ

Οι Φορείς ευθύνονται πλήρως για την υλοποίηση των χρηματοδοτούμενων έργων ή προγραμμάτων. Συγκεκριμένα, οι Φορείς ευθύνονται για κάθε παράμετρο της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων, από τη σύνταξη των εγγράφων για την πρόσκληση υποβολής προσφορών και την κατακύρωση των συμβάσεων έως την υλοποίηση των συμβάσεων αυτών. Η ανάμιξη της Τράπεζας περιορίζεται αποκλειστικά στην από μέρους της πιστοποίησης της ικανοποίησης των όρων που εμπεριέχονται στη χρηματοδότηση.

Η Τράπεζα μπορεί να παράσχει συμβουλές ή βοήθεια στο Φορέα κατά τη διαδικασία της σύναψης συμβάσεων προμηθειών, δεν λαμβάνει όμως μέρος στη σύναψη της τελικής σύμβασης. Η Τράπεζα διατηρεί απλώς το δικαίωμα και την υποχρέωση της διασφάλισης τόσο της τήρησης των Κοινοτικών Διατάξεων σε περιπτώσεις έργων ή προγραμμάτων εντός της επικράτειας της Ένωσης, όσο και της πλήρωσης των σχετικών κριτηρίων όσον αφορά την ενδεδειγμένη διαχείριση της χρηματοδότησης που παρέχει σε περιπτώσεις έργων ή προγραμμάτων εκτός της επικράτειας της Ένωσης. Επιπλέον, η Τράπεζα διασφαλίζει τη διαφάνεια και αμεροληψία των διαγωνισμών, καθώς και την επιλογή του προσφέροντα την προσφορά που φέρει τα περισσότερα οικονομικά πλεονεκτήματα. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των Φορέων ενώπιον των προσφερόντων των επιμέρους έργων, των αγαθών και των υπηρεσιών που παρέχονται για την υλοποίηση του έργου ή προγράμματος, διέπονται από την τοπική νομοθεσία. Συγχρόνως, τα έγγραφα για την πρόσκληση υποβολής προσφορών δημοσιοποιούνται από το Φορέα.

5. ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ

Αποτελεί πολιτική της Τράπεζας η απαίτηση της τήρησης των υψηλότερων προδιαγραφών δεοντολογίας εκ μέρους των Φορέων, των προσφερόντων, αναδόχων, προμηθευτών και συμβούλων κατά τη διάρκεια των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων και της εκτέλεσης των χρηματοδοτούμενων από την Τράπεζα συμβάσεων. Η Τράπεζα δικαιούται και προτίθεται να προβεί στις κατάλληλες ενέργειες προκειμένου να επιβάλει την πολιτική αυτή.

6. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

6.1. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΑΓΟΥΣΕΣ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

Εντός της επικράτειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων υπακούουν στην Κοινοτική Νομοθεσία και συγκεκριμένα στις Ευρωπαϊκές, Κοινοτικές Οδηγίες, οι οποίες εφαρμόζονται από τις εθνικές νομοθεσίες.

Για τους Φορείς που υπάγονται στις Κοινοτικές Οδηγίες περί συμβάσεων ανεξάρτητα από την ιδιότητά τους ως ιδιωτικοί ή δημόσιοι οργανισμοί ή εταιρείες, η Τράπεζα στο στάδιο αξιολόγησης του έργου ή προγράμματος, διασφαλίζει τη συμμόρφωση του έργου ή προγράμματος με τις ισχύουσες Κοινοτικές Οδηγίες περί συμβάσεων, οι οποίες αφορούν την υποβολή προσφοράς σε διαγωνισμό επί της αρχής των δίκαιων και αμερόληπτων όρων. Ένα ουσιώδες βήμα προς αυτή την κατεύθυνση είναι η δημοσίευση των Προκηρύξεων του Διαγωνισμού στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης όταν αυτό απαιτείται.

Επίσης, μπορεί να προβεί σε επιπλέον ενέργειες κατά την υλοποίηση του έργου ή προγράμματος στο μέτρο και στο βαθμό που κρίνεται απαραίτητο, έτσι ώστε να ελέγξει τη συμμόρφωση με τις ισχύουσες Οδηγίες περί συμβάσεων και να διασφαλίσει την ορθολογική χρησιμοποίηση των κεφαλαίων της Τράπεζας, να προστατέψει την ευημερία του έργου και να ελαττώσει τους κινδύνους που συνεπάγονται.

Επιπλέον, σε περίπτωση κατά την οποία μια καινούρια Οδηγία περί συμβάσεων έχει εγκριθεί αλλά δεν έχει ακόμη παρέλθει η προθεσμία της ενσωμάτωσής της στη νομοθεσία της χώρας του Φορέα ή δεν έχει φθάσει ακόμη η ημερομηνία έναρξης ισχύος της, τότε χωρίς να το καταστήσει υποχρεωτικό, η Τράπεζα θα προσπαθήσει να επιτύχει να πείσει τον Φορέα να ακολουθήσει τη νέα Οδηγία.

6.2. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΗ ΥΠΑΓΟΥΣΕΣ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

Σε όλες τις δραστηριότητές της, η Τράπεζα ως σκοπό έχει την αποτελεσματική χρήση των πόρων της και τη διασφάλιση της συνεπούς εφαρμογής των κριτηρίων της οικονομίας και της αποδοτικότητας.

Κατά τη διάρκεια σύναψης σύμβασης, οι Φορείς (συνηθέστερα ιδιωτικής φύσεως) που δραστηριοποιούνται σε τομείς, στους οποίους οι Κοινοτικές Οδηγίες δεν ισχύουν, μπορούν να ικανοποιήσουν αυτά τα κριτήρια προσφεύγοντας σε εμπορικές πρακτικές άλλες πλην των ανοιχτών ή κλειστών διαδικασιών.

Σε κάθε περίπτωση, η Τράπεζα απαιτεί έτσι ώστε οι Φορείς να ακολουθούν κατάλληλες διαδικασίες σύναψης σύμβασης, διασφαλίζοντας την κατάλληλη επιλογή των επιμέρους έργων, των αγαθών και των υπηρεσιών, οι οποίες προσφέρονται σε ανταγωνιστικές τιμές. Συμβάσεις κατακυρωμένες από τους Φορείς οφείλουν να γίνουν αντικείμενο διαπραγμάτευσης αμερόληπτα και με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των συμφερόντων του έργου.

6.3. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

Οι συμφωνίες συνεργασίας και τα πρωτόκολλα χρηματοδότησης που έχουν συνομολογηθεί μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης δημιουργούν τις συνθήκες και διαμορφώνουν το πλαίσιο δραστηριοτήτων της Τράπεζας, είτε με τη μορφή δανείων από τους ίδιους πόρους της (προερχόμενων κυρίως μέσω του δανεισμού της από τις κεφαλαιαγορές) είτε από τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου ή από ομοειδείς οικονομικούς πόρους, τους οποίους η Τράπεζα διαχειρίζεται εκ μέρους της Επιτροπής ή των κρατών-μελών. Σε κάθε περίπτωση, η Τράπεζα απαιτεί την τήρηση των Ευρωπαϊκών, Κοινοτικών Οδηγιών περί συμβάσεων με τη βοήθεια των απαραίτητων διαδικαστικών αναπροσαρμογών.

Οι Υπό Ένταξη Χώρες (Υποψήφιες χώρες, με τις οποίες οι διαπραγματεύσεις για την ένταξή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκονται σε εξέλιξη) ενσωματώνουν προοδευτικά τις Ευρωπαϊκές, Κοινοτικές Οδηγίες στη νομοθεσία τους.

7. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΠΑΡΟΧΕΩΝ ΈΡΓΩΝ, ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

7.1. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΞ' ΙΔΙΩΝ ΠΟΡΩΝ

Σε δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από τους ίδιους πόρους της Τράπεζας (μερικώς ή πλήρως), η συμμετοχή στην υποβολή προσφορών είναι ανοιχτή προς τους υπηκόους όλων των χωρών. Παρ' όλα αυτά, μπορεί να υπάρχουν περιορισμοί στην περίπτωση της από κοινού συγχρηματοδότησης.

7.2. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ Η' ΟΜΟΕΙΔΕΙΣ ΠΟΡΟΥΣ

Η υποβολή προσφορών που χρηματοδοτούνται από κεφάλαια που διατίθενται στα πλαίσια της Επενδυτικής Διευκόλυνσης (Συμφωνία Κοτονού: Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης ΑΚΕ-ΕΕ, Κοτονού, 23 Ιουνίου 2003) είναι ανοιχτή για τους υπηκόους όλων των χωρών.

Στις άλλες περιπτώσεις χρηματοδότησης συμβάσεων από κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου ή ομοειδείς πόρους (ή σε περιπτώσεις συνδυασμένης χρηματοδότησης της ίδιας σύμβασης από τους ίδιους πόρους της Τράπεζας και από κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου ή ομοειδείς πόρους), η χρήση αυτών των κεφαλαίων διέπεται από τους κανόνες που έχουν τεθεί από τη συμφωνία ανάμεσα στην Κοινότητα και τις χώρες-παραλήπτες, ιδιαιτέρως όσον αφορά την επιλεξιμότητα των εταιρειών, των επιμέρους έργων, των αγαθών και των υπηρεσιών.

7.3. ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΞ' ΙΔΙΩΝ ΠΟΡΩΝ

Η Τράπεζα μπορεί να συγχρηματοδοτήσει έργα ή προγράμματα παράλληλα με άλλα χρηματοδοτικά όργανα ή μέσα, ιδιαιτέρως ορισμένα μέσα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τον Όμιλο Παγκόσμιας Τράπεζας (IBRD, IDA and IFC), τράπεζες περιφερειακής ανάπτυξης όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD), η Αφρικανική Τράπεζα Ανάπτυξης (AsDB), η Τράπεζα Ενδο-Αμερικανικής Ανάπτυξης (IDB), καθώς επίσης και

διμερείς οργανισμούς αρωγής των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διάφορες τράπεζες Αραβικών και άλλων χωρών κλπ. Η συγχρηματοδότηση μπορεί να λάβει χώρα «από κοινού» ή «παραλλήλως»

Στην Από Κοινού Συγχρηματοδότηση, δυο διαφορετικοί χρηματοδότες με διαφορετικούς κανόνες επιλεξιμότητας όσον αφορά την καταγωγή των επιμέρους έργων, των αγαθών και των υπηρεσιών, συμφωνούν στη χρηματοδότηση της ίδιας σύμβασης. Σ' αυτή την περίπτωση, η συμμετοχή της Τράπεζας τελείται υπό όρους, οι οποίοι συνίστανται στην όσο το δυνατόν πιο ανοιχτή επιλεξιμότητα του άλλου συγχρηματοδότη, τουλάχιστον όσον αφορά όλα τα επί μέρους έργα, τα αγαθά και τις υπηρεσίες που προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη δωρεοδόχο χώρα (η Τράπεζα θα πρέπει επίσης να συμφωνήσει με τον άλλο συγχρηματοδότη σε μια βάση κοινών διαδικασιών σύναψης συμβάσεων). Σε περίπτωση συγχρηματοδότησης με άλλα δημοσιονομικά μέσα της ΕΕ, όπως το Μέσο Προενταξιακών Διαρθρωτικών Πολιτικών (ISPA), η επιλεξιμότητα περιορίζεται σ' εκείνη του οργάνου της ΕΕ.

Στην Παράλληλη Συγχρηματοδότηση, κάθε επιμέρους σύμβαση ή κάθε επιμέρους συνιστώσα ίδιου έργου ή προγράμματος χρηματοδοτείται από έναν, μοναδικό χρηματοδότη. Στην περίπτωση αυτή, οι διαδικασίες που υιοθετούνται από κάθε έναν από τους συγχρηματοδότες εφαρμόζονται σε εκείνες τις συμβάσεις ή σε εκείνες τις συνιστώσες που ο κάθε ένας τους χρηματοδοτεί. Τα κριτήρια επιλεξιμότητας της Τράπεζας αναφορικά με την καταγωγή των επιμέρους έργων, των αγαθών και των υπηρεσιών θα ισχύουν σ' αυτή την περίπτωση μόνο στις από την Τράπεζα χρηματοδοτούμενες συνιστώσες ή συμβάσεις.

8. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΣΥΝΑΨΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων για τα χρηματοδοτούμενα έργα ή προγράμματα, τα οποία βρίσκονται εκτός της επικράτειας της ΕΕ, είναι συνεπείς με τα άρθρα του Καταστατικού της Τράπεζας, τη Συνθήκη για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τις προαναφερθείσες συμφωνίες συνεργασίας και τα πρωτόκολλα χρηματοδότησης, καθώς και με τις σχετικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

Οι διαδικασίες βασίζονται στο στόχο ανάπτυξης που έχει ανατεθεί στην Τράπεζα και ιδιαιτέρως στη θεμελιώδη αποστολή της: τη συμβολή μέσω των δραστηριοτήτων της στην οικονομική πρόοδο των ενδιαφερόμενων χωρών, η οποία συνεπάγεται τόσο την προσεκτική επιλογή έργων και προγραμμάτων όσο και την πρόσβαση στην ενδεδειγμένη, πλέον συμφέρουσα οικονομικώς, τεχνολογία κατά το στάδιο της υλοποίησης των έργων ή προγραμμάτων. Επίσης, στις γενικές αρχές, διαδικασίες και κανόνες που ενσωματώνονται στις σχετικές Κοινοτικές Οδηγίες, όπως αρμόζει στις συγκεκριμένες δραστηριότητες και στις ενδιαφερόμενες χώρες.

Το καθήκον που έχει αναλάβει η Τράπεζα, ως το μακροπρόθεσμο ίδρυμα χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι η διασφάλιση της εφαρμογής των κανόνων περί συμβάσεων, έτσι ώστε να παρέχει στις εταιρείες των κρατών-μελών ισότιμες ευκαιρίες συμμετοχής στα έργα και στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών για την υλοποίηση των συνιστωσών του έργου ή προγράμματος που χρηματοδοτεί.

8.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

Οι Ανοιχτές Διαδικασίες επιτρέπουν σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (αναδόχους ή προμηθευτές ανάλογα με την περίπτωση) να υποβάλουν προσφορές. Οι Ανοιχτές Διαδικασίες συνεπάγονται αυστηρές απαιτήσεις αναφορικά με τη διεθνή ανακοίνωση (συμπεριλαμβανομένης της δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης), την υποβολή σαφών και κατανοητών εγγράφων πρόσκλησης υποβολής προσφορών, τις δίκαιες και διαφανείς διαδικασίες διαγωνισμού, αξιολόγησης και ανάθεσης.

Οι Κλειστές Διαδικασίες δεν επιτρέπουν την υποβολή προσφορών παρά μόνο από τους υποψηφίους που εκλήθησαν για το σκοπό αυτό από το Φορέα. Είναι παρόμοιες με τις Ανοιχτές Διαδικασίες όσον αφορά το στάδιο του διαγωνισμού (και συνεπάγονται την υποβολή σαφών και κατανοητών εγγράφων πρόσκλησης υποβολής προσφορών, τις δίκαιες και διαφανείς διαδικασίες διαγωνισμού, αξιολόγησης και ανάθεσης). Η επιλογή των υποψηφίων λαμβάνει χώρα ως εξής:

- Είτε κατόπιν διεθνούς γνωστοποίησης (συμπεριλαμβανομένης της δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης) και

κατάρτισης της λίστας υποψηφίων μέσω μιας επίσημης, προκαταρκτικής άσκησης.

- Είτε μέσω ενός συστήματος αξιολόγησης των αναδόχων και προμηθευτών που έχει καθιερωθεί και λειτουργεί μέσω δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι Διαδικασίες με διαπραγμάτευση επιτρέπουν τη διαβούλευση των Φορέων με υποψηφίους της επιλογής τους και τη διαπραγμάτευση των όρων της σύμβασης με έναν ή περισσότερους από αυτούς. Η επιλογή των υποψηφίων λαμβάνει χώρα κατόπιν της διεθνούς ειδοποίησης (συμπεριλαμβανομένης της δημοσιοποίησης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης) είτε καταρτίζεται απ' ευθείας από το Φορέα.

8.2. ΤΟΠΙΚΟΙ (ΕΘΝΙΚΟΙ) ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

Για μικρές συμβάσεις και ορισμένα έργα που δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των Κοινοτικών Οδηγιών ενδείκνυται μια σειρά άλλων διαδικασιών.

Συγκεκριμένα:

- Εθνικοί Μειοδοτικοί Διαγωνισμοί. Ακολουθούν τις συνήθεις διαδικασίες της χώρας του Φορέα. Τα έγγραφα πρόσκλησης υποβολής προσφορών συντάσσονται συνήθως στην επίσημη γλώσσα της χώρας, ενώ για τους σκοπούς του διαγωνισμού και τις εξοφλήσεις χρησιμοποιείται το εθνικό νόμισμα. Τέλος, οι τιμές διάθεσης συμπεριλαμβάνουν συνήθως όλους τους ισχύοντες τοπικούς φόρους και τέλη.
- Οι διαδικασίες της Τοπικής Αγοράς και της Απ' ευθείας Ανάθεσης επιτρέπουν στους Φορείς τη διαπραγμάτευση τιμών και άλλων συνθηκών με έναν ή περισσότερους τοπικούς αναδόχους και προμηθευτές.
- Η Εκτέλεση Έργου δι' Αυτεπιστασίας (ή αλλιώς Άμεσες Εργατικές Δαπάνες ή Άμεση Εργασία) δεν αποτελεί στην πραγματικότητα διαγωνισμό μιας και πρόκειται για τη διεκπεραίωση εργασιών από το εργατικό δυναμικό του Φορέα και με τη χρήση του εξοπλισμού του ίδιου. Η παραπάνω ίσως αποτελεί τη μοναδική, εφικτή μέθοδο για την κατασκευή ορισμένων ειδών έργων ή για την παροχή των κατάλληλων

εσωτερικών υπηρεσιών, όπως βασικός σχεδιασμός, έρευνα και ανάπτυξη (R&D) κλπ.

9. ΕΠΙΛΟΓΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΣΥΝΑΨΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

9.1. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ

Εκτός της επικράτειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Τράπεζα ορίζει τις δραστηριότητες στο Δημόσιο Τομέα ως τις δραστηριότητες εκείνες που επιτελούνται από:

- Δημόσιες αρχές.
- Επιπροσθέτως, σε περιπτώσεις που αφορούν τους τομείς του φυσικού αερίου, της θέρμανσης, του ηλεκτρισμού, του ύδατος, των μεταφορών, αναζήτησης ή εξόρυξης πετρελαίου, φυσικού αερίου, άνθρακα ή άλλων στερεών καυσίμων, λιμένων ή αερολιμένων και τηλεπικοινωνιών: δημόσιες επιχειρήσεις και ιδιωτικές εταιρείες, στις οποίες έχουν ανατεθεί ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα και δρουν σε μη απελευθερωμένες αγορές (με κάποιες εξαιρέσεις που αφορούν υποπροϊόντα).

Με στόχο τη διασφάλιση της οικονομίας, της αποδοτικότητας, των μη-διακρίσεων και της διαφάνειας στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, η Τράπεζα απαιτεί σε κάθε αρμόζουσα περίπτωση, έτσι ώστε η σύναψη των συμβάσεων στο Δημόσιο Τομέα να λαμβάνει χώρα ακολουθώντας ανοιχτές ή κλειστές διαδικασίες με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι εξαιρέσεις αναγνωρίζονται μόνο επί τη βάση καθεστώτος ειδικών συνθηκών, σχετικών με τη φύση του έργου ή του προγράμματος ή του Φορέα, την εκτιμηθείσα αξία της σύμβασης ή άλλων παραγόντων χαρακτηριστικών του γενικού πλαισίου της σύμβασης.

Οι προτεινόμενες συμβάσεις δε μπορούν να διασπαστούν. Συγκεκριμένα, η διάσπαση των έργων σε περισσότερες, μικρές συμβάσεις με μοναδικό σκοπό τη μεροληψία υπέρ τοπικών αναδόχων θεωρείται απαράδεκτη από την Τράπεζα, εκτός και αν ο Φορέας είναι σε θέση να αποδείξει ότι η διάσπαση αυτή ικανοποιεί επιτυχέστερα τους στόχους της οικονομίας και της αποδοτικότητας αναφορικά με την υλοποίηση του έργου.

Τέλος, η Τράπεζα απαιτεί από τους Φορείς που δραστηριοποιούνται στο Δημόσιο Τομέα να υιοθετήσουν ενδεδειγμένες διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, συνεπείς με τις ακόλουθες αρχές:

- Οι Ανοιχτές Διαδικασίες με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (και το διεθνή τύπο) είναι η συνηθέστερη μορφή διενέργειας διαγωνισμού δημοσίων συμβάσεων.
- Οι Κλειστές Διαδικασίες με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (και το διεθνή τύπο) συνιστώνται για μεγάλες και πολύπλοκες, δημόσιες συμβάσεις που εξουσιοδοτούν την προεπιλογή αναδόχων ή προμηθευτών.
- Οι Διαδικασίες με διαπραγμάτευση και δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (και το διεθνή τύπο) δύνανται να ακολουθηθούν σε περιπτώσεις:
  - ◆ Ιδιαίτερος πολύπλοκων συμβάσεων που δεν επιτρέπουν πλήρη ορισμό των τεχνικών προδιαγραφών.
  - ◆ Κατά τις οποίες η φύση των επιμέρους έργων ή υπηρεσιών ή των κινδύνων που συνεπάγονται δεν επιτρέπουν συνολική τιμολόγηση.
  - ◆ Κατά τις οποίες η πνευματική ή χρηματοοικονομική φύση των υπηρεσιών δεν επιτρέπει τη χρησιμοποίηση των κανονισμών των ανοιχτών ή κλειστών διαδικασιών.
  - ◆ Κατά τις οποίες τα έργα εκτελούνται αποκλειστικά για ερευνητικούς, δοκιμαστικούς ή αναπτυξιακούς σκοπούς.
- Οι Διαδικασίες με διαπραγμάτευση και απ' ευθείας κατάρτιση του καταλόγου των υποψηφίων από το Φορέα μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε εξαιρετικές περιπτώσεις, κατά τις οποίες:
  - ◆ Οι υποψηφιότητες στους διαγωνισμούς με ανοιχτή ή κλειστή διαδικασία δεν υπήρξαν ικανοποιητικές.
  - ◆ Η επέκταση υπάρχουσας σύμβασης, για πρόσθετα έργα, αγαθά ή υπηρεσίες παρόμοιας φύσης θα ήταν αναμφισβήτητα οικονομική και αποδοτική και κανένα επιπλέον πλεονέκτημα δεν θα προέκυπτε από περαιτέρω διαγωνισμό.
  - ◆ Η επέκταση υπάρχουσας σύμβασης, αφορά την προμήθεια πρόσθετων εργασιών, αγαθών ή υπηρεσιών που δεν είναι

δυνατόν να διαχωρισθούν τεχνικά ή οικονομικά από την αρχική σύμβαση χωρίς την πρόκληση μείζονος ενόχλησης του Φορέα.

- ◆ Η πολυπλοκότητα ή η αβεβαιότητα που σχετίζονται με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες αποκλείουν τις συγκριτικές προσφορές ή τις σταθερές, αξιόπιστες τιμές από την αγορά.
- ◆ Ένα προϊόν ή μια υπηρεσία μπορεί να παρασχεθεί από περιορισμένο αριθμό προμηθευτών εξαιτίας αποκλειστικών ικανοτήτων ή δικαιωμάτων.
- ◆ Η προτυποποίηση με τον υπάρχοντα εξοπλισμό θεωρείται ως σημαντική ή δικαιολογημένη.
- ◆ Συντρέχουν εξαιρετικά επείγουσες καταστάσεις εξαιτίας απρόβλεπτων παραγόντων.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο Φορέας στο μέτρο και το βαθμό που είναι δυνατό θα πρέπει να καλέσει για διαπραγμάτευση τουλάχιστον τρεις ικανούς υποψηφίους από τουλάχιστον δυο διαφορετικές χώρες.

➤ Η επιλογή του Εθνικού Μειοδοτικού Διαγωνισμού ενδέχεται να είναι η ενδεδειγμένη για συμβάσεις που, λόγω του μεγέθους, του πεδίου εφαρμογής ή της φύσης τους, δεν αναμένεται να προσελκύσουν το διεθνές ενδιαφέρον. Ως τέτοιες λογίζονται οι περιπτώσεις:

- ◆ Συμβάσεων μικρής αξίας.
- ◆ Εργασιών διασκορπισμένων χρονικά ή γεωγραφικά.
- ◆ Συμβάσεων Εντάσεως Εργασίας.
- ◆ Αναμφισβήτητης υπερτέρησης των διοικητικών ή χρηματοοικονομικών εμποδίων έναντι των πλεονεκτημάτων των ανοιχτών ή κλειστών διαδικασιών.

➤ Η Τοπική Αγορά ενδείκνυται για την προμήθεια άμεσα διαθέσιμων αποθεμάτων αγαθών χωρίς τεχνικές προδιαγραφές ή βασικών εμπορευμάτων βασικών προδιαγραφών και μικρής αξίας. Στο μέτρο που είναι δυνατόν, απαιτείται η επιλογή ανάμεσα στις προσφορές τριών τουλάχιστον προμηθευτών.

➤ Η Απ' ευθείας Ανάθεση μπορεί να αιτιολογηθεί στις περιπτώσεις κατά τις οποίες μόνο ένας ανάδοχος ή προμηθευτής είναι σε θέση να εκπληρώσει τους όρους μιας σύμβασης με τρόπο ικανοποιητικό και στο πλέον συμφέρον οικονομικώς κόστος.

- Η Εκτέλεση Έργου δι' Αυτεπιστασίας μπορεί να αιτιολογηθεί όταν συντρέχουν οι παρακάτω λόγοι:
- ◆ Οι υπηρεσίες συνεπάγονται την πνευματική ιδιοκτησία του Φορέα.
  - ◆ Το μέγεθος της εργασίας που συνεπάγεται δεν μπορεί να προσδιοριστεί εκ των προτέρων.
  - ◆ Το μέγεθος των επιμέρους έργων είναι μικρό και τα επιμέρους έργα είναι διασκορπισμένα ή σε απομακρυσμένες περιοχές.
  - ◆ Η διεκπεραίωση των εργασιών οφείλει να λάβει χώρα χωρίς να ενοχλήσει τις εν εξελίξει εργασίες.
  - ◆ Ο Φορέας είναι αναμφισβήτητα σε ευνοϊκή θέση να εκτελέσει τα έργα σε ελκυστική τιμή.
  - ◆ Συντρέχουν περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης που απαιτούν ανάληψη άμεσης δράσης.

Η Τράπεζα αποδέχεται μόνο εθνικούς (τοπικούς) διαγωνισμούς που διασφαλίζουν οικονομία, αποδοτικότητα, διαφάνεια και πλήρη συνέπεια με τις αρχές της. Επιπλέον, επιβάλλεται έτσι ώστε οι εθνικοί διαγωνισμοί να μην αποκλείουν τη συμμετοχή σε αυτούς επιλέξιμων, αλλοδαπών εταιρειών εάν οι τελευταίες επιθυμούν να συμμετάσχουν. Το όριο, στα πλαίσια του οποίου οι εθνικοί (τοπικοί) διαγωνισμοί γίνεται να διενεργηθούν, μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τη φύση του έργου ή προγράμματος, την εμπειρία του Φορέα και τις τοπικές συνθήκες. Το όριο αυτό θα συνομολογηθεί για κάθε τύπο επιμέρους έργων, προμήθειας ή υπηρεσιών ανάμεσα στον Φορέα και στην Τράπεζα επί της βάσεως για κάθε επιμέρους ανάληψη έργου. Εκτός από τις περιπτώσεις συμβουλευτικών υπηρεσιών το όριο αυτό δε μπορεί να υπερβεί τα: 5 εκατ. ευρώ για έργα και 200.000 ευρώ για αγαθά και υπηρεσίες, εκτός από τα αγαθά και τις υπηρεσίες που σχετίζονται με τους τομείς του ηλεκτρισμού, του φυσικού αερίου, του ύδατος και των μεταφορών όπου το όριο ανέρχεται στα 400.000 ευρώ, καθώς και εκείνα που σχετίζονται με τον τομέα των τηλεπικοινωνιών, όπου το όριο φθάνει τα 600.000 ευρώ (εξαιρουμένου του ΦΠΑ ή ισοδύναμων άμεσων φόρων).

9.2. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Οι Φορείς που δραστηριοποιούνται στον ιδιωτικό τομέα συνήθως εκπληρώνουν τους στόχους της οικονομίας και αποδοτικότητας ακολουθώντας εδραιωμένες, εμπορικές πρακτικές. Η Τράπεζα στην περίπτωση αυτή δεν απαιτεί να ακολουθήσουν τις παραπάνω διαδικασίες. Για παράδειγμα, οι λιγότερο άκαμπτες και δαπανηρές και πλέον ταχείες διαπραγματεύσεις (οι οποίες συνίστανται γενικά σε συνέντευξη σε διεθνές επίπεδο των εκ κλειστής λίστας προερχόμενων προμηθευτών και οι ακόλουθες διαπραγματεύσεις) συχνά αποδεικνύονται περισσότερο αποτελεσματικές. Παρ' όλα αυτά, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες κρίνεται κατάλληλο, η Τράπεζα θα ενθαρρύνει αυτούς τους Φορείς ως προς τη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη διεξαγωγή ανοιχτών ή κλειστών διαδικασιών, ιδιαίτερος όταν πρόκειται για μεγάλες συμβάσεις. Σε τέτοιες περιπτώσεις, ίσως είναι απαραίτητη η λήψη κατάλληλων προστατευτικών μέτρων προκειμένου να διασφαλιστεί, ότι τα νόμιμα συμφέροντα εμπιστευτικότητας του Φορέα και άλλων συμβαλλόμενων προστατεύονται πλήρως στη διαδικασία σύναψης συμβάσεων.

Σε κάθε περίπτωση, η Τράπεζα επιμελείται τη διενέργεια δίκαιων και διαφανών διαγωνισμών εκ μέρους των Φορέων, διασφαλίζοντας την κατάλληλη επιλογή εγκαίρως διαθέσιμων έργων και εργασιών, αγαθών και υπηρεσιών στην ενδεδειγμένη ποιότητα και σε ανταγωνιστικές τιμές. Στην περίπτωση αυτή, η Τράπεζα διασφαλίζει ότι στο μέτρο του δυνατού και αναλόγως με το μέγεθος της σύμβασης, τρεις τουλάχιστον ικανές εταιρείες από τουλάχιστον δυο χώρες θα ληφθούν υπ' όψιν. Η Τράπεζα διασφαλίζει επίσης ότι καμία διάκριση, οφειλόμενη στην εθνικότητα του προμηθευτή, δεν πρόκειται να λάβει χώρα.

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες μια εταιρεία είναι μέτοχος του Φορέα (ή ο Φορέας είναι μέτοχος μιας εταιρείας) και μια σύμβαση έχει κατακυρωθεί από το Φορέα σε αυτή την εταιρεία κατά τη διάρκεια έργου ή προγράμματος που χρηματοδοτεί η ΕΤΕπ, η Τράπεζα επαληθεύει ότι το κόστος της σύμβασης ευθυγραμμίζεται με τις αρχικές εκτιμήσεις, καθώς επίσης και με τις τρέχουσες τιμές στην αγορά. Η Τράπεζα επαληθεύει επίσης ότι οι συμβατικές συνθήκες

είναι δίκαιες και λογικές. Μια εταιρεία της οποίας ο Φορέας έχει εξασφαλίσει τον έλεγχο δεν επιτρέπεται να υποβάλει προσφορά σε διαγωνισμό διενεργούμενο από το Φορέα.

9.3. ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Συνολικά Δάνεια:

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η Τράπεζα παρέχει συνολικό δάνειο σε οργανισμό-διαμεσολαβητή (συνήθως χρηματοοικονομικό οργανισμό που δανειοδοτεί μικρές ή μεσαίες επιχειρήσεις), απαιτεί ούτως ώστε αυτός ο οργανισμός να λάβει όλα τα απαιτούμενα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει ότι η προμήθεια εργασιών, αγαθών και υπηρεσιών που σχετίζονται με τα χρηματοδοτούμενα υποέργα είναι η πλέον συμφέρουσα οικονομικώς επιλογή, ακολουθώντας ενδεδειγμένες διαδικασίες σύμφωνες με τις συνθήκες και λαμβάνοντας υπ' όψιν τους παράγοντες της ποιότητας και της αποδοτικότητας.

Δραστηριότητες Εκχώρησης Δικαιωμάτων Κατ' Απόκλιση:

Αφορούν τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η Τράπεζα συμμετέχει στη χρηματοδότηση του κόστους ενός έργου ή προγράμματος BOT (Build, Operate, Transfer) ή παρόμοιου καθεστώτος παραχώρησης, το οποίο απολαμβάνει αποκλειστικά ή ειδικά δικαιώματα, ή παρόμοιων προγραμμάτων κρατικών ενισχύσεων όπως το αναγνωρισμένο μονοπώλιο. Στις περιπτώσεις αυτές, ακολουθείται μια από τις παρακάτω μορφές διαγωνισμού:

- Ο παραχωρησιούχος έχει επιλεγεί κατόπιν συμμετοχής του σε διαγωνισμό (ο οποίος ενδέχεται να περιλαμβάνει αρκετά στάδια, υπήρξε όμως ανοιχτή στο διεθνή ανταγωνισμό) αποδεκτή από την Τράπεζα, και φέρει ρητώς την ευθύνη της διεκπεραίωσης των εργασιών και της προμήθειας των υπηρεσιών. Ο εν λόγω παραχωρησιούχος είναι ελεύθερος να προμηθεύσει τις εργασίες, τα αγαθά και τις υπηρεσίες που καλύπτονται από τη χρηματοδότηση της Τράπεζας ακολουθώντας δικές του διαδικασίες. Παρ' όλα αυτά, η Τράπεζα ενθαρρύνει τον παραχωρησιούχο στο να δημοσιεύσει Γενική Προκήρυξη στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

αναφορικά με το τμήμα εκείνο του επενδυτικού του προγράμματος, το οποίο θα ολοκληρωθεί εκτός του οργανισμού του.

Ο παραχωρησιούχος έχει επιλεγεί κατόπιν συμμετοχής του σε διαγωνισμό (ο οποίος ενδέχεται να περιλαμβάνει αρκετά στάδια, υπήρξε όμως ανοιχτή στο διεθνή ανταγωνισμό) αποδεκτή από την Τράπεζα, και φέρει ρητώς την ευθύνη της διεκπεραίωσης των εργασιών και της προμήθειας των υπηρεσιών. Ο εν λόγω παραχωρησιούχος είναι ελεύθερος να προμηθεύσει τις εργασίες, τα αγαθά και τις υπηρεσίες που καλύπτονται από τη χρηματοδότηση της Τράπεζας ακολουθώντας δικές του διαδικασίες. Παρ' όλα αυτά, η Τράπεζα ενθαρρύνει τον παραχωρησιούχο στο να δημοσιεύσει Γενική Προκήρυξη στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με το τμήμα εκείνο του επενδυτικού του προγράμματος, το οποίο θα ολοκληρωθεί εκτός του οργανισμού του.

- Εάν ο παραχωρησιούχος δεν έχει επιλεγεί σύμφωνα με την ως άνω διαδικασία, οι εργασίες, τα αγαθά και οι υπηρεσίες που καλύπτονται από τη χρηματοδότηση της Τράπεζας θεωρούνται από αυτήν ως δραστηριότητες στο δημόσιο τομέα.

Δραστηριότητες Μετοχικού Κεφαλαίου:

Σε ορισμένες περιοχές εκτός της επικράτειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Τράπεζα μπορεί να χρηματοδοτήσει το μετοχικό κεφάλαιο ιδιωτικής ή δημόσιας εταιρείας. Στην περίπτωση αυτή, η Τράπεζα συνομολογεί με το Φορέα ως προς τις συγκεκριμένες συμβάσεις στις οποίες θα διανεμηθεί η χρηματοδότησή της και απαιτεί ούτως ώστε ο Φορέας να ακολουθήσει διαδικασίες σύναψης συμβάσεων κατά τρόπο όμοιο με τις διαδικασίες που αφορούν τις περιπτώσεις άμεσης χρηματοδότησης έργων ή προγραμμάτων. Εν τούτοις, σε περιπτώσεις αμιγούς χρηματοοικονομικής βοήθειας (όπως η ενίσχυση του κεφαλαίου μιας εταιρείας) οι οποίες δεν συνδέονται άμεσα με συμβάσεις εργασιών, αγαθών και υπηρεσιών, τα παραπάνω δεν ισχύουν.

Εγγυημένα Δάνεια υπό Διευκόλυνση Επενδύσεων (Συμφωνία Κοτονού):

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η Τράπεζα εγγυάται την αποπληρωμή ενός δανείου από άλλον δανειστή, οι εργασίες, τα αγαθά και οι υπηρεσίες που χρηματοδοτήθηκαν από το εν λόγω δάνειο θα αγοραστούν κατόπιν διαδικασιών που θα εγγυώνται τη διαφάνεια της διαδικασίας σύναψης

συμβάσεων, την αμεροληψία αναφορικά με τους προσφέροντες, καθώς και την επιλογή της πλέον οικονομικώς συμφέρουσας προσφοράς (δηλαδή, ανταγωνιστική τιμή, ικανοποιητική ποιότητα και έγκαιρη παράδοση). Η Τράπεζα μπορεί να απαιτήσει το άνοιγμα του ανταγωνισμού σε επαρκή αριθμό παροχών εργασιών, αγαθών ή υπηρεσιών (για παράδειγμα, μέσω διεθνούς διαφήμισης των διαγωνισμών).

10. ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Κατά το στάδιο αξιολόγησης του έργου ή του προγράμματος, ο Φορέας οφείλει να διαθέσει στη Τράπεζα λεπτομερείς πληροφορίες ως προς το διαγωνισμό (επιλογή των κατάλληλων για το έργο διαδικασιών, οργανόγραμμα, τεχνικές προδιαγραφές, δημοσίευση των προκηρύξεων του διαγωνισμού, προθεσμία για την προετοιμασία υποβολής προσφορών, κλπ.). Οι Φορείς οφείλουν να λάβουν τη συγκατάθεση της Τράπεζας ως προς τις μείζονες αποφάσεις που αφορούν τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων. Σε κάθε περίπτωση, η Τράπεζα παρακολουθεί αυτές τις διαδικασίες με τους ακόλουθους τρόπους:

- Η προκήρυξη του διαγωνισμού, τα έγγραφα για τη διαδικασία της προεπιλογής των υποψηφίων, καθώς και τα έγγραφα της πρόσκλησης υποβολής προσφορών αποστέλλονται στην Τράπεζα για πιθανές εκ μέρους της παρατηρήσεις πριν από τη δημοσίευσή τους ή πριν από την υποβολή τους σε πιθανούς προσφέροντες.
- Η προεπιλογή των υποψηφίων (εάν υφίσταται), η αξιολόγηση των προσφορών και η προτεινόμενη απόφαση ως προς την κατακύρωση των συμβάσεων οφείλει να λάβει την έγκριση της Τράπεζας βάσει των κατάλληλων εγγράφων.

11. ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Η Τράπεζα, εφαρμόζοντας την πολιτική της σχετικά με την προμήθεια και εκτέλεση έργων, αγαθών και υπηρεσιών που χρηματοδοτούνται από αυτήν, θα αρνηθεί να αποδεχθεί την προτιμώμενη από το Φορέα επιλογή σχετικά με την κατακύρωση σύμβασης, εάν επισημάνει ότι ο προτιμώμενος από το

Φορέα ανάδοχος, προμηθευτής, σύμβουλος ή οποιοσδήποτε εκπρόσωπος οποιωνδήποτε από αυτών, ή οποιοσδήποτε εκπρόσωπος του Φορέα διενήργησε «απαγορευμένη πρακτική» κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης συμβάσεως. Επίσης, θα ακυρώσει εξ' ολοκλήρου ή μερικώς την εκχωρηθείσα χρηματοδότηση σύμβασης έργου, αγαθών ή υπηρεσιών εάν και όποτε επισημάνει ότι ο ανάδοχος, προμηθευτής, σύμβουλος ή οποιοσδήποτε εκπρόσωπος οποιωνδήποτε από αυτών, ή οποιοσδήποτε εκπρόσωπος του Φορέα διενήργησε οποιαδήποτε απαγορευμένη πρακτική κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης συμβάσεως ή κατά την εκτέλεση της σύμβασης χωρίς ο Φορέας να προβεί σε ικανοποιητική για την Τράπεζα ενέργεια προκειμένου να διερευνήσει και/ή να τερματίσει την απαγορευμένη πρακτική ή, ανάλογα με την περίπτωση, να διορθώσει τη ζημία. Σύμφωνα με τα όσα προαναφέρονται για τους διεθνείς διαγωνισμούς θα απαιτήσει την εισαγωγή από το Φορέα στα έγγραφα πρόσκλησης υποβολής προσφορών (ή στο κείμενο της σύμβασης στην περίπτωση των διαδικασιών με διαπραγμάτευση) ρήτρα η οποία:

- Θα απαιτεί κατά κανόνα από κάθε προσφέροντα έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, ως όρο αποδοχής επιλεξιμότητας, την εκτέλεση και επισύναψη στην προσφορά του Ρητής Δήλωσης Ακεραιότητας.
- Θα εκχωρεί στο Φορέα, στην Τράπεζα και στους ελεγκτές, τους οποίους έχει διορίσει είτε ο Φορέας είτε η Τράπεζα, το δικαίωμα της επιθεώρησης των αρχείων του αναδόχου, προμηθευτή ή συμβούλου που συνδέεται με οποιαδήποτε χρηματοδοτούμενη από την Τράπεζα σύμβαση.

12. ΑΝΟΙΧΤΕΣ Η ΚΛΕΙΣΤΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Κατά κανόνα, η Τράπεζα απαιτεί η κατακύρωση δημοσίων συμβάσεων να λαμβάνει χώρα κατόπιν των ανοιχτών ή κλειστών διαδικασιών με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οποιαδήποτε εξαίρεση οφείλει να αιτιολογηθεί ευλόγως από το Φορέα και να εγκριθεί από την Τράπεζα. Η διαδικασία σύναψης συμβάσεων που οφείλει να ακολουθήσει ο Φορέας είναι συνήθως η εξής:

- Δημοσίευση της Προκήρυξης του Διαγωνισμού για υποβολή προσφορών (ή της προεπιλογής των υποψηφίων) στην Επίσημη

Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε άλλα μέσα με την επισήμανση ότι η Τράπεζα μπορεί να χρηματοδοτήσει το έργο ή το πρόγραμμα.

- Κατάρτιση της λίστας των προεπιλεγμένων υποψηφίων και ειδοποίηση αυτών (αφορά τις κλειστές διαδικασίες).
- Αποστολή των εγγράφων πρόσκλησης υποβολής προσφορών.
- Παραλαβή, δημόσια αποσφράγιση και αξιολόγηση των προσφορών.
- Κατακύρωση της σύμβασης, γνωστοποίηση των υπολοίπων προσφερόντων και δημοσίευση της Ανακοίνωσης Μετενημέρωσης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τέλος
- Εκτέλεση της σύμβασης.

Στις περιπτώσεις ανοιχτών ή κλειστών διαδικασιών, οι Φορείς οφείλουν να εφαρμόσουν τους κανόνες και τα όσα προβλέπονται παρακάτω:

12.1. ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Η Τράπεζα απαιτεί τη δημοσίευση από το Φορέα της Προκήρυξης Διαγωνισμού στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εάν κριθεί απαραίτητο, η Τράπεζα θα παράσχει βοήθεια στο Φορέα όσον αφορά το διακανονισμό αυτής της δημοσίευσης εκ μέρους του.

Στην περίπτωση απ' ευθείας πρόσκλησης προσφερόντων χωρίς προηγούμενη προεπιλογή, η προκήρυξη οφείλει τουλάχιστον να περιλαμβάνει:

- Τον τίτλο του Φορέα, την ονομασία του έργου ή του προγράμματος, καθώς επίσης και αναφορά στην πιθανή χρηματοδότηση της Τράπεζας.
- Περιγραφή των επιμέρους έργων και εργασιών ή τη φύση των προμηθειών ή των υπηρεσιών που πρόκειται να παρασχεθούν.
- Το προβλεπόμενο οργανόγραμμα.
- Κατάλογο των κριτηρίων αξιολόγησης των προσφορών με φθίνουσα σειρά σημασίας.
- Το μέρος από το οποίο μπορούν να ληφθούν τα έγγραφα πρόσκλησης υποβολής προσφορών.
- Τελική ημερομηνία παραλαβής προσφορών.
- Χρόνος και τόπος της δημόσιας αποσφράγισης των προσφορών.

Επιπλέον, η Τράπεζα ενθαρρύνει τη δημοσίευση των Προκηρύξεων Διαγωνισμού και σε άλλα, διεθνή ή τοπικά μέσα. Στην περίπτωση αυτή, οι δημοσιεύσεις αυτές δε μπορούν να λάβουν χώρα πριν από, αλλά ταυτοχρόνως, με τη δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με τους ίδιους όρους και την ίδια διατύπωση.

Στην περίπτωση που ο Φορέας έχει ήδη ξεκινήσει τη διαδικασία υποβολής προσφορών για μια επιμέρους συνιστώσα του έργου ή του προγράμματος πριν από την ανάμιξη της ΕΤΕπ, η Τράπεζα μπορεί παρ' όλα αυτά να συναινέσει στη χρηματοδότηση του έργου ή του προγράμματος παρά την απουσία δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου ότι ο Φορέας είναι σε θέση να αποδείξει ότι η δημοσιοποίηση της υποβολής προσφορών υπήρξε επαρκής για να τροφοδοτήσει τον ευρύ, διεθνή ανταγωνισμό.

12.2. ΠΡΟΕΠΙΛΟΓΗ ΣΤΙΣ ΚΛΕΙΣΤΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Στις κλειστές διαδικασίες, ο Φορέας επιλέγει εκείνους τους υποψήφιους που εκλήθησαν να υποβάλουν προσφορά. Η επιλογή αυτή συνήθως λαμβάνει χώρα μέσω μιας επίσημης διαδικασίας προεπιλογής, ανοιχτής σε όλες τις ενδιαφερόμενες εταιρείες και διαφημιζόμενης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή η άσκηση προεπιλογής απαιτείται συνήθως για μεγάλες και πολύπλοκες συμβάσεις.

Οι παράγοντες προεπιλογής, οι οποίοι θα πρέπει να αναφέρονται στην Προκήρυξη του Διαγωνισμού και να προσδιορίζονται στα έγγραφα της διαδικασίας, βασίζονται στην ικανότητα και τους πόρους που διαθέτουν οι πιθανοί υποψήφιοι για την εκτέλεση της συγκεκριμένης σύμβασης. Οι παράγοντες που εξετάζονται είναι συνηθέστερα οι εξής:

- Η εμπειρία και η εκτέλεση προηγούμενων συμβάσεων των υποψηφίων.
- Ικανότητες των υποψηφίων που αφορούν το προσωπικό, τον εξοπλισμό και την κατασκευή ή τις μεταποιητικές εγκαταστάσεις.
- Την οικονομική κατάσταση των υποψηφίων.

Οι κλειστές διαδικασίες, με εξαίρεση το στάδιο της γνωστοποίησης και της επιλογής των υποψηφίων μέσω της διαδικασίας προεπιλογής, δε διαφέρουν κατά τ' άλλα από τις ανοιχτές διαδικασίες.

12.3. ΈΓΓΡΑΦΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

Οι Φορείς μπορούν να κάνουν χρήση των συνθηκών που διέπουν τις συμβάσεις στη χώρα τους εξαιτίας της εθνικής νομοθεσίας, ενθαρρύνονται παρ' όλα αυτά ως προς τη χρησιμοποίηση διεθνώς αναγνωρισμένων, πρότυπων εγγράφων διαδικασίας σύναψης συμβάσεων όπως τα Master Procurement Documents (Έγγραφα Συμβάσεων Master) και τους Οδηγούς Χρήσης που δημιουργήθηκαν κατόπιν συνεργασίας των Πολυμερών Τραπεζών Ανάπτυξης και των Διεθνών Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών και που διατίθενται στον ιστοχώρο της Παγκόσμιας Τράπεζας (www.worldbank.org), καθώς και τα έγγραφα της FIDIC (Διεθνής Ομοσπονδία Μηχανικών-Συμβούλων), τα οποία διατίθενται κατόπιν παραγγελίας στον ιστοχώρο της ΔΟΜΣ (www.fidic.org).

Τα έγγραφα πρόσκλησης υποβολής προσφορών συντάσσονται κατά τρόπο τέτοιο ώστε να επιτρέπουν τον ευρύ, διεθνή ανταγωνισμό και συνήθως περιλαμβάνουν:

- Πρόσκληση Υποβολής Προσφοράς
- Οδηγίες προς τους Προσφέροντες
- Φόρμες Υποβολής Προσφορών και Ασφάλειας Προσφορών
- Τις Γενικές Συμβατικές Συνθήκες
- Τις Συνθήκες Συγκεκριμένης Αίτησης
- Τις Τεχνικές Προδιαγραφές
- (Κατά περίπτωση): Την Προμέτρηση (Κατάσταση Ποσοτήτων)
- (Κατά περίπτωση): Τεχνικά Σχέδια

Η τιμή διάθεσης των προσφορών οφείλει να ευθυγραμμίζεται με το κόστος της παραγωγής τους και της πιθανής αποστολής τους.

Σε περίπτωση τροποποίησης των εγγράφων πρόσκλησης υποβολής προσφοράς, η οποία λαμβάνει χώρα κατά την περίοδο διενέργειας του διαγωνισμού, ο Φορέας οφείλει να αποστείλει τα έγγραφα σε όλους τους προσφέροντες και να τους παράσχει επαρκή, χρονική διορία για να υποβάλουν υποψηφιότητα.

Στα έγγραφα πρόσκλησης υποβολής προσφοράς προβλέπεται η εφαρμοστέα νομοθεσία και ο διακανονισμός λύσης σε περίπτωση διαφορών. Η διεθνής,

εμπορική δεισιπαιξία μπορεί να παρέχει πρακτικά πλεονεκτήματα και η Τράπεζα ενθαρρύνει τους Φορείς ως προς τη χρησιμοποίησή της όταν κρίνεται απαραίτητο.

Η προθεσμία προετοιμασίας των προσφορών εξαρτάται από το μέγεθος και την πολυπλοκότητα των προσφορών. Συνηθέστερα, η ελάχιστη προθεσμία προετοιμασίας της προσφοράς διαρκεί έξι εβδομάδες από τη στιγμή που τα έγγραφα διατίθενται στους πιθανούς προσφέροντες. Σε περιπτώσεις που σχετίζονται με μεγάλα έργα ή πολύπλοκα στοιχεία ή εξοπλισμό, η προθεσμία επεκτείνεται αναλόγως. Σε μια τέτοια περίπτωση, ο Φορέας ενθαρρύνεται ως προς την οργάνωση επεξηγηματικών ενημερώσεων και επισκέψεις στους χώρους ή τις εγκαταστάσεις του έργου προκειμένου να διευκολυνθεί η κατανόηση των προσφερόντων του αντικειμένου του διαγωνισμού. Εάν οι προσφέροντες διατυπώσουν συγκεκριμένα ερωτήματα όσον αφορά τα έγγραφα πρόσκλησης υποβολής προσφορών, ο Φορέας οφείλει να παράσχει τις διευκρινίσεις σε διάστημα μίας εβδομάδος. Σε κάθε περίπτωση, όλοι οι προσφέροντες αντιμετωπίζονται ισότιμα και δίκαια.

Τα έγγραφα πρόσκλησης υποβολής προσφορών οφείλουν να περιλαμβάνουν δήλωση, με την οποία οι προσφέροντες οφείλουν να ενημερώσουν γραπτώς το Φορέα, αποστέλλοντας συγχρόνως αντίγραφο της ειδοποίησης αυτής στην Τράπεζα, σε περίπτωση που θεωρήσουν ότι ορισμένοι όροι της σύμβασης ή ορισμένες τεχνικές προδιαγραφές ενδέχεται να περιορίσουν το διεθνή διαγωνισμό ή δημιουργούν αθέμιτα πλεονεκτήματα υπέρ ορισμένων προσφερόντων.

12.4. ΓΛΩΣΣΑ

Η Προκήρυξη του Διαγωνισμού, τα έγγραφα της διαδικασίας προεπιλογής (εάν υπάρχουν), τα έγγραφα πρόσκλησης υποβολής προσφορών και η έκθεση αξιολόγησης της προσφοράς ετοιμάζονται σε μια εκ των επίσημων γλωσσών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (προτιμώνται η Αγγλική ή η Γαλλική). Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, τα πρωτότυπα έγγραφα πρόσκλησης υποβολής προσφορών μπορούν να συνταχθούν στη γλώσσα της χώρας, υπό τον όρο ότι ο Φορέας ετοιμάζει και διαθέτει προς την Τράπεζα και τους προσφέροντες πιστοποιημένη μετάφραση των κυρίων μερών των εγγράφων. Όλη η

αλληλογραφία και οι συζητήσεις με τους αλλοδαπούς προσφέροντες και την Τράπεζα, οι οποίες αφορούν το διαγωνισμό, οφείλουν να λαμβάνουν χώρα στη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην οποία μεταφράστηκαν τα έγγραφα. Οι προσφέροντες οφείλουν να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν προσφορά σε αυτή τη γλώσσα της ΕΕ.

12.5. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ

Οι Φορείς οφείλουν να χρησιμοποιήσουν τα πρότυπα και της προδιαγραφές της ΕΕ ή τα διεθνή πρότυπα και προδιαγραφές, όπως αυτά του Οργανισμού Διεθνών Προτύπων, οπουδήποτε αυτά ενδείκνυνται και εφαρμόζονται. Οφείλουν δε να τα εφαρμόζουν με συνέπεια καθ' όλη την έκταση των εγγράφων πρόσκλησης υποβολής προσφορών. Εάν υιοθετούνται συγκεκριμένα πρότυπα, τοπικά ή άλλα, τα έγγραφα πρόσκλησης υποβολής προσφορών οφείλουν να δηλώσουν ότι πρότυπα που εγγυώνται επίπεδο ποιότητας ή απόδοσης ισοδύναμο ή ανώτερο του ενδεικνυμένου θα καθίστανται επίσης αποδεκτά. Αναφορά σε εμπορικά σήματα ή σε άλλες, συγκεκριμένες αναγνωριστικές ενδείξεις που μπορούν να οδηγήσουν σε διακρίσεις ανάμεσα στους προμηθευτές πρέπει να αποφεύγονται. Εάν τέτοιες ενδείξεις είναι απαραίτητες για τη διασάφηση της φύσης των απαιτούμενων προϊόντων, τα έγγραφα πρόσκλησης υποβολής προσφορών οφείλουν να διευκρινίζουν ότι οποιοδήποτε άλλο προϊόν, ισοδύναμης ή ανώτερης ποιότητας ή απόδοσης καθίσταται αποδεκτό.

12.6. ΤΙΜΗ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο δημόσιος Φορέας (ή ο ιδιωτικός Φορέας που εξαιρείται τελών εισαγωγής) ζητήσει προσφορά για προμήθεια αγαθών, οι τιμές διάθεσης της προσφοράς καθορίζονται βάσει του όρου τιμολόγησης CIF (Κόστος, Ασφάλεια και Ναύλος) για μεταφορές διά θαλάσσης ή βάσει του όρου CIP (στην περίπτωση των χερσαίων ή συνδυασμένων μεταφορών) για όλα τα αγαθά που προσφέρονται από το εξωτερικό, και βάσει του όρου EXW (τιμή εκ του εργοστασίου, τιμή παραγωγής, τιμή αποθεμάτων εμπορευμάτων χωρίς τεχνικές προδιαγραφές) για τοπικώς διαθέσιμα, μεταποιημένα ή

συναρμολογημένα προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων και των όσων εισήχθησαν στο παρελθόν. Η αξιολόγηση για την προμήθεια των αγαθών δεν περιλαμβάνει τέλη και φόρους εισαγομένων αγαθών και άμεσα εισαγομένων συστατικών αγαθών που προορίζονται για ενσωμάτωση σε τοπικώς διατιθέμενα προϊόντα, οφείλει όμως να συμπεριλάβει όλα τα κόστη που σχετίζονται με την προμήθεια, παραλαβή, διακίνηση και ασφάλεια των αγαθών έως τον τελικό τους προορισμό.

Οι τιμές διάθεσης των προσφορών για συμβάσεις έργων και υπηρεσιών, οι οποίες θα εκτελεσθούν στη χώρα του αγοραστή, μπορούν να διαμορφωθούν συμπεριλαμβανομένων όλων των τελών, φόρων και άλλων επιβαρύνσεων. Η αξιολόγηση και σύγκριση των προσφορών θα λάβει χώρα σε αυτήν τη βάση και ο επιλεγείς ανάδοχος θα φέρει την ευθύνη για κάθε τέλος, φόρο ή επιβάρυνση κατά την εκτέλεση της σύμβασης.

12.7. ΝΟΜΙΣΜΑ

Οι Φορείς ίσως επιθυμούν να περιορίσουν την επιλογή νομίσματος συναλλαγής σε συγκεκριμένο, διεθνώς εμπορεύσιμο νόμισμα. Κατά τ' άλλα, οι προσφέροντες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να διατυπώσουν την προσφορά τους σε οποιοδήποτε διεθνώς εμπορεύσιμο νόμισμα ή με συνδυασμό των ανωτέρω επιλογών προκειμένου για συστατικά ξένου συναλλάγματος της σύμβασης, οφείλουν όμως να αποδεχθούν την εξόφλησή τους σε εθνικό νόμισμα για τα τοπικά συστατικά της σύμβασης. Στην περίπτωση αυτή, οι προσφέροντες οφείλουν να αιτιολογήσουν ευλόγως το εκατοστιαίο ποσοστό ξένου συναλλάγματος που αιτούνται στην προσφορά τους.

Οι εξοφλήσεις σύμφωνα με τη σύμβαση λαμβάνουν χώρα στο νόμισμα ή στα νομίσματα, στα οποία η επιλεγείσα προσφορά διατυπώθηκε. Όταν η τιμή διάθεσης απαιτείται να διατυπωθεί σε ένα και μόνο νόμισμα, ο προσφέρων όμως έχει αιτηθεί μέρος της εξόφλησης σε άλλα νομίσματα (με τη μορφή εκατοστιαίου ποσοστού επί της συνολικής τιμής διάθεσης), οι δείκτες συναλλάγματος που χρησιμοποιούνται για το σκοπό των εξοφλήσεων θα είναι εκείνοι οι δείκτες συναλλαγματικής ισοτιμίας που ορίστηκαν από τον προσφέροντα στην προσφορά του έτσι ώστε να διασφαλιστεί ότι η αξία των

επιμέρους μερών της προσφοράς (σε άλλα νομίσματα) διατηρείται χωρίς κέρδος ή ζημία. Τα έγγραφα πρόσκλησης υποβολής προσφορών πρέπει να περιλαμβάνουν σαφείς προβλέψεις όσον αφορά τις περιπτώσεις της διακύμανσης τιμών, εάν υπάρχουν.

Για το σκοπό της σύγκρισης και αξιολόγησης της προσφοράς, οι τιμές διάθεσης θα μετατραπούν σε ένα και μόνο, ενιαίο νόμισμα, το οποίο θα επιλέξει ο Φορέας, χρησιμοποιώντας για τα νομίσματα των τιμών διάθεσης της προσφοράς τους δείκτες πώλησης συναλλάγματος όπως αυτοί καθορίζονται σε ένα διεθνώς αναγνωρισμένο δελτίο συναλλαγματικών ισοτιμιών (για παράδειγμα, στους *Financial Times*) για μια εκ των προτέρων επιλεγμένη και καθορισμένη στα έγγραφα πρόσκλησης υποβολής προσφορών ημερομηνία, δεδομένου ότι αυτή η ημερομηνία δεν θα πρέπει να προηγείται πέραν των τριάντα (30) ημερών πριν από την ημερομηνία που έχει καθοριστεί για την αποσφράγιση των προσφορών.

12.8. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ

Κατά γενικό κανόνα, η Τράπεζα δεν επιτρέπει την εκδήλωση προτίμησης σε επιμέρους έργα, αγαθά και υπηρεσίες που προέρχονται από τη δικαιούχο χώρα, εκτός αν αυτό προβλέπεται στη σύμβαση ή στη συμφωνία που έχει συνηφθεί μεταξύ της εν λόγω χώρας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όσον αφορά σε δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου ή παρόμοιες πηγές, υπάρχουν ειδικές διατάξεις μέσω των οποίων προωθείται η συμμετοχή εταιρειών από τις χώρες που λαμβάνουν τις χρηματοδοτήσεις σε συμβάσεις επιμέρους έργων και προμηθειών.

12.9. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

Η αξιολόγηση των προσφορών βασίζεται:

- είτε στη χαμηλότερη τιμή των προσφορών που είναι σύμφωνες προς τους κανόνες και πληρούν τις τεχνικές προϋποθέσεις
- είτε στην πλέον οικονομικά επωφελή προσφορά, εφαρμόζοντας ορισμένα κριτήρια που έχουν ληφθεί υπ' όψιν στη συγκεκριμένη

σύμβαση: π.χ. τιμή, όροι πληρωμής, περίοδος κατασκευής ή παράδοσης, τεχνικές επιδόσεις, τεχνική εμπειρογνωμοσύνη και τεχνικές ικανότητες του υποβάλλοντος την προσφορά, τεχνική συμβατότητα με άλλο εξοπλισμό, διαθεσιμότητα εξαρτημάτων συντήρησης και ανταλλακτικών, λειτουργικό κόστος, κόστος συντήρησης, κλπ.

Οι χρηματοδοτικές προτάσεις μπορούν να ληφθούν υπ' όψιν μόνον εφόσον στα σχετικά με την πρόσκληση υποβολής προσφορών έγγραφα προβλέπονται τέτοιες προτάσεις και περιλαμβάνεται μία σαφής μεθοδολογία αξιολόγησης των εν λόγω προτάσεων, όπως π.χ. η Τεχνική Συμφωνίας περί Εξαγωγικών Δανείων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης που δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της (www.ebrd.org).

Τα επιλεγμένα κριτήρια αξιολόγησης πρέπει να αναφέρονται στην Προκήρυξη για τη Σύναψη Σύμβασης και να προσδιορίζονται ποσοτικά στα σχετικά με την πρόσκληση υποβολής προσφορών έγγραφα. Τα κριτήρια αξιολόγησης που καθορίζονται στα σχετικά με την πρόσκληση υποβολής προσφορών έγγραφα πρέπει να εφαρμόζονται συνολικά, χωρίς παραλήψεις ή προσθήκες, κατά την αξιολόγηση των προσφορών. Σε περίπτωση που δεν αναφέρεται κανένα κριτήριο, τότε εφαρμόζεται μόνο το κριτήριο της χαμηλότερης τιμής.

12.10. ΑΝΟΙΓΜΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

Όσον αφορά σε δημόσιες δραστηριότητες, οι προσφορές και τα συνοδευτικά έγγραφα πρέπει να ανοίγονται δημοσίως, παρουσία των εκπροσώπων όσων έχουν υποβάλει προσφορά που το επιθυμούν, σε ημερομηνία και μέρος που ορίζονται στην Προκήρυξη και στα σχετικά με την πρόσκληση υποβολής προσφορών έγγραφα. Προσφορές που φθάνουν μετά το πέρας της προθεσμίας υποβολής δεν ανοίγονται.

Κατά το άνοιγμα των προσφορών, η ονομασία του υποβάλλοντος της προσφοράς και το ύψος του ποσού κάθε προσφοράς, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών συνθηκών, των μειώσεων και των εναλλακτικών μορφών προσφορών – εάν επιτρέπονται –, πρέπει να διαβάζονται δυνατά και να καταγράφονται στα πρακτικά της διαδικασίας. Αντίγραφο των συγκεκριμένων

πρακτικών πρέπει να επισυνάπτεται στην έκθεση αξιολόγησης προσφορών που αποστέλλεται στην Τράπεζα.

Ο Φορέας ή ο εκπρόσωπός του πρέπει να εξετάζει προσεκτικά εάν οι προσφορές είναι σύμφωνες με τους κανόνες και ανταποκρίνονται στις προϋποθέσεις που έχουν ορισθεί και να διορθώνει κάθε αριθμητικό λάθος. Επίσης, ο Φορέας ή ο εκπρόσωπός του πρέπει να ζητά από τους υποβάλλοντες προσφορές οποιαδήποτε διευκρίνιση απαιτείται για την αξιολόγηση των προσφορών, χωρίς ωστόσο να επιτρέπεται καμία τροποποίηση του περιεχομένου ή της τιμής της προσφοράς μετά το άνοιγμα της προσφοράς.

Όσον αφορά σε μεγάλες ή περίπλοκες συμβάσεις, συνιστάται να ακολουθούνται δύο στάδια κατά τη διαδικασία αξιολόγησης (η διαδικασία των δύο φακέλων). Κατά το πρώτο στάδιο ανοίγονται μόνο τα διοικητικά και τεχνικά έγγραφα. Αφού ο Φορέας εξετάσει το κατά πόσον οι προσφορές είναι σύμφωνές με τους κανόνες που έχουν ορισθεί (μία διαδικασία η οποία μπορεί να περιλαμβάνει ελάχιστα κριτήρια επιλογής τα οποία ορίζονται στα σχετικά με την υποβολή προσφορών έγγραφα), ακολουθεί το δεύτερο στάδιο κατά το οποίο ανοίγονται μόνο εκείνες οι οικονομικές προσφορές για τις οποίες έχουν υποβληθεί τα απαιτούμενα έγγραφα ή έχουν υπερβεί ένα προκαθορισμένο όριο κατά τη διαδικασία αξιολόγησης.

Οι αυθαίρετες χρηματοδοτικές προσφορές δεν λαμβάνονται υπ' όψιν κατά την αξιολόγηση των προσφορών.

12.11. ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Αμέσως μετά τη σύναψη της σύμβασης ο Φορέας πρέπει να δημοσιεύσει μία Ανακοίνωση Ανάθεσης της Σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε περίπτωση που θεωρηθεί αναγκαίο, η Τράπεζα θα διευθετήσει την εν λόγω δημοσίευση για λογαριασμό του Φορέα.

Η Ανακοίνωση Ανάθεσης της Σύμβασης πρέπει να περιλαμβάνει τις ακόλουθες πληροφορίες (είτε στον τίτλο είτε στο κείμενο):

- Τίτλος και αριθμός του έργου.
- Συνολικός αριθμός και τίτλος.
- Στοιχεία δημοσίευσης.

- Ημερομηνία δημοσίευσης της Προκήρυξης για τη Σύναψη της Σύμβασης.
- Ονομασία Φορέα.
- Αξία σύμβασης (μόνο εάν η τιμή αποτελεί κριτήριο αξιολόγησης).
- Ημερομηνία ανάθεσης της σύμβασης.
- Αριθμός προσφορών που υπεβλήθησαν.
- Ονομασία και διεύθυνση του φορέα του οποίου η προσφορά έγινε δεκτή.

13. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ

Παρακάτω, αναλύονται τα επιμέρους έργα ενός ευρύτερου έργου που χρηματοδοτείται είτε μέσω δανείου είτε μέσω επιχορήγησης από την Τράπεζα, το οποίο αναλαμβάνουν εταιρείες παροχής συμβουλών.

13.1. ΈΡΓΑ ΕΝΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

Οι κανόνες που διέπουν τις δραστηριότητες της Τράπεζας εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι οι αντίστοιχες Οδηγίες της Ε.Ε.

13.2. ΈΡΓΑ ΕΚΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

Όσα περιγράφονται παρακάτω ισχύουν μόνο για δραστηριότητες της Τράπεζας στο δημόσιο τομέα.

Οι διαδικασίες επιλογής συμβούλων/ εμπειρογνομόνων και η κατάρτιση της σύμβασης που διέπει τις υπηρεσίες τους πρέπει να είναι ευέλικτες και διαφανείς και πρέπει επίσης να διασφαλίζουν ότι το επιμέρους έργο εκτελείται κατά τον πλέον οικονομικά επωφελή τρόπο, δηλαδή ότι η υψηλότερη ποιότητα υπηρεσιών παρέχεται στην πλέον συμφέρουσα τιμή και εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.

Οι κανόνες που διέπουν τις δραστηριότητες της Τράπεζας εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά στην επιλογή των συμβούλων, ακολουθούν πάντοτε το πνεύμα της Οδηγίας της Ε.Ε. που εφαρμόζεται στην περίπτωση παροχής

παρόμοιων υπηρεσιών εντός της Κοινότητας, με τις απαιτούμενες όμως προσαρμογές, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις ιδιαίτερες συνθήκες που αφορούν στις δραστηριότητες της Τράπεζας εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

13.3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

Οι διάφορες διαδικασίες σύναψης συμβάσεων περιγράφονται παρακάτω:

- **Ανοικτές διαδικασίες:** διεθνείς προσκλήσεις υποβολής προτάσεων (δημοσίευση τουλάχιστον στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επιπροσθέτως στον τύπο και σε άλλα μέσα ενημέρωσης), επιτρέποντας σε κάθε ενδιαφερόμενο σύμβουλο ή εμπειρογνώμονα να υποβάλει πρόταση για τις ζητούμενες υπηρεσίες.
- **Κλειστές διαδικασίες:** πρόσκληση υποβολής προτάσεων βάσει ενός καταλόγου που παρέχει το δικαίωμα υποβολής προσφοράς μόνο στους συμβούλους/ εμπειρογνώμονες τους οποίους καλεί ο Φορέας. Ο κατάλογος των προκριθέντων υποψηφίων πρέπει να καταρτίζεται μέσω μίας διεθνούς πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, η οποία πρέπει να είναι ανοικτή σε όλους τους συμβούλους και να δημοσιεύεται τουλάχιστον στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Τράπεζα θεωρεί ότι η εν λόγω διαδικασία είναι πολύ πιο αποδοτική σε σχέση με την προαναφερθείσα διαδικασία.
- **Διαδικασίες με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης:** διερεύνηση μεταξύ των συμβούλων/εμπειρογνομόνων που επιλέγει ο Φορέας και άμεση διαπραγμάτευση των όρων με έναν ή περισσότερους από αυτούς. Οι Φορείς μπορούν να ορίσουν έναν κατάλογο πιθανών υποψηφίων βάσει της προηγούμενης εμπειρίας αυτών και του δικτύου των επαγγελματικών επαφών τους, καθώς επίσης βάσει των μητρώων συμβούλων/εμπειρογνομόνων που διαθέτουν οι επαγγελματικές ενώσεις.

13.4. ΕΠΙΛΟΓΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

Οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων που υιοθετούνται πρέπει να είναι σύμφωνες με τις ακόλουθες διατάξεις:

- Για εκτιμώμενο ποσό ύψους 400.000 ευρώ (μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.) ή περισσότερο (η αξία της σύμβασης που λαμβάνεται υπ' όψιν είναι η συνολική αμοιβή του παροχέα), οι διαδικασίες που ισχύουν είναι:
  - ◆ είτε ανοικτές διαδικασίες με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης
  - ◆ είτε κλειστές διαδικασίες που περιλαμβάνουν τη δημοσίευση διεθνούς πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Για εκτιμώμενο ποσό μικρότερο από 400.000 ευρώ (μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.), διαδικασίες με διαπραγμάτευση με κατάλογο επτά υποψηφίων κατ' ανώτατο όριο, ο οποίος έχει καταρτισθεί βάσει της μεθόδου μητρώων/ έρευνας/ συστάσεων και με τη συμμετοχή:
  - ◆ για εκτιμώμενο ποσό ύψους 100.000 ευρώ ή περισσότερο, τουλάχιστον πέντε υποψηφίων με τουλάχιστον τρεις διαφορετικές εθνικότητες και
  - ◆ για εκτιμώμενο ποσό μικρότερο από 100.000 ευρώ, τουλάχιστον τριών υποψηφίων με τουλάχιστον δύο διαφορετικές εθνικότητες.
- Εξαιρέσεις από τις ανωτέρω διαδικασίες:

Οι Φορείς μπορούν να θεωρήσουν απαραίτητη την επικοινωνία με λιγότερους υποψηφίους ή και με έναν, για τους ακόλουθους λόγους:

- ◆ οι ειδικοί που δραστηριοποιούνται στο πεδίο στο οποίο εμπίπτει η εμπειρογνωμοσύνη που αναζητείται είναι πολύ λίγοι,
- ◆ τα χρονικά περιθώρια είναι εξαιρετικά στενά ώστε δεν υπάρχει χρόνος για ευρύτερη έρευνα, γεγονός που αιτιολογείται δεόντως,
- ◆ απαιτείται εμπιστευτικότητα και/ή συνέχεια,
- ◆ είχε προηγηθεί και άλλη διαδικασία χωρίς όμως κάποιο χρήσιμο αποτέλεσμα, ή

- ♦ όταν ένας σύμβουλος είχε συμμετάσχει ή συμμετέχει σε πρώιμα στάδια του έργου, όπως π.χ. στην εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας ή σχεδιασμού και έχει διαπιστωθεί ότι απαιτείται συνέχεια και ότι η επιδίωξη διαγωνιστικών διαδικασιών δεν θα προσέθετε κανένα όφελος. Πρόκειται για μία από τις πιο συχνές περιπτώσεις και οι διατάξεις που αφορούν σε μία τέτοια επέκταση θα πρέπει να εξετάζονται εκ των προτέρων και να περιλαμβάνονται στο αρχικό πεδίο και στους αρχικούς όρους της σύμβασης, η οποία θα έπρεπε να είχε ανατεθεί μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας κατά προτίμηση.

Η ύπαρξη ενός ή περισσότερων λόγων είναι πιθανή, όμως ο Φορέας πρέπει να παρέχει πάντοτε σαφή αιτιολόγηση και η Τράπεζα να παρέχει εκ των προτέρων την έγκρισή της.

13.5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΠΑΡΟΧΕΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ

Η αξιολόγηση των προτάσεων βασίζεται σε μία σειρά παραγόντων που πρέπει να ορίζονται επακριβώς, με την αντίστοιχη βαρύτητά τους κατά την πρόσκληση υποβολής προτάσεων που αφορούν σε υπηρεσίες συμβούλων. Ορισμένοι ενδεικτικοί παράγοντες είναι οι εξής:

- η ιδιαίτερη εμπειρία των συμβούλων,
- η κατανόηση του πεδίου και του φάσματος των αρμοδιοτήτων των υπηρεσιών,
- η μεθοδολογία που προτείνεται για τις υπηρεσίες,
- τα προσόντα και η εμπειρία του μείζονος σημασίας για την παροχή των υπηρεσιών προσωπικού,
- η διεθνής, περιφερειακή και τοπική εμπειρία και
- το προτεινόμενο πρόγραμμα των επιμέρους έργων.

Λαμβανομένων υπ' όψιν των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της προς εκτέλεση εργασίας, η τιμή μπορεί να εκληφθεί ως παράγοντας, ο οποίος όμως θα έχει μικρότερη βαρύτητα από τους υπολοίπους. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο πλέον αποδοτικός τρόπος ενσωμάτωσης του παράγοντα της τιμής στην προσφορά είναι να αναφέρεται το ποσόν που διατίθεται για υπηρεσίες στην

πρόσκληση υποβολής προτάσεων παροχής συμβουλών και να απαιτείται να μη γίνεται υπέρβαση του συγκεκριμένου ποσού προκειμένου να ληφθεί υπ' όψιν μία προσφορά.

Η έκθεση αξιολόγησης του Φορέα πρέπει να υποβληθεί στην Τράπεζα προκειμένου η τελευταία να εκφράσει τη μη αντίρρησή της σχετικά με την προτεινόμενη ανάθεση.

13.6. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

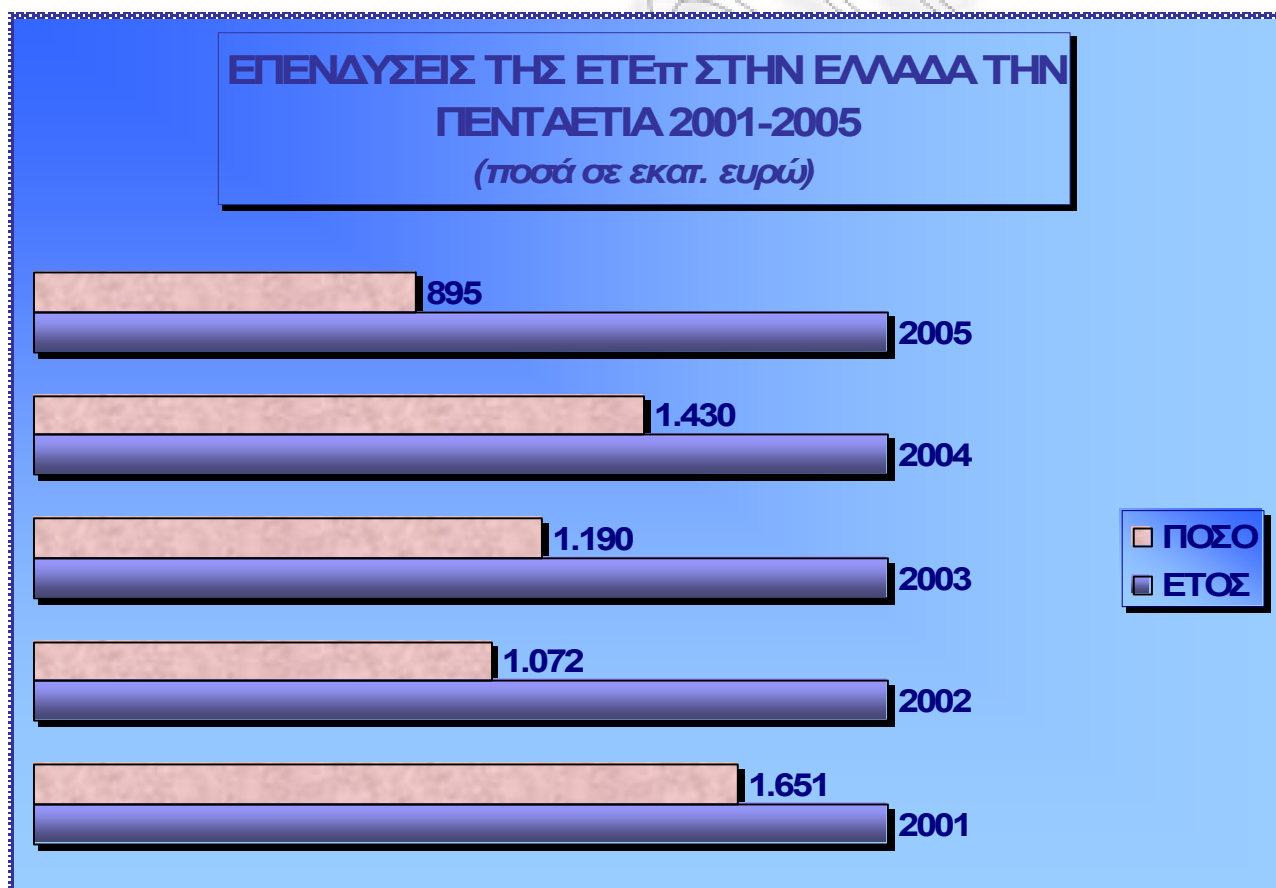
Ο Φορέας φέρει την πλήρη ευθύνη της επίβλεψης και διαχείρισης των υπηρεσιών παροχής συμβουλών, από κοινού με άλλες συμβάσεις που έχουν ανατεθεί στο πλαίσιο των χρηματοδοτούμενων από την Τράπεζα έργων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Από το 1981, που η Ελλάδα εντάχθηκε στην ΕΕ, η ΕΤΕπ υπήρξε πάντα ένας αξιόπιστος εταίρος για τη χώρα μας. Με τις χρηματοδοτήσεις της προσφέρει προστιθέμενη αξία σε δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις. Κατά την τελευταία πενταετία, 2001-2005, το ύψος αυτών ανήλθε σε 7 εκατ. ευρώ περίπου, αποδεικνύοντας την ισχυρή βούληση της Τράπεζας να υποστηρίξει την οικονομική ανάπτυξη και ευρωπαϊκή ολοκλήρωση της χώρας μας.

2. ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΤΕΠ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το μεγαλύτερο μέρος των χρηματοδοτήσεων της ΕΤΕΠ στην Ελλάδα, αφορά επενδύσεις με σκοπό τη βελτίωση του δικτύου υποδομών της χώρας, όπως οδικά, σιδηροδρομικά και λιμενικά έργα.

Αρκετά από τα σημαντικότερα έργα, που χρηματοδότησε η Τράπεζα, πραγματοποιήθηκαν μέσω συμπράξεων του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα, γεγονός που επιτρέπει τον καταμερισμό των κινδύνων, διασφαλίζει τη δημοσιονομική πειθαρχία και προωθεί την αξιοποίηση των διαχειριστικών ικανοτήτων του ιδιωτικού τομέα.

Στα σημαντικά αυτά για τη χώρα μας έργα περιλαμβάνονται ο αυτοκινητόδρομος ΕΣΣΥ και η Αττική Οδός, η οποία συμβάλλει στον περιορισμό της κυκλοφορίας στο κέντρο της πόλης και παρέχει πρόσβαση στο Διεθνή Αερολιμένα «Ελευθέριος Βενιζέλος». Άλλο έργο είναι η γέφυρα Ρίο-Αντίρριο, που συνδέει την Πελοπόννησο με τη βορειοδυτική Ελλάδα.

Επιπλέον, η Τράπεζα, στο πλαίσιο των διευρωπαϊκών δικτύων, έχει χορηγήσει σημαντικές χρηματοδοτήσεις για τη βελτίωση εθνικών και διαπεριφερειακών συνδέσεων, όπως τμήματα του αυτοκινητόδρομου Πάτρας – Αθήνας – Θεσσαλονίκης (ΠΑΘΕ) και της Εγνατίας Οδού, που συνδέει το λιμάνι της Ηγουμενίτσας, στα δυτικά, με τα τουρκικά σύνορα στα ανατολικά.

Η ΕΤΕΠ, επίσης, χρηματοδότησε την κατασκευή του μετρό της Αθήνας, που αποτελεί έργο ιδιαίτερης βαρύτητας για την περιφερειακή ανάπτυξη και το οποίο έχει συντελέσει στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στην ευρύτερη περιοχή της πόλης.

Η συμβολή της Τράπεζας στην αστική ανάπτυξη αποδεικνύεται από την χρηματοδότηση σειράς έργων, που πραγματοποίησε το ελληνικό κράτος για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004.

Επιπρόσθετα, το δάνειο που χορήγησε η ΕΤΕΠ για την επέκταση και ολοκλήρωση του Μεγάρου Μουσικής της Αθήνας καθώς και τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου, αποτελεί την καλύτερη απόδειξη, ότι οι χρηματοδοτήσεις της αφορούν τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Στον τουριστικό τομέα, η Τράπεζα χρηματοδότησε μία σημαντική ιδιωτική ξενοδοχειακή επένδυση, προκειμένου να στηρίξει τους εθνικούς και

κοινοτικούς στόχους για τον τουρισμό και την πολιτική της για αυξημένη υποστήριξη του τομέα αυτού.

Στον ενεργειακό τομέα, η ΕΤΕπ έχει χορηγήσει χρηματοδοτήσεις για τη διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού, τον περιορισμό των επιπτώσεων στο περιβάλλον και την προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Από τις σημαντικότερες επενδύσεις του τομέα αυτού, είναι ο εκσυγχρονισμός του δικτύου της ΔΕΗ. Πρόκειται για έργο που αποτελείται από πολυάριθμες επενδύσεις για την ενίσχυση και επέκταση των δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας στο σύνολο της χώρας.

Στις επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα, περιλαμβάνεται έργο της ΤΕΡΝΑ για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, που αφορά την κατασκευή αιολικών πάρκων, τα οποία παράγουν ανανεώσιμη ενέργεια και συντελούν στην προαγωγή της κοινοτικής και εθνικής πολιτικής, σχετικά με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τις κλιματολογικές συνθήκες.

Η ΕΤΕπ αφοσιωμένη στην υλοποίηση της στρατηγικής της Λισσαβώνας για τη δημιουργία μίας ανταγωνιστικής, ευρωπαϊκής οικονομίας, βασισμένης στη γνώση, έχει υποστηρίξει και στην Ελλάδα επενδύσεις για την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου. Έτσι, έχει χρηματοδοτήσει τον εκσυγχρονισμό των κτιρίων και των εγκαταστάσεων έρευνας στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, ερευνητικά εργαστήρια και δίκτυα ανταλλαγής δεδομένων στο Ίδρυμα Τεχνολογίας Υπολογιστών στην Πάτρα. Επίσης, έχει χρηματοδοτήσει επενδύσεις του ΟΣΚ για την αναβάθμιση απαρχαιωμένων εκπαιδευτικών υποδομών και τη δημιουργία νέων, καθώς και για την εγκατάσταση σύγχρονου εξοπλισμού πληροφορικής, που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της εποχής.

Τέλος, για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής βιομηχανίας η Τράπεζα έχει υποστηρίξει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, τις οποίες χρηματοδοτεί μέσω τραπεζών εταίρων στην Ελλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: Η ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΩΝΙΑ

1. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ο τομέας της παιδείας έχει πλέον καταστεί μία από τις κύριες προτεραιότητες της ΕΤΕπ, ύστερα και από την αίτηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Άμστερνταμ, το 1997, για τη διεύρυνση του πεδίου των χρηματοδοτήσεων της Τράπεζας σε ανθρώπινο δυναμικό.

Η ΕΤΕπ χρηματοδοτεί τόσο την υλική υποδομή που στηρίζει το ανθρώπινο κεφάλαιο στον τομέα της παιδείας, όπως σχολεία, πανεπιστήμια, διδασκαλία και έρευνα, εργαστήρια, όσο και άυλες επενδύσεις, όπως προγράμματα φοιτητικών δανείων, προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης σε πανεπιστήμια, που τα τελευταία χρόνια ακολουθούν αυξητική πορεία.

Στα θέματα της παιδείας η Τράπεζα συνεργάζεται στενά με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς επίσης και με τον ΟΟΣΑ. Στο πλαίσιο αυτών των δραστηριοτήτων της, η ΕΤΕπ σε συνεργασία με την Παγκόσμια Τράπεζα εξέδωσαν το 2004 μία τομεακή μελέτη σχετικά με την τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Πολωνία. Κύριος στόχος της κοινής αυτής μελέτης υπήρξε η εξέταση βασικών προβλημάτων όσον αφορά την παροχή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Πολωνία και η διατύπωση συστάσεων για βελτιώσεις στην ποιότητα και την προσβασιμότητα των εκπαιδευτικών υπηρεσιών.

Όπως συνηθίζεται στις χρηματοδοτήσεις της ΕΤΕπ, η εκπόνηση της συγκεκριμένης έκθεσης ήταν συνδεδεμένη με την υλοποίηση ενός επενδυτικού προγράμματος. Συνεπώς, το 2003 η Τράπεζα χορήγησε στην Πολωνία ένα δάνειο-πλαίσιο ύψους 500 εκατ. ευρώ, σημαντικό μέρος του οποίου προοριζόταν για τη στήριξη των τομέων της παιδείας, της έρευνας και της ανάπτυξης της χώρας. Στη μελέτη αυτή εντοπίζονται τομείς και δραστηριότητες που προσφέρονται για συγχρηματοδότηση, στοχεύοντας στην επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων και στον εκσυγχρονισμό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της πανεπιστημιακής έρευνας και ανάπτυξης.

Η εν λόγω έκθεση αποτελεί πολύτιμο σύμβουλο στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού μίας χώρας, προκειμένου αυτό να αντεπεξέλθει στις απαιτήσεις μίας ανοικτής και ανταγωνιστικής οικονομίας, καθώς και στην

εξέλιξη των αναγκών της αγοράς εργασίας σε προηγμένο ανθρώπινο κεφάλαιο. Εκτιμώντας την σπουδαιότητά της, στο κεφάλαιο αυτό παρατίθενται τα κυριότερα σημεία της.

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει εξαιρετική σημασία για την Πολωνία, σε μια χρονική στιγμή κατά την οποία η χώρα προσπαθεί να ευημερήσει στο πλαίσιο μίας Ευρωπαϊκής οικονομίας που ολοένα και περισσότερο εξαρτάται από την τεχνολογία και την ταχύτατη ανταλλαγή πληροφοριών. Η επιτυχία στην ανταγωνιστική αγορά εργασίας θα εξαρτηθεί από τη δημιουργία και τη συνεχή ανανέωση του πολωνικού, ανθρωπίνου κεφαλαίου. Όπως συμβαίνει και σε πολλές άλλες χώρες, το κοινό ενδιαφέρον εστιάζει ολοένα και περισσότερο στις πιθανές μεταρρυθμίσεις του συστήματος παροχής και χρηματοδότησης της ανώτατης εκπαίδευσης και άλλων υπηρεσιών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ώστε να ανταποκριθούν καλύτερα στις σύγχρονες κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες. Στην παρούσα έκθεση, παρουσιάζεται συνοπτικά η εξέλιξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Πολωνία από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 έως σήμερα. Εξετάζεται η συγκριτική θέση της Πολωνίας ως προς την ανάπτυξη του ανθρωπίνου κεφαλαίου βάσει επιλεγμένων, διεθνών δεικτών, καθώς και οι μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας ως προς τις δεξιότητες από τις αρχές της δεκαετίας του 1990. Αναλύονται οι κυριότερες τάσεις στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και εξετάζονται μεταξύ άλλων οι ανάγκες αναφορικά με τη χρηματοδότηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τη διασφάλιση ποιότητας και τους δεσμούς ανάμεσα στην επιστήμη, την έρευνα και την επιχειρηματική κοινότητα. Στην συνέχεια, παρουσιάζεται η ανάγκη που διαμορφώνεται στην Πολωνία ως προς τη συγκρότηση του πλαισίου εκείνου που θα οδηγήσει στη δημιουργία των απαιτούμενων ικανοτήτων και στην υλοποίηση ενός εκτενούς συστήματος δια βίου μάθησης που θα καθιστά διαθέσιμες τις σύγχρονες υπηρεσίες εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα μέλη της κοινωνίας. Τέλος, παρουσιάζονται ορισμένες ελπιδοφόρες, πολιτικές προοπτικές και προτείνονται συγκεκριμένα μεταρρυθμιστικά μέτρα που θα μπορούσαν να εξετάσουν οι φορείς χάραξης πολιτικής στην Πολωνία

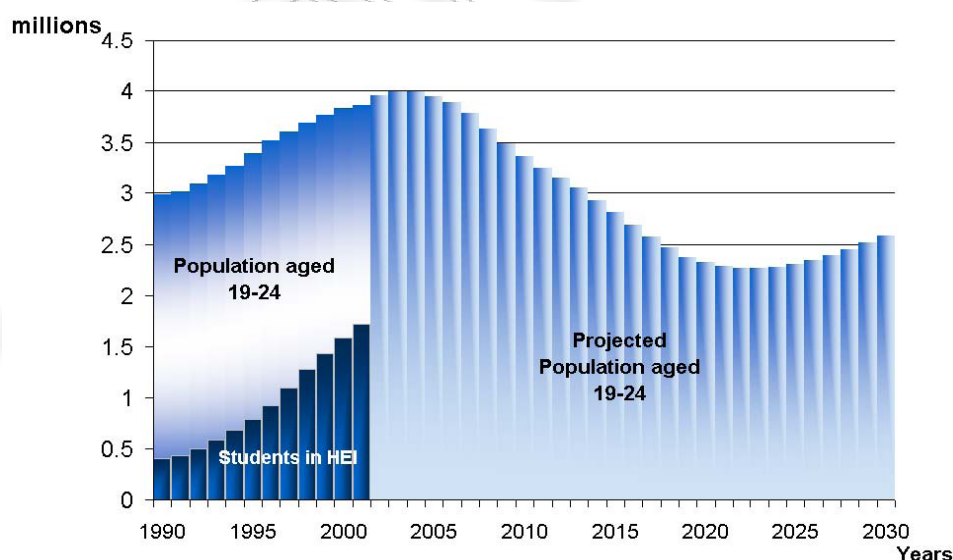
και αφορούν στους μείζονος σημασίας τομείς της χρηματοδότησης, της διασφάλισης ποιότητας, της ανταπόκρισης στις καινοτομίες και στον προσανατολισμό του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προς την κατεύθυνση της δια βίου μάθησης.

3. ΜΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

3.1. ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Από τα πρώτα κιόλας χρόνια της μεταβατικής περιόδου της χώρας, η ζήτηση για περισσότερες θέσεις στην ανώτατη εκπαίδευση αυξανόταν σταθερά, δημιουργώντας νέες ευκαιρίες και προκλήσεις για τον τομέα της Πολωνικής, τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Μέσω των νέων νόμων που θεσπίστηκαν, τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) απέκτησαν σημαντική αυτονομία. Τα αποτελέσματα αυτών των αλλαγών απεικονίζονται στο παρακάτω διάγραμμα:

Διάγραμμα 1. Πληθυσμός 19-24 ετών και Εγγεγραμμένοι Φοιτητές στα ΑΕΙ της Πολωνίας, 1990-2030

Πηγή: Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία, *Οι Ανώτατες Σχολές και τα Οικονομικά τους κατά το 2002, Δημογραφική Ετήσια Έκθεση και Στοιχεία Δημογραφικών Προβλέψεων 1999* Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία.

Μία εκ των συνεπειών υπήρξε η τεράστια αύξηση του αριθμού των φοιτητών των ΑΕΙ, οι οποίοι υπερτριπλασιάστηκαν μεταξύ των ετών 1990 και 2001. Η αύξηση αυτή οδήγησε στη διαμόρφωση των συντελεστών συμμετοχής σε επίπεδο που σήμερα ισοδυναμεί με το μέσο όρο του ΟΟΣΑ για τις χώρες με υψηλό εισόδημα. Κατά την περίοδο 1997-1998, οι μικτές εγγραφές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ισοδυναμούσαν ή υπερέβαιναν το συντελεστή που παρατηρείται σε χώρες οι οποίες φημίζονται για τα υψηλά επίπεδα ανθρώπινης ανάπτυξης, όπως είναι η Ιρλανδία και η Ιαπωνία.

Πίνακας 1. Συντελεστές Συμμετοχής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση της Πολωνίας

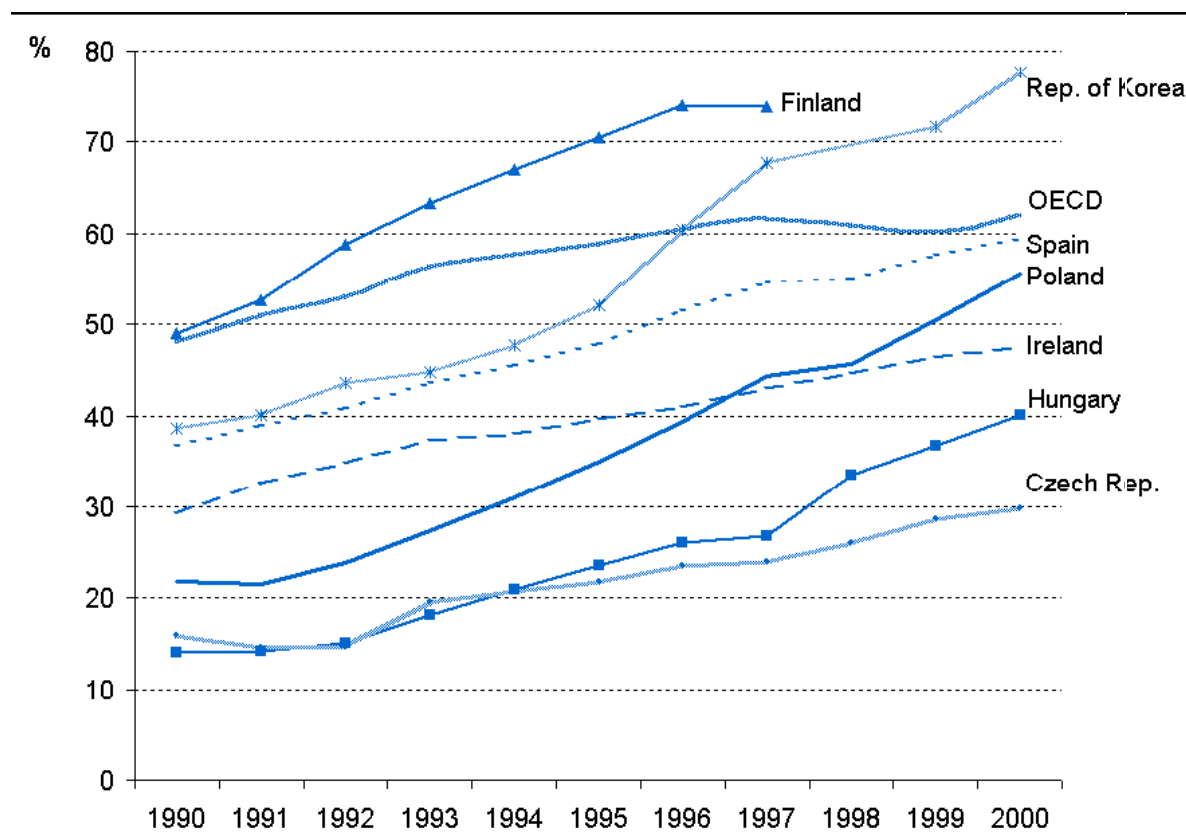
	1990/91	1995/96	2000/01	2001/02	2002/03*
Φοιτητές # σε χιλιάδες	403,8	794,6	1584,8	1718,7	1800,5
Συντελεστής Συμμετοχής** σε %					
Μικτής	12,9	22,3	40,7	43,6	46,2
Καθαρής	9,8	17,2	30,6	32,7	35,0

* Τα στοιχεία της περιόδου 2002-2003 βασίζονται στα Στοιχεία της Εθνικής Απογραφής.

** Το ποσοστό της μικτής συμμετοχής υπολογίζεται βάσει του αριθμού των φοιτητών, ανεξαρτήτως ηλικίας, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι σε μία δεδομένη βαθμίδα της εκπαίδευσης, διαιρούμενου διά του συνολικού πληθυσμού που αντιστοιχεί στη θεωρητική, ηλικιακή ομάδα που αντιστοιχεί στη συγκεκριμένη βαθμίδα της εκπαίδευσης. Το ποσοστό της καθαρής συμμετοχής υπολογίζεται βάσει του αριθμού των φοιτητών μίας καθορισμένης, ηλικιακής ομάδας (ανάλογα με τα θεσμοθετημένα επίπεδα) οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι σε μία δεδομένη βαθμίδα της εκπαίδευσης, διαιρούμενου διά του συνολικού πληθυσμού της ίδιας ηλικιακής ομάδας.

Πηγή: Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία, Οι Ανώτατες Σχολές και τα Οικονομικά τους κατά το 2002.

Διάγραμμα 2. Συντελεστές Μικτής Συμμετοχής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.
Επιλεγμένες Χώρες, 1990-2000

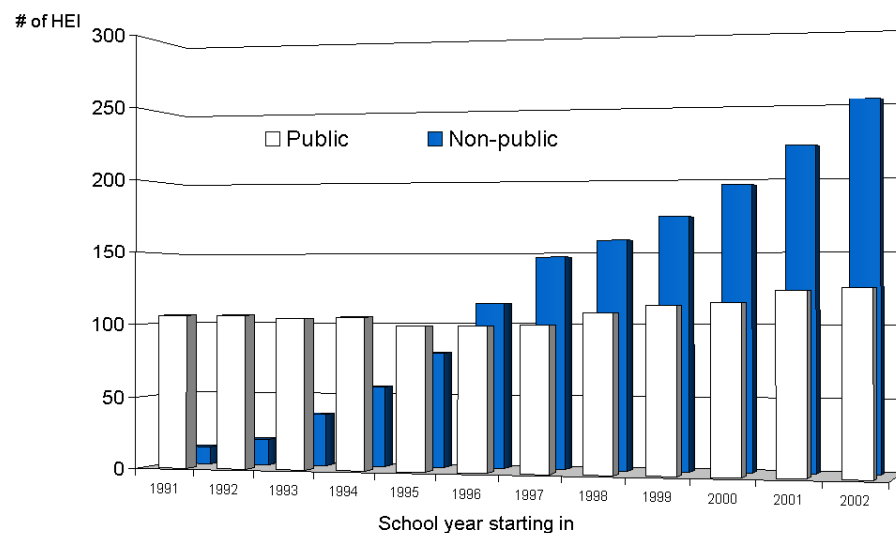

Πηγή: Παγκόσμια Τράπεζα 2004β.

Όπως φαίνεται στο διάγραμμα 3, η ταχύτερη αυτή αύξηση της ζήτησης καλύφθηκε από την εκρηκτική αύξηση των μη δημόσιων ΑΕΙ από περίπου 15 που ήταν το 1992, σε περισσότερα των 250 το 2003. Το 1997, ο αριθμός των μη δημόσιων ιδρυμάτων υπερέβη για πρώτη φορά τον αριθμό των δημόσιων ιδρυμάτων και σήμερα τα πρώτα είναι περίπου διπλάσια από τα δεύτερα.

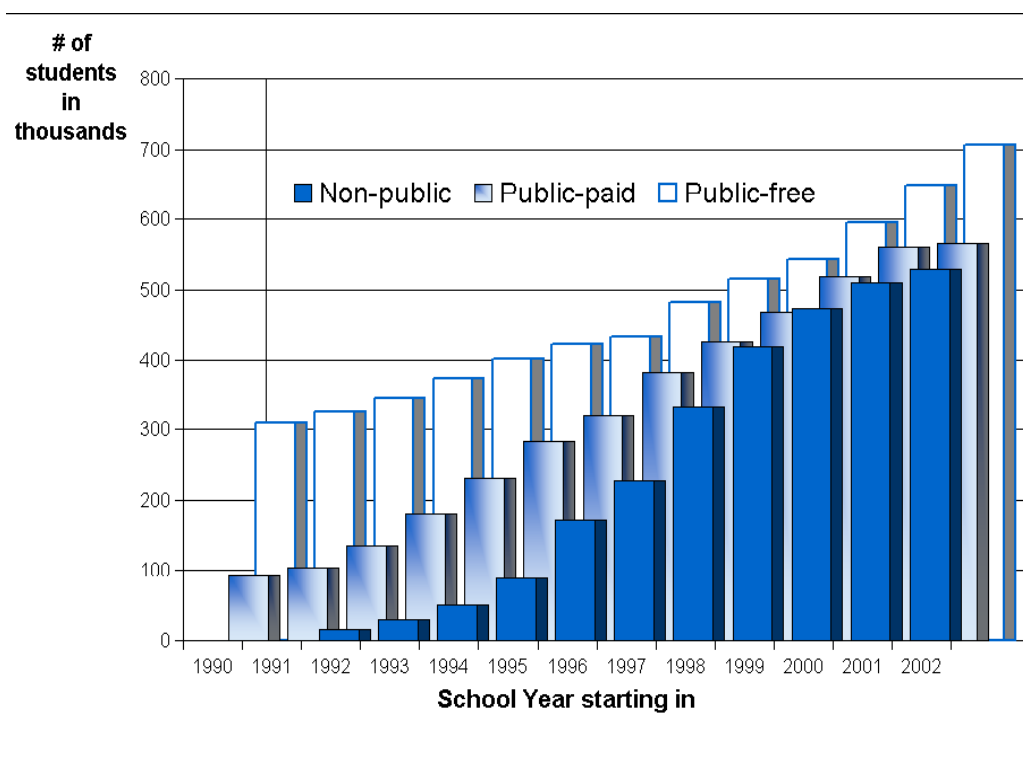
Διάγραμμα 3. Αριθμός Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Πολωνία.
Δημόσια και Ιδιωτικά, 1991-2003

Πηγή: Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία, *Οι Ανώτατες Σχολές και τα Οικονομικά τους κατά το 2002*.

Μία ακόμη εκ των συνεπειών αφορούσε την καθιέρωση μορφών φοίτησης με την καταβολή διδασκτρων στα δημόσια ΑΕΙ. Ενώ όμως τα τελευταία υποχρεούνται εκ του νόμου να περιορίζουν τον αριθμό των εισακτέων φοιτητών που καταβάλλουν διδάκτρα ώστε αυτός να μην υπερβαίνει το 50% του συνόλου, σε πολλά ιδρύματα η συγκεκριμένη προϋπόθεση παραβλέπεται, με αποτέλεσμα ο αριθμός των φοιτητών που καταβάλλουν διδάκτρα τόσο στα δημόσια όσο και στα ιδιωτικά ΑΕΙ να υπερβαίνει τον αριθμό των φοιτητών που δεν καταβάλλουν διδάκτρα (διάγραμμα 4).

Διάγραμμα 4. Αριθμός Φοιτητών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση της Πολωνίας.
Φοιτητές που καταβάλλουν και φοιτητές που δεν καταβάλλουν δίδακτρα, 1991-2002.

Πηγή: Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία, Οι Ανώτατες Σχολές και τα Οικονομικά τους κατά το 2002.

3.2. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, τα συστήματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της ακαδημαϊκής έρευνας της Πολωνίας έχουν υποστεί διάφορες μεταβολές μέσω τεσσάρων νόμων:

- ◆ Το Νόμο περί Ανώτατης Εκπαίδευσης (12 Σεπτεμβρίου 1990),
- ◆ Το Νόμο περί Ακαδημαϊκών Τίτλων και Ακαδημαϊκών Πτυχίων (12 Σεπτεμβρίου 1990),
- ◆ Το Νόμο περί της Εθνικής Επιτροπής Επιστημονικής Έρευνας (12 Ιανουαρίου 1991),
- ◆ Το Νόμο περί Ανώτατων Επαγγελματικών Σχολών (26 Ιουνίου 1997).

Οι ακόλουθες, κύριες διατάξεις του [Νόμου περί Ανώτατης Εκπαίδευσης](#) διαμόρφωσαν το πολωνικό σύστημα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για την επόμενη δεκαετία:

- Η διασφάλιση της ακαδημαϊκής ελευθερίας για κάθε Ίδρυμα Ανώτατης Εκπαίδευσης όσον αφορά τη διεξαγωγή της ακαδημαϊκής έρευνας και τη διάδοση των αποτελεσμάτων αυτής, καθώς και των απόψεων που εκφράζονται στους ακαδημαϊκούς κύκλους.
- Η παραχώρηση ουσιαστικής ανεξαρτησίας των ΑΕΙ όσον αφορά τη διαμόρφωση της οργανωτικής δομής τους, των σχετικών με το προσωπικό τους πολιτικών, καθώς και των συστημάτων της χρηματοοικονομικής διαχείρισής τους. Επιπλέον αρμοδιότητες διαμόρφωσης και λήψης αποφάσεων εκχωρήθηκαν στα καταστατικά και σε άλλα εσωτερικά έγγραφα των ιδρυμάτων.
- Η διάταξη για μεγαλύτερη ανεξαρτησία των επιμέρους πανεπιστημιακών σχολών, τόσο σε οργανωτικό όσο και σε οικονομικό επίπεδο, μολονότι οι αποφάσεις τους θα πρέπει να εγκρίνονται από τον Πρύτανη ή τη Σύγκλητο.
- Οι κυριότερες, διοικητικές αρμοδιότητες ανατέθηκαν σε αιρετά, συλλογικά όργανα, τόσο σε επίπεδο ιδρύματος όσο και σε επίπεδο των επί μέρους σχολών.
- Η διάταξη σχετικά με τη σύσταση ιδιωτικών ιδρυμάτων.
- Η διάταξη σχετικά με τη σύσταση του Γενικού Συμβουλίου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΓΣΑΕ), ενός ανεξάρτητου οργάνου με συμβουλευτικό προς τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας ρόλο. Τα μέλη του Συμβουλίου είναι ακαδημαϊκοί, εκλεγμένοι από την ακαδημαϊκή κοινότητα, καθώς επίσης και εκπρόσωποι των φοιτητών. Το Συμβούλιο διατυπώνει συστάσεις σχετικά με την εκπαιδευτική πολιτική, τους κανονισμούς που διέπουν τα ΑΕΙ και άλλα ζητήματα που ήγειρε η θέσπιση των εισαγωγικών εξετάσεων *Nova Matura*. Ακόμη, γνωμοδοτεί σχετικά με τις ελάχιστες προϋποθέσεις ως προς τη διδακτέα ύλη κάθε αντικειμένου σπουδών και ως προς τα νέα πεδία σπουδών.

Η κύρια λειτουργία του [Νόμου περί Ακαδημαϊκών Τίτλων και Πτυχίων](#) ήταν να διασφαλίσει, ότι έπειτα από πολλές δεκαετίες πολιτικής παρέμβασης θα

εφαρμόζονταν συγκρίσιμα ακαδημαϊκά κριτήρια για την απονομή ακαδημαϊκών πτυχίων και τίτλων. Η Κεντρική Επιτροπή Ακαδημαϊκών Τίτλων και Πτυχίων, της οποίας τα μέλη εκλέγονται από την ακαδημαϊκή κοινότητα, διασφαλίζει την ποιότητα και την αμεροληψία των αποφάσεων που λαμβάνονται. Η Επιτροπή παρέχει σε μεμονωμένες πανεπιστημιακές σχολές και ερευνητικά ιδρύματα το δικαίωμα να απονέμουν διδακτορικά πτυχία και δικτατορικά πτυχία *Habilitatus* (τα οποία απονέμονται σε υποψηφίους που κατέχουν ήδη διδακτορικό τίτλο έπειτα από την επιτυχή υποστήριξη μίας δεύτερης διατριβής). Επίσης, εισηγείται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Πολωνίας την τιμητική απονομή προσωπικοτήτων του τίτλου του Πολιτειακού καθηγητή βάσει μιας διαδικασίας αναγόρευσης που λαμβάνει χώρα σε εξουσιοδοτημένη, ερευνητική μονάδα.

Η σύσταση της [Εθνικής Επιτροπής Επιστημονικής Έρευνας](#) επέφερε μείζονα αλλαγή στο σύστημα ερευνητικής χρηματοδότησης στην Πολωνία. Τα ακόλουθα χαρακτηριστικά του συστήματος είναι σημαντικά:

- Ιδρύματα από τους τρεις ερευνητικούς τομείς της Ανώτατης Εκπαίδευσης, της Πολωνικής Ακαδημίας Επιστημών και των Βιομηχανικών Ιδρυμάτων λειτουργούν ως μέρη του ίδιου συστήματος.
- Σημαντικό μέρος της χρηματοδότησης κατανέμεται επί μίας διαγωνιστικής βάσης με τη μορφή ισότιμα αναπροσαρμοσμένων, ερευνητικών επιχορηγήσεων.
- Η χρηματοδότηση των ιδρυμάτων βασίζεται στην αξιολόγηση όλων των ερευνητικών ιδρυμάτων που διατηρούν το δικαίωμα βασικής χρηματοδότησης από την Εθνική Επιτροπή Επιστημονικής Έρευνας. Τα συγκεκριμένα ιδρύματα αξιολογούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα και το ύψος της βασικής χρηματοδότησής τους εξαρτάται από την κατηγορία στην οποία έχουν ενταχθεί.
- Όσον αφορά τα ΑΕΙ, το νέο αυτό σύστημα χρηματοδότησης διαφοροποιεί σε ένα ορισμένο βαθμό τη χρηματοδότηση από κρατικές πηγές, καθώς τα ιδρύματα χρηματοδοτούνται τόσο από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Αθλητισμού (για ακαδημαϊκές δραστηριότητες) όσο και από την Εθνική Επιτροπή Επιστημονικής Έρευνας (για ερευνητικές δραστηριότητες).

Η ψήφιση του **Νόμου περί Ανώτατων Επαγγελματικών Σχολών** σήμανε το τέλος της αρχικής φάσης της μεταρρύθμισης. Ο εν λόγω νόμος σχεδιάστηκε προκειμένου να καλύψει το κενό στο σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης προβλέποντας τη σύσταση δημόσιων ιδρυμάτων που λειτουργούν σε περιφερειακό επίπεδο υπό την από κοινού εποπτεία και διοίκηση του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Αθλητισμού, των περιφερειακών αρχών, άλλων περιφερειακών φορέων (π.χ. επαγγελματικών σωματείων και εργοδοτικών οργανώσεων) και των υφιστάμενων πανεπιστημίων με τα οποία συνάπτουν συμφωνίες συνεργασίας. Η από κοινού διοίκηση θα εξασφάλιζε τόσο την ακαδημαϊκή ποιότητα και το απαιτούμενο ακαδημαϊκό προσωπικό για τις νέες σχολές (πανεπιστήμια), όσο και την ανταπόκριση στις ανάγκες της κάθε περιοχής και της αγοράς εργασίας.

Οι τέσσερις ανωτέρω νόμοι έχουν τροποποιηθεί προκειμένου να ανταποκρίνονται καλύτερα στις εξελίξεις που παρατηρούνται στο συγκεκριμένο τομέα.

3.3. ΤΑ ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, αναπτύχθηκαν νέα προγράμματα σπουδών και μαθημάτων και πραγματοποιήθηκε ένας εκ νέου προσανατολισμός του πολωνικού συστήματος προκειμένου το τελευταίο να προσεγγίσει περισσότερο την Αγγλοευρωπαϊκή διάρθρωση των τριτοβάθμιων τίτλων σπουδών. Βάσει της εν λόγω διάρθρωσης, θεσπίστηκαν τρία επίπεδα πτυχίων: το Licencjat (Πτυχίο Licencjat, ισοδύναμο του Bachelor), το Magister (Μεταπτυχιακός Τίτλος) και το Doctorate (Ph.D.-Διδακτορικό), αντί των δύο επιπέδων (Μεταπτυχιακού και Διδακτορικού) που ίσχυαν πριν.

Οι διδακτορικές σπουδές (Ph.D.) προσφέρονται στην Πολωνία επί σειρά δεκαετιών και σήμερα η αύξηση του αριθμού των διδακτορικών φοιτητών αποτελεί προτεραιότητα για το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Αθλητισμού και την Εθνική Επιτροπή Επιστημονικής Έρευνας. Μεταξύ των ετών 1993 και 2002, ο αριθμός των διδακτορικών φοιτητών αυξήθηκε από 4.427 σε 31.072. Οι διδακτορικοί φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να λάβουν χρηματοδότηση με τη μορφή ειδικών επιχορηγήσεων της Εθνικής Επιτροπής Επιστημονικής

Έρευνας, ενώ παράλληλα η μορφή και το περιεχόμενο των διδακτορικών σπουδών τροποποιούνται. Παραδοσιακά, οι διδακτορικές σπουδές περιελάμβαναν μία παρατεταμένη περίοδο ατομικής, ακαδημαϊκής εργασίας για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής υπό την επίβλεψη ενός επόπτη-καθηγητή. Όπως συμβαίνει και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, η Πολωνία έχει ήδη ξεκινήσει τη διαδικασία για να εφαρμοσθεί στη χώρα το αμερικανικό μοντέλο διδακτορικών σπουδών, το οποίο περιλαμβάνει εκτός από τη σύνταξη ακαδημαϊκών κειμένων και ολοκλήρωση κύκλου μαθημάτων.

Η θέσπιση του πτυχίου Licencjat ως στάδιο της ευθυγράμμισης της Πολωνικής, ανώτατης εκπαίδευσης με το κυρίαρχο, Ευρωπαϊκό σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης διευκόλυνε την ανάπτυξη της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Εντούτοις, η Πολωνική, ακαδημαϊκή κοινότητα, οι εργοδότες και σε μεγάλο βαθμό το κοινωνικό σύνολο δεν έχουν πραγματικά αποδεχθεί ούτε το πτυχίο Licencjat ούτε τις επαγγελματικές σχολές ως ισάξιες με τις παραδοσιακές, ακαδημαϊκές σπουδές. Οι ανώτατες επαγγελματικές σχολές θεωρούνται από τη διοίκησή τους, το προσωπικό, αλλά και τους φοιτητές τους ως προϋπόθεση για το δεύτερο επίπεδο της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (το μεταπτυχιακό τίτλο), γεγονός που διαφαίνεται μέσω του τρόπου με τον οποίο οι ίδιες οι σχολές αυτοπροωθούνται, δίνοντας έμφαση στο γεγονός ότι το δίπλωμα που απονέμουν επιτρέπει στους φοιτητές να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Επίσης, σύμφωνα με έρευνες, η πλειονότητα των εγγεγραμμένων φοιτητών στις επαγγελματικές σχολές σκοπεύουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους για την απόκτηση ενός μεταπτυχιακού τίτλου. Μέσω των περισσότερων αγγελιών προσφοράς εργασίας που δημοσιεύονται στις καθημερινές εφημερίδες, επιβεβαιώνεται η διαπίστωση ότι οι εργοδότες προτιμούν αποφοίτους με μεταπτυχιακό τίτλο και δεν θεωρούν το πτυχίο Licencjat ως ένα ισότιμο και ολοκληρωμένο δίπλωμα.

Στα ερευνητικά πανεπιστήμια, το πτυχίο Licencjat θεσπίστηκε αρχικά στο πλαίσιο προγραμμάτων των αντί καταβολής διδάκτρων, νυχτερινών σπουδών και εξωπανεπιστημιακών προγραμμάτων παρακολούθησης. Το ενδιαφέρον για την εισαγωγή του πτυχίου Licencjat στα πλήρους φοίτησης, ημερήσια προγράμματα σπουδών ήταν ελάχιστο, ίσως επειδή οι φοιτητές που δεν καταβάλλουν δίδακτρα δεν χρειάζεται να ανησυχούν για το χρόνο που

απαιτείται για την απόκτηση ενός πτυχίου. Ορισμένα τμήματα έδειξαν απροθυμία να υιοθετήσουν το Licencjat, καθώς δεν αποδέχονται την αρχή της επαγγελματικής κατάρτισης στο πεδίο σπουδών τους. Αναφέρεται, ότι η θέσπιση του πτυχίου Licencjat δεν ακολουθήθηκε παντού από ουσιαστικό διάλογο εντός των σχολών και των τμημάτων σχετικά με τον προσδιορισμό των προδιαγραφών των κύκλων μαθημάτων και της εκπόνησης διατριβών των Πτυχίων Licencjat και Magister. Αντιθέτως, τα πανεπιστήμια προτιμούν έτσι ώστε οι απόφοιτοι των επαγγελματικών σχολών να συνεχίζουν τις σπουδές τους σε μεταπτυχιακά – έναντι καταβολής διδάκτρων – προγράμματα σπουδών καθώς έτσι εξασφαλίζεται για τα πρώτα πηγή εσόδων.

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, διαμορφώθηκαν διεθνείς δεσμοί σε επίπεδο ιδρυμάτων και σε ατομικό επίπεδο μέσω της ενεργούς συμμετοχής πανεπιστημίων, σχολών, τμημάτων, ερευνητών και φοιτητών σε διάφορα προγράμματα ανταλλαγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ροή κατευθύνεται κυρίως από την Πολωνία προς τα κράτη της πρώην Ε.Ε. των 15 κρατών-μελών. Τα ακαδημαϊκά δίκτυα ανάμεσα στην Πολωνία, την Ε.Ε. και τις ΗΠΑ βρίσκονται σε άνθηση. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Διδακτικών Μονάδων (ECTS), το οποίο διευκολύνει τη συγκρισιμότητα των διπλωμάτων και ενίσχυσε την κινητικότητα των Πολωνών φοιτητών σε όλη την Ε.Ε., εισήχθη στα μέσα της δεκαετίας του 1990 και από τότε έως σήμερα αναπτύσσεται διαρκώς. Η διαδικασία της θέσπισης του Παραρτήματος Διπλώματος, το οποίο διασφαλίζει τη διεθνή αναγνώριση των Πολωνικών διπλωμάτων ανώτατης εκπαίδευσης – ενισχύοντας ως αποτέλεσμα την εισροή ξένων φοιτητών προς την Πολωνία – ξεκίνησε το 2000 και έως τα τέλη του ακαδημαϊκού έτους 2001-2002 είχαν εκδοθεί περίπου 4.000 Παραρτήματα Διπλώματος.

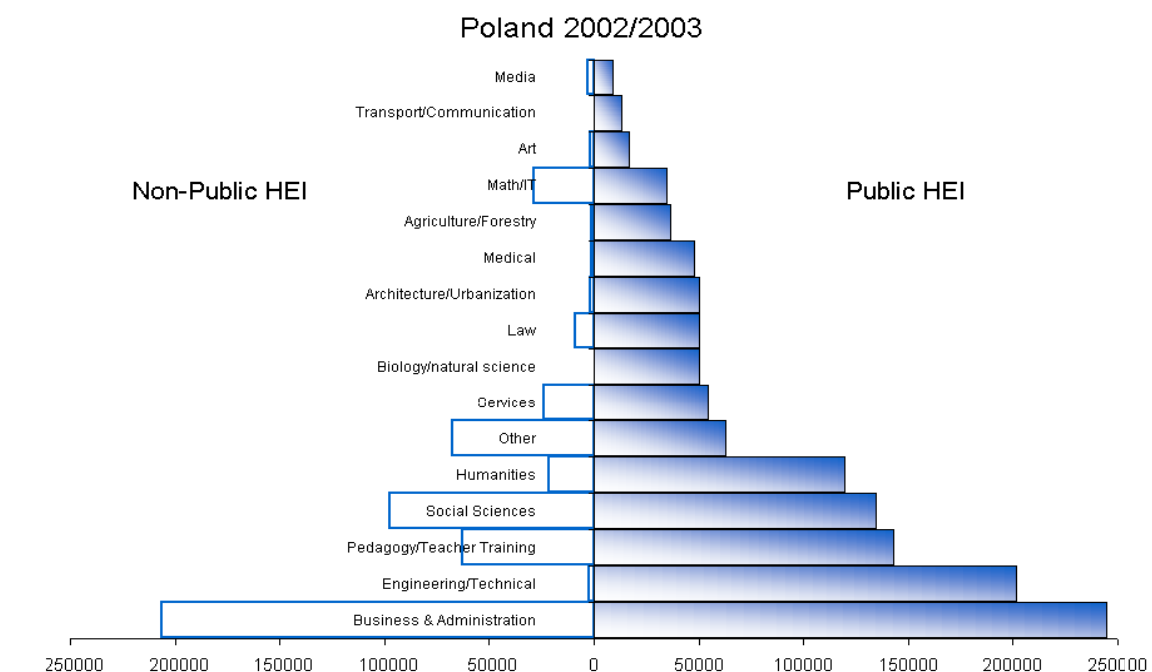
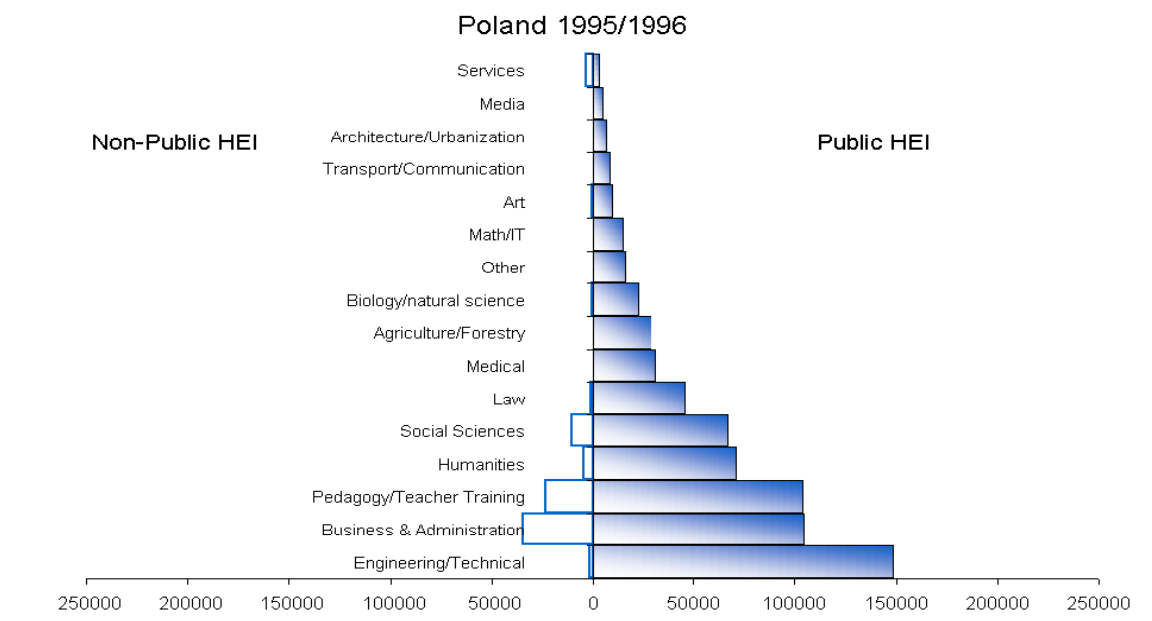
Μια μείζονος σημασίας θετική εξέλιξη, αποτέλεσμα της τελευταίας δεκαετίας της μεταρρύθμισης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ήταν η ουσιαστική επέκταση των προγραμμάτων και μαθημάτων των δημόσιων ΑΕΙ. Οι εκπαιδευτικές επιλογές διευρύνθηκαν καθώς διευρύνθηκαν οι διάφορες μορφές σπουδών: δίπλωμα πλήρους φοίτησης, νυχτερινές σπουδές και εξωπανεπιστημιακά προγράμματα παρακολούθησης. Εκτός του μεγάλου

αριθμού των φοιτητών που παρακολουθούν όλο και πιο ετερογενή μαθήματα, στα δύο επί μέρους διαγράμματα του διαγράμματος 5 παρουσιάζονται πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τη μεταρρύθμιση των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Πολωνίας. Δεν προκαλεί έκπληξη η μεγάλη και αναμενόμενη αύξηση των σπουδών στα πεδία των κοινωνικών επιστημών και της διοίκησης επιχειρήσεων, αύξηση που παρατηρείται κυρίως στα ιδιωτικά ΑΕΙ. Ακόμη, στα ιδιωτικά ΑΕΙ παρατηρείται επέκταση της διδασκαλίας των μαθηματικών και της εκπαίδευσης στον τομέα της Τεχνολογίας των Πληροφοριών. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα ιδιωτικά ΑΕΙ δεν διαθέτουν σημαντικό αριθμό Μηχανολογικών, Τεχνικών και Επιστημονικών προγραμμάτων σπουδών. Συνεπώς, η αύξηση που παρατηρήθηκε αφορά κατά κύριο λόγο τους κύκλους μαθημάτων σχετικά μικρής διάρκειας και χαμηλών λειτουργικών εξόδων, προφανώς διότι τα εν λόγω προγράμματα δεν απαιτούν επενδύσεις σε εργαστήρια ή άλλο δαπανηρό εξοπλισμό. Η επικράτηση των προγραμμάτων σπουδών χαμηλών λειτουργικών εξόδων στα ιδιωτικά ΑΕΙ έχει επιπτώσεις στη δίκαιη χρηματοδότηση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς οι φοιτητές που δεν κατορθώνουν να εισέλθουν στα δημόσια πανεπιστήμια εκ των πραγμάτων περιορίζονται ως προς τον επαγγελματικό τους προσανατολισμό.

Συνοψίζοντας, από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, έχουν επιτευχθεί πολλές και επιτυχημένες ενέργειες προσανατολισμού του Πολωνικού συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με κατεύθυνση προς την ικανοποίηση των αναγκών της ανταγωνιστικής, ανοικτής οικονομίας σε ανθρώπινο κεφάλαιο. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας μεταρρύθμισης, υπήρξε μία σταδιακή αλλαγή προτεραιοτήτων. Αρχικά, το έργο των νομοθετών και των ενδιαφερομένων μερών είχε εστιασθεί στην ανάγκη διασφάλισης α) αυξημένης συμμετοχής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και β) μεγαλύτερης αυτονομίας των ΑΕΙ ύστερα από πολλές δεκαετίες κυβερνητικού ελέγχου. Έως τα τέλη της δεκαετίας του 1990, η αύξηση του αριθμού των ΑΕΙ ώθησε την Κυβέρνηση και τους πολίτες να εστιάσουν στους παράγοντες της ισότητας και της ποιότητας.

Διάγραμμα 5. Απόλυτη αύξηση του αριθμού των φοιτητών και διαφορές των προγραμμάτων σπουδών των ιδιωτικών και δημόσιων σχολών το 1995 και το 2000

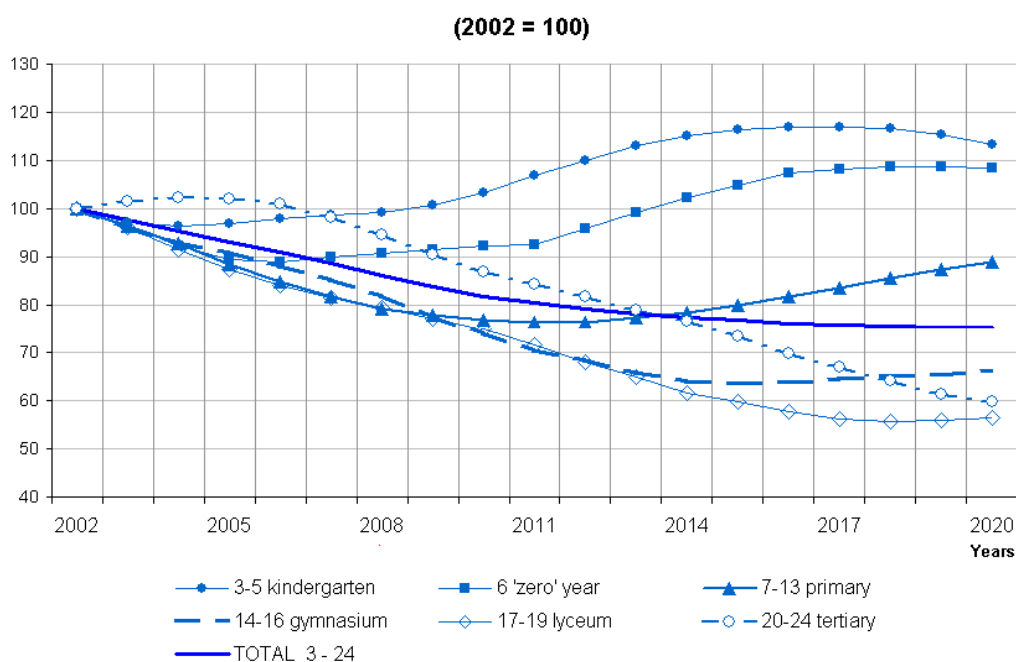
Πηγή: Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία, Οι Ανώτατες Σχολές και τα Οικονομικά τους κατά το 2002.

4. ΤΑ ΜΕΙΖΟΝΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΗΜΕΡΑ

4.1. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Η δημογραφική δομή του μαθητικού πληθυσμού της Πολωνίας αλλάζει δραματικά. Ο συνολικός συντελεστής γεννητικότητας της χώρας βρίσκεται πολύ χαμηλότερα από το επίπεδο ανανέωσης των γενεών, έχοντας πέσει από τις 2,0 γεννήσεις ανά γυναίκα (κατά μέσο όρο) το 1990 σε 1,3 γέννηση ανά γυναίκα το 2000 και προκαλώντας από το 1990 την ελάττωση του μεγέθους του μαθητικού/φοιτητικού πληθυσμού (ηλικίας από 2-24 χρόνων). Σύμφωνα με τους συντελεστές του 2000, αναμένεται μείωση του μαθητικού/φοιτητικού πληθυσμού κατά 22% έως το 2010, ενώ το 2020 ο μαθητικός/φοιτητικός πληθυσμός αναμένεται να ελαττωθεί κατά 28%. Το διάγραμμα 6 δείχνει ότι οι αυξήσεις και οι ελαττώσεις των γεννήσεων θα επηρεάσουν τις διάφορες βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος σε διαφορετικές χρονικές στιγμές κατά τη διάρκεια της προβλεπόμενης περιόδου.

Διάγραμμα 6. Προβλεπόμενες Δημογραφικές Τάσεις ανά Βαθμίδα Συγκεκριμένων Ηλικιών, Πολωνία 2002-2020

Πηγή: Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία, Στοιχεία Προβλεπόμενου Πληθυσμού, 1999.

Το προσαρμοσμένο κατά την Ισοτιμία Αγοραστικής Δύναμης (ΙΑΔ) κόστος ανά μονάδα τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση βρίσκεται αρκετά χαμηλότερα από το μέσο όρο του ΟΟΣΑ. Συγχρόνως, υφίσταται μεγάλη καθυστέρηση στις επενδύσεις κεφαλαίων στο Πολωνικό εκπαιδευτικό σύστημα, οι μισθοί των εκπαιδευτικών είναι αρκούτως χαμηλοί σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και οι δείκτες ποιότητας και αποδοτικότητας της εκπαίδευσης υποδεικνύουν την ανάγκη αύξησης των επενδύσεων ποιότητας. Οι δημογραφικές αλλαγές που αναφέρθηκαν ανωτέρω θα μπορούσαν να μετατραπούν σε σημαντικό, αποταμιευτικό μέρισμα εάν η Κυβέρνηση κατορθώσει να αναπροσαρμόσει τις εισροές έτσι ώστε να δεσμεύσει το πλεόνασμα που προκύπτει εξαιτίας της ελάττωσης του μεγέθους των ηλικιακών ομάδων. Για παράδειγμα, το κόστος ανά μονάδα ενός μαθητή δημοτικού σχολείου το 1998 ανερχόταν σε 1.496 δολάρια ΗΠΑ. Εάν όλα τα παιδιά που το 1998 ανήκαν στην ηλικιακή ομάδα 7-14 ετών είχαν εγγραφεί στο σχολείο, το κόστος για τα 4,9 εκατ. παιδιά θα ανερχόταν σε 7,4 δις δολάρια ΗΠΑ. Το 2010, το γκρουπ των ηλικιών από επτά έως δεκατεσσάρων χρόνων αναμένεται να ελαττωθεί σε 3,1 εκατ. παιδιά. Με τις τιμές του ανά μονάδα κόστους του 1998, η μικρότερη αυτή ομάδα ισοδυναμεί με πλεόνασμα 2,7 δις δολαρίων ΗΠΑ. Αυτές οι αλλαγές στην ηλικιακή δομή θα επηρεάσουν σημαντικά την οργάνωση και τον αριθμό των σχολείων, καθώς επίσης και τη ζήτηση εκπαιδευμένων δασκάλων με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Παρ' όλο που είναι μάλλον απίθανη η εκατό τοις εκατό υλοποίηση του θεωρητικού, δημογραφικού μερίσματος αποδοτικότητας, πολλά μπορούν να επιτευχθούν με προσεκτικό σχεδιασμό.

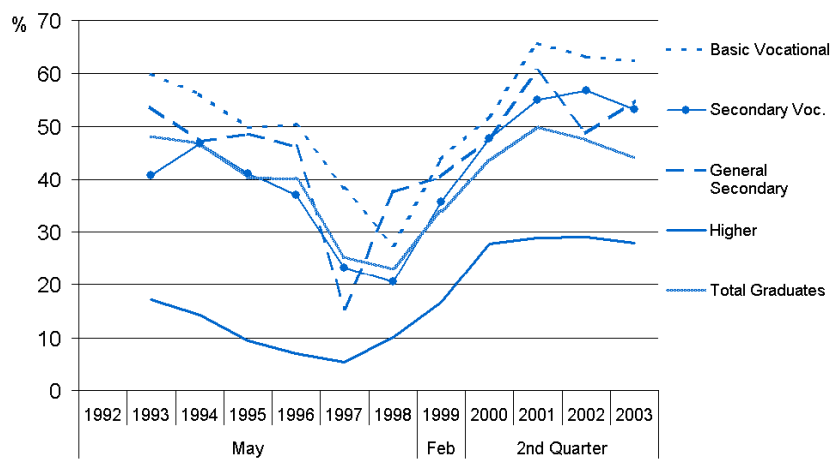
4.2. ΜΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, η ζήτηση της διαφορετικής, Πολωνικής αγοράς εργασίας για εξειδικευμένους εργαζόμενους επέφερε μείζονες, πολιτικές επιπτώσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα. Οι απόφοιτοι της δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης επιτυγχάνουν περισσότερα στην αγορά εργασίας από τους αποφοίτους της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ή από τους νέους με ανολοκλήρωτες σπουδές. Οι τελευταίοι είναι πιθανότερο να

παραμείνουν άνεργοι από ότι οι πρώτοι. Όσον αφορά δε την επαγγελματική εξέλιξη, οι απόφοιτοι βασικών επαγγελματικών σχολών επιτυγχάνουν τα λιγότερα από όλους. Προφανώς, οι εργοδότες όχι μόνο εξετάζουν τα εκπαιδευτικά προσόντα για να επιλέξουν τους υποψήφιους εργαζόμενους, αλλά και τα ίδια τα άτομα με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης διαθέτουν ορισμένες, πολύτιμες ικανότητες, συμπεριλαμβανομένων αυτών της προσαρμοστικότητας και της εκπαιδευσιμότητας. Με την αναμενόμενη αύξηση των αναγκών σε ειδικευμένη εργασία στην Πολωνία, εκ παραλλήλου με άλλες, ανεπτυγμένες οικονομίες, η αναλογία των θέσεων εργασίας που απευθύνονται σε χαμηλής εκπαίδευσης, χειρωνακτικά εργαζόμενους και σε όσους στερούνται τυπικών προσόντων αναμένεται να φθίνει περαιτέρω. Το ζήτημα αυτό είναι μείζονος σημασίας για τους φορείς χάραξης πολιτικής, ιδιαίτερος επειδή οι δείκτες ανεργίας είναι ήδη υψηλοί και το ποσοστό του απασχολούμενου εργατικού δυναμικού συγκριτικά χαμηλό.

Το διάγραμμα 7 δείχνει τους δείκτες ανεργίας από το 1993 έως το 2003, οι οποίοι αφορούν άτομα που αποφοίτησαν εν μέσω του δωδεκαμήνου που προηγήθηκε της έρευνας και δεν συνέχισαν τις σπουδές τους. Οι δείκτες ανεργίας ανάμεσα στους αποφοίτους εμφανίζουν σε γενικές γραμμές ανοδικές τάσεις από το 1997-1998, υφίσταται όμως μια διακριτή διαφορά ανάμεσα στους αποφοίτους της γενικής, δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και στους αποφοίτους των δευτεροβάθμιων, επαγγελματικών σχολών.

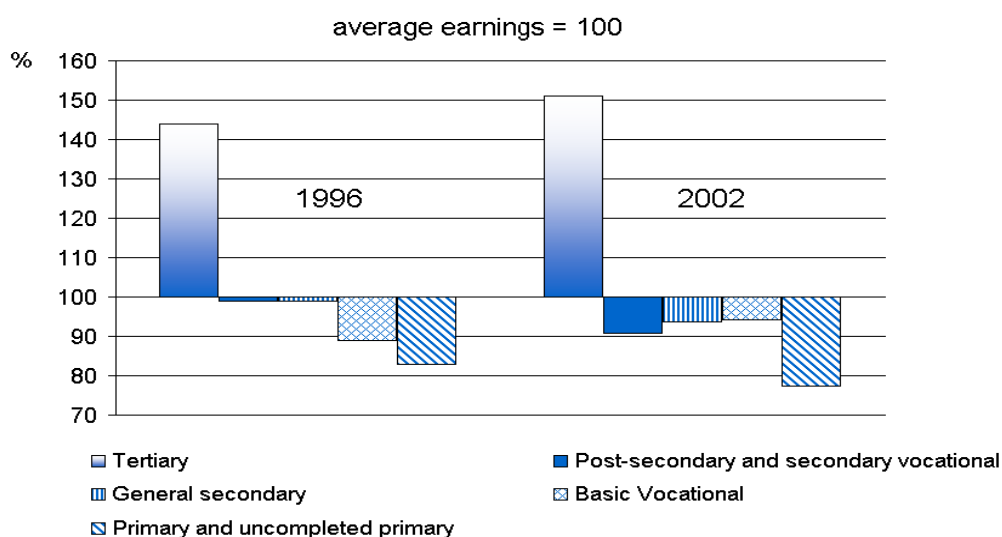
Διάγραμμα 7. Δείκτες Ανεργίας αποφοίτων – Πολωνία (1993-2003)

Πηγή: Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Το διάγραμμα 8 παρουσιάζει επιπλέον στοιχεία προκειμένου να καταδείξει την αυξανόμενη σημασία των εκπαιδευτικών προσόντων (και των σχετικών διαφοροποιήσεων των δεξιοτήτων) στην Πολωνική αγορά εργασίας τα τελευταία χρόνια. Τα στοιχεία εμφανίζουν, ότι η μέση απόκλιση των αποδοχών ανάμεσα στους έχοντες και μη έχοντες ανώτατη εκπαίδευση αυξήθηκε σημαντικά ανάμεσα στο 1996 και το 2001. Τα στοιχεία δείχνουν ακόμη μια μικρή βελτίωση των μέσων αποδοχών των ατόμων με ανώτατη εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου.

Διάγραμμα 8. Αποδοχές ανά εκπαιδευτικό επίπεδο σε σχέση με τις μέσες αποδοχές – Πολωνία 1996 και 2001

Πηγή: Υπολογισμοί, βασισμένοι στα Στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Κεντρικής Στατιστικής Υπηρεσίας.

Οι εκτιμήσεις που δίνονται στον πίνακα 2 υποδεικνύουν ότι οι πριμοδοτήσεις αποδοχών αυξήθηκαν σημαντικά στο διάστημα 1996-2001 με διακριτή αύξηση των αποδοχών των εξειδικευμένων επαγγελματιών και των στελεχών. Παρουσιάζει ενδιαφέρον το γεγονός ότι σύμφωνα με τα στοιχεία οι μέσες αποδοχές των εργαζομένων γραφείου, των υπαλλήλων και άλλων μη χειρωνακτικά εργαζομένων υπήρξε σταθερή κατά την ίδια περίοδο, ενώ οι μέσες αποδοχές των χειρωνακτικά εργαζόμενων μειώθηκαν αισθητά. Οι

αυξανόμενες διαφορές εισοδήματος δύνανται να προέρχονται από μια σειρά διαφορετικών παραγόντων, συμπεριλαμβανομένων των αλλαγών στην προσφορά και παροχή εργασίας, προηγούμενη έρευνα και ανάλυση όμως δηλώνουν σαφώς ότι η εκ νέου στροφή στους παράγοντες της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων είναι ένας ακόμη, μείζων συντελεστής.

Πίνακας 2. Αποδοχές ως Ποσοστό Μέσων Αποδοχών - Επιλεγμένες Επαγγελματικές Ομάδες – Πολωνία 1996 και 2002

Επιλεγμένες Επαγγελματικές Ομάδες	1996	2002
Στελέχη κορυφής	182	233
Επαγγελματίες	118	133
Τεχνικοί και λοιπό μεσαίο προσωπικό	102	102
Εργαζόμενοι γραφείου	91	89
Προσωπικές υπηρεσίες και πωλητές	70	60
Αγρότες και κηπουροί	78	67
Χειρωνακτικά εργαζόμενοι στον τομέα μεταποίησης	96	84
Χειριστές μηχανημάτων	98	89
Ανειδίκευτοι	68	59

Πηγή: Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία, Έρευνα Αποδοχών 1996 (Μάρτιος) και 2002 (Οκτώβριος)

Συμπερασματικά, η διεθνής έρευνα αποδεικνύει, ότι στις σύγχρονες αγορές εργασίας οι εργαζόμενοι οφείλουν πλέον να συνειδητοποιήσουν ότι δεν αναμένεται να περάσουν το σύνολο της εργάσιμης ζωής τους στην ίδια εταιρεία ή στην ίδια υπηρεσία του δημοσίου τομέα αντιθέτως, η αναμενόμενη εξέλιξη είναι οι συχνές αλλαγές εργασίας και η συχνή και τακτική απόκτηση διαφορετικών δεξιοτήτων. Εντός των εταιρειών, οι εργασιακές προδιαγραφές αλλάζουν και οι ίδιες ταχύτατα και η έμφαση δίνεται στην ευελιξία, στην προθυμία ανάληψης νέων καθηκόντων και στην αποδοχή της ευθύνης της εκμάθησης κατά τη διάρκεια της εργασίας. Συνεπώς, εκτός της παροχής

επιστημονικών γνώσεων και τεχνικής και επιχειρηματικής τεχνογνωσίας, το εκπαιδευτικό σύστημα οφείλει να παράγει αποφοίτους και πτυχιούχους με γενικές ικανότητες και δια βίου δεξιότητες, όπως η ικανότητα επίλυσης προβλημάτων, το πνεύμα συνεργασίας και ομαδικής εργασίας, οι επικοινωνιακές και τεχνολογικές δεξιότητες, καθώς επίσης και οι απαραίτητες επιχειρηματικές ικανότητες και η δυνατότητα λήψης ριψοκίνδυνων αποφάσεων που απαιτούνται στον κόσμο των επιχειρήσεων.

5. Η ΠΟΛΩΝΙΑ ΚΑΙ Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΓΚΡΙΣΗ

Με την πρώτη ματιά, θα θεωρούσε κανείς ότι η Πολωνία με την ισχυρή, ακαδημαϊκή και πνευματική παράδοση έχει την ικανότητα να αναπτύξει μια οικονομία βασισμένη στις δεξιότητες και στην υψηλή, τεχνολογική εξειδίκευση μέσω της περαιτέρω ανάπτυξης του ανθρωπίνου κεφαλαίου της. Εν τούτοις, πρόσφατες, διεθνείς μελέτες όσον αφορά τα ακαδημαϊκά επιτεύγματα και τα ευρύτερα αποτελέσματα της μάθησης παρήγαγαν στοιχεία που αμφισβητούν την ετοιμότητα όλων των βαθμίδων της Πολωνικής εκπαίδευσης να ανταποκριθούν στις διαφοροποιούμενες απαιτήσεις της οικονομίας της γνώσης και να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες που θα προέλθουν από την ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στοιχεία της Διεθνούς Έρευνας για τον Αναλφαβητισμό των Ενηλίκων (ΔΕΑΕ), που διεξήχθη από τον ΟΟΣΑ και την Statistics Canada στα μέσα της δεκαετίας του 1990, κατέδειξαν ότι σχεδόν το 75% του Πολωνικού πληθυσμού ηλικίας από 16 έως 65 ετών απέδιδαν κάτω του επιπέδου που θεωρείται απαραίτητο από τους ειδικούς της αγοράς εργασίας και τους εργοδότες για την αποτελεσματική λειτουργία σε περιβάλλοντα εργασίας, στα οποία η πληροφόρηση και ο αλφαβητισμός παίζουν πρωτεύοντα ρόλο.

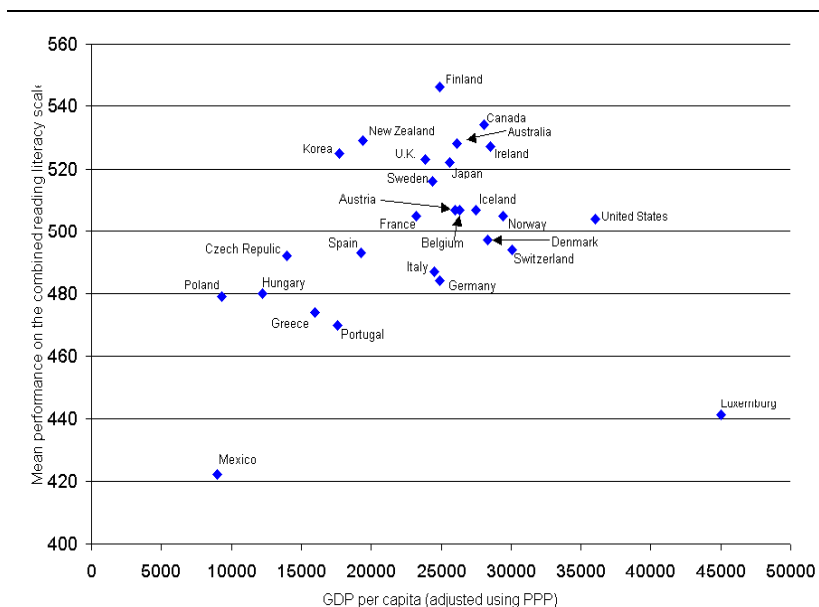
Τα στοιχεία που συγκέντρωσε η ΔΕΑΕ κατέδειξαν επίσης, ότι τόσο ο γενικός όσο και ο εργαζόμενος πληθυσμός της Πολωνίας δεν συμμετείχε συχνά σε οργανωμένα προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων κατά τη διάρκεια του έτους που προηγήθηκε της έρευνας σε σύγκριση με τους πληθυσμούς άλλων κρατών, κυρίως της Βόρειας Ευρώπης. Πιο πρόσφατα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν το 2002 για την έρευνα της Ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας επιβεβαιώνουν την εικόνα. Μόνο το 0,33% όλων των ενηλίκων από 35 έως

54 ετών χωρίς πλήρη, ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση μετείχαν σε οποιαδήποτε μορφή εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια των τεσσάρων εβδομάδων που προηγήθηκαν της έρευνας. Η συγκριτική εκτίμηση για την ΕΕ των δεκαπέντε ήταν 2,28%.

Σε έρευνα που διεξήχθη το 2000 από τον ΟΟΣΑ στα πλαίσια του Προγράμματος Διεθνούς Αξιολόγησης Μαθητών (Program for International Student Assessment-PISA), η Πολωνία έλαβε την 24^η θέση επί συνόλου 31 χωρών σχετικά με τις δεξιότητες αναγνωστικού και μαθηματικού αλφαριθμητισμού, ενώ κατετάγη 21^η στο διαγωνισμό δεξιοτήτων επιστημονικού αλφαριθμητισμού, μετά τις χώρες με υψηλό επίπεδο ανθρώπινης ανάπτυξης (ΟΟΣΑ, 2003). Η κατάταξη των χωρών στην κλίμακα αναγνωστικού αλφαριθμητισμού του Προγράμματος PISA αναφορικά με το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν απεικονίζεται στο διάγραμμα 9. Η Έκθεση Οι Δεξιότητες του 2003 για τον Κόσμο του Αύριο – Περαιτέρω Αποτελέσματα του Προγράμματος PISA 2000 δείχνει υπολογίσιμες διαφοροποιήσεις στα επίπεδα γνώσεων και δεξιοτήτων ανάμεσα σε μαθητές, σχολεία και χώρες. Στην Πολωνία, η διακριτή διαφορά ανάμεσα στους σπουδαστές επαγγελματικών σχολών και σε εκείνους που προορίζονται για μια περισσότερο ακαδημαϊκή εκπαίδευση αναδεικνύεται από τη λεπτομερή ανάλυση των αποτελεσμάτων.

Διάγραμμα 9. Μαθητικές Επιδόσεις στον Αναγνωστικό Αλφαριθμητισμό και Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κατά κεφαλήν – χρήση ΙΑΔ: PISA 2000

Πηγή: ΟΟΣΑ 2001α και ΟΟΣΑ 2001β.

Η Έκθεση Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας 2003 που διερεύνησε την ποιότητα των αποθεμάτων ανθρωπίνων πόρων τεχνολογίας, λαμβάνοντας υπ' όψιν την οικονομική δημιουργικότητα (μεταξύ άλλων την εξοικείωση με τη νέα τεχνολογία, καθώς και με ένα υψηλότερο επίπεδο γνώσης της Αγγλικής γλώσσας), κατέληξε στην κατάταξη των υπό ένταξη στην ΕΕ χωρών όπως φαίνεται στον πίνακα 3.

Πίνακας 3. Κατάταξη Χωρών σύμφωνα με την Ανάπτυξη Ανταγωνιστικότητας
(Growth Competitiveness)

Χώρες Υπό Ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση (2003)			
Εσθονία	22	Δημοκρατία της Σλοβακίας	43
Σλοβενία	31	Πολωνία	45
Ουγγαρία	33	Βουλγαρία	64
Λετονία	37	Τουρκία	65
Δημοκρατία της Τσεχίας	39	Ρουμανία	75
Λιθουανία	40		

Πηγή: Έκθεση Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας 2003 – Global Competitiveness Report 2003

6. ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σύμφωνα με τις συγκριτικές αξιολογήσεις του ΟΟΣΑ, το εύρος δαπανών για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης ως ποσοστό του ΑΕΠ αναμένεται να κυμανθεί από 4% έως 6%. Οι δαπάνες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αναμένεται γενικά να απορροφήσουν από 15% έως 20% των συνολικών δαπανών για τη δημόσια εκπαίδευση.

Στην πράξη, τα δημόσια κονδύλια της Πολωνίας ανά βαθμίδα εκπαίδευσης είναι παρεμφερή εκείνων του ΟΟΣΑ (πίνακας 4). Το 2000, η Πολωνία δαπάνησε το 10% στην προσχολική εκπαίδευση, το 72% στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και το 18% στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Πίνακας 4. Διάρθρωση των Δαπανών για τη Δημόσια Παιδεία
(Ανά Βαθμίδα και Τύπο Εκπαίδευσης)

Βαθμίδα Εκπαίδευσης	Ποσοστό επί των Συνολικών Δαπανών Παιδείας – Κατανεμημένο ανά Βαθμίδα						1998 Συγκρίσεις	
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	Πολωνία ^α	ΟΟΣΑ ^β
Προσχολική	10,8	10,3	9,9	10,0	10,1	10,1	10,0	9,6
Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	51,2	50,1	50,5	50,5	47,0	41,1		
Κατώτερη Δευτεροβάθμια ^γ	NA	NA	NA	NA	1,9	8,4	72,3	69,3
Ανώτερη Δευτεροβάθμια	21,2	21,7	21,7	21,8	21,5	22,9	72,3	69,3
Από την οποία:								
Γενική:	5,3	5,6	5,8	6,1	6,2	7,0		
Επαγγελματική:	15,9	16,1	15,9	15,7	15,2	15,8		
Τριτοβάθμια	16,8	17,9	17,9	17,7	19,6	17,6	17,7	21,2

^α Εξαιρουμένων των μη κατανεμημένων ανά βαθμίδα δαπανών, όπως είναι οι εξωσχολικές δραστηριότητες, η εκπαίδευση του διδακτικού προσωπικού, η μεταφορά των μαθητών, τα διοικητικά έξοδα του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Αθλητισμού, οι εστίες και οι μονάδες μέριμνας νέων. Το 2000, οι δαπάνες της εκπαίδευσης διδακτικού προσωπικού αναλογούσε στο 0,4% των συνολικών δαπανών δημόσιας παιδείας. Άλλες δαπάνες, μη κατανεμημένες ανά βαθμίδα, ανέρχονταν στο 10,3%.

^β Οι εκτιμήσεις αναφέρονται στις καθαρές, δημόσιες δαπάνες για την παιδεία (οι δαπάνες που δεν περιλαμβάνουν το μερίδιο που έχει κατανεμηθεί στα τριτοβάθμια ιδρύματα για ερευνητικές και αναπτυξιακές δραστηριότητες).

^γ Το 1990, η Πολωνία διέσπασε το οκταετές, δημοτικό σχολείο στο εξής σχήμα: εξαετές, δημοτικό σχολείο και τριετές, κατώτερο, δευτεροβάθμιο σχολείο.

Πηγή: Παγκόσμια Τράπεζα, 2003β

Εν τούτοις, για την ανώτατη εκπαίδευση η Πολωνία διαθέτει τις χαμηλότερες ανά φοιτητή δαπάνες από όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ για τις οποίες διατίθενται στοιχεία. Ακόμα και συμπεριλαμβανομένων των διαφορών στα ΑΕΠ, οι ανά φοιτητή δαπάνες ήταν χαμηλότερες του ημίσεος του μέσου όρου του ΟΟΣΑ και υπολογίσιμα χαμηλότερες από εκείνες της Ουγγαρίας και της Δημοκρατίας της Τσεχίας.

*Πίνακας 5. Δαπάνες για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση *
 Επιλεγμένες Χώρες, 2000*

Χώρα	Ετήσιες δαπάνες ανά φοιτητή δολάρια ΗΠΑ - (USD)	Χώρα	Ετήσιες δαπάνες ανά φοιτητή δολάρια ΗΠΑ - (USD)
Δημοκρατία της Κορέας	6118	Ιρλανδία	11083
Φινλανδία	8244	Ουγγαρία **	7024
Ισπανία	6666	Δημοκρατία της Τσεχίας	5431
Πολωνία **	3222	Μέσος Όρος ΟΟΣΑ	9571

* *Ετήσιες, ανά φοιτητή, κρατικές δαπάνες για εκπαιδευτικά ιδρύματα σε δολάρια ΗΠΑ, μετατροπόμενα κατά το σύστημα ΙΑΔ, επί της βάσεως των ισοδυνάμων πλήρους απασχόλησης.*

** *Μόνο δημόσια ιδρύματα*

Πηγή: ΟΟΣΑ, 2003α.

Επιπλέον, δεδομένης της έκτασης των εγγραφών, οι δημόσιες δαπάνες (ανά φοιτητή και σε κόστος ανά μονάδα) για την τριτοβάθμια εκπαίδευση έχουν υποστεί σημαντική μείωση. Εν τούτοις, σε αυτό το σημείο υπενθυμίζεται ότι μεγάλο τμήμα της έκτασης εγγραφών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει λάβει χώρα σε ιδρύματα που έχουν κατηγοριοποιηθεί ως ιδιωτικά ή για προγράμματα σπουδών με καταβολή διδάκτρων σε δημόσια πανεπιστήμια.

7. ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ

Η κρατική ενίσχυση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Πολωνία προέρχεται από δυο κυρίως πηγές: α) σε μεγάλο μέρος από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Αθλητισμού για τις βασικές λειτουργίες των ΑΕΙ, συμπεριλαμβανομένων των μισθών του προσωπικού και των επενδύσεων υποδομής και β) κατά ένα μικρότερο μέρος από το Υπουργείο Επιστημονικής Έρευνας και Πληροφορικής για ερευνητικούς σκοπούς. Τα ΑΕΙ στην Πολωνία αποτελούν σε μεγάλο βαθμό αυτόνομους οργανισμούς (σε σχέση με τη Σλοβακία ή την Ουγγαρία επί παραδείγματι), ακολουθώντας την καλά εδραιωμένη αρχή της αντικαταστατής διαχείρισης και με την εξουσία επί των δαπανών ευθέως ανατεθείσα στον Πρύτανη και στο Διοικητικό όργανο.

Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Αθλητισμού δε διαθέτει διαφανή μεθοδολογία ιεράρχησης των επενδύσεων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ανάμεσα στο 1992 και το 2000, η χρηματοδότηση της διδασκαλίας κατανεμόταν βάσει ενός αλγορίθμου, που λάμβανε υπ' όψιν τον αριθμό των φοιτητών (χρησιμοποιώντας συντελεστές για κάθε επιστημονικό/ακαδημαϊκό κλάδο και αποδίδοντας στους εξωπανεπιστημιακούς σπουδαστές το ήμισυ του συντελεστή που αποδίδει στους κανονικούς φοιτητές) και την αναλογία [φοιτητών] προς το υψηλής κατάρτισης διδακτικό προσωπικό του ιδρύματος (σε αυτό το σημείο χρησιμοποιείται επίσης ένας πίνακας συντελεστών, ο οποίος κατηγοριοποιεί το διδακτικό προσωπικό σε επίπεδα).

Ο μηχανισμός αυτός χρηματοδότησης οδήγησε σε αλλαγές στη δομή του ακαδημαϊκού προσωπικού, ανυψώνοντας το επίπεδο κατάρτισης, εν τούτοις αποθάρρυνε κάθε ορθολογική οργάνωση του αριθμού του προσωπικού. Το νέο σύστημα προώθησε επίσης την αύξηση του αριθμού των διδακτορικών

φοιτητών, οι οποίοι συνυπολογίζονταν από τον αλγόριθμο, εν αντιθέσει με τους βοηθούς επί συμβάσεων εργασίας που δεν συνυπολογίζονταν, συγχρόνως όμως δεν παρείχε άλλα κίνητρα προς τη βελτίωση της εσωτερικής αποδοτικότητας ή την ανάπτυξη μακροπρόθεσμων, μεταρρυθμιστικών σχεδίων. Μιας και δεν σημειώθηκε αύξηση στη συνολική χρηματοδότηση, δεν υπήρχε τρόπος θέσπισης κινήτρων για την αναζήτηση θεμελιωδέστερων αλλαγών και τα ΑΕΙ απλώς προσάρμοσαν τις υπηρεσίες τους στις υφιστάμενες δομές και στο υφιστάμενο προσωπικό αντί να αναζητήσουν τρόπους να ανταποκριθούν στις διαφορετικές απαιτήσεις των μελλοντικών φοιτητών, των γονέων τους και των εργοδοτών.

Από το 2000, η φόρμουλα χρηματοδότησης που αρχικά θεσπίστηκε την αυγή της δεκαετίας του 1990 με σκοπό την επέκταση του αριθμού των εγγραφών και της ενθάρρυνσης των ΑΕΙ ως προς την πρόσληψη μεγαλύτερου αριθμού καθηγητών με διδακτορικό τίτλο εγκαταλείφθηκε επισήμως. Τώρα, το Υπουργείο κατανέμει τους πόρους αναλογικά με τις δαπάνες του προηγούμενου έτους. Η μέθοδος αυτή εμπεριέχει τον κίνδυνο της απολίθωσης των υφιστάμενων δομών και τρόπων λειτουργίας και απομακρύνεται από τη διεθνή, ορθή πρακτική. Η χρηματοδότηση των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης είναι εφικτό να βασισθεί σε συνομολογημένους δείκτες ή αναπτυξιακά σχέδια ή σε συμβάσεις με το χρηματοδοτικό όργανο ενώ η ευθύνη υλοποίησης μιας συγκεκριμένης πολιτικής θα καταμερίζεται στα επί μέρους μέσα/οργανισμούς.

Όπως προαναφέρθηκε, η ροή των ερευνητικών δαπανών εκβάλλεται από τον προϋπολογισμό της Εθνικής Επιτροπής Επιστημονικής Έρευνας και παρέχει πόρους για την κάλυψη τόσο βασικών δαπανών λειτουργίας όσο και ανταγωνιστικών, ερευνητικών προγραμμάτων για τα οποία οι επιστήμονες συναγωνίζονται. Η βασική χρηματοδότηση βασίζεται σε μια διαδικασία αξιολόγησης των ιδρυμάτων. Όσον αφορά τα ΑΕΙ, το υποκείμενο αξιολόγησης και χρηματοδότησης είναι οι σχολές των πανεπιστημίων και όχι το ίδρυμα ως σύνολο. Από τη στιγμή της κατανομής των προϋπολογισμών στις σχολές, ο επιμερισμός των ερευνητικών πόρων στους επιστημονικούς κλάδους, στα πεδία έρευνας και στις ερευνητικές ομάδες επαφίεται στους Κοσμήτορες των Σχολών, παρ' όλο που συχνά η Σύγκλητος επεξεργάζεται για

τις Σχολές τις κατευθυντήριες γραμμές της γενικής πολιτικής. Η χρηματοδότηση ερευνητικών προγραμμάτων αποδίδεται απ' ευθείας στους αιτούντες ερευνητές ή στις ερευνητικές ομάδες. Μόνο ένα μικρό μέρος της χρηματοδότησης της ΚΕΕΕ (συνήθως λιγότερο από το 20%) κατανέμεται στις κεντρικές, πανεπιστημιακές αρχές μέσω του προϋπολογισμού του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Αθλητισμού. Η διαδικασία χορήγησης ερευνητικών πόρων στις Σχολές έχει ως σκοπό τη διασφάλιση της διοχέτευσης των σπάνιων πόρων απ' ευθείας σε ομάδες που έχουν αξιολογηθεί θετικά. Τα ανωτέρω έχουν αντίκτυπο στην απόδοση των Σχολών στις εφαρμοσμένες, θετικές και φυσικές επιστήμες, οι οποίες προσανατολίζονται στην έρευνα και διαθέτουν μικρό σχετικά αριθμό φοιτητών από τους οποίους σχεδόν κανείς δεν καταβάλλει δίδακτρα. Σχολές όπως οι σχολές Διοίκησης, Οικονομικών και Νομικής βασίζονται για τη χρηματοδότηση των διδακτικών δραστηριοτήτων τους τόσο στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Αθλητισμού όσο και στα δίδακτρα που καταβάλλουν οι φοιτητές.

Συμπερασματικά, το πλεονέκτημα του παρόντος συστήματος επιχορηγήσεων έγκειται στο ότι παρέχει στις Σχολές κίνητρο προκειμένου να αναπτύξουν τη δική τους στρατηγική που βασίζεται είτε σε διδακτικές είτε σε ερευνητικές δραστηριότητες. Εν τούτοις, οι μέθοδοι που εφαρμόζονται από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Αθλητισμού και την ΚΕΕΕ ως προς τη χρηματοδότηση των ΑΕΙ παρουσιάζουν και μειονεκτήματα. Ένα εξ' αυτών είναι η αποδυνάμωση της ικανότητας των πανεπιστημιακών αρχών επιδίωξης και υλοποίησης μεταρρυθμίσεων σε πανεπιστημιακή κλίμακα ή ανάπτυξης νέων προγραμμάτων μέσω της διάθεσης των πόρων που έχουν στη διάθεσή τους κατά την κρίση τους. Ένα άλλο μειονέκτημα αφορά την εξάρτηση που αποκτούν οι Σχολές, καθώς και την τάση αποστασιοποίησής τους από τη διασχολική συνεργασία ή τη λειτουργία του Πανεπιστημίου ως σύνολο.

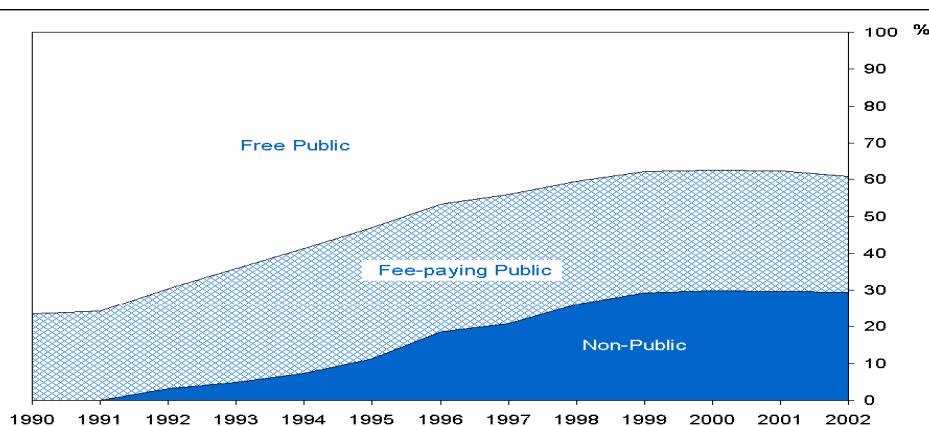
8. Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Πολωνίας εγγυάται τη δωρεάν παιδεία στα ιδρύματα του δημοσίου τομέα. Εν τούτοις, δηλώνει επίσης ότι με νομοθετική

Πράξη δίδακτρα δύνανται να καταβάλλονται για ορισμένες, εκπαιδευτικές υπηρεσίες που παρέχονται από δημόσια, ανώτατα, εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Η συνολική ανταπόκριση στην αυξανόμενη ζήτηση ανώτατης εκπαίδευσης οδήγησε στη δημιουργία μορφών σπουδών με καταβολή διδάκτρων σε δημόσια πανεπιστήμια και σε μη δημόσια ΑΕΙ. Μιας και η χρηματοδότηση των τριτοβάθμιων ιδρυμάτων εκ του Κρατικού προϋπολογισμού δεν αυξήθηκε αναλογικά με την αύξηση του αριθμού των φοιτητών, υφίσταται γενικά η άποψη ότι το ανά μονάδα κόστος μειώθηκε και οι φοιτητές και οι γονείς τους τώρα πληρώνουν μεγαλύτερο μέρος του έμμεσου κόστους (η ομάδα αυτή χρηματοδότησε την ανάπτυξη μέσω της καταβολής διδάκτρων). Συγχρόνως, επικρατεί η άποψη ότι οι περικοπές δαπανών των ΑΕΙ προήλθαν από τη μείωση προσωπικού (περισσότεροι φοιτητές ανά ακαδημαϊκό υπάλληλο, περισσότερες ώρες εργασίας). Τα ιδιωτικά ιδρύματα συχνά δε διαθέτουν την κατάλληλη υποδομή ή τις κατάλληλες βιβλιοθήκες και οι φοιτητές τους χρησιμοποιούν το υλικό και τους πόρους των δημοσίων ΑΕΙ χωρίς προηγηθείσα, επίσημη συμφωνία και χωρίς χρηματοδοτική αποζημίωση. Το κόστος της έμμεσης αυτής Κρατικής ενίσχυσης των φοιτητών των ιδιωτικών ιδρυμάτων αποτελεί βάρος για τα δημόσια ιδρύματα.

Διάγραμμα 10. Ποσοστά φοιτητών ΑΕΙ που καταβάλλουν/δεν καταβάλλουν διδάκτρα, 1990-2002

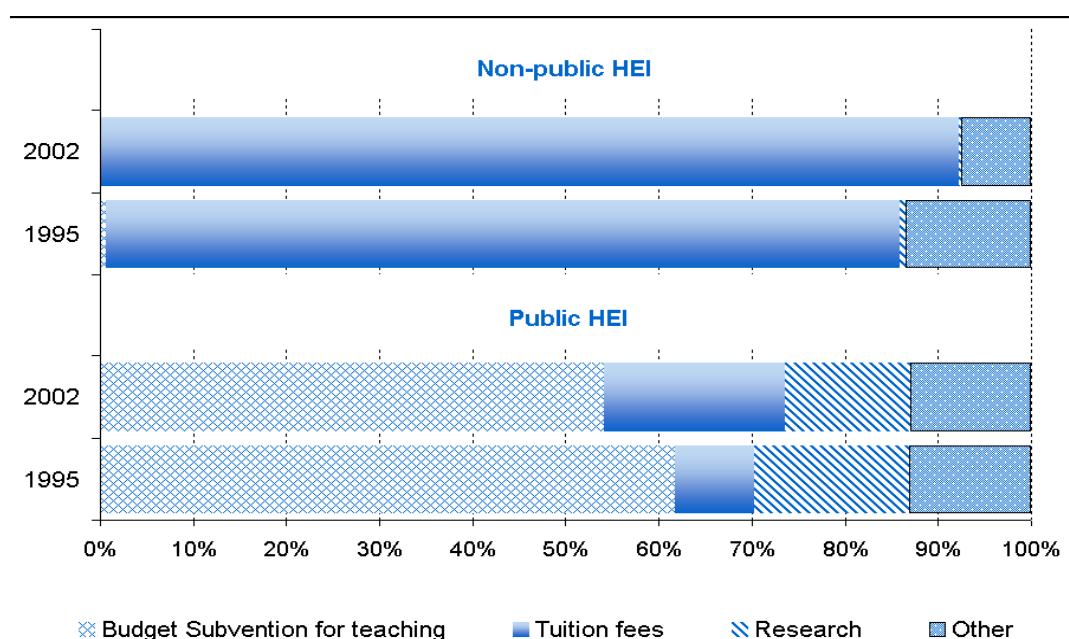

Πηγή: Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία, υπολογισμοί βασισμένοι σε στοιχεία από τις Ανώτατες Σχολές και τα Οικονομικά τους, καθώς και σε στοιχεία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Αθλητισμού.

Σε ανταπόκριση της αυξανόμενης ζήτησης, σημειώθηκε αύξηση του αριθμού των θέσεων φοίτησης καθώς και του αριθμού των με καταβολή διδάκτρων μορφών σπουδών σε δημόσια ΑΕΙ, τα οποία τώρα διαθέτουν τέσσερις, διακριτές πηγές χρηματοοικονομικής ενίσχυσης – το μεγαλύτερο μέρος της οποίας προέρχεται από τον κρατικό προϋπολογισμό και από ιδιωτικές πηγές. Αντιθέτως, τα μη δημόσια ΑΕΙ εξαρτώνται σχεδόν αποκλειστικά από την καταβολή διδάκτρων. Η αύξηση του αριθμού των με καταβολή διδάκτρων μορφών σπουδών στα ΑΕΙ και των θέσεων φοίτησης σε αυτές είχε έντονο αντίκτυπο στους προϋπολογισμούς τους. Το διάγραμμα 11 καταδεικνύει το βαθμό εξάρτησης των μη δημόσιων ΑΕΙ από την καταβολή διδάκτρων.

Διάγραμμα 11. Ανά Πηγή Συνολική Διάρθρωση των Εσόδων των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων 1995 και 2002

Πηγή: Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία, *Οι Ανώτατες Σχολές και τα Οικονομικά τους κατά το 2002*.

Τα με καταβολή διδάκτρων προγράμματα σπουδών δημιουργήθηκαν αρχικά σε πεδία και αντικείμενα μεγάλης ζήτησης που δεν απαιτούν δαπανηρή υποδομή, ακριβό εξοπλισμό και εκτεταμένες κεφαλαιουχικές επενδύσεις. Τα πεδία αυτά περιλαμβάνουν τις σπουδές διοίκησης, τις οικονομικές και

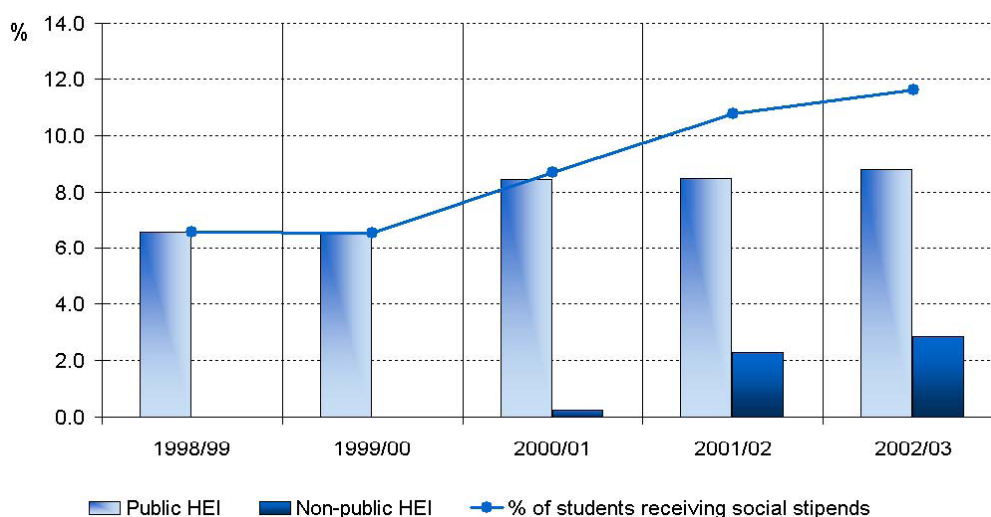
χρηματοοικονομικές σπουδές, τη νομική, τις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες και την παιδαγωγική. Η υψηλή ζήτηση των σχολών αυτών συνδέεται επίσης με το γεγονός ότι οι φοιτητές έχουν αρχίσει να απομακρύνονται από ορισμένους, εδραιωμένους ακαδημαϊκούς κλάδους (όπως η μηχανολογία και οι σχολές γεωπονικής). Σε αναζήτηση διαρκούς εφοδιασμού σε φοιτητές, τα ΑΕΙ έχουν θεσπίσει νέα, «μοντέρνα» προγράμματα σπουδών. Για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, σχεδόν όλα τα πολυτεχνικά και πολλά γεωπονικά πανεπιστήμια δημιούργησαν σχολές διοίκησης. Αν και από μόνο του το γεγονός αυτό δεν αποτελεί κατ' ανάγκη αρνητική εξέλιξη, η χρησιμότητά του στο τέλος θα εξαρτηθεί από τη ζήτηση της αγοράς εργασίας και από το εάν οι απόφοιτοι μπορούν να απορροφηθούν σε θέσεις εργασίας που απαιτούν από τους ίδιους τη χρησιμοποίηση και περαιτέρω ανάπτυξη των γνώσεων που απέκτησαν μέσω της εκπαίδευσης. Δείκτες όπως ο χρόνος που δαπανάται για την ολοκλήρωση των σπουδών, το ποσοστό ανεργίας των νέων με διαφορετικά εκπαιδευτικά προσόντα και οι μισθολογικές αυξήσεις διαφορετικών κατηγοριών επαγγελματιών υποδηλώνουν ότι η Πολωνία βρίσκεται σε διαδικασία δημιουργίας υπέρ-πλεονάσματος αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης βάσει των σύγχρονων δομών της αγοράς εργασίας και της τρέχουσας ζήτησης δεξιοτήτων. Επιπλέον, αυστηρές προδιαγραφές ποιότητας ιδιαιτέρως όσον αφορά το διδακτικό προσωπικό δεν επεβλήθησαν πάντοτε.

9. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Σύμφωνα με τον πρόσφατο νόμο για τα δημόσια ΑΕΙ και από το 2001 για τα μη δημόσια ΑΕΙ, οι ημερήσιες, πλήρους φοίτησης φοιτητές είναι επιλέξιμοι για συμμετοχή σε ενισχυτικά, χρηματοδοτικά προγράμματα. Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν κοινωνικά επιδόματα, ειδικά επιδόματα για τα άτομα με αναπηρίες, υποτροφίες για τους αριστούχους και τους επιτελέσαντες ακαδημαϊκά επιτεύγματα, επιδόματα σίτισης και στέγασης. Οι αποφάσεις που αφορούν τη χορήγηση των ανωτέρω επιδομάτων λαμβάνονται από τους Πρυτάνεις των ΑΕΙ και τα αυτοδιοικούμενα, φοιτητικά όργανα. Η

επιλεξιμότητα των φοιτητών για τα προγράμματα αυτά σύμφωνα με το νέο νόμο περί ανώτατης εκπαίδευσης είναι ανεξάρτητη από την καταβολή ή μη διδάκτρων από τους ίδιους.

Διάγραμμα 12. Ποσοστό Φοιτητών που λαμβάνουν κοινωνικά επιδόματα, 1998-2003

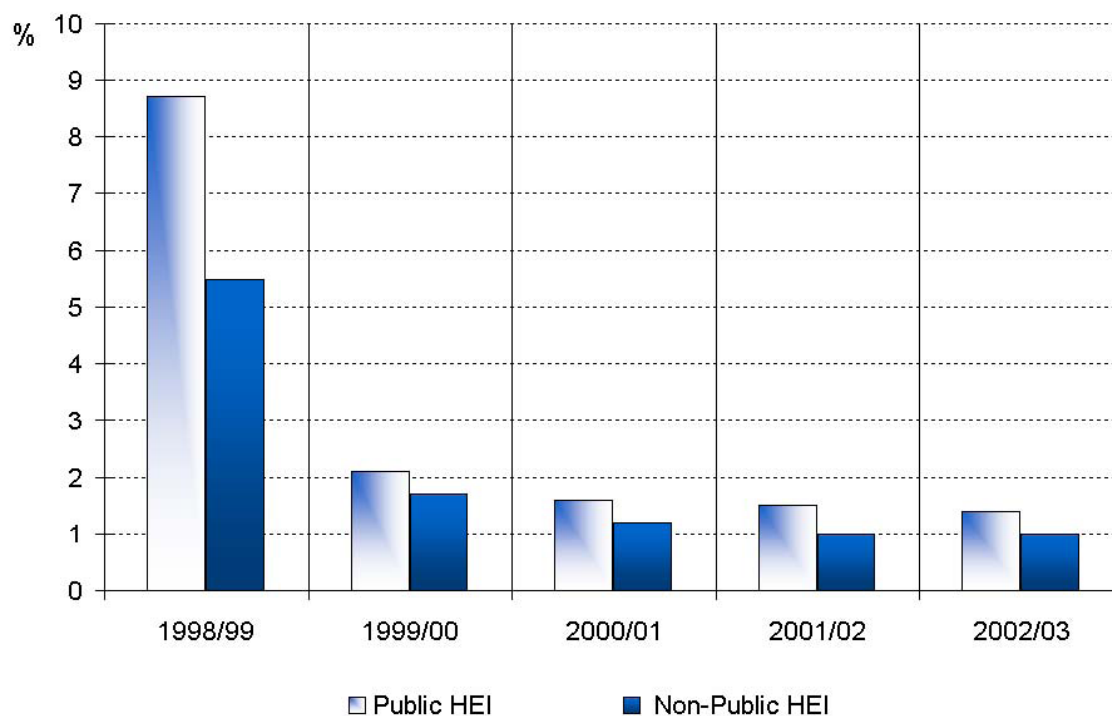
Σημείωση: Τα στοιχεία που αφορούν ιδιωτικά ΑΕΙ ίσως είναι ελλιπή.

Πηγή: Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία, Οι Ανώτατες Σχολές και τα Οικονομικά τους κατά το 2002.

Τον Αύγουστο του 1998, θεσπίστηκε ένα προνομιακό πρόγραμμα Φοιτητικής Πίστωσης μέσω του οποίου φοιτητές από οικογένειες χαμηλού εισοδήματος έχουν τη δυνατότητα να λάβουν από το Κράτους επιχορηγούμενες πιστώσεις από εμπορικές τράπεζες. Η έναρξη αποπληρωμής των δανείων λαμβάνει χώρα με την παρέλευση ενός έτους μετά την αποφοίτηση. Ο νέος νόμος για την ανώτατη εκπαίδευση σκοπεύει στη διεύρυνση της πρόσβασης στα προνομιακά προγράμματα φοιτητικών πιστώσεων συμπεριλαμβάνοντας σε αυτά διδακτορικούς φοιτητές και πολίτες φοιτητές στρατιωτικών σχολών. Επιπλέον, ο νέος νόμος προβλέπει την επέκταση της περιόδου χάριτος για την αποπληρωμή των δανείων σε δυο έτη μετά την αποφοίτηση. Οι φοιτητές των δημοσίων και μη δημοσίων ιδρυμάτων, είτε είναι Πολωνοί πολίτες είτε πολίτες της ΕΕ, έχουν τη δυνατότητα λήψης δανείου ύψους 450 Νέα Πολωνικά Ζλότυ-ΝΠΖ (112,5 δολάρια ΗΠΑ) το μήνα για δέκα μήνες (από τον

Οκτώβριο μέχρι τον Ιούλιο) έως το τέλος των σπουδών τους και για περίοδο που δε δύναται να υπερβεί τα έξι χρόνια. Τα επιτόκια κατά τη διάρκεια της περιόδου πίστωσης καταβάλλονται από το Κράτος, ενώ για τους φοιτητές που προέρχονται από οικογένειες ιδιαίτερας χαμηλού εισοδήματος η εγγύηση είναι υποχρεωτική. Το Φοιτητικό Δάνειο και το Ταμείο Πιστώσεων λειτουργούν εντός της Τράπεζας Εθνικής Οικονομίας (Bank Gospodarstwa Krajowego). Τα έσοδα του Ταμείου προέρχονται από επιχορηγήσεις εκ του προϋπολογισμού, τόκους καταθέσεων, έσοδα από επενδύσεις σε χρεόγραφα του Δημοσίου, αποπληρωμή των αρχικών κεφαλαίων δανείου, καθώς και από άλλες πηγές, συμπεριλαμβανομένων κληροδοτημάτων, δωρεών κλπ. Αν και το πρόγραμμα φαίνεται να λειτουργεί ικανοποιητικά, προκαλεί ερωτηματικά το γεγονός ότι ο χαμηλός συντελεστής συμμετοχής σε αυτό (1998) ελαττώθηκε ακόμη περισσότερο για να καταλήξει σε έναν σχεδόν αμελητέο αριθμό φοιτητών το 2003 (διάγραμμα 13).

Διάγραμμα 13. Πιστώσεις που δόθηκαν την περίοδο 1998-2003 (σε ποσοστό επί τοις εκατό του αριθμού των φοιτητών των ΑΕΙ)

Πηγή: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Αθλητισμού, *Kredyty Studenckie w latach 1998-2003*.
Εσωτερική Αναφορά.

Φαίνεται ότι το πρόγραμμα δανείων και πιστώσεων δεν έχει ως προορισμό την προσέλκυση σημαντικού τμήματος της ιδιωτικής χρηματοδότησης στο σύστημα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Εξαιτίας όμως του χαμηλού συντελεστή συμμετοχής στο πρόγραμμα, υφίστανται ακόμη σημαντικές ιδιωτικές δαπάνες που βαρύνουν τους φοιτητές ή τις οικογένειές τους για έξοδα διαβίωσης. Απαιτείται, λοιπόν, περαιτέρω ανάλυση των προγραμμάτων φοιτητικής ενίσχυσης για τη διατύπωση συμπερασμάτων για το προφίλ των φοιτητών που πραγματικά επωφελούνται από αυτά καθώς και για τη μακροπρόθεσμη έκβασή τους.

10. ΙΣΟΤΙΜΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Εφόσον υπάρχουν (και πάντοτε υπήρχαν) περισσότεροι υποψήφιοι από τις θέσεις φοίτησης σε επιλεγμένα δημόσια ιδρύματα και προγράμματα σπουδών, για δεκαετίες τα Πολωνικά, δημόσια ΑΕΙ επέλεξαν τους φοιτητές τους μέσω ιδιαίτερας απαιτητικών, εισαγωγικών εξετάσεων, το σύστημα των οποίων έχει ως εξής: στο έτος αποφοίτησης από το Λύκειο, οι μαθητές υποβάλλονται στις εξετάσεις *matura* και κατά τη διάρκεια των δυο επόμενων μηνών στις εισαγωγικές εξετάσεις. Καθώς η ζήτηση για ανώτατη εκπαίδευση αυξανόταν σημαντικά και το Κράτος δεν είχε τη δυνατότητα να χρηματοδοτήσει τα ΑΕΙ σε επίπεδο τέτοιο ώστε αυτά να ανοίξουν τις πύλες τους σε όλους όσους επιθυμούσαν και μπορούσαν να σπουδάσουν, ο ανταγωνισμός για τις Κρατικώς επιχορηγούμενες (δωρεάν) θέσεις φοίτησης έχει γίνει σφοδρός. Η ζήτηση είναι ιδιαίτερος υψηλή σε επιλεγμένα πεδία σπουδών: οικονομικές σπουδές, σπουδές διοίκησης, νομικές σπουδές, σπουδές κοινωνικών επιστημών, βιοτεχνολογίας και πληροφορικής. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν γνωστικά αντικείμενα συχνά με ακαδημαϊκό προσωπικό υψίστης ποιότητας (φυσική, χημεία) που όμως δεν βρίσκονται ψηλά στις προτιμήσεις των υποψηφίων και για να καλύψουν τις κενές θέσεις δέχονται μαθητές με δίπλωμα *matura* και κατόπιν συνέντευξης. Σε αυτά τα προπτυχιακά προγράμματα, η διαδικασία επιλογής λαμβάνει χώρα αργότερα. Σε συνθήκες αυξανόμενης ζήτησης και ανταγωνισμού, κάθε υποψήφιος έχει τη δυνατότητα να κάνει αίτηση και να διαγωνιστεί για αρκετά προγράμματα

σπουδών. Η επιτυχία στις εν λόγω εξετάσεις επηρεάζεται καταλυτικά από τους συνδυασμένους παράγοντες της ενθάρρυνσης και υποστήριξης από την οικογένεια και το σχολείο. Η συμμετοχή των γονέων και των καθηγητών προσφέρει μεταξύ άλλων αρωγή στην επιλογή του κατάλληλου προγράμματος σπουδών (πιο φιλόδοξο για έναν πολλά υποσχόμενο υποψήφιο ή μικρότερης ζήτησης για έναν πιο αδύναμο υποψήφιο), ειδικά προπαρασκευαστικά μαθήματα και πρόσθετα μαθήματα ξένων γλωσσών. Πολλές φορές, απλώς και μόνο η διαβίωσή του σε ακαδημαϊκή πόλη διευκολύνει τον υποψήφιο στο να διαγωνιστεί για περισσότερα τμήματα.

Οι νικητές στη μάχη των εξετάσεων είναι οι υποψήφιοι που προέρχονται από κοινωνικές ομάδες που διαθέτουν τα εξής χαρακτηριστικά (ή ορισμένα από αυτά): οικογένειες που διαβιούν σε μεγάλα αστικά κέντρα, με παράδοση στην ανώτατη εκπαίδευση και εύπορες. Οι πλέον εμφανείς λόγοι για την κατάσταση όπως έχει διαμορφωθεί είναι: (α) η πρωτοβάθμια και η κρίσιμης σημασίας δευτεροβάθμια εκπαίδευση εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων, ιδιαίτερα σε μικρές πόλεις και αγροτικές περιοχές, είναι χαμηλότερου επιπέδου και (β) το κόστος διαβίωσης και σπουδών σε μεγάλο αστικό κέντρο είναι συγκριτικά υψηλό για φοιτητές από την περιφέρεια. Κατά μέσο όρο, εφόσον η επιτυχία στις εξετάσεις είναι σημαντικά συνδεδεμένη με το κοινωνικό και οικονομικό υπόβαθρο, μαθητές από τις πλέον εύπορες και καλλιεργημένες οικογένειες θα έχουν ευκολότερη πρόσβαση στα δωρεάν, δημόσια πανεπιστήμια. Επιπροσθέτως, μιας και τα ιδιωτικά ΑΕΙ χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες πολλών καθηγητών των δημόσιων ΑΕΙ συμπεραίνεται, ότι οι λιγότερο εύποροι φοιτητές που σπουδάζουν σε ιδιωτικά ΑΕΙ έμμεσα επιχορηγούν τους περισσότερο εύπορους φοιτητές των δημόσιων πανεπιστημίων.

Συνεπώς, η πρόσβαση στην ανώτατη παιδεία για νέους από οικογένειες δίχως μόρφωση περιορίζεται σημαντικά έναντι των συνομηλίκων τους από οικογένειες με παράδοση στην ανώτατη εκπαίδευση. Το γεγονός αυτό εμπεριέχει τον κίνδυνο μετατροπής της πρόσβασης στην ανώτατη, δημόσια παιδεία σε κατά κάποιο τρόπο κληρονομικό δικαίωμα.

11. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δέκα ετών, στις περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ τα συστήματα ανώτατης εκπαίδευσης εξελίσσονται προς την υιοθέτηση συνθετότερων περιβαλλόντων. Σήμερα, συγχρόνως με τον διαφοροποιούμενο ρόλο του κράτους, οι πολλαπλοί ενδιαφερόμενοι, συμπεριλαμβανομένων των φοιτητών, των οικογενειών τους και των επιχειρηματικών και επιστημονικών κοινοτήτων, επιζητούν να διαδραματίσουν ρόλο στην οργάνωση των πανεπιστημίων και στον τρόπο με τον οποίο τα τελευταία θα εξυπηρετήσουν τις ανάγκες της διαφοροποιούμενης πελατείας. Γενικά, η έννοια της συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών (τοπικές κοινωνίες και επιχειρήσεις) στη διοίκηση των ιδρυμάτων δεν έχει απήχηση στην Πολωνία και δεν διαφαίνεται η πρόβλεψή της από το νέο νομοσχέδιο. Μία εκ των συνεπειών του μάλλον στενού, διοικητικού αυτού συστήματος είναι ο μη προσανατολισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας των ΑΕΙ προς την αγορά εργασίας, ενώ τα ανοιχτά κανάλια μέσω των οποίων «εξωτερικοί» ενδιαφερόμενοι δύνανται να επηρεάσουν το περιεχόμενο των προγραμμάτων μαθημάτων ή τη διοίκηση των δημόσιων πανεπιστημίων είναι λίγα. Μόνο στις Ανώτατες Επαγγελματικές Σχολές οι περιφερειακές αρχές, η τοπική αυτοδιοίκηση, καθώς και οι περιφερειακοί εργοδότες και οι επαγγελματικές οργανώσεις αντιπροσωπεύονται στο Διοικητικό όργανο (Konwent).

Το Γενικό Συμβούλιο Ανώτατης Εκπαίδευσης συμβάλλει στην εδραίωση των ανώτατων, εκπαιδευτικών προτύπων που δεν υπερβαίνουν το 50% όλων των μαθημάτων. Τα ΑΕΙ διαθέτουν την αυτονομία του προσδιορισμού του 50% των προγραμμάτων σπουδών τους. Τα προπτυχιακά προγράμματα οργανώνονται κυρίως βάσει των ακαδημαϊκών/επιστημονικών πεδίων.

Ο πίνακας 6 δείχνει, ότι τα Πολωνικά ΑΕΙ απολαμβάνουν μεγαλύτερη αυτονομία από έντεκα άλλες χώρες του ΟΟΣΑ ως προς το χειρισμό και τη διευθέτηση μιας σειράς ακαδημαϊκών και οικονομικών ζητημάτων, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών τους πόρων, της πρόσληψης προσωπικού και των φοιτητικών εγγραφών. Ο αξιοσημείωτος αυτός βαθμός αυτονομίας συνοδεύεται από την ανάγκη των ΑΕΙ να

εξισορροπήσουν την ανεξαρτησία τους με τη νόμιμη απαίτηση της λογοδότησης στο κράτος και στους πελάτες τους ως προς την ποιότητα και αποδοτικότητα των δραστηριοτήτων τους. Προκειμένου να επιβιώσουν στο απαιτητικό αυτό περιβάλλον, τα ΑΕΙ θα πρέπει να οργανώσουν αποτελεσματικά την ηγεσία τους με στόχο τόσο την πραγμάτωση του ακαδημαϊκού οράματος ενός πανεπιστημιακού ιδρύματος όσο και την αποτελεσματική διαχείριση ενός σύγχρονου οργανισμού.

Πίνακας 6. Εύρος Πανεπιστημιακής Αυτονομίας σε 12 χώρες του ΟΟΣΑ

Χώρες	Ίδιες Εγκαταστάσεις και Εξοπλισμός	Δανεισμός Κεφαλαίων	Δαπάνη Προϋπολογισμών για την Επίτευξη Στόχων	Καθορισμός Ακαδημαϊκής Δομής και Προγράμματος Μαθημάτων	Πρόσληψη Και Απόλυση Προσωπικού	Καθορισμός Μισθών Προσωπικού	Έκταση εγγραφών
Αυστραλία	N		N	N	N	N	
Αυστρία			N	N	N	N	
Δανία		N	N		N		N
Φινλανδία			N		N	N	
Ιρλανδία	N		N	N	N		N
Μεξικό	N		N	N	N		N
Ολλανδία	N	N	N		N	N	N
Νορβηγία			N	N	N		N
Πολωνία	N	N	N	N	N		N
Σουηδία			N	N	N	N	
Ηνωμένο Βασίλειο	N		N	N	N	N	

N = ΝΑΙ, εννοώντας ότι το ίδρυμα έχει την εξουσία

Σημείωση: Αποτελέσματα έρευνας που διεξήχθη το 2003 από μέλη του Προγράμματος του ΟΟΣΑ περί Ιδρυματικής Διαχείρισης στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

12. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Οι υπάρχουσες αναλύσεις δεν επαρκούν για συνολική εκτίμηση της εσωτερικής αποδοτικότητας του Πολωνικού συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επιπλέον, δεν υφίστανται οι μηχανισμοί παρακολούθησης, καταγραφής και αξιολόγησης της αποδοτικότητας του συστήματος (ως συνισταμένη) και των επιμέρους ιδρυμάτων (ως συνιστωσών). Αδημοσίευτα στοιχεία δηλώνουν ότι οι διδακτικές μέθοδοι τείνουν να εμμένουν στην παραδοσιακή μορφή τους και ότι η ύλη των μαθημάτων σπανίως αναθεωρείται προκειμένου να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των φοιτητών, των εργοδοτών και της ευρύτερης κοινωνίας.

Το 2001, η Πολωνία (6,4) και η Γαλλία (6,8) αποτελούσαν τις δυο χώρες με το μεγαλύτερο αριθμό χρόνων φοίτησης μη εργαζομένων φοιτητών ανώτατης εκπαίδευσης, μακράν απέχοντας από το μέσο όρο του ΟΟΣΑ (4,6). Η παραπάνω διαπίστωση εγείρει ορισμένα ερωτηματικά ως προς τους τομείς της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας. Εάν η αγορά εργασίας δεν μπορεί να απορροφήσει όλους τους αποφοίτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τότε οι φοιτητές έχουν ένα ισχυρό κίνητρο να παραμείνουν στο εκπαιδευτικό σύστημα και να καθυστερήσουν την αποφοίτησή τους προκειμένου να αποφύγουν ή να αναβάλλουν το καθεστώς ανεργίας. Ακόμη και εάν η παραπάνω αντίδραση αποτελεί εύλογη, φοιτητική συμπεριφορά, ωστόσο τίθενται προβληματισμοί για την αποτελεσματική χρησιμοποίηση των δημόσιων και ιδιωτικών πόρων. Το γεγονός πάντως ότι οι φοιτητές παρατείνουν την παραμονή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα έχει και ευεργετικές συνέπειες, καθώς η Πολωνία (μαζί με την Ιαπωνία και την Τουρκία) επιτυγχάνει τους υψηλότερους συντελεστές επιβίωσης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης όλων των χωρών του ΟΟΣΑ. Περισσότεροι από το 80% όλων των νέων που ξεκινούν τις τριτοβάθμιες σπουδές τους στη χώρα στο τέλος τις ολοκληρώνουν, παρ' όλο που ως ομάδα δαπανούν περισσότερο χρόνο για την ολοκλήρωσή τους από ότι σε πολλές άλλες χώρες.

Σε αρκετές περιπτώσεις, η έκθεση του ΟΟΣΑ σημειώνει ότι η κατάτμηση του τριτοβάθμιου τομέα σε πανεπιστήμια, πολυτεχνικά πανεπιστήμια, ιατρικές και

γεωπονικές ακαδημίες, παιδαγωγικές σχολές κλπ., προκαλεί ανεπάρκειες καθώς ειδικοί των ίδιων, στενά συνδεδεμένων πεδίων προσλαμβάνονται σε διαφορετικούς τύπους πανεπιστημίων. Η έκθεση υπογραμμίζει επίσης ότι συχνά συνυπάρχουν στην ίδια πόλη ή περιφέρεια αρκετά ιδρύματα με παρόμοιες ή συμπίπτουσες διδακτικές ή/και ερευνητικές δραστηριότητες. Τα κίνητρα των ισχυόντων μοντέλων χρηματοδότησης ή επάνδρωσης προσωπικού, τα οποία δύνανται να αυξήσουν την εσωτερική αποδοτικότητα (όπως για παράδειγμα μέσω ανταλλαγών προσωπικού ή χάρη στην από κοινού χρήση άλλων, σπάνιων πόρων), δεν είναι αρκετά. Παρά το γεγονός ότι η έκθεση αυτή δεν τάσσεται κατά της διαφοροποίησης είτε εντός είτε μεταξύ των ιδρυμάτων, εν τούτοις η ύπαρξη κινήτρων προκειμένου να υπερκερασθεί η διστακτικότητα των σχολών και των ιδρυμάτων αναφορικά με τη συνεργασία τους και την από κοινού άντληση πόρων θα βελτίωνε σημαντικά τη συνολική αποδοτικότητα.

Σε ορισμένα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι υποβαθμισμένες πρακτικές διαχείρισης αντανακλούν έλλειψη κατανόησης της σπουδαιότητας του καθορισμού στόχων, της ιεράρχησης προτεραιοτήτων, της θέσπισης κινήτρων, του σχεδιασμού διαδικασιών και της ανάλυσης των αποδόσεων ως προς τον καθορισμένο στόχο. Οι ανώτερες ιεραρχικά θέσεις διοίκησης όπως των Πρυτάνεων, των Αντιπρυτάνεων και των Κοσμητόρων των Σχολών καταλαμβάνονται διαδοχικά και χάριν ακαδημαϊκής αρχαιότητας ή ομαδικών συμφερόντων και όχι λόγω διοικητικών ικανοτήτων ή εμπειρίας. Οι διοικητές εκλέγονται για μια μάλλον σύντομη περίοδο (τρία ή τέσσερα χρόνια) με δικαίωμα μίας ακόμη επανεκλογής, γεγονός που δεν συμβάλλει στη συσσώρευση σχετικής εμπειρίας και ικανοτήτων. Οι ηγέτες εκλέγονται από πολυπληθή όργανα, των οποίων η σύνθεση αποτελείται από εκπροσώπους του ακαδημαϊκού και διοικητικού προσωπικού, καθώς και των φοιτητών. Στα αυτοδιοικούμενα όργανα πολλών ΑΕΙ δε μετέχουν εκπρόσωποι των «εξωτερικών» ενδιαφερομένων – όπως οι εργοδοτικοί φορείς ευρείας κλίμακας – με εξαίρεση τις Ανώτατες Επαγγελματικές Σχολές. Οι σύγκλητοι των πανεπιστημίων και τα συμβούλια των σχολών, όπου λαμβάνονται πλήθος σημαντικών αποφάσεων, στερούνται συχνά τόσο της εμπειρίας όσο και της καθοδήγησης όσον αφορά διοικητικά και οικονομικά ζητήματα.

Ένα συγγενές ζήτημα αποτελεί το γεγονός ότι τόσο οι επίδοχοι όσο οι υφιστάμενοι επικεφαλής των πανεπιστημίων έχουν ελάχιστες ευκαιρίες να λάβουν κανονική, χρηματοοικονομική και διοικητική εκπαίδευση. Δεν υπάρχει ειδικευμένη, πανεπιστημιακού επιπέδου προπαρασκευή για αυτό το επάγγελμα, ενώ προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι τα πανεπιστήμια δεν παρέχουν διαρκείς και συνεχιζόμενες ευκαιρίες εκπαίδευσης του διοικητικού τους προσωπικού. Παρ' όλο που αναφέρεται ότι ορισμένα Πολωνικά ΑΕΙ ξεκίνησαν πρόσφατα την παροχή εκπαίδευσης στους τομείς του στρατηγικού σχεδιασμού και της απόκτησης διοικητικών και διαχειριστικών ικανοτήτων, οι πρακτικές αυτές παραμένουν ad hoc, ανεπαρκείς και αδιαφανείς εξαιτίας της έλλειψης σχετικών στοιχείων.

Εξαιρέσεις σημειώνονται σε ορισμένα από τα πλέον καινοτόμα, ιδιωτικά ως επί το πλείστον ΑΕΙ, στα οποία ακολουθούνται νέες πρακτικές διαχείρισης και διδασκαλίας στα γνωστικά πεδία της διοίκησης και επιχειρήσεων. Επιπλέον, πριν από λίγα χρόνια το Πανεπιστήμιο της Βαρσοβίας εισήγαγε διεπιστημονικές σπουδές στα πεδία των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών, οι οποίες έκτοτε αποτελούν εθνική καινοτομία. Υφίστανται επίσης ορισμένα ακόμη παραδείγματα προγραμμάτων σπουδών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, όπως από κοινού προγράμματα στα γνωστικά πεδία των μαθηματικών, οικονομικών, της χημείας και της νομικής.

13. ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Ακολουθώντας κοινή πορεία με άλλες χώρες που γνώρισαν ταχύτατη επέκταση και αύξηση των δεικτών συμμετοχής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η Πολωνία υπέστη ορισμένες δυσάρεστες – αν και αναμενόμενες – εξελίξεις με εμφανέστερη την πτώση του επιπέδου ποιότητας. Γενικά, επικρατεί η αντίληψη ότι ο υπερ-συνωστισμός φοιτητών, η χειροτέρευση των υποδομών και οι ανεπαρκείς επενδύσεις σε εξοπλισμό και εργαστήρια επέδρασαν αρνητικά στις εκπαιδευτικές παροχές των δημοσίων ΑΕΙ. Οι επικρατούσες συνθήκες στα ιδιωτικά ιδρύματα είναι συχνά χειρότερη. Παρ' όλο που υφίστανται παραδείγματα ιδιωτικών ΑΕΙ που παρέχουν καινοτόμα

προγράμματα μαθημάτων αναγνωρισμένης ποιότητας, σε πολλά άλλα ιδιωτικά ιδρύματα η ταχεία ανταπόκριση στις απαιτήσεις της αγοράς έλαβε χώρα εις βάρος των αποδεκτών προτύπων. Αυτό οδήγησε πρόσφατα στη δριμεία κριτική των ιδιωτικών ΑΕΙ και σε συζητήσεις που έλαβαν χώρα προκειμένου να απαντηθεί το ερώτημα γιατί, αντί να δημιουργήσουν υγιή ανταγωνισμό, η δράση τους συχνά προκαλεί σωρεία προβλημάτων ποιότητας και δεοντολογίας. Μια πιθανή απάντηση είναι ότι τα ιδιωτικά ΑΕΙ στην Πολωνία εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων δεν δημιουργήθηκαν σε καινοτόμα εκπαιδευτικά και/ή διοικητικά πλαίσια, αλλά εντός του παλαιού, ανώτατου εκπαιδευτικού συστήματος, αποσκοπώντας κυρίως στο ρόλο των «συνεταιρισμών ακαδημαϊκών εκπαιδευτικών», παρακινούμενα από οικονομικούς λόγους.

Τα περισσότερα μη δημόσια ΑΕΙ δε δημιουργήθηκαν ως ανεξάρτητες επιχειρήσεις με ίδιο προσωπικό, ίδιες κεφαλαιουχικές επενδύσεις, ακαδημαϊκή αποστολή και στρατηγική ανάπτυξης, επιπλέον, χρησιμοποιούν καθηγητές μόνιμα εργαζόμενους στα δημόσια ΑΕΙ, οι οποίοι συχνά διδάσκουν πρόσθετες ώρες σε περισσότερα από ένα ιδιωτικά ινστιτούτα. Αυτό σημαίνει ότι χρησιμοποιούν τα ίδια προγράμματα μαθημάτων και το ίδιο διδακτικό υλικό συν το χρόνο τους. Στην περίπτωση που οι καθηγητές αυτοί αποκτήσουν διοικητική θέση σε ίδρυμα του ιδιωτικού τομέα, η αφοσίωσή τους τίθεται εν αμφιβόλω και ο θεμιτός ανταγωνισμός ανάμεσα στις δημόσιες και ιδιωτικές σχολές καθίσταται αδύνατος. Οι τρέχουσες εξελίξεις στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης στην Πολωνία θα μπορούσαν να περιγραφούν ως μια μάλλον ανεξέλεγκτη ιδιωτικοποίηση της δημόσιας, Ανώτατης Παιδείας.

Τα ζητήματα που ετέθησαν ανωτέρω έχουν αντίκτυπο στην ισότητα. Ακαδημαϊκοί εκπαιδευτικοί που αποκτούν πρόσθετες, έμμισθες εργασίες αναλαμβάνοντας πολλαπλές διδακτικές θέσεις σε ιδιωτικά ΑΕΙ είναι απίθανο να αφιερώσουν επαρκή χρόνο στην κάλυψη των αναγκών των εκεί φοιτητών, ακόμα και εάν οι τελευταίοι καταβάλλουν δίδακτρα για τα μαθήματα αυτά και μάλιστα σε εμφανώς κατώτερες συνθήκες. Επιπλέον, εντός των δημόσιων ιδρυμάτων οι μη καταβάλλοντες δίδακτρα φοιτητές τείνουν να προηγούνται στο ενδιαφέρον των καθηγητών τους, όντες οι καλύτεροι φοιτητές, επιλεγμένοι μέσω απαιτητικών, ανταγωνιστικών εισαγωγικών εξετάσεων. Οι φοιτητές που καταβάλλουν δίδακτρα είναι κατά κανόνα πιο αδύναμοι ακαδημαϊκά καθώς

απέτυχαν να γίνουν δεκτοί σε δωρεάν προγράμματα σπουδών. Παρ' όλο που οι φοιτητές των ημερήσιων προγραμμάτων σπουδών τείνουν να απολαμβάνουν του μεγαλύτερου μέρους της προσοχής και του χρόνου του διδακτικού προσωπικού, τα πτυχία της σχολής είναι τα ίδια για όλες τις ομάδες των φοιτητών.

14. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Η ύλη των περισσότερων μαθημάτων των δημόσιων ΑΕΙ, ακόμη και των νυχτερινών ή εξωπανεπιστημικών μαθημάτων, έχει αξιολογηθεί και κριθεί ως πληρούσα τουλάχιστον τα ελάχιστα πρότυπα ποιότητας. Παρ' όλα αυτά, η ταχεία δημιουργία ιδιωτικών ιδρυμάτων εστίασε την προσοχή των τελευταίων στη διαδικασία έγκρισης της λειτουργίας τους και της παροχής νέων προγραμμάτων σπουδών. Στο παρελθόν, η ευθύνη αξιολόγησης των αιτήσεων για προγράμματα σπουδών νέων, ιδιωτικών ιδρυμάτων εναπέκειτο στο Γενικό Συμβούλιο Ανώτατης Παιδείας.

Προκειμένου να αντιμετωπιστεί η αυξανόμενη ανησυχία ως προς την παρεχόμενη ποιότητα, δυο ξεχωριστές πρωτοβουλίες πιστοποίησης, ευρέως ευθυγραμμισμένες με τις Ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες και τη βέλτιστη πρακτική, έλαβαν χώρα στην Πολωνία σε διάστημα τριών ετών.

Το 1994, δώδεκα σχολές διοίκησης και επιχειρήσεων υιοθέτησαν τη Σύμβαση Επαγγελματικών Σχολών περί Ποιότητας στην Εκπαίδευση (SEM Φόρουμ), δίνοντας ώθηση στη δημιουργία ενός επαγγελματικού συστήματος πιστοποίησης στην Πολωνία. Έως τα τέλη του 1997, τη χρονική στιγμή που ο ταχέως αυξανόμενος αριθμός των ΑΕΙ θεωρήθηκε ως υπερπολλαπλασιαζόμενος χωρίς επίσημο σύστημα ελέγχου ποιότητας, ένας επίσημος συνασπισμός Πολωνικών Πανεπιστημίων (πρόκειται για κλασικές, ανώτατες σχολές που δεν προσφέρουν διδακτορικές σπουδές και τα προγράμματα σπουδών τους κινούνται στο πεδίο των εφαρμοσμένων, θετικών και φυσικών, καθώς επίσης και ανθρωπιστικών επιστημών, συμπεριλαμβανομένων της διοίκησης και νομικής), εθελοντικώς ανέλαβε δράση προκειμένου να αντιμετωπίσει το ζήτημα της διασφάλισης ποιότητας μέσω της δημιουργίας μιας ανεξάρτητης Πανεπιστημιακής Επιτροπής

Πιστοποίησης (UKA). Έως το 2003, είχαν δημιουργηθεί ανεξάρτητες επιτροπές πιστοποίησης για τις σχολές όλων των τύπων: πολυτεχνικά πανεπιστήμια, ιατρικές, γεωπονικές και παιδαγωγικές ακαδημίες, σχολές διοίκησης και οικονομικών, σχολές καλών τεχνών και άλλες.

Δημιουργήθηκε ένα συντονιστικό όργανο, η Επιτροπή Πιστοποίησης της Διάσκεψης των Πρυτανειών των Πολωνικών, Ακαδημαϊκών Σχολών (Komisja Akredytacyjna, KRASP), προκειμένου να καθορίσει τις διαδικασίες και μεθόδους. Ορισμένα προγράμματα αξιολογήθηκαν από κοινού με άλλες επιτροπές, όπως για παράδειγμα το πρόγραμμα Πληροφοριών των Τεχνολογιών που αξιολογήθηκε από την UKA και από την Επιτροπή Πιστοποίησης των Πολυτεχνικών Πανεπιστημίων (KAUT).

Εν τω μεταξύ, όπως συνέβη και σε άλλες χώρες που βρέθηκαν αντιμέτωπες με τις προκλήσεις της ταχείας επέκτασης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το Πολωνικό κράτος καθιέρωσε την Εθνική Επιτροπή Πιστοποίησης (Państwowa Komisja Akredytacyjna-PKA), ένα πλήρως ανεξάρτητο όργανο στο οποίο μετατέθηκαν οι αρμοδιότητες του Γενικού Συμβουλίου Ανώτατης Εκπαίδευσης το 2002. Από τότε, το όργανο αυτό φέρει νομοθετημένη ευθύνη για τη διασφάλιση της ποιότητας της διδασκαλίας στα Πολωνικά ΑΕΙ. Οι αρμοδιότητές του περιλαμβάνουν τη συστηματική αξιολόγηση ποιότητας, τον έλεγχο της συμμόρφωσης των ΑΕΙ με τις προδιαγραφές των σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης καθώς και την έγκριση νέων προγραμμάτων μαθημάτων. Επιπλέον, η PKA κατέχει επισήμως το ρόλο συμβούλου του Υπουργού όσον αφορά τις αιτήσεις δημιουργίας νέων πανεπιστημίων. Καθώς τα ΑΕΙ που επιλέγονται για αξιολόγηση από την PKA δεν έχουν το δικαίωμα άρνησης, η πιστοποίηση ποιότητας στην Πολωνία κατέστη υποχρεωτική.

Επομένως δικαίως συμπεραίνεται, ότι η Πολωνία έχει ήδη λάβει ορισμένα, σημαντικά βήματα προς την καθιέρωση ενός ευρύτατου συστήματος διασφάλισης ποιότητας. Οι δυο τύποι των οργάνων πιστοποίησης (οι ανεξάρτητες επιτροπές πιστοποίησης που δραστηριοποιούνται στα πλαίσια της Επιτροπής Πιστοποίησης της Διάσκεψης Πρυτανειών των Πολωνικών Ακαδημαϊκών Σχολών και η Εθνική Επιτροπή Πιστοποίησης) αλληλοσυμπληρώνονται, η PKA ευθύνεται για την εδραίωση και τον έλεγχο

ελάχιστων προδιαγραφών, ενώ οι άλλες επιτροπές ΑΕΙ επικεντρώνονται στις δυνατότητες βελτίωσης.

15. ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ

Στην Πολωνία, ο συνδυασμός των ακαδημαϊκών παραδόσεων και ενός αυτόνομου, νομικού και χρηματοοικονομικού πλαισίου ενθαρρύνει μια κάποια εσωστρέφεια και ανεξάρτητη, ακαδημαϊκή κουλτούρα. Η παιδεία και βασική έρευνα των περισσότερων ΑΕΙ τείνουν να εστιάζουν στον ακαδημαϊκό προσανατολισμό τους χωρίς ιδιαίτερη αναφορά στην αγορά εργασίας και στα περιβάλλοντα των επιχειρήσεων και των καινοτομιών.

16. ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΈΡΕΥΝΑ, ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ

Έχει διατυπωθεί η άποψη ότι η συνεργασία ανάμεσα στην ακαδημαϊκή έρευνα και τη βιομηχανία δεν έχει αναπτυχθεί αρκετά, γεγονός που συμπερασματικά οδηγεί στη διαπίστωση ότι τα ΑΕΙ και άλλες ερευνητικές μονάδες δεν έχουν συνειδητοποιήσει πλήρως τις δυνατότητες που διαθέτουν ως πηγές καινοτομιών και εμπορικώς βιώσιμων, τεχνολογικών νεωτερισμών. Το επίκεντρο του ενδιαφέροντος των περισσότερων ΑΕΙ στερείται σαφούς εστίασης στις κοινωνικές ανάγκες εν γένει, και στις ανάγκες των εταιρειών υψηλής τεχνολογίας ειδικότερα, ενώ παρατηρείται έλλειψη οδών διασύνδεσης ανάμεσα στα ΑΕΙ και στον επιχειρηματικό και βιομηχανικό τομέα (π.χ. σύναψη συμβάσεων, ανταλλαγές προσωπικού, από κοινού ανάληψη ερευνητικών δραστηριοτήτων και κατοχύρωση εφευρέσεων, τεχνολογική συνιδιοκτησία και κοινές αγοραπωλησίες εξοπλισμού). Από την άποψη αυτή, τα ΑΕΙ δεν διαφέρουν πολύ από τους άλλους δυο, κύριους τομείς της Πολωνικής έρευνας: τα ινστιτούτα της Πολωνικής Ακαδημίας Επιστημών (PAN) και τα ινστιτούτα βιομηχανικής έρευνας (JBR). Όλα τα Πολωνικά, ερευνητικά ινστιτούτα στερούνται του λεγόμενου «τρίτου σκέλους» που αφορά την επιχειρηματική και σκόπιμη χρηματοδότηση για δραστηριότητες Έρευνας και

Ανάπτυξης (R&D). Η έλλειψη αυτή αποδίδεται στην κληρονομιά της κομμουνιστικής περιόδου κατά την οποία η βασική και όχι τόσο η εφαρμοσμένη επιστήμη έχαιρε υψηλής εκτίμησης και επιβραβευόταν ως καταφύγιο ελεύθερο από ιδεολογίες. Επιπλέον, το γεγονός του περιορισμένου βαθμού ζήτησης (pull) εκ μέρους του βιομηχανικού και επιχειρηματικού τομέα στην Πολωνία καθιστά την προώθηση πλέον εφαρμοσμένων προγραμμάτων ακόμη δυσκολότερη.

Η κυριαρχία της βασικής επιστήμης είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα του Πολωνικού, ερευνητικού τομέα. Σύμφωνα με τη φιλοσοφία, τη δομή και τις χρηματοδοτικές πρακτικές της Εθνικής Επιτροπής Επιστημονικής Έρευνας (ΕΕΕΕ), η βασική επιστήμη κατέχει σημαντικά ισχυρότερη θέση και τα κριτήρια αξιολόγησης των προτάσεων προγραμμάτων και των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων λειτουργούν πολύ καλύτερα για τα προγράμματα βασικής επιστήμης. Η αξιολόγηση τόσο των ερευνητικών μονάδων όσο και των εφαρμογών των ερευνητικών προγραμμάτων χρησιμοποιεί δείκτες απόδοσης της παραδοσιακής, ακαδημαϊκής έρευνας με κυριότερο αυτόν της δημοσίευσης σε έγκριτα, ακαδημαϊκά περιοδικά, ενώ επί του παρόντος δεν αποδίδει βαρύτητα στις σχετικές, κοινωνικές ή βιομηχανικές δραστηριότητες. Σε επίπεδο ιδρυμάτων, η βασική και εφαρμοσμένη έρευνα αξιολογούνται με παρόμοιο τρόπο, δίχως το συνυπολογισμό των ιδιαιτεροτήτων της κάθε μίας.

Ένα πρόσθετο αντι-κίνητρο για την αλλαγή του παρόντος ακαδημαϊκού προσανατολισμού αποτελεί και η διαδρομή της καριέρας ενός Πολωνού ερευνητή, η οποία βασίζεται σε δημοσιεύσεις σε έγκριτα, διεθνή περιοδικά. Τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας (πατέντες) και οι βιομηχανικοί νεωτερισμοί συνεκτιμώνται πολύ λιγότερο αν όχι καθόλου. Δεν υφίστανται σαφώς προσδιορισμένοι και σταθεροί κανόνες για την κατοχύρωση των εφευρέσεων και των καινοτομιών ως στοιχεία του έργου των ερευνητών και κάθε ερευνητική, επιστημονική ομάδα της ΕΕΕΕ ορίζει τα δικά της κριτήρια όσον αφορά τις ευρεσιτεχνίες σε αντίθεση με τις δημοσιεύσεις και με άλλες δραστηριότητες.

Παρά το γεγονός ότι οι απαγορεύσεις του νέου Νόμου για την Ανώτατη Εκπαίδευση σε ό,τι αφορά τις πολλαπλές θέσεις εργασίας των καθηγητών θα

μπορούσαν να θεωρηθούν ως μια καλοδεχούμενη εξέλιξη που σκοπεύει στη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και του ερευνητικού έργου, εν τούτοις οι ίδιες απαγορεύσεις εμπεριέχουν κινδύνους ως προς τον περιορισμό των υγιών οδών διασύνδεσης με τη βιομηχανία. Η απαγόρευση του νομοσχεδίου κατευθύνεται προς τις πολλαπλές θέσεις εργασίας των καθηγητών σε ανταγωνιστικά, ως επί το πλείστον ιδιωτικά ΑΕΙ και είναι γεγονός ότι εάν αυτή η διάταξη τεθεί σε ισχύ, ένας ακαδημαϊκός θα εξαρτάται από την έγκριση του Πρύτανη για κάθε τύπο δεύτερης εργασίας. Παρ' όλο που είναι πιθανό οι εργασίες σε επιχειρηματικούς οργανισμούς να συμπεριληφθούν στις αποδεκτές δραστηριότητες, η διαδικασία αυτή θα δημιουργήσει ένα επιπλέον εμπόδιο στην ανάληψη τέτοιων θέσεων εργασίας εν μέσω μιας ευρύτερης κατάστασης μειωμένων κινήτρων, ελάχιστης ενθάρρυνσης και μηδαμινής παράδοσης στην ανάληψη ανάλογων, επαγγελματικών καθηκόντων και στην επίτευξη επαγγελματικών στόχων μέσω «επιχειρηματικής εργασίας».

Επιπλέον, δεν υφίστανται άλλα κίνητρα που θα μπορούσαν να ωθήσουν τους καθηγητές σε συνεργασία με τον επιχειρηματικό κόσμο, συμπεριλαμβανομένου και του ζητήματος των Δικαιωμάτων Πνευματικής Ιδιοκτησίας. Ο Νόμος περί Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας σε γενικές γραμμές θεσπίζει την ιδιοκτησία εκ μέρους του εργοδότη κάθε καινοτόμου έρευνας που διεξάγεται σε χώρο εργασίας. Αν και ο νόμος δίνει το περιθώριο του διακανονισμού του ζητήματος αυτού με τη σύναψη ειδικής σύμβασης, εν τούτοις η διευθέτησή του παραμένει στα όρια της καλής θέλησης. Προκειμένου να παραδειγματίσει προς την ορθή κατεύθυνση και να προωθήσει τις καινοτομίες, η Εθνική Επιτροπή Επιστημονικής Έρευνας αναγνωρίζει τη διανομή των κερδών ανάμεσα στον ερευνητή και στον εργοδοτικό οργανισμό.

Τα ανωτέρω, καθώς και η προαναφερθείσα έλλειψη κινήτρων, ίσως μπορούν να εξηγήσουν γιατί οι απόπειρες δημιουργίας τεχνολογικών κοιτίδων, κέντρων μεταφοράς τεχνολογίας και επιστημονικών πάρκων στην Πολωνία δεν έχουν μέχρι στιγμής αποβεί επιτυχείς. Ορισμένα τεχνολογικά πάρκα και κοιτίδες δημιουργήθηκαν, κυρίως με τη βοήθεια αλλοδαπών προγραμμάτων αρωγής, μέχρι σήμερα όμως η απαρίθμηση των επιτυχιών είναι σύντομη. Μια θετική

εξέλιξη είναι η δημιουργία χάρη στις προσπάθειες αυτές ενός μικρού συνόλου ανθρώπων με ουσιαστική εμπειρία στην τεχνολογία και την εμπορευματοποίηση, καθώς και με ευρύτερη αντίληψη του χρόνου, της προσπάθειας και των πρόσθετων μέσων που απαιτούνται για την επίτευξη της επιτυχίας. Πολλοί εξ' αυτών επισκέφθηκαν επιτυχημένα κέντρα στην Ευρώπη και στις Ηνωμένες Πολιτείες, αποκτώντας άμεση – αν και περιορισμένη – εμπειρία των ορθών πρακτικών που ακολουθούνται αλλού. Η σχεδόν καθολική διαπίστωση ήταν ότι τα επιτυχημένα μοντέλα είχαν ωφεληθεί από τη μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη, μείζονα χρηματοδότηση από κρατικά κονδύλια και ότι επιπλέον σε αυτόν τον τομέα έγκειται η αδυναμία του παρόντος, Πολωνικού συστήματος – αδυναμία που αποτελεί μείζον πρόβλημα στην αναπαραγωγή από την Πολωνία της διεθνούς εμπειρίας και των διεθνών, ορθών πρακτικών.

Προκειμένου να δοθεί ώθηση στη συμμετοχή των ΑΕΙ στη μεταφορά της γνώσης και τεχνολογίας, απαιτείται ένα σύνολο κινήτρων με νομικές και οικονομικές προεκτάσεις. Ανάλογα κίνητρα δεν θεσπίστηκαν ποτέ σε ευρεία κλίμακα στην Πολωνία, παρ' όλο που πλειστάκις συζητήθηκαν. Εν τούτοις, η πρόθεση του νέου Υπουργείου Επιστημονικής Έρευνας και Πληροφορικής διαφαίνεται στο Νόμο περί Επιστημονικής Χρηματοδότησης και αφορά τον επαναπροσανατολισμό της Πολωνικής έρευνας προς την εφαρμογή μέσω των συνεχιζόμενων μεταρρυθμίσεων στην οργάνωση και χρηματοδότηση της επιστήμης και μέσω της δημιουργίας οργάνων και κινήτρων για την επιδίωξη της εφαρμοσμένης επιστήμης.

Οι δωρεές στα ΑΕΙ και στις ερευνητικές μονάδες από τον εταιρικό τομέα είναι θεωρητικά δυνατές, ακριβώς όπως είναι δυνατή η ίδρυση ιδρυμάτων και εδρών συγκεκριμένων επιστημονικών δραστηριοτήτων με τη στήριξη του επιχειρηματικού κλάδου. Θεωρητικά, μια επιχείρηση ή ένας ιδιώτης δύναται να παράσχει στήριξη σε ακαδημαϊκές δραστηριότητες και δικαιούται κατά 15% έκπτωση φόρου.

Μια καινούρια και πολλά υποσχόμενη οδός διασύνδεσης ανάμεσα στην αγορά εργασίας και τους εργοδότες «άνοιξε» χάρη στην ταχεία εξέλιξη των γραφείων διασύνδεσης τα τελευταία χρόνια στην Πολωνία. Το πρώτο γραφείο διασύνδεσης δημιουργήθηκε το 1993 στο Πανεπιστήμιο Νικόλαος

Κοπέρνικος στο Τορούν με την αρωγή του Βρετανικού Ταμείου Τεχνογνωσίας (British Know-How Fund). Η ιδέα έκτοτε προωθήθηκε ανάμεσα στα ΑΕΙ και έως το 2003 λειτουργούσαν περίπου 140 γραφεία διασύνδεσης σε δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα. Τα γραφεία διασύνδεσης ενισχύονται από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία Αρωγής (PHARE-Πρόγραμμα Κοινοτικής Βοήθειας στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης), τα οποία διευκόλυναν την αγορά εξοπλισμού, λογισμικού και συγγραμμάτων, καθώς επίσης και την εκπαίδευση προσωπικού και την ανάπτυξη των διεθνών επαφών. Το 2002, το Υπουργείο Εργασίας ανακοίνωσε τη θέσπιση διαγωνισμού χορηγιών για την περαιτέρω εξέλιξη των υφιστάμενων και τη δημιουργία νέων γραφείων και πανεπιστημίων. Το 1998, τα γραφεία διασύνδεσης στην Πολωνία ίδρυσαν το Διεθνές Δίκτυο των Γραφείων Διασύνδεσης, το οποίο επί του παρόντος αριθμεί περισσότερα από πενήντα μέλη. Τα κυριότερα γραφεία διασύνδεσης συμμετέχουν επίσης στην Ευρωπαϊκή κίνηση γραφείων διασύνδεσης. Οι συχνά πολύ καλές σχέσεις τους με τους τοπικούς εργοδοτικούς και επιχειρηματικούς οργανισμούς θα μπορούσαν να αποτελέσουν σημείο αφετηρίας για περαιτέρω συνεργασία.

17. ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

Διεθνώς, η μάθηση γίνεται ολοένα και περισσότερο αντιληπτή ως το βασικό κλειδί δημιουργίας πλούτου και ανταγωνιστικότητας στο σύγχρονο περιβάλλον της παγκόσμιας οικονομίας της πληροφορίας. Στις κοινωνίες που βασίζονται στη γνώση, τα άτομα αποκτούν νέες δεξιότητες και ικανότητες μέσω μιας ευρείας ποικιλίας περιβαλλόντων· όχι μόνο σε ιδρύματα-φορείς επίσημης εκπαίδευσης, αλλά και μέσω της μη επίσημης μάθησης στον εργασιακό χώρο και της ανεπίσημης μάθησης που συνεπάγεται η καθημερινή ζωή. Σε χώρες με υψηλό επίπεδο ανθρώπινης ανάπτυξης, αναγνωρίζεται ότι προκειμένου να διασφαλιστεί η ισότητα, οι μαθησιακές ευκαιρίες πρέπει να καθίστανται προσβάσιμες καθ' όλη τη διάρκεια της ανθρώπινης ζωής και σε πολλαπλές ατραπούς. Εν τούτοις, μια πρόσφατη έκθεση καταλήγει ότι στην Πολωνία υφίστανται επί του παρόντος ανεπαρκείς προβλέψεις για τις δια βίου

μαθησιακές ευκαιρίες όπως ορίζεται από τον ΟΟΣΑ. Δεν προκαλεί επομένως έκπληξη το χαμηλότερο από των περισσότερων χωρών του ΟΟΣΑ επίπεδο συμμετοχής στη δια βίου μάθηση της Πολωνίας.

Το 2003, επιθυμώντας να αντιμετωπίσει το ζήτημα των προβλέψεων για τη δια βίου μάθηση, το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Αθλητισμού ανέλαβε ηγετικό ρόλο στην επεξεργασία ενός σχεδίου στρατηγικής της δια βίου μάθησης στην Πολωνία με τη συμμετοχή και άλλων καθοριστικών υπουργείων (το Υπουργείο Οικονομίας και Εργασίας, το Υπουργείο Επιστημών και το Υπουργείο Τηλεπικοινωνιών). Η στρατηγική αυτή υιοθετήθηκε από την Κυβέρνηση τον Ιούλιο του 2003 και ιεραρχεί τα ακόλουθα, καθοριστικά στοιχεία του πλαισίου της δια βίου μάθησης:

- Αυξημένη πρόσβαση προκειμένου να ικανοποιηθούν οι προσωπικές ανάγκες για μάθηση όλων των πολιτών.
- Βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης. Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει τη βελτίωση των εκπαιδευτικών (διδασκικών) δεξιοτήτων, την ενημέρωση του περιεχομένου, τη χρησιμοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ICT) για την εκπαίδευση και την παροχή διδακτικού υλικού, νέες εκτιμήσεις, πιστοποιήσεις και προγράμματα σπουδών, καθώς και νέα συστήματα πιστοποίησης της ποιότητας των ιδρυμάτων.
- Καλύτερη συνεργασία μεταξύ των παροχών των εκπαιδευτικών υπηρεσιών και των εργοδοτικών και εμπορικών ενώσεων.
- Αυξημένες επενδύσεις σε ανθρωπίνους πόρους, συμπεριλαμβανομένης της βελτιστοποίησης της αποδοτικότητας των υπαρχουσών επενδύσεων, θέσπιση κινήτρων ιδιαίτερα για τους χαμηλού εισοδήματος κατοίκους των αγροτικών περιοχών και όσους απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό, ενθάρρυνση των εργοδοτών ως προς την από μέρους τους ανάληψη της ευθύνης της μαθησιακής εξέλιξης των υπαλλήλων τους.
- Περαιτέρω ανάπτυξη μιας σύγχρονης υπηρεσίας συμβουλευτικού και καθοδηγητικού χαρακτήρα, διαθέσιμη καθ' όλη τη διάρκεια της ανθρώπινης ζωής και προσβάσιμη μέσω μιας Διαδικτυακής Τράπεζας Πόρων Πληροφόρησης.

Παρά το γεγονός ότι αυτή η στρατηγική Διά Βίου Μάθησης (LLL-Lifelong Learning) αποτελεί ένα εξαιρετικό, πρώτο βήμα της διαδικασίας δημιουργίας μιας ατζέντας δράσης, εν τούτοις η ανάπτυξη του απαραίτητου σχεδίου εφαρμογής της φιλόδοξης αυτής ατζέντας αντιπροσωπεύει μια πρόκληση για τους Πολωνούς φορείς χάραξης πολιτικής. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα για την περίοδο 2004-2006 που περιλαμβάνει συγκεκριμένες δράσεις και οργανογράμματα συνομολογήθηκε με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εγκρίθηκε από την Κυβέρνηση. Η διασφάλιση της εφαρμογής του τώρα έγκειται στην ικανότητα των ιδρυμάτων.

18. ΥΠΟΣΧΟΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το σύστημα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Πολωνία θα ωφεληθεί σημαντικά από την ύπαρξη σαφέστερης και συνεπέστερης Κυβερνητικής πολιτικής και οράματος σε συνδυασμό με ένα ικανό πλαίσιο ενθάρρυνσης των ιδρυμάτων ως προς α) την υιοθέτηση πλέον καινοτόμων χαρακτηριστικών, β) τη βελτιωμένη ανταπόκριση στις ανάγκες της παγκοσμίως ανταγωνιστικής οικονομίας της γνώσης και των μεταβαλλόμενων απαιτήσεων της αγοράς εργασίας σε ιδιαιτέρως ανεπτυγμένο ανθρώπινο κεφάλαιο.

Υπό το πρίσμα αυτό, ο ρόλος του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Αθλητισμού στη χάραξη πολιτικής οφείλει να ενισχυθεί προκειμένου να ηγηθεί ενός δημόσιου διαλόγου όσον αφορά γενικά την μεταρρύθμιση στην παιδεία και την ανάπτυξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ειδικότερα. Μια πρόταση θα μπορούσε να είναι η δημιουργία ενός «Φόρουμ Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης», ενός μέσου που θα επέτρεπε στους ενδιαφερομένους την από κοινού εργασία με σκοπό τη διατύπωση ενός κοινού οράματος για το μελλοντικό, Πολωνικό σύστημα. Στα πλαίσια ενός παρόμοιου Φόρουμ, η στρατηγική καθοδήγηση του ΥΠΕΠΑ, η ιδιαίτερη συμβολή του Εθνικού Συμβουλίου Ανώτατης Εκπαίδευσης στη διατύπωση του οράματος για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και η ανάθεση επίσημου ρόλου στη Διάσκεψη των Πρυτανειών θα ήταν μέγιστης σημασίας. Το Φόρουμ θα μπορούσε επιπλέον να παράσχει ένα μηχανισμό για τους ερευνητικούς και επιχειρηματικούς επικεφαλής και για τις

φοιτητικές οργανώσεις, προκαλώντας έτσι τη συμμετοχή διαφόρων απόψεων στη διαμόρφωση μιας εκπαιδευτικής πολιτικής που διδάσκεται από τη βέλτιστη, διεθνή πρακτική. Σε συνδυασμό με τα υπάρχοντα όργανα στα οποία έχει ανατεθεί η πιστοποίηση ποιότητας, θα μπορούσε να εξετασθεί η δημιουργία ενδιάμεσων οργανισμών (buffer bodies-εθνικοί οργανισμοί που όμως επισήμως δεν αποτελούν μέρος κανενός υπουργείου). Σε άλλες χώρες, αυτοί οι οργανισμοί επιτελούν σημαντικό έργο, όπως μεταξύ άλλων στους τομείς του καταμερισμού της χρηματοδότησης και των εισαγωγικών διαδικασιών. Οι οργανισμοί αυτοί συνήθως διαθέτουν το δικό τους διοικητικό συμβούλιο το οποίο λογοδοτεί στο Υπουργείο.

Για τους σκοπούς της οικοδόμησης της επί του παρόντος προόδου και της περαιτέρω πορείας προς ένα εκπαιδευτικό σύστημα που θα συγκαταλέγεται στα παγκοσμίως πρώτης ποιότητας εκπαιδευτικά συστήματα, προτείνεται μια σειρά πολιτικών επιλογών: α) χρηματοδότηση ενός συστήματος μαζικής, τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με όρους διαφάνειας και ισότητας, β) βελτίωση της ποιότητας των εκπαιδευτικών υπηρεσιών, γ) βελτίωση της ικανότητας ανταπόκρισης και των οδών διασύνδεσης του συστήματος τόσο προς την αγορά εργασίας όσο προς τις ανάγκες των καινοτομιών και της τεχνολογίας των σύγχρονων οικονομιών της γνώσης και δ) προσανατολισμός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προς ένα σύστημα δια βίου μάθησης.

18.1. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Τα οικονομικά και κοινωνικά ζητήματα που περιβάλλουν τον τρόπο χρηματοδότησης της μαζικής, τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν απαντώνται αποκλειστικά στην Πολωνία. Σε ολόενα και περισσότερες χώρες, η τριτοβάθμια εκπαίδευση επιχορηγείται σε μεγάλο βαθμό από δημόσια κονδύλια και ενισχύεται συμπληρωματικά από ιδιωτικές πηγές εσόδων. Η μελέτη των μηχανισμών που δύνανται να εφαρμοσθούν προκειμένου να προσελκύσουν περισσότερα, ιδιωτικά κεφάλαια στον τριτοβάθμιο τομέα αποτελεί αποστολή μείζονος σημασίας για την Πολωνία. Οι τρόποι αλληλεπίδρασης των διαφόρων συνιστωσών χρηματοδότησης – όπως η καταβολή διδάκτρων, η χρηματοδότηση για διδακτικούς και ερευνητικούς

σκοπούς και τα προγράμματα φοιτητικής ενίσχυσης – οφείλουν επίσης να διευκρινισθούν.

Μιας και όσοι φοιτούν στο Πανεπιστήμιο προέρχονται κατά κύριο λόγο από οικογένειες υψηλότερου από του μέσου όρου εισοδήματος, η χρηματοδότηση της ανώτατης εκπαίδευσης κυρίως μέσω της φορολογικής οδού θα καθιστούσε τη συμβολή των λιγότερο εύπορων μελών της κοινωνίας στην εκπαίδευση των τέκνων των πλέον εύπορων οικογενειών ιδιαίτερα άνιση. Συνεπώς, η καταβολή διδάκτρων ή άλλα φορολογικά σχήματα με σκοπό την αύξηση της ισότιμης, ιδιωτικής συμβολής χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο. Επιπλέον, καθώς όλες οι κοινωνίες θεωρούν το πανεπιστημιακό δίπλωμα ως ένα εξαιρετικής αξίας κοινωνικό και ιδιωτικό πλεονέκτημα, η απόκτηση του οποίου παρεμποδίζεται για την πλειονότητα των φορολογούμενων, οι όροι ισότητας εισηγούνται τη συμμετοχή στο κόστος όλων των αποδεκτών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ανάλογα με τα αναμενόμενα κοινωνικά και ιδιωτικά οφέλη.

Προκειμένου να θεσπιστεί μια διαφανής πολιτική καταβολής διδάκτρων, η οποία δεν θα επιφέρει την επιβάρυνση των οικονομικώς ασθενέστερων φοιτητών, εισηγείται η σε φάσεις (σταδιακή) θέσπιση οποιουδήποτε προγράμματος μειζόνων χρεώσεων και διδάκτρων μόνο εφόσον έχει τεθεί σε εφαρμογή ένα ισχυρό πρόγραμμα προστασίας των μη εύπορων. Αυτοί οι φοιτητές χρειάζονται επιδόματα, υποτροφίες και άλλα προληπτικά προγράμματα ενίσχυσης κατόπιν εξέτασης εισοδήματος (με τεστ εισοδήματος). Το παρόν σύστημα των φοιτητικών πιστώσεων και δανείων θα πρέπει να εξετασθεί λεπτομερώς προκειμένου να γίνει κατανοητός ο τόσο χαμηλός συντελεστής συμμετοχής των φοιτητών σε αυτό. Προκειμένου να ενισχυθεί ο ρόλος Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Αθλητισμού στη χάραξη πολιτικής, θα ήταν ίσως ενδεδειγμένη η ανάπτυξη ενός συστήματος πληροφόρησης που θα καθιστούσε δυνατή την καταγραφή του κοινωνικού και οικονομικού υποβάθρου των φοιτητών και που θα λειτουργούσε παράλληλα με την εκ μέρους του Υπουργείου εφαρμογή μιας πολιτικής ισότητας ως προς την καταβολή διδάκτρων.

Οι πολιτικές επιπτώσεις της θέσπισης της καταβολής διδάκτρων για όλους πιθανόν να αποδειχτούν ιδιαίτερα δύσκολες όπως προσφάτως ανακάλυψαν

ορισμένες Ευρωπαϊκές χώρες. Οι συνεχιζόμενες αντιπαραθέσεις σχετικά με τη θέσπιση της καταβολής διδάκτρων σε ορισμένες χώρες της ηπειρωτικής Ευρώπης είναι χαρακτηριστικές των δυσκολιών που παρουσιάζει η διατύπωση της πρότασης της καταβολής διδάκτρων στην ανώτατη εκπαίδευση σε χώρες όπου μέχρι σήμερα όλες οι βαθμίδες της εκπαίδευσης θεωρούνται ως δωρεάν παρεχόμενο αγαθό. Εν τούτοις, η θέσπιση διαφανών και προοδευτικών συστημάτων φορολόγησης σε ορισμένες από τις γειτονικές στην Πολωνία χώρες (Σουηδία, Δανία, Νορβηγία, Φινλανδία) θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως χρήσιμο μοντέλο για την Πολωνία σήμερα. Η εμπειρία άλλων Ευρωπαϊκών χωρών, ιδιαίτερας της Αυστρίας, της Ουγγαρίας, της Ολλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, δύνανται να χρησιμεύσουν στην Πολωνία, κυρίως επειδή κατά την τελευταία δεκαετία οι χώρες αυτές πειραματίστηκαν με διάφορες προσεγγίσεις των ζητημάτων των φοιτητικών δανείων και διδάκτρων με ποικίλες διαβαθμίσεις επιτυχίας. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην ανάπτυξη όλων των ως άνω αναφερθέντων χρηματοδοτικών στρατηγικών κι αυτό διότι ένα μόνο σύνολο προγραμμάτων δεν επαρκεί, αντιθέτως θα πρέπει να προσφέρεται ένας συνδυασμός προγραμμάτων τα οποία θα υλοποιηθούν κατόπιν διεξοδικών συζητήσεων με τους ενδιαφερόμενους προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι θεμελιώδεις παράμετροι ισότητας θα καταστούν πλήρως κατανοητές. Οποιαδήποτε επέκταση του συστήματος καταβολής διδάκτρων απαιτεί μια εκστρατεία δημοσίων σχέσεων έτσι ώστε να διασαφηνισθεί στο εκλογικό σώμα ότι οι μεταρρυθμίσεις στη χρηματοδότηση εάν υλοποιηθούν καταλλήλως, θα επιτρέψουν σε κάθε χαρισματικό, νέο Πολωνό την πρόσβαση σε ένα από τα παγκοσμίως πρώτης κατηγορίας πνευματικά ιδρύματα, καθώς και ότι αυτή η πρόσβαση δεν θα εξαρτάται από την προέλευσή του από οικογένεια χαμηλού εισοδήματος ή/και χαμηλού μορφωτικού επιπέδου.

Σε συνδυασμό με τις ανωτέρω προφυλάξεις, παρουσιάζονται ορισμένες προς εφαρμογή πολιτικές επιλογές για την αντιμετώπιση του ζητήματος της χρηματοδότησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και κατ' επέκταση της διαβίου μάθησης στα ιδιωτικά και δημόσια ΑΕΙ:

- Αίτηση προς όλα τα δημόσια ΑΕΙ να καταστρώσουν πολυετείς, αναπτυξιακούς σχεδιασμούς και προγράμματα κεφαλαιουχικών

επενδύσεων και κάλυψη μόνο των κεφαλαιουχικών δαπανών των ινστιτούτων που δικαιολογούνται βάσει ρητών και σαφών κριτηρίων.

- Κατανομή των κρατικών δαπανών για τα δημόσια ΑΕΙ με τη χρησιμοποίηση φόρμουλας χρηματοδότησης, η οποία θα βασίζεται σε συνομολογημένες δεσμίδες κριτηρίων ενίσχυσης της αποδοτικότητας και του επιπέδου ποιότητας. Η κατανομή της κρατικής χρηματοδότησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσω αυτής της φόρμουλας θα πρέπει να λαμβάνει χώρα ως μέρος μιας συμβουλευτικής διαδικασίας ανάμεσα στα ΑΕΙ και στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Αθλητισμού.
- Παροχή κινήτρων μέσω του καθεστώτος χρηματοδότησης, τα οποία αποσκοπούν στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων αύξησης των εσόδων και περικοπής των δαπανών των ιδρυμάτων, καθώς και στην ενθάρρυνση των τελευταίων ως προς την αποδοτικότητα και την επίτευξη οικονομιών κλίμακας μέσω συνδυασμένων προγραμμάτων σπουδών και κοινών, σχολικών εγκαταστάσεων και προσωπικού.
- Διασφάλιση της καλλιέργειας εκ μέρους του καθεστώτος χρηματοδότησης πνεύματος συναγωνισμού, ενίσχυσης των καινοτομιών και βελτίωσης των οδών διασύνδεσης ανάμεσα στην επιστήμη, την εφαρμοσμένη έρευνα και τον εργασιακό κόσμο. Κάτω από αυτό το πρίσμα, ίσως θα έπρεπε να διερευνηθεί η δυνατότητα δημιουργίας ενός μηχανισμού με τον οποίο τα προϊόντα της συμβουλευτικής εργασίας θα διαμοιράζονται ανάμεσα στους καθηγητές, τα τμήματά τους και το πανεπιστήμιο ως σύνολο. Συμβάσεις βάσει απόδοσης θα μπορούσαν να αποτελέσουν έναν ακόμη χρήσιμο μηχανισμό προώθησης του συναγωνισμού και ενίσχυσης των καινοτομιών.
- Θέσπιση βελτιωμένης μεθόδου δανειοδότησης και επιχορήγησης των φοιτητών η οποία θα ορίζεται από την πιστοποίηση των ιδρυμάτων, δημόσιων και ιδιωτικών, με ειδικές διατάξεις που μέσω πιστώσεων, επιδομάτων ή άλλων σχημάτων υποτροφιών θα απευθύνονται σε οικονομικώς ή με άλλο τρόπο ασθενείς φοιτητές.

- Αύξηση της πρόσθετης, ιδιωτικής χρηματοδότησης μέσω των διδάκτρων, των ιδιωτικών κληροδοτημάτων και δωρεών από την επιχειρηματική κοινότητα.

18.2. ΠΟΙΟΤΗΤΑ

Δεδομένων των δημογραφικών προβλέψεων που αφορούν την Πολωνία είναι αναπόφευκτο ότι η ζήτηση για τριτοβάθμια εκπαίδευση θα αρχίσει να φθίνει. Ο μικρότερος αριθμός των φοιτητών θα αποτελέσει απειλή για ορισμένα ιδρύματα, συγχρόνως όμως θα ωθήσει το επίπεδο ποιότητας σε βελτίωση και θα διευκολύνει την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η απειλή θα προέλθει από τα συρρικνωμένα έσοδα εξαιτίας των μειωμένων καταβολών διδάκτρων. Δεν είναι ξεκάθαρες οι επιπτώσεις που θα επιφέρει η ελάττωση του αριθμού των φοιτητών στα ιδιωτικά ΑΕΙ, τα οποία δημιουργήθηκαν για να καλύψουν την άλλοτε απαιτητική ζήτηση για τριτοβάθμια εκπαίδευση. Σύμφωνα με ένα πιθανό σενάριο, η ποιότητα θα θριαμβεύσει και τα χαμηλής ποιότητας, ιδιωτικά ΑΕΙ θα κατεβάσουν τα ρολά. Σύμφωνα με ένα άλλο σενάριο, τα χαμηλής ποιότητας, ιδιωτικά ΑΕΙ θα επιβιώσουν καθώς η λειτουργία τους είναι λιγότερο δαπανηρή σε αντίθεση με τα υψηλότερου επιπέδου ποιότητας, ιδιωτικά ΑΕΙ που θα κλείσουν λόγω έλλειψης πόρων. Επομένως, υφίσταται επιτακτική ανάγκη βελτίωσης των προτύπων σε όλα τα ιδιωτικά και δημόσια ΑΕΙ μέσω περαιτέρω ανάπτυξης και ενίσχυσης του υπάρχοντος συστήματος πιστοποίησης ποιότητας. Κάτι τέτοιο θα διασφαλίσει τον υγιή ανταγωνισμό και θα επιτρέψει την επιβίωση των καλύτερων πανεπιστημίων. Μια πολιτική η οποία θα συγκεντρώσει τους σπάνιους πόρους σε λιγότερα, επιλεγμένα πανεπιστήμια με σκοπό τη δημιουργία κέντρων που θα υπερέχουν σε παγκόσμιο επίπεδο θα είχε θετική επίδραση στην ποιότητα και θα ενίσχυε τις καινοτομίες.

Το πρόβλημα της ανάληψης πολλαπλών θέσεων εργασίας από το ακαδημαϊκό προσωπικό υπερτονίστηκε ως μια απaráδεκτη συνέπεια ενός ανεπαρκώς χρηματοδοτημένου, εκπαιδευτικού συστήματος και ως ένα μείζον ζήτημα που επηρεάζει την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης όλων των ΑΕΙ. Είναι ευρέως αποδεκτό ότι απαιτούνται αλλαγές στην παροχή κινήτρων

έτσι ώστε να δημιουργηθούν οδοί διασύνδεσης της επιχειρηματικής και ερευνητικής εμπορευματοποίησης με την πρόοδο της ακαδημαϊκής καριέρας. Τα τωρινά κίνητρα προς την ενθάρρυνση της εργασιακής απασχόλησης σε μία μόνο θέση εργασίας αποτελούν ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση, δεδομένου ότι δεν θα υπερβούν το μέτρο οδηγώντας σε περιορισμό της ευελιξίας. Η συνήθης, διεθνής πρακτική είναι η ελάττωση του χρόνου (σε αντίθεση με την ελάττωση των αποδοχών) που οι σχολές δαπανούν σε δευτερεύουσες δραστηριότητες, με τη θέσπιση σε πολλές περιπτώσεις του ορίου της μίας ημέρας την εβδομάδα. Ακόμη μεγαλύτερη ευελιξία μπορεί να επιτευχθεί μέσω της ανάθεσης στις σχολές της διαχείρισης του ακαδημαϊκού χρόνου έτσι ώστε στα πλαίσια μιας συγκεκριμένης ερευνητικής ομάδας να δύναται να αναπτυχθεί μια πρακτική ανταλλαγής, με την οποία ο Κοσμήτορας θα επιτρέπει είτε την εξαγορά είτε την πώληση βασικών ακαδημαϊκών καθηκόντων, προκειμένου να διευκολύνει τις ερευνητικές συμβάσεις από οιαδήποτε πηγή.

Προκειμένου να οικοδομήσουν την εσωτερική ικανότητα αποδοτικής και αποτελεσματικής διαχείρισης, τα ΑΕΙ θα πρέπει να εστιάσουν στην εκπαίδευση στους τομείς του σχεδιασμού, της χρηματοοικονομικής διαχείρισης, των συστημάτων πληροφόρησης, καθώς και στη λειτουργία ενός νέου είδους ιδρύματος στο οποίο η μεταφορά διδακτικών μονάδων και οι συνεχείς μεταρρυθμίσεις του ακαδημαϊκού προγράμματος σπουδών αποτελούν μέρος της εφαρμογής ενός αναμορφωμένου, τριτοβάθμιου συστήματος. Η διαχείριση των ΑΕΙ πρόκειται να απαιτεί ολοένα και περισσότερο την ανάπτυξη πολιτικών επαρκούς παροχής νυχτερινών και εξωπανεπιστημιακών φοιτητών – όσων σπουδάζουν χρησιμοποιώντας μεθοδολογίες της ανοιχτής ή της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης.

Οι σχολές χρειάζεται να αναπτύξουν διοικητικά συστήματα συλλογής στοιχείων και ανάλυσης. Επιπλέον, θα πρέπει να οργανώσουν την επαγγελματική, ιδρυματική έρευνα ως τη βάση του προσδιορισμού της αποστολής και στρατηγικής τους, καθώς και της θεμελίωσης της υλοποίησης των σχεδίων τους. Κατά τη διατύπωση και επεξεργασία της στρατηγικής τους, πρέπει να συνυπολογίζουν σύνθετες παραμέτρους όπως τις τάσεις της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας, τις ανάγκες της κοινωνίας

και την εθνική πολιτική, όπως επίσης και τους διαθέσιμους πόρους. Τα παραπάνω ίσως απαιτήσουν την πρόσληψη ειδικευμένου προσωπικού ή την εκπαίδευση του ήδη υπάρχοντος.

Συνεργαζόμενο με το πανεπιστήμιο, τις ερευνητικές και τις επιχειρηματικές ομάδες, το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Αθλητισμού αναλαμβάνει να διαδραματίσει έναν εξόχως σημαντικό ρόλο ως ο επικεφαλής της χάραξης στρατηγικής για την ανώτατη εκπαίδευση, η οποία θα αποτελέσει το σημείο αφετηρίας των προσπαθειών των ΑΕΙ. Θα ήταν σκόπιμη η από μέρους του εισαγωγή των ιδρυμάτων στο έργο συγκέντρωσης και ανάλυσης στατιστικών στοιχείων έτσι ώστε να διευκολυνθεί η ανάπτυξη των ΑΕΙ.

18.3. ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ – ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

Ιδεωδώς, η πιστοποίηση ποιότητας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα έπρεπε να βασίζεται σε μηχανισμούς διαφανείς και ικανούς να διασφαλίσουν στην Κυβέρνηση και σε όσους τους χρησιμοποιούν την ποιότητα των προσφερόμενων προγραμμάτων σπουδών και τη βέλτιστη σχέση κόστους/αξίας των σπουδών αυτών. Ως ένα εργαλείο σύγκρισης και κινητικότητας, η πιστοποίηση ποιότητας είναι επιπλέον μέγεθος μείζονος σημασίας και στο διεθνές περιβάλλον.

Όπως αναφέρθηκε η Πολωνία έχει ακολουθήσει κοινή τακτική με πολλές άλλες Ευρωπαϊκές χώρες στο ζήτημα του συστήματος πιστοποίησης ποιότητας. Από τη μία πλευρά τα Πολωνικά ΑΕΙ απολαμβάνουν ευρέως βαθμού αυτονομίας και έχουν τη δυνατότητα να λάβουν αποφάσεις αναφορικά με τη διδακτέα ύλη και τη διεξαγωγή των ερευνητικών προγραμμάτων στα πλαίσια του προϋπολογισμού τους, ο έλεγχος του οποίου είναι στην απόλυτη δικαιοδοσία τους κατά το μεγαλύτερο μέρος του. Παρ' όλα αυτά, ευθυγραμμιζόμενη με ότι ισχύει στις περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ, η αυτονομία αυτή θα πρέπει να μετριασθεί από την εθνική ανάγκη προσδιορισμού της σχέσης κόστους/αξίας. Το ανωτέρω δεν οδηγεί υποχρεωτικά σε περισσότερους κανονισμούς. Η δημιουργία κινήτρων δύναται επίσης να λάβει χώρα για τη διασφάλιση της οικειοθελούς λογοδότησης ενός πανεπιστημίου τόσο στην κυβέρνηση για τη

χρηματοδότησή του όσο και στον εσωτερικό έλεγχο για τη βελτίωση των επιπέδων ποιότητας.

Σε παρόμοιες συνθήκες και ως ιδανική λύση, τα ΑΕΙ θα πρέπει να συνεχίσουν την αδιάλειπτη δημιουργία συστημάτων εσωτερικής διαχείρισης της ποιότητας με εξωτερικά κριτήρια αξιολόγησης των σχετικών παραμέτρων ποιότητας, όπως:

- Η ενσωμάτωση των στόχων και σκοπών της ανώτατης εκπαίδευσης σε κάθε πρόγραμμα σπουδών που απευθύνεται σε φοιτητές που θα ζήσουν και θα εργαστούν σε δυναμικές και απαιτητικές κοινωνίες της γνώσης.
- Τα αποτελέσματα της ανώτατης εκπαίδευσης όσον αφορά το επίπεδο γνώσης, δεξιοτήτων και στοιχείων συμπεριφοράς των αποφοίτων.
- Η καταλληλότητα των εγκαταστάσεων των ΑΕΙ και η εσωτερική οργάνωση των προγραμμάτων.

Η Εθνική Επιτροπή Πιστοποίησης της Πολωνίας (PKA) έχει τη δυνατότητα περαιτέρω εξέλιξης ως ένα όργανο ενίσχυσης των ΑΕΙ στην ανάπτυξη των μηχανισμών πιστοποίησης ποιότητας. Συνιστάται έτσι ώστε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πιστοποίησης της ποιότητας των ιδρυμάτων να αποδίδεται εκ μέρους της PKA μεγαλύτερη έμφαση στη σημασία της αρχικής, εσωτερικής αξιολόγησης της σχολής ή του ιδρύματος ως συμβάλλοντος συμπληρώματος στην εξωτερική αξιολόγηση. Με τον τρόπο αυτό θα συνέβαλλε καθοριστικά στη διαμόρφωση ενός ενθαρρυντικού κλίματος ως προς την επίτευξη της βέλτιστης ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Πρόσθετα μέτρα προς την κατεύθυνση αυτή είναι η προώθηση συνθηκών πολιτιστικής ποιότητας μέσω δημόσιου διαλόγου, συνομολογήσεων συγκεκριμένων και ρητών προτύπων και προσδοκιών, διαφανών κανονισμών και ενισχυμένων συστημάτων πληροφόρησης.

Η διασφάλιση ποιότητας στην Πολωνία θα μπορούσε να επιτύχει πολλά περισσότερα των όσων κατάφερε έως σήμερα έτσι ώστε τα υπάρχοντα συστήματα πιστοποίησης να εξελιχθούν από εργαλεία αξιολόγησης σε μέσα γενικότερης βελτίωσης. Είναι μείζονος σημασίας η περαιτέρω, σταδιακή ανάπτυξη του παρόντος συστήματος και η ενίσχυση και υποστήριξη του

έργου της ΡΚΑ, της ΥΚΑ καθώς και των υπολοίπων επιτροπών που σχετίζονται με τα ΑΕΙ.

18.4. ΔΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ

Οι προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπίσει ο τομέας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι ιδιαίτερες και αφορούν την προώθηση των απαραίτητων καινοτομιών, που θα οδηγήσουν σε άνθηση της Πολωνίας στην Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Οικονομία. Τα μέτρα που πρέπει να υιοθετηθούν από τους φορείς χάραξης της Κυβερνητικής πολιτικής, τα οποία θα βελτιώσουν τις οδούς διασύνδεσης ανάμεσα στα ΑΕΙ, τις επιχειρηματικές και επιστημονικές κοινότητες και τα οποία συνέβαλλαν στη μεταφορά της τεχνολογίας σε χώρες όπου εφαρμόστηκαν, είναι τα εξής:

- Η διεύρυνση των δομών της ιδρυματικής διοίκησης και η συμμετοχή σε αυτές εξωτερικών ενδιαφερομένων. Η παρουσία εκπροσώπων του επιχειρηματικού και βιομηχανικού τομέα καθώς και εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης στις διοικητικές δομές των ΑΕΙ μπορεί να αποδειχθεί ιδιαιτέρως βοηθητική όσον αφορά τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της συνάφειας των ΑΕΙ με τον εξωακαδημαϊκό κόσμο.
- Ο προσδιορισμός των κινήτρων, η μεταλλαγή των οποίων καθίσταται εφικτή εντός του Πολωνικού, οικονομικού περιβάλλοντος. Τα κίνητρα αυτά θα μπορούσαν να διευρύνουν τη συνεργασία ανάμεσα στους τρεις, βασικούς τομείς δραστηριοτήτων (διδασκαλία, έρευνα και δημιουργία πλούτου). Τα ζητήματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας θα πρέπει να αντιμετωπιστούν με σοβαρότητα ανάλογη της σημασίας που αποδίδεται στις δημοσιεύσεις των επιστημονικών πορισμάτων, ενώ δεν πρέπει να παραγνωρίζονται οι δυνατότητες που προσφέρει η Πνευματική Ιδιοκτησία ως πρόσθετη πηγή εσόδων. Η εκμετάλλευση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας εκ μέρους μεμονωμένων ατόμων είναι ένα καθοριστικό κίνητρο.
- Η ενδυνάμωση ή η δημιουργία μονάδων έρευνας και εμπορευματοποίησης που θα κατέχουν κεντρική θέση στη διαχείριση

των ΑΕΙ ή των Ινστιτούτων Έρευνας και Ανάπτυξης, διατυπώνοντας συστάσεις, παρέχοντας ενεργή βοήθεια στο ακαδημαϊκό προσωπικό ως προς τη δέσμευση πόρων από μη παραδοσιακές πηγές για ερευνητικούς σκοπούς, διαχειριζόμενα τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και επιδιώκοντας την εμπορευματοποίηση προϊόντων εκ μέρους των ακαδημαϊκών και των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων. Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Αθλητισμού (ίσως σε συνεργασία με το Υπουργείο Επιστημονικής Έρευνας και Πληροφορικής) θα μπορούσε να παράσχει κίνητρα στα ΑΕΙ ως προς την επιδίωξη πολιτικής «επιλογής των νικητών» ή αναθεώρησης των ερευνητικών προγραμμάτων με σκοπό την ανακάλυψη και ικανοποίηση των νέων τάσεων και τη διάδοση της βέλτιστης πρακτικής. Οι οδοί διασύνδεσης με την επιχειρηματική κοινότητα θα μπορούσαν να επιτευχθούν μέσω της δημιουργίας ευκαιριών για τους φοιτητές πρακτικής εξάσκησης σε επιχειρηματικούς οργανισμούς ως μέρος του ακαδημαϊκού τους προγράμματος. Τα γραφεία διασύνδεσης θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην εισαγωγή νέων μορφών συνεργασίας με την επιχειρηματική κοινότητα, καθώς η αξιοπιστία τους είναι συνήθως καλά εδραιωμένη.

18.5. ΤΑ ΑΕΙ ΕΝΤΟΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

Ο σχεδιασμός και η παροχή τριτοβάθμιων, εκπαιδευτικών υπηρεσιών εντός ενός πλαισίου δια βίου μάθησης θα πρέπει να περιλαμβάνουν εκτός των άλλων τα εξής στοιχεία:

- Μεγαλύτερη, ιδρυματική ευελιξία. Εξακολουθούν να υφίστανται φράγματα ανάμεσα στο επίσημο και μη επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα της Πολωνίας, τα οποία παρεμποδίζουν την κινητικότητα και περιορίζουν τις μαθησιακές ευκαιρίες των ατόμων.
- Διαφοροποίηση των προγραμμάτων σπουδών με έμφαση στις ευέλικτες, ομαδικές προσεγγίσεις με σκοπό την ενθάρρυνση των φοιτητών ως προς την αντιμετώπιση του καινούριου και αβέβαιου μέλλοντος σε αντίθεση με την προσκόλληση στην ακαδημαϊκή γνώση

ενός καθορισμένου σώματος δεδομένων που αφορούν το γνωστικό αντικείμενο που μελετάται. Η εισαγωγή στοιχείων επιχειρηματικότητας σε αρκετά μαθήματα προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου είναι θεμελιώδους σημασίας.

- Ακαδημαϊκά περιβάλλοντα κατάλληλα για διαφορετικές ομάδες φοιτητών με σκοπό τη διευκόλυνση της δημιουργίας ευρύτερων ηλικιακά ομάδων που δεν θα αποκλείουν τους ώριμους, πρωτοετείς φοιτητές. Η επανεκπαίδευση των τελειόφοιτων σε νέες τεχνολογίες αναμένεται να οδηγήσει σε μορφώματα μικτής [με ηλικιακούς όρους] παρακολούθησης, κατά την οποία ένας σημαντικός αριθμός φοιτητών μερικής φοίτησης θα παρακολουθεί σπονδυλωτά μαθήματα, λαμβάνοντας έτσι Πιστοποίηση Προηγούμενης Μάθησης και Πιστοποίηση Προηγούμενης Γνώσης από Εμπειρία (APL-APEL).
- Χρησιμοποίηση των επεκτεινόμενων δυνατοτήτων της Τεχνολογίας των Πληροφοριών και Επικοινωνιών για την εισαγωγή νέων μεθόδων διδασκαλίας, εξαιρετικά εξατομικευμένων (εξ' αποστάσεως ή ηλεκτρονική εκπαίδευση). Συγχρόνως, τα μαθήματα των ανωτέρω προγραμμάτων ενσωματώνουν ολοένα και μεγαλύτερο ποσοστό εμπειριών της αληθινής ζωής μέσω της συμμετοχικής, ομαδικής προσέγγισης επίλυσης προβλημάτων και της φιλοσοφίας της ανάθεσης εργασιών.
- Ανάπτυξη προγραμμάτων που ως στόχο έχουν την ικανοποίηση των μαθησιακών αναγκών των κατοίκων διαφορετικών περιοχών. Μείζονα πρόκληση θα αποτελούσε ο σχεδιασμός σύνδεσης με τις Ευρωπαϊκές, εκπαιδευτικές βάσεις της δια βίου μάθησης όσο το δυνατόν γρηγορότερα και πιο αποδοτικά. Παραδειγματικά, αναφέρεται η ηλεκτρονική πύλη πληροφόρησης PLOTEUS (η Δικτυακή Πύλη για τις Ευκαιρίες Εκπαίδευσης στην Ευρώπη), η οποία θα αποτελέσει μέρος μιας κοινής υπηρεσίας πληροφόρησης με στόχο την υποστήριξη της κινητικότητας στον Ευρωπαϊκό χώρο και η οποία ήδη παρέχει δομημένη πρόσβαση σε πληροφορίες που αφορούν τη μάθηση κάθε βαθμίδας και επιπέδου, αποσκοπώντας στη διαφάνεια της παροχής εκπαίδευσης για όλους τους πολίτες.

- Διασφάλιση της αναγνώρισης των ικανοτήτων και της γνώσης που αποκτήθηκαν μέσω της επίσημης, ανεπίσημης και μη επίσημης εκπαίδευσης εκ μέρους των οργανισμών πιστοποίησης. Η πιστοποίηση δύναται να λάβει χώρα βάσει των ικανοτήτων και όχι επί της βάσεως παρακολούθησης μαθημάτων. Επιπλέον, βήματα πρέπει να γίνουν και προς την αναγνώριση της προηγούμενης γνώσης από εμπειρία.

19. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ο εκσυγχρονισμός και η μεταρρύθμιση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι μια σύνθετη διαδικασία, η οποία πρέπει να ανταποκρίνεται αποδοτικά και εξ' ίσου στις μεταβαλλόμενες ανάγκες των ανθρώπων και της οικονομίας. Η Πολωνική κυβέρνηση, το Κοινοβούλιο, η ακαδημαϊκή κοινότητα και η Πολωνική κοινωνία αντιμετωπίζουν μια σειρά προκλήσεων μείζονος σημασίας στην προσπάθειά τους να εξισορροπήσουν αντικρουόμενους στόχους. Η αυτονομία και η ακεραιότητα των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης οφείλουν να προστατευτούν. Ο βαθμός κατανομής των κρατικών κονδυλίων στα διάφορα ιδρύματα βάσει συγκεκριμένων, χρηματοδοτικών αλγόριθμων ή βάσει μιας πολιτικής άμεσης ενίσχυσης των φοιτητών αποτελεί ένα ακόμη δυσεπίλυτο ζήτημα. Επίσης, απαιτεί την προσοχή των Πολωνικών κέντρων αποφάσεων ο προσανατολισμός και η υλοποίηση των διαδικασιών πιστοποίησης, οι οποίες αναζητούν τη χρυσή τομή ανάμεσα στην αδειοδότηση των ιδρυμάτων από τη μία πλευρά και τη μέτρηση, εκτίμηση και αξιολόγηση των προτύπων ποιότητας από την άλλη. Εν κατακλείδι, παρ' όλο που ο τομέας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Πολωνίας σημείωσε ήδη αξιόλογη και εντυπωσιακή ανάπτυξη και αλλαγή κατά τη διάρκεια των τελευταίων 15 χρόνων, η διαδικασία μεταρρύθμισης απέχει ακόμη πολύ από την ολοκλήρωσή της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο: ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ 30 ΔΥΝΗΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

1. Τι είναι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ);

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) είναι το χρηματοδοτικό ίδρυμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Ιδρύθηκε το 1958 με τη Συνθήκη της Ρώμης, μαζί με τα άλλα όργανα της τότε καλούμενης Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ). Μέσω των χρηματοδοτικών της υπηρεσιών, η Τράπεζα συμβάλλει στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στο εσωτερικό της διευρυμένης ΕΕ, υποστηρίζοντας κυρίως τις οικονομικά ασθενέστερες περιοχές και προάγοντας έτσι τους στόχους της πολιτικής της Ένωσης. Ως Τράπεζα, που χαράζει την πολιτική της ΕΕ, η ΕΤΕπ έχει εξελιχθεί σε ένα τεράστιο διεθνές χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, το οποίο δραστηριοποιείται σε όλους τους κύριους οικονομικούς τομείς, τόσο μέσα στην ΕΕ, όσο και σε περίπου 150 μη-μέλη χώρες. Η ΕΤΕπ αποτελεί μία πηγή παροχής δανείων και όχι μία πηγή δωρεάν βοήθειας.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: www.eib.org

2. Τι είναι ο Όμιλος ΕΤΕπ;

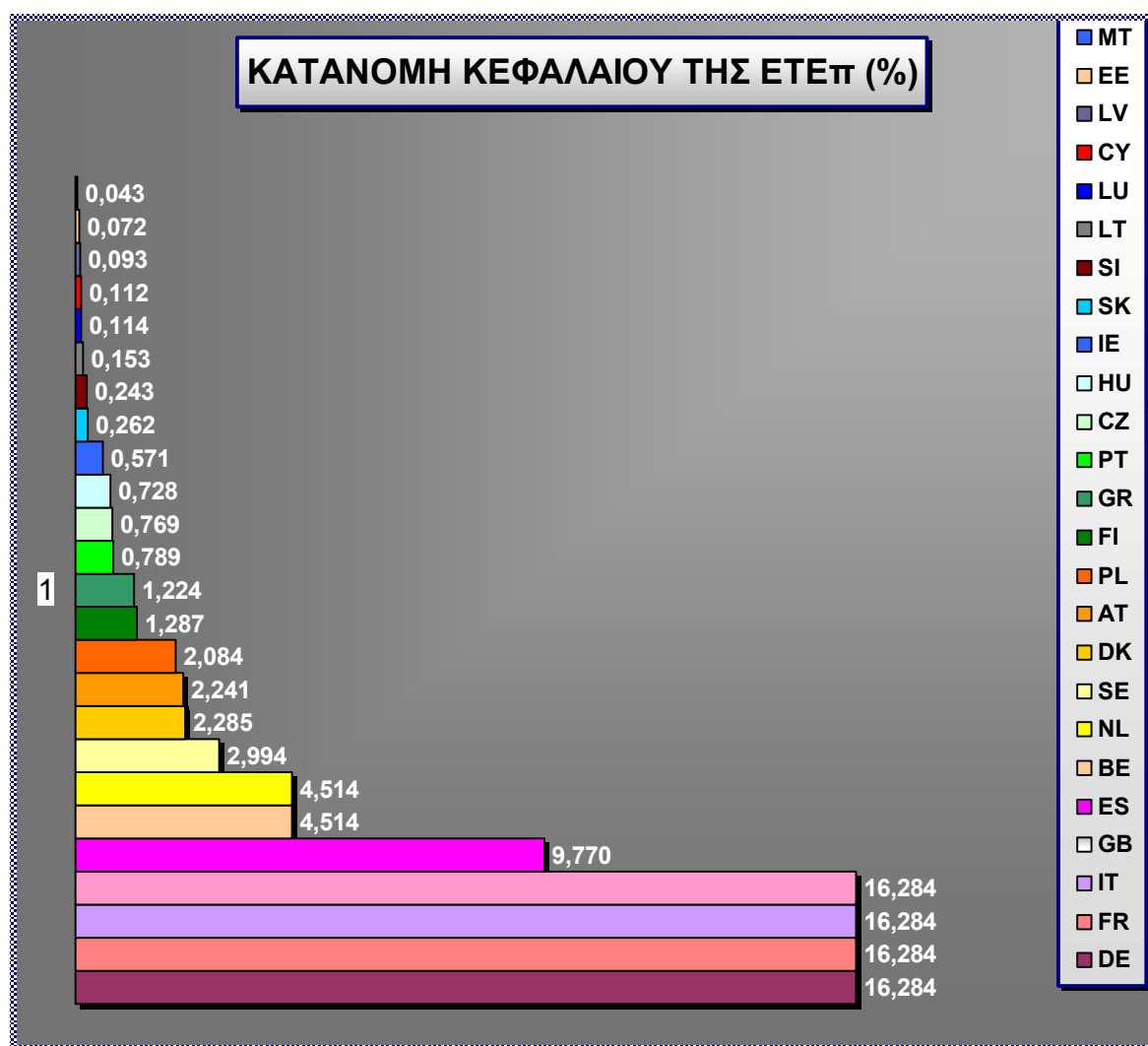
Ο Όμιλος ΕΤΕπ ιδρύθηκε το 2000. Αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΑΕ). Το ΕΤΑΕ ιδρύθηκε το 1994. Επενδύει σε σχήματα παροχής επιχειρηματικών κεφαλαίων, που υποστηρίζουν επιχειρήσεις ταχείας ανάπτυξης ή δραστηριοποιούνται σε νέους τεχνολογικούς τομείς. Παρέχει εγγυήσεις για χαρτοφυλάκια χορηγήσεων προς ΜΜΕ σε τράπεζες, που χορηγούν μεσομακροπρόθεσμα δάνεια σε τέτοιου τύπου επιχειρήσεις.

Μέσα στον Όμιλο η ΕΤΕπ παρέχει μακροπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα δάνεια, σε μία ποικιλία νομισμάτων και τραπεζικών προϊόντων.

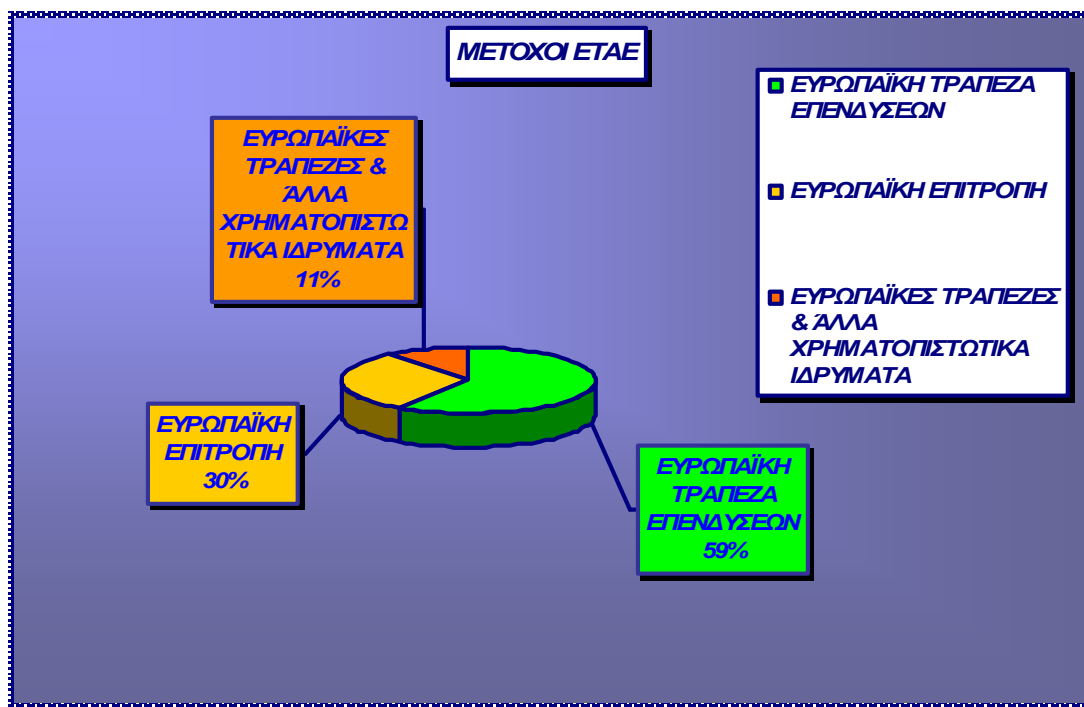
Ηλεκτρονική Διεύθυνση: www.eif.org

3. Ποιοι είναι οι μέτοχοι της ΕΤΕπ;

Η ΕΤΕπ είναι αυτόνομος οργανισμός της ΕΕ, του οποίου οι μέτοχοι είναι τα κράτη-μέλη της Ένωσης. Το ποσοστό συμμετοχής κάθε κράτους-μέλους στο κεφάλαιο της Τράπεζας υπολογίζεται με βάση την οικονομική βαρύτητα του κράτους αυτού στην ΕΕ (εκφρασμένη σε όρους ΑΕΠ) κατά τη στιγμή της προσχώρησής του σε αυτήν. Ως μέτοχοι της ΕΤΕπ τα κράτη-μέλη, συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων της Τράπεζας μέσω του Συμβουλίου των Διοικητών και του Διοικητικού Συμβουλίου. Το προσωπικό της ΕΤΕπ αποτελείται από υπηκόους των κρατών-μελών της Ένωσης. Το καταστατικό της Τράπεζας υποδεικνύει τη δομή της λήψης αποφάσεων και ευθυνών.

Η ΕΤΕπ αποτελεί το μεγαλύτερο μέτοχο του ΕΤΑΕ. Μέτοχοί του, επίσης, είναι η ΕΕ, η οποία εκπροσωπείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και άλλα τραπεζικά ιδρύματα της ΕΕ. Η τριμερής αυτή δομή του ΕΤΑΕ, επιτρέπει την αποτελεσματική του δράση για την χρηματοδότηση άλλων ιδρυμάτων.

4. Σε τι διαφέρει η ΕΤΕπ από μία εμπορική ή κεντρική (εγχώρια) τράπεζα;

Η ΕΤΕπ σε αντίθεση με οποιαδήποτε εμπορική ή κρατική τράπεζα, η οποία διαχειρίζεται λογαριασμούς πελατών της (ιδιωτών και μη) και διεξάγει τις απαραίτητες συναλλαγές, λειτουργεί ως αναπτυξιακή τράπεζα, η οποία αντλεί τους πόρους της από τις αγορές χρήματος και κεφαλαίου, κυρίως μέσω εκδόσεων ομολογιακών δανείων. Μέτοχοί της είναι τα μέλη-κράτη της ΕΕ και ιδρύθηκε το 1958 από τη Συνθήκη της Ρώμης. Η ΕΤΕπ έχει μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα.

5. Ποια είναι η έδρα της ΕΤΕπ;

100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg
Tel.: +352 43 79 – 1, Fax: +352 43 77 04
e-mail: info@eib.org.

6. Η ΕΤΕπ επιτρέπει την πρόσβαση στη Βιβλιοθήκη της για ακαδημαϊκή έρευνα;

Η ΕΤΕπ επιτρέπει την πρόσβαση, κατόπιν αιτήσεως και ραντεβού, σε ένα μόνο συγκεκριμένο μέρος των εγκαταστάσεών της στο Λουξεμβούργο. Ανάμεσα σε όλες τις παροχές, περιλαμβάνει δημοσιευμένα άρθρα και έρευνες σχετικά με την ίδια την ΕΤΕπ. Ως αντάλλαγμα, η Τράπεζα δέχεται ένα αντίγραφο της έρευνας του ενδιαφερόμενου, αφού αυτή ολοκληρωθεί. Η βιβλιοθήκη δεν παρέχει έγγραφα για την χρηματοδότηση από την ΕΤΕπ ατομικών επενδύσεων.

7. Ποιοι είναι οι κανόνες εταιρικής διακυβέρνησης που διέπουν την ΕΤΕπ;

Τόσο για την ΕΤΕπ, όσο και για το προσωπικό της ισχύει ένα «Κώδικας Επικοινωνίας» (Code of Conduct), ο οποίος θεσπίζει τους κανόνες και τα πρότυπα της επαγγελματικής δεοντολογίας. Τα μέλη του προσωπικού της Τράπεζας υποχρεούνται να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων αυτής, να ενεργούν με εντιμότητα, ειλικρίνεια, αμεροληψία και να συνεισφέρουν στη δόμηση ενός υψηλού επιπέδου ατομικής και επαγγελματικής ηθικής.

8. Ποιοι είναι οι κανόνες που ισχύουν στην ΕΤΕπ για την εχεμύθεια των πληροφοριών;

Η ΕΤΕπ θεωρεί τον εαυτό της υπόλογο σε όλους τους μετόχους της. Διατηρεί και αναπτύσσει μία ενεργή πολιτική διαφάνειας σχετικά με τη δράση και τις πολιτικές της, η οποία είναι συμβατή με αυτήν των αντίστοιχων κανονισμών και πολιτικών της ΕΕ. Η ΕΤΕπ συνεργάζεται στενά και με τα υπόλοιπα όργανα της ΕΕ, κυρίως με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Συγκεκριμένα, με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διατηρεί ένα διαρκή, ανοικτό και ειλικρινή διάλογο, ενώ συμμετέχει στις συνεδριάσεις κοινοβουλευτικών επιτροπών – ιδίως της Επιτροπής Οικονομικών και Νομισματικών Υποθέσεων. Επίσης, ο Πρόεδρος της ΕΤΕπ εκφωνεί ομιλία στην ολομέλεια του Κοινοβουλίου. Η Τράπεζα, δημοσιεύει στην ιστοσελίδα της το επιχειρηματικό της πλάνο, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές και τις διαδικασίες, που πρόκειται να υιοθετήσει.

Παράλληλα, ως Τράπεζα υπόκειται στο τραπεζικό και επαγγελματικό απόρρητο του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας σχετικά με τις σχέσεις της με τους πελάτες της. Έτσι, υποχρεούται να προφυλάσσει τα επιχειρηματικά και εμπορικά συμφέροντα των πελατών της, γεγονός που πιθανότητα να οδηγήσει και στη διαφύλαξη πληροφοριών ως απορρήτων.

9. Ποια είναι η πολιτική της ΕΤΕπ κατά της απάτης;

Η ΕΤΕπ έχει υιοθετήσει μία ενεργή πολιτική κατά της απάτης και του οικονομικού εγκλήματος, στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών της λειτουργιών. Η Τράπεζα βάσει των κανόνων που εφαρμόζει για την υποβολή προσφορών από τους ενδιαφερόμενους απαιτεί τη δήλωση της ακεραιότητας και της συνταύτισης των πηγών των κεφαλαίων τόσο από αυτούς που υποβάλλουν τις προσφορές, όσο και από τους φορείς των έργων.

10. Ποιοι διατέλεσαν προηγούμενοι Πρόεδροι της ΕΤΕπ;

Ο Πρόεδρος της ΕΤΕπ έχει, επίσης, χρέη Προέδρου και στο Διοικητικό Συμβούλιο. Λίστα Προέδρων:

- ◆ Pietro Campilli (IT), Φεβρουάριος 1058 – Μάιος 1959
- ◆ Paride Formentini (IT), Ιούνιος 1959 – Σεπτέμβριος 1970

- ◆ Yves Le Portz (FR), Σεπτέμβριος 1970 – Ιούλιος 1984
- ◆ Ernst-Gunther Broder (DE), Αύγουστος 1984 – Μάρτιος 1993
- ◆ Sir Brian Unwin (GB), Απρίλιος 1993 – Δεκέμβριος 1999
- ◆ Philippe Maystadt (BE), Ιανουάριος 2000 – Μέχρι Σήμερα

11. Ποιος μπορεί να λάβει δάνειο από την ΕΤΕπ;

Η ΕΤΕπ χρηματοδοτεί τόσο δημόσιους, όσο και ιδιωτικούς φορείς. Η Τράπεζα χορηγεί μέχρι και το 50% του κεφαλαίου, που απαιτείται για ένα έργο. Η ΕΤΕπ χρηματοδοτεί απευθείας επενδυτικά σχέδια μεγάλης κλίμακας, ενώ οι επενδύσεις μικρότερης κλίμακας (μεταξύ €25.000,00 και €40.000,00) χρηματοδοτούνται έμμεσα από την ΕΤΕπ μέσω χρηματοδοτικών διακανονισμών («συνολικά δάνεια») με τις τοπικές τράπεζες.

12. Ποια είναι τα πλεονεκτήματα ενός δανείου από την ΕΤΕπ;

Έχοντας άριστη πιστοληπτική ικανότητα (AAA) η ΕΤΕπ μπορεί να δανείζεται από τις αγορές χρήματος και κεφαλαίου με εξαιρετικούς όρους. Όντας μη κερδοσκοπικός οργανισμός, η Τράπεζα προσφέρει αυτό το πλεονέκτημα στους πελάτες της παρέχοντας δάνεια με προνομιακά επιτόκια. Συγκεκριμένα, τα επιτόκια των δανείων της ΕΤΕπ βασίζονται στο κόστος δανεισμού πλέον ένα μικρού περιθωρίου, που αφορά διοικητικά και άλλα κόστη της Τράπεζας.

Η ΕΤΕπ μπορεί να διαθέσει μεγάλα χρηματικά ποσά, για μακρινές λήξεις, σε όλα τα κύρια νομίσματα (EURO, GBP, USD, CHF, JPY κ.λ.π.), αλλά και νομίσματα των υπό ένταξη στην ΕΕ χωρών, των χωρών της Νοτίου Αφρικής κ.λ.π.

Καθώς, η ΕΤΕπ δε χρηματοδοτεί ποτέ άνω του 50% ενός επενδυτικού σχεδίου, παρακινεί άλλες τράπεζες και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς να συμμετέχουν στην χρηματοδότηση μίας επένδυσης.

13. Με ποια λογική χορηγείται ένα δάνειο από την ΕΤΕπ;

Προκειμένου, ένα επενδυτικό σχέδιο να χορηγηθεί, θα πρέπει να συμβάλει στην υλοποίηση της οικονομικής πολιτικής της ΕΕ, να συντελεί στην ομαλή

προετοιμασία των υπό ένταξη χωρών και να συνεισφέρει στην ανάπτυξη πολιτικών περαιτέρω συνεργασίας και υποστήριξης. Συγκεκριμένα, μέσα στην ΕΕ τα χρηματοδοτούμενα επενδυτικά σχέδια θα πρέπει να συνεισφέρουν στην:

- ενίσχυση της οικονομικής συνοχής: προώθηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, που συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη των λιγότερο ευνοημένων περιοχών
- προώθηση των επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανάπτυξη μίας κοινωνίας βασιζόμενης στη γνώση και την καινοτομία
- βελτίωση της υποδομής και των υπηρεσιών στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της μεταφοράς ενέργειας
- προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής, μεταξύ άλλων με τη χρήση ανανεώσιμων ή εναλλακτικών πηγών ενέργειας
- ενίσχυση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού χάρη στην ορθολογική χρήση της ενέργειας, την αξιοποίηση των εγχώριων ενεργειακών πόρων και τη διαφοροποίηση των εισαγωγών
- υποβοήθηση της ανάπτυξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω της βελτίωσης του οικονομικού περιβάλλοντος στο οποίο λειτουργούν:
  - ◆ μέσω των μακροπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων συνολικών δανείων της ΕΤΕπ
  - ◆ μέσω των δραστηριοτήτων του ΕΤΑΕ με επιχειρηματικά κεφάλαια
  - ◆ μέσω εγγυήσεων του ΕΤΑΕ υπέρ των ΜΜΕ

Η ΕΤΕπ χρηματοδοτεί τα επενδυτικά έργα χωρίς να κάνει διάκριση του γεωγραφικού τόπου που θα λάβουν χώρα ή των εθνικοτήτων που θα επωφεληθούν από αυτά. Η επιτυχία της Τράπεζας εξαρτάται από το αποτέλεσμα της οικονομικής, τεχνικής και περιβαλλοντολογικής εκτίμησής τους.

14. Σε ποιες χώρες δραστηριοποιείται η ΕΤΕπ;

Πρόσφατα, το 85% των δανείων της αφορά την χρηματοδότηση έργων εντός της ΕΕ. Εκτός της Ένωσης, δάνεια χορηγούνται, κυρίως, στις υπό ένταξη χώρες, στις εκτός ΕΕ μεσογειακές χώρες, στα Βαλκάνια για την

ανασυγκρότηση της βασικής υποδομής και την ανάπτυξη. Επίσης, δάνεια κατευθύνονται στις χώρες της Αφρικής, της Νοτίου Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, της Λατινικής Αμερικής και της Ασίας.

15. Ποια είναι η διαδικασία απόκτησης δανείου από την ΕΤΕπ;

Δεν υπάρχει μία τυποποιημένη διαδικασία, μία επίσημη φόρμα αίτησης, ένα ερωτηματολόγιο ή οποιοδήποτε άλλο απαιτούμενο έγγραφο για την πρώτη παρουσίαση ενός επενδυτικού έργου στην Τράπεζα. Η αρχική επαφή για την επικείμενη επένδυση μπορεί να πραγματοποιηθεί με οποιαδήποτε μορφή, είτε μέσω τηλεφώνου, είτε μέσω fax ή e-mail ή ακόμη και επιστολής. Σε μία τέτοιου είδους πρώτη επαφή, αυτός που υποστηρίζει το έργο θα πρέπει να παρουσιάσει ένα καλά αναπτυγμένο επιχειρηματικό πλάνο και να παρέχει στην ΕΤΕπ επαρκείς πληροφορίες, όπου θα της επιτρέψουν την επαλήθευση αυτών που παρουσιάζονται με τους αντικειμενικούς της στόχους.

Στην συνέχεια η Τράπεζα θα εξετάσει τη δυνατότητα υλοποίησης του έργου και θα προβεί στην μελέτη των τεχνικών, περιβαλλοντολογικών, οικονομικών και νομικών παραμέτρων αυτού.

Η ομάδα που εξετάζει το επενδυτικό σχέδιο θα κάνει χρήση όλων των διαθέσιμων εγγράφων, αναλύσεων και αναφορών σχετικά με αυτό. Επίσης, θα επισκεφθεί την εταιρεία που θα υποστηρίξει το έργο, καθώς και τον τόπο όπου αυτό θα πραγματοποιηθεί.

Εάν το αποτέλεσμα των ενεργειών αυτών είναι θετικό, τότε η ΕΤΕπ θα ξεκινήσει τις ενέργειες έγκρισης δανείου από την Διευθύνουσα Επιτροπή προς το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο συνεδριάζει δέκα φορές ετησίως. Εφόσον εγκριθεί από το Συμβούλιο, η χορήγηση δανείου μπορεί να πραγματοποιηθεί σε μία ή περισσότερες δόσεις, ανάλογα με την απαίτηση του δανειζόμενου, ξεκινώντας συνήθως μέσα σε 12 μήνες από την ημέρα έγκρισής του.

16. Ποιοι είναι οι όροι χρηματοδότησης της ΕΤΕπ;

Η ΕΤΕπ παρέχει μακροπρόθεσμα δάνεια, διάρκειας από 5 έως 20 έτη, στηριζόμενη στην οικονομική ζωή του παγίου που χρηματοδοτεί. Παράλληλα,

με τα σταθερού επιτοκίου δάνεια, η Τράπεζα μπορεί να προσφέρει και δάνεια που υπόκεινται αναθεώρησης του επιτοκίου (από σταθερού σε κυμαινόμενου και το αντίστροφο, σε προκαθορισμένες περιόδους κατά τη διάρκεια ζωής τους). Τα ευμετάβλητα, ως προς το επιτόκιο, δάνεια της ΕΤΕπ μπορεί να είναι διαθέσιμα σε spread, συνήθως, κάτω του σταθερού LIBOR για όλη τη διάρκεια του δανείου. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα δε χρεώνει άλλα τέλη για την έκδοση αυτού, εκτός από αυτά που αφορούν την εκτίμηση της επένδυσης και όσα σχετίζονται με τις απαιτούμενες νομικές ενέργειες.

Η ΕΤΕπ αναζητεί επαρκής διασφάλιση των χρημάτων που δανείζει, είτε από μία τράπεζα, είτε από ένα συνδικάτο τραπεζών, ή ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ή ακόμη και από μία μεγάλη εταιρεία με ισχυρή πιστοληπτική ικανότητα. Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις ίσως συμπεριλάβει μέσα στους όρους της συμφωνίας και ένα περιθώριο κινδύνου. Η Τράπεζα παρακολουθεί την εξέλιξη του έργου και πιθανότατα να προχωρήσει και σε επιθεώρηση αυτού. Τέλος, ενδέχεται να ετοιμάσει μία τελική αναφορά εκτίμησης του επενδυτικού έργου.

17. Η ΕΤΕπ ενθαρρύνει το Διεθνή Ανταγωνισμό στο πλαίσιο χρηματοδότησης των έργων;

Πολιτική της Τράπεζας αποτελεί η διασφάλιση της ορθολογικής χρήσης των κεφαλαίων που χορηγεί, για τα συμφέροντα του υπό χρηματοδότηση έργου και τα συμφέροντα της ΕΕ. Δεν υποστηρίζει την σπατάλη πόρων για ένα μεμονωμένο κράτος-μέλος της Ένωσης. Η ΕΤΕπ επαληθεύει την πολιτική της αυτή μέσω της διαδικασίας υποβολής αιτήσεων για τη σύναψη σύμβασης χρηματοδότησης έργου.

18. Πότε είναι διαθέσιμο ένα δάνειο από την ΕΤΕπ; Ποια είναι η διαδικασία πληρωμής του;

Εφόσον το δάνειο εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο, μπορεί να αντληθεί σε ένα πλήθος δόσεων ανάλογα με την απαίτηση του δανειολήπτη. Τυπικά, η Τράπεζα διαθέτει για χρήση της χορήγησης μία περίοδο 2 ή 3 ετών. Οι πληρωμές γίνονται, συνήθως, 10 με 15 ημέρες μετά την αίτηση πληρωμής.

Η λήξη, οι όροι πληρωμής, το τοκοχρεολύσιο κάθε δόσης μπορεί να επιλέγεται από τον δανειζόμενο τη στιγμή της πληρωμής και χωρίς επιπρόσθετο κόστος.

19. Τι είδους έργα χρηματοδοτεί η ΕΤΕπ;

Η ΕΤΕπ χρηματοδοτεί μία πληθώρα έργων στον ενεργειακό και βιομηχανικό τομέα, καθώς, επίσης, στον κλάδο των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της υποδομής. Όλες αυτές οι επενδύσεις συνεισφέρουν στην υλοποίηση των οικονομικών στόχων της ΕΕ. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα υποστηρίζει την:

- ανάπτυξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- βελτίωση της υποδομής και των υπηρεσιών στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της μεταφοράς ενέργειας
- ενίσχυση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού και τη χρήση ανανεώσιμων ή εναλλακτικών πηγών ενέργειας
- επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό
- προώθηση του βιομηχανικού τομέα

20. Από πού αντλεί η ΕΤΕπ τα κεφάλαια που δανείζει;

Η ΕΤΕπ είναι χρηματοοικονομικά ανεξάρτητη. Σε ευρεία κλίμακα είναι αυτοχρηματοδοτούμενη, αντλώντας κεφάλαια από ομολογιακές εκδόσεις ή από την χρήση άλλων χρηματοοικονομικών εργαλείων. Καθώς, η Τράπεζα λειτουργεί σε μία μη κερδοσκοπική βάση, τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την άριστη πιστοληπτική της ικανότητα (AAA) τα διοχετεύει άμεσα στους πελάτες της. Η ΕΤΕπ αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους δανειζόμενους στην αγορά ομολόγων της ΕΕ.

21. Ποια νομίσματα χρησιμοποιεί η ΕΤΕπ;

Οι λογαριασμοί του Ομίλου ΕΤΕπ είναι σε ευρώ. Ωστόσο, η χρηματοδότηση των έργων μπορεί να γίνει και σε άλλα νομίσματα εκτός του ευρώ, όπως στερλίνα, σουηδική και δανέζικη κορώνα, δολάριο και άλλα τοπικά νομίσματα των υπό ένταξη χωρών, της Νοτίου Αφρικής και άλλων εταίρων της ΕΤΕπ.

22. Ποια είναι η φιλοσοφία με την οποία δανείζεται η ΕΤΕπ;

Στα πλαίσια των κεφαλαιακών της απαιτήσεων, η ΕΤΕπ στοχεύει σε μία μόνιμη βάση, να προσαρμοστεί στις ανάγκες των θεσμικών και απλών επενδυτών της, όταν εκδίδει νέα αξιόγραφα, ως προς το νόμισμα, την ληκτότητα και τη δομή. Για το λόγο αυτό, η Τράπεζα επικεντρώνεται στην έκδοση μεγάλων, ομολογιακών δανείων με υψηλή ρευστότητα, στα τρία κύρια νομίσματα των εργασιών της (ευρώ, στερλίνα, δολάριο ΗΠΑ), καθώς και στην προσφορά τίτλων, τόσο σε απλή μορφή (plain vanilla), όσο και με δομημένη διάρθρωση (structured), σε μία μεγάλη ποικιλία νομισμάτων. Όπως και στο παρελθόν, η ΕΤΕπ συνεχίζει να έχει ενεργή δράση στην ανάπτυξη των αναδυόμενων αγορών, πρόσφατα τόσο των νέων κρατών-μελών της Ένωσης, όσο και των υπό ένταξη χωρών.

23. Τι κεφάλαια δανείζεται η ΕΤΕπ;

Στο πλαίσιο του προγράμματός δανεισμού της για το 2005, η Τράπεζα άντλησε συνολικά 50 δις ευρώ μέσω 330 συναλλαγών της σε 15 νομίσματα. Η ΕΤΕπ το 2005, εξέδωσε δάνεια αναφοράς, με υψηλή ρευστότητα στα τρία βασικά της νομίσματα (ευρώ, λίρα στερλίνα και δολάριο ΗΠΑ), στα οποία παραμένει ο μόνος εκδότης που προσφέρει τόσο πλήρεις καμπύλες αποδόσεων, με τόσο μεγάλες και υψηλής ρευστότητας εκδόσεις. Στο σύνολο του δανεισμού της, οι εκδόσεις σε ευρώ αντιπροσώπευσαν το μεγαλύτερο μερίδιο (19,3 δις ευρώ ή 39% του συνόλου), ενώ ακολούθησαν οι εκδόσεις σε δολάρια ΗΠΑ (ισότιμο 14,3 δις ευρώ ή 29% του συνόλου) και αυτές σε λίρες στερλίνες (ισότιμο 10,1 δις ευρώ ή 20% του συνόλου). Η ΕΤΕπ εφαρμόζοντας την πολιτική διαφοροποίησής των νομισμάτων δανεισμού της εξέδωσε επίσης τίτλους σε άλλα 12 νομίσματα (για το ισότιμο 6,1 δις ευρώ ή 12% του συνόλου). Στο τέλος του 2005 το υπόλοιπο δανεισμού της ανερχόταν σε 248,3 δις ευρώ

24. Ποιο είναι το χρηματοοικονομικό προφίλ της ΕΤΕπ;

Η ΕΤΕπ ανήκει και υποστηρίζεται από μία ομάδα χωρών. Από την 1 Μαΐου του 2004, μέτοχοι της Τράπεζας είναι τα 25 κράτη-μέλη της Ένωσης. Με την ένταξη των 10 νέων κρατών-μελών το μετοχικό κεφάλαιο της ΕΤΕπ έφτασε τα €163,7 δις από €150 δις, που ήταν πριν την ένταξη αυτών. €8,2 δις του μετοχικού κεφαλαίου θα καταβληθεί από τα νέα-κράτη μέλη σε 8 δόσεις, ενώ το υπόλοιπο ποσό θα πρέπει να είναι διαθέσιμο οποτεδήποτε η Τράπεζα το ζητήσει, προκειμένου να καλύψει τις υποχρεώσεις της σε δάνεια.

Σύμφωνα με το καταστατικό το μέγιστο ποσό, που μπορεί να δανείσει η ΕΤΕπ, ανέρχεται στο 250% του καταβεβλημένου μετοχικού της κεφαλαίου.

Η ρευστότητα ελέγχεται με την προοπτική να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των εξόδων της Τράπεζας. Τα κέρδη, γενικά, μεταφέρονται σε αποθέματα, πολιτικές και ελέγχους που αφορούν τη διαχείριση κινδύνου.

Η πιστοληπτική ικανότητα της ΕΤΕπ έχει χαρακτηριστεί άριστη (AAA), ήδη από το 1975, από τους μεγαλύτερους οίκους αξιολόγησης.

25. Ποια είναι τα είδη αξιογράφων που εκδίδει η ΕΤΕπ;

Η Τράπεζα επικεντρώνεται στην έκδοση μεγάλων, ομολογιακών δανείων με υψηλή ρευστότητα, καθώς και στην προσφορά τίτλων, τόσο σε απλή μορφή (plain vanilla), όσο και με δομημένη διάρθρωση (structured), προκειμένου να καλύψει τις απαιτήσεις των θεσμικών αλλά και απλών επενδυτών της.

Με σκοπό τη δημιουργία μεγάλων εκδόσεων αναφοράς, με υψηλή ρευστότητα, η ΕΤΕπ έχει κατασκευάσει τα τελευταία χρόνια μία ποικιλία δεικτών, που καλύπτουν όλο το φάσμα της καμπύλης αποδόσεων, στα τρία κύρια νομίσματα των εργασιών της (ευρώ, στερλίνα, δολάριο ΗΠΑ). Η ρευστότητα της δευτερογενούς αγοράς καλύπτεται από τις μεγάλες επενδυτικές τράπεζες κάθε αγοράς.

Η έκδοση μεγάλων ομολογιακών δανείων στα τρία κύρια νομίσματα εργασιών της αφορά κυρίως τους θεσμικούς επενδυτές, ενώ η έκδοση τίτλων σε απλή μορφή (plain vanilla), που η Τράπεζα προσφέρει σε μία ποικιλία νομισμάτων, αφορά κυρίως τους απλούς επενδυτές.

Οι συγκεκριμένες ανάγκες των απλών και θεσμικών επενδυτών καλύπτονται από την έκδοση τίτλων με δομημένη διάρθρωση (structured), που περιλαμβάνουν δικαιώματα αγοράς, πώλησης και την εξάρτηση των κουπονιών και πληρωμών από τις κινήσεις των δεικτών των μετοχών και των νομισμάτων.

26. Τι είναι οι μεγάλες εκδόσεις ομολογιακών δανείων αναφοράς και τίτλων με δομημένη διάρθρωση (structured) της ΕΤΕπ;

Οι εκδόσεις μεγάλων ομολογιακών δανείων αναφοράς έχουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, όπως καταβολή σταθερού κουπονιού και πληρωμή της ονομαστικής τους αξίας στην λήξη (πρόκειται για τις εκδόσεις απλών τίτλων “plain vanilla”). Η Τράπεζα τα τελευταία χρόνια έχει σταδιακά κατασκευάσει μεγάλο μέγεθος εκδόσεις, σε όλο το εύρος της καμπύλης αποδόσεων, στα τρία βασικά νομίσματα των εργασιών της (ευρώ, στερλίνα, δολάριο ΗΠΑ).

Εξαιτίας του μεγέθους τους, η συναλλαγή των εκδόσεων αυτών στη δευτερογενή αγορά χαρακτηρίζεται από το άνοιγμα μεταξύ της τιμής αγοράς και πώλησής τους (bid/offer spread). Η διαρκής συναλλαγή τους, διασφαλίζεται από την υποχρέωση των τραπεζών να δημιουργήσουν μία αγορά για τις συγκεκριμένες ομολογιακές εκδόσεις.

Οι εκδόσεις τίτλων με δομημένη διάρθρωση (structured) χαρακτηρίζονται από μη σταθερή καταβολή κουπονιών και πληρωμής της ονομαστικής τους αξίας. Η αβεβαιότητα αυτή πιθανότατα προέρχεται από την εξάρτηση τους από την πορεία των επιτοκίων και των τιμών των δεικτών των μετοχών, των νομισμάτων, καθώς επίσης και των δικαιωμάτων αγοράς και πώλησης. Οι εκδόσεις αυτές κατά κύριο λόγο απευθύνονται στις ειδικές απαιτήσεις των απλών και θεσμικών επενδυτών της ΕΤΕπ.

27. Τα αξιόγραφα της ΕΤΕπ σε ποια νομίσματα εκδίδονται, τι μέγεθος έχουν και τι ληκτότητα;

Το 2005 η ΕΤΕπ εξέδωσε ομολογιακές εκδόσεις σε 15 διαφορετικά νομίσματα. Οι πόροι που άντλησε η Τράπεζα στα τρία κύρια νομίσματα των εργασιών της (ευρώ, στερλίνα, δολάριο ΗΠΑ) αντιπροσώπευσαν το 90% του συνολικού

δανεισμού της. Το μέγεθος των ομολογιακών της εκδόσεων κυμαίνεται από €5 εκατ. έως €10 εκατ., ενώ η λήξη τους ποικίλει από 1 έτος και παραπάνω. Η μέση ληκτότητα μίας ένας έκδοσης ομολόγου, μέσα στο 2005, ήταν 7,8 έτη. Λοιπά αξιόγραφα και βραχυπρόθεσμου χαρακτήρα χρηματοοικονομικά προϊόντα προσφέρονται σε λήξεις από 1 έως 365 μέρες.

28. Που διαπραγματεύονται, εκκαθαρίζονται και τακτοποιούνται τα αξιόγραφα, που εκδίδει η ΕΤΕπ;

Τα αξιόγραφα της ΕΤΕπ διαπραγματεύονται σε ένα ή περισσότερα χρηματιστήρια. Τα ομόλογα σε ευρώ (Eurobonds) της Τράπεζας διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο του Λουξεμβούργου και στο χρηματιστήριο του Λονδίνου. Τα αξιόγραφα που εκδίδονται, στη βάση υποστήριξης μίας συγκεκριμένης χώρας, διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο της εν λόγω χώρας. Ωστόσο, εκδόσεις της Τράπεζας που αφορούν συγκεκριμένες απαιτήσεις επενδυτών της δεν διαπραγματεύονται σε κάποιο χρηματιστήριο.

Η εκκαθάριση των ομολογιακών εκδόσεων της ΕΤΕπ, πραγματοποιείται μέσω ενός ή περισσότερων συστημάτων εκκαθάρισης, όπως Euroclear, Clearstream, CREST, DTC (Depository Trust Company).

Η τακτοποίηση των πληρωμών πραγματοποιείται από μεγάλες ειδικευμένες τράπεζες.

29. Ποιο φορολογικό καθεστώς ισχύει για τις ομολογιακές εκδόσεις της ΕΤΕπ;

Η φορολογία των ομολογιακών εκδόσεων της ΕΤΕπ εξαρτάται από τη νομοθεσία της χώρας, στην οποία κατοικεί ο κάτοχος τους. Σε κάποιες χώρες αντιμετωπίζονται σαν κυβερνητικά ομόλογα, σε άλλες σαν εταιρικά ομόλογα και τέλος σε κάποιες άλλες η φορολογία εξαρτάται από το νόμισμα, στο οποίο έχει εκδοθεί το ομόλογο.

30. Πού μπορεί κάποιος να πληροφορηθεί για τις τιμές των νέων και των ήδη υπαρχουσών εκδόσεων ομολόγων της ΕΤΕπ;

Οι τιμές των πιο ρευστών και πρόσφατων εκδόσεων είναι γνωστές στους συμμετέχοντες στην αγορά ομολόγων, μέσω ειδικών ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων, καθώς επίσης και μέσω των πληροφοριακών συστημάτων Reuters και Bloomberg. Εάν ο ενδιαφερόμενος δεν έχει πρόσβαση σε αυτές τις βάσεις δεδομένων, μπορεί να αντλήσει τις πληροφορίες που χρειάζεται από κάποιον διαμεσολαβητή. Στις εφημερίδες, δημοσιεύονται οι τιμές επιλεγμένων εκδόσεων ομολόγων της ΕΤΕπ, που διαπραγματεύονται στα χρηματιστήρια. Οι νέες εκδόσεις ομολόγων δημοσιοποιούνται στο Reuters και στο Bloomberg, αλλά και από τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς που εγγυώνται την έκδοσή τους. Τέλος, ο οικονομικός τύπος συχνά αναφέρει λεπτομέρειες για τις νέες εκδόσεις της Τράπεζας.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

ΑΠΛΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΕΤΕΠ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ 2005

ΑΠΛΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΕΤΕΠ
Ισολογισμός της 31ης Δεκεμβρίου 2005
(σε χιλιάδες ευρώ)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	31.12.2005	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	31.12.2005
1.Ταμεία, διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες και σε ταχυδρομικά ταμειυτήρια	13.168,00	1.Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα α.όψεως β.προθεσμίας ή με προειδοποίηση	0,00 <u>393.048,00</u> 393.048,00
2.Κρατικά αξιόγραφα δεκτά για επαναχρηματοδότηση από τις κεντρικές τράπεζες	2.798.645,00	2.Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους α.χρεόγραφα και ομολογίες σε κυκλοφορία β.λοιποί πιστωτικοί τίτλοι	260.021.070,00 <u>1.138.266,00</u> 261.159.336,00
3.Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων α.όψεως β.λοιπές απαιτήσεις γ.χορηγηθέντα δάνεια	285.200,00 23.567.366,00 <u>114.643.969,00</u> 138.496.535,00	3.Λοιπά στοιχεία παθητικού α.προεισπραχθείσες επιδοτήσεις επιτοκίου β.πιστωτές διάφοροι γ.λοιπές υποχρεώσεις δ.αρνητικές αξίες αντικατάστασης	237.765,00 1.669.846,00 18.749,00 <u>16.462.569,00</u> 18.388.929,00
4.Απαιτήσεις κατά πελατών Χορηγηθέντα δάνεια Ειδικές προβλέψεις	133.700.679,00 <u>-292.500,00</u> 133.408.179,00	4.Προεισπραχθέντα έσοδα και πληρωτέα έξοδα 5.Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη ταμείο συντάξεων προσωπικού προβλέψη για εγγυήσεις που παρασχέθηκαν υπέρ δανείων χορηγηθέντων από τρίτους πρόβλεψη για εγγυήσεις χορηγηθείσες για πράξεις επιχειρηματικού κεφαλαίου	96.027,00 748.568,00 0,00 <u>36.750,00</u> 785.318,00
5.Ομολογίες και άλλοι τίτλοι σταθερής απόδοσης α.του Δημοσίου β.άλλων εκδοτών	1.585.300,00 <u>11.323.079,00</u> 12.908.379,00	6.Κεφάλαιο αναληφθέν μη απαιτητό	163.653.737,00 <u>-155.471.050,00</u> 8.182.687,00
6.Μετοχές και άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	1.299.762,00	7.Αποθεματικά α.αποθεματικό κεφάλαιο β.συμπληρωματικό αποθεματικό	16.365.374,00 <u>1.856.290,00</u> 18.221.664,00
7.Άυλα στοιχεία ενεργητικού	6.146,00	8.Πόροι διατεθέντες στο μηχανισμό διαρθρωμένης χρηματοδότησης 9.Πόροι διατεθέντες για πράξεις επιχειρηματικού κεφαλαίου 10.Κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους μετά τη διάθεση των αποτελεσμάτων χρήσης	500.000,00 1.679.333,00 975.000,00
8.Ενσώματα στοιχεία ενεργητικού	180.113,00	11.Αποτελέσματα χρήσης προς διάθεση προ μεταφοράς προς/από τα Κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους ποσό μεταφερθέν εντός της χρήσης προς/από τα Κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους	1.246.884,00 <u>-60.000,00</u> 1.186.884,00
9.Λοιπά στοιχεία ενεργητικού α.χρεώστες διάφοροι δ.θετικές αξίες αντικατάστασης	506.377,00 <u>20.225.370,00</u> 20.731.747,00	Αποτελέσματα προς διάθεση	<u>311.568.226,00</u>
10.Αναληφθέν κεφάλαιο και προς είσπραξη αποθεματικά, που έχουν κληθεί προς καταβολή αλλά δεν έχουν ακόμη καταβληθεί	1.684.188,00		<u>311.568.226,00</u>
11.Προπληρωθέντα έξοδα και έσοδα εισπρακτέα	41.364,00 <u>311.568.226,00</u>		<u>311.568.226,00</u>

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΤΕΠ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ 2005

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Της 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2005
(σε χιλιάδες ευρώ)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	31.12.2005	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	31.12.2005
1. Ταμείο, διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες και σε ταχυδρομικά ταμειυτήρια	13.168,00	1. Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα α. άψεως	0,00
2. Κρατικά αξιόγραφα δεκτά για επαναχρηματοδότηση από τις κεντρικές τράπεζες	2.627.125,00	β. προθεσμίας ή με προειδοποίηση	<u>393.025,00</u>
3. Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων α. άψεως	260.538,00	2. Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους α. χρεόγραφα και ομολογίες σε κυκλοφορία	247.144.963,00
β. λοιπές απαιτήσεις	23.440.276,00	β. λοιποί πιστωτικοί τίτλοι	<u>1.138.266,00</u>
γ. χορηγηθέντα δάνεια	<u>113.100.211,00</u>		248.283.229,00
	136.801.025,00	3. Λοιπά στοιχεία παθητικού α. προεισπραχθείσες επιδοτήσεις επιτοκίου	237.765,00
4. Απαιτήσεις κατά πελατών Χορηγηθέντα δάνεια	131.047.212,00	β. πιστωτές διάφοροι	1.443.281,00
Ειδικές προβλέψεις	<u>-272.000,00</u>	γ. λοιπές υποχρεώσεις	13.917,00
	130.775.212,00	δ. λογαριασμός αναπροσαρμογής συμβάσεων ανταλλαγής νομισμάτων	<u>2.372.585,00</u>
			4.067.548,00
		4. Προεισπραχθέντα έσοδα και πληρωτέα έξοδα	4.400.785,00
5. Ομολογίες και άλλοι τίτλοι σταθερής απόδοσης α. του Δημοσίου	1.403.966,00	5. Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη ταμείο συντάξεων προσωπικού	793.106,00
β. άλλων εκδοτών	<u>11.106.443,00</u>	πρόβλεψη για χορηγηθείσες εγγυήσεις	0,00
	12.510.409,00	πρόβλεψη για χορηγηθείσες εγγυήσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου	<u>6.796,00</u>
6. Μετοχές και άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	1.058.681,00		799.902,00
7. Συμμετοχές	280.157,00	6. Κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους	975.000,00
8. Άυλα στοιχεία ενεργητικού	6.146,00	7. Κεφάλαιο	
9. Ενσώματα στοιχεία ενεργητικού	174.375,00	αναληφθέν	163.653.737,00
10. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού α. απαιτήσεις από επιδοτήσεις επιτοκίου που έχουν προκαταβληθεί στο πλαίσιο του ΕΝΣ	0,00	μη απαιτητό	<u>-155.471.050,00</u>
β. χρεώστες διάφοροι	512.938,00	8. Αποθεματικά α. τακτικό αποθεματικό	16.365.374,00
γ. λογαριασμός αναπροσαρμογής συμβάσεων ανταλλαγής νομισμάτων	<u>0,00</u>	β. συμπληρωματικό αποθεματικό	1.995.112,00
	512.938,00	γ. ειδικό συμπληρωματικό	<u>0,00</u>
			18.360.486,00
11. Αναληφθέν κεφάλαιο και εισπραχθέν αποθεματικό, απαιτητό αλλά όχι καταβεβλημένο	1.805.975,00	9. Πόροι διαθέσιμοι στο Μηχανισμό Διαρθρωμένης Χρηματοδότησης	500.000,00
	<u>2.465.661,00</u>	10. Πόροι διαθέσιμοι για πράξεις επιχειρηματικού κεφαλαίου	1.679.333,00
12. Προπληρωθέντα έξοδα και έσοδα εισπρακτέα	289.030.872,00	11. Αποτελέσματα χρήσης	<u>1.388.877,00</u>
			289.030.872,00

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΚΤΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Ανειλημμένες υποχρεώσεις Κεφάλαιο ΕΤΑΑ	
Μη απαιτητό	442.500,00
Καταβλητέο	0,00
Κεφάλαιο ΕΤΑΕ	
Μη απαιτητό	990.400,00
Δάνεια μη εκταμειωθέντα	
Πιστωτικά ιδρύματα	11.313.668,00
Πελάτες	<u>36.954.573,00</u>
	48.268.241,00
Πράξεις επιχειρηματικού κεφαλαίου μη εκταμειωθείσες Εγγυήσεις	985.374,00
για δάνεια χορηγηθέντα από τρίτους	116.702,00
για πράξεις επιχειρηματικού κεφαλαίου	18.468,00
Διαχείριση διαθεσίμων ΕΤΑΕ	533.347,00
Διαχείριση διαθεσίμων του Ταμείου Εγγυήσεων	1.324.664,00

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΚΤΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Ειδικές καταθέσεις προς εξυπηρέτηση δανεισμού	121.199,00
Χαρτοφυλάκιο τίτλων	
απαιτήσεις από τίτλους	16.639,00
υποχρεώσεις από τίτλους	0,00
Ονομαστική αξία των συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων και των deferred rate setting contracts (DRS)	219.849.460,00
Ονομαστική αξία των υποχρεώσεων από συμβάσεις ανταλλαγής νομισμάτων	66.249.027,00
Ονομαστική αξία των απαιτήσεων από συμβάσεις ανταλλαγής νομισμάτων	63.908.357,00
Ονομαστική αξία δικαιωμάτων πώλησης του ΕΤΑΕ	223.490,00
Δάνεια που συμφωνήθηκαν αλλά δεν έχουν ακόμη υπογραφεί	122.207,00
Ανταλλαγές που συμφωνήθηκαν αλλά δεν έχουν ακόμη υπογραφεί	359,00
Δανεισμός αξιογράφων	799.081,00
Συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης	429.361,00
Προθεσμιακές συμφωνίες επιτοκίων	839.450,00

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2005

(σε χιλιάδες ευρώ)

(τα ποσά που ήταν εκφρασμένα σε ξένα νομίσματα μετατράπηκαν με τις τιμές συναλλάγματος της 31.12.2005

Το Ειδικό Τμήμα δημιουργήθηκε από το Συμβούλιο των Διοικήτων στις 27 Μαΐου 1963. Με απόφαση της 4ης Αυγούστου 1977, με την οποία επανακαθορίστηκε το αντικείμενό του, στο Ειδικό Τμήμα καταχωρούνται πράξεις που διενεργεί η Τράπεζα για λογαριασμό και με εντολή τρίτων.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	31.12.2005	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	31.12.2005
Χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης		Κεφάλαια καταπιστευθέντα προς διαχείριση	
Από πόρους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας		Με εντολή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων:	
(Νέο Κοινωνικό Μέσο σύνταξης και χορήγησης δανείων)		Νέο Κοινωνικό Μέσο	0,00
Υπόλοιπο εκταμιευθέντων δανείων	19.653,00	Χρηματοδοτικά πρωτόκολλα με τις μεσογειακές χώρες	395.696,00
Τουρκία		Συμβάσεις της Γιαουντέ	24.471,00
Από πόρους των κρατών μελών		Συμβάσεις της Λομέ	1.263.070,00
Υπόλοιπο εκταμιευθέντων δανείων	0,00	Άλλες πηγές που προκύπτουν από τις συμβάσεις της Λομέ	<u>2.941,00</u>
Μεσογειακές χώρες			1.686.178,00
Από πόρους των κρατών μελών			
Υπόλοιπο εκταμιευθέντων δανείων	171.803,00		
Πράξεις με επιχειρηματικά κεφάλαια		Με εντολή των κρατών μελών	19.653,00
ποσά προς εκταμίευση	120.128,00		
ποσά εκταμιευθέντα	223.893,00	Σύνολο	1.705.831,00
	<u>344.021,00</u>		
Σύνολο	<u>515.824,00</u>		
Χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού και υπερπόντιες χώρες και εδάφη		Κεφάλαια προς εκταμίευση	
Από πόρους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας		Για δάνεια και πράξεις με επιχειρηματικά κεφάλαια στις μεσογειακές χώρες	120.128,00
Συμβάσεις της Γιαουντέ		Για πράξεις από πόρους επιχειρηματικών κεφαλαίων βάσει των Συμβάσεων της Λομέ	338.831,00
Εκταμιευθέντα δάνεια	23.860,00	Για πράξεις από άλλους πόρους βάσει των Συμβάσεων της Λομέ	<u>4.707,00</u>
Συμμετοχή σε επενδύσεις επιχειρηματικών κεφαλαίων			463.666,00
Ποσά εκταμιευθέντα	<u>611,00</u>	Σύνολο	2.169.497,00
	24.471,00	Γενικό Σύνολο	
Συμβάσεις της Λομέ			
Πράξεις από πόρους επιχειρηματικών κεφαλαίων:			
ποσά προς εκταμίευση	338.831,00		
ποσά εκταμιευθέντα	<u>1.263.070,00</u>		
	1.601.901,00		
Πράξεις από άλλους πόρους:			
ποσά προς εκταμίευση	4.707,00		
ποσά εκταμιευθέντα	2.941,00		
	7.648,00		
Σύνολο	<u>7.648,00</u>		
Γενικό Σύνολο	2.169.497,00		

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ
Χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2005
(σε χιλιάδες ευρώ)

1. Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα		10.295.980,00
2. Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα		-8.542.980,00
3. Έσοδα συμμετοχών		16.717,00
4. Έσοδα προμηθειών		49.067,00
5. Έξοδα προμηθειών		-8.545,00
6. Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων		1.076,00
7. Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης		13.278,00
8. Γενικά έξοδα διοίκησης		-317.722,00
α. δαπάνες προσωπικού	-253.658,00	
β. λοιπά έξοδα διοίκησης	<u>-64.064,00</u>	
9. Διαφορές προσαρμογής αξίας		-17.100,00
α. αυλών στοιχείων ενεργητικού	-3.558,00	
β. ενσώματων στοιχείων ενεργητικού	<u>-13.542,00</u>	
10. Αναπροσαρμογή αξίας δανείων		-37.000,00
11. Αναπροσαρμογή αξίας πράξεων επιχειρηματικού κεφαλαίου		-22.818,00
12. Μεταφορά για πρόβλεψη εγγυήσεων που έχουν χορηγηθεί		18.924,00
13. Αναπροσαρμογή αξίας μετοχών και άλλων τίτλων μεταβλητής απόδοσης		0,00
14. Υπερβολικές χρεώσεις		0,00
15. Ποσά διατεθέντα στα Κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους		-60.000,00
16. Αποτελέσματα χρήσης		<u>1.388.877,00</u>

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ
Ίδια κεφάλαια στις 31 Δεκεμβρίου 2005
(σε χιλιάδες ευρώ)

Μετοχικό Κεφάλαιο		
αναληθέν	163.653.737,00	
μη απαιτητό	-155.471.050,00	
απαιτητό	8.182.687,00	
μείον απαιτητό κεφάλαιο που δεν έχει ακόμη καταβληθεί	-512.015,00	
καταβληθέν	7.670.672,00	
Αποθεματικά και αποτελέσματα χρήσης		
τακτικό αποθεματικό		
υπόλοιπο στην αρχή της χρήσης	16.365.374,00	
διάθεση αποτελεσμάτων της προηγούμενης χρήσης	0,00	
μεταφορά από συμπληρωματικό αποθεματικό	0,00	
πληρωτέο από κράτη-μέλη	0,00	
υπόλοιπο στο τέλος της χρήσης	16.365.374,00	
μείον καταβληθέντα στα κράτη μέλη	-1.293.960,00	
υπόλοιπο στο τέλος της χρήσης	15.071.414,00	
συμπληρωματικό αποθεματικό		
υπόλοιπο στην αρχή της χρήσης	538.361,00	
διάθεση αποτελεσμάτων της προηγούμενης χρήσης	1.381.017,00	
μεταφορά από κεφάλαια που τοποθετήθηκαν σε πράξεις επιχειρηματικού κεφαλαίου	75.734,00	
μεταφορά σε τακτικό αποθεματικό	0,00	
υπόλοιπο στο τέλος της χρήσης	1.995.112,00	
ειδικό συμπληρωματικό αποθεματικό		
υπόλοιπο στην αρχή της χρήσης	0,00	
διάθεση αποτελεσμάτων της προηγούμενης χρήσης	0,00	
υπόλοιπο στο τέλος της χρήσης	0,00	
Κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους		
υπόλοιπο στην αρχή της χρήσης	915.000,00	
διάθεση αποτελεσμάτων της προηγούμενης χρήσης	60.000,00	
υπόλοιπο στο τέλος της χρήσης	975.000,00	
Πόροι διατεθέντες στο Μηχανισμό Διαρθρωμένης Χρηματοδότησης		
υπόλοιπο στην αρχή της χρήσης	500.000,00	
διάθεση αποτελεσμάτων της προηγούμενης χρήσης	0,00	
υπόλοιπο στο τέλος της χρήσης	500.000,00	
Πόροι διατεθέντες για πράξεις επιχειρηματικού κεφαλαίου		
υπόλοιπο στην αρχή της χρήσης	1.755.067,00	
διάθεση αποτελεσμάτων της προηγούμενης χρήσης	-75.734,00	
μεταφορά από ειδικό συμπληρωματικό αποθεματικό	0,00	
υπόλοιπο στο τέλος της χρήσης	1.679.333,00	
Αποτελέσματα χρήσης	1.388.877,00	
Αποθεματικά και αποτελέσματα χρήσης	21.609.736,00	
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	29.280.408,00	

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2005

(σε χιλιάδες ευρώ)

A.Ταμειακές ροές από επιχειρηματικές δραστηριότητες:	
Αποτελέσματα χρήσης	1.388.877,00
Προσαρμογές:	
Ποσά διατεθέντα στα Κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους	60.000,00
Διαφορές προσαρμογής αξίας άυλων και ενσώματων στοιχείων ενεργητικού	17.100,00
Διαφορές προσαρμογής αξίας μετοχών και άλλων αξιολογικών μεταβλητής απόδοσης	0,00
Διαφορές προσαρμογής αξίας για πράξεις επιχειρηματικού κεφαλαίου	22.818,00
Μεταβολή δεδουλευμένων τόκων και προμηθειών πληρωτέων και προεισπραχθέντων τόκων	196.060,00
Μεταβολή δεδουλευμένων τόκων και προμηθειών εισπρακτέων	-7.837,00
Απόσβεση διαφοράς υπό το άρτιο του επενδυτικού χαρτοφυλακίου	19.406,00
Αποτελέσματα που προκύπτουν από επιχειρηματικές δραστηριότητες:	1.696.424,00
Καθαρές εκταμιεύσεις δανείων	-38.532.747,00
Αποπληρωμές χορηγηθέντων δανείων	22.997.158,00
Επίδραση των μεταβολών των συναλλαγματικών ισοτιμιών στα δάνεια	-6.636.861,00
Μεταβολή των χαρτοφυλακίων διαθεσίμων	-1.656.631,00
Μεταβολή των πράξεων επιχειρηματικού κεφαλαίου	-132.421,00
Ειδικές προβλέψεις δανείων	37.000,00
Μεταβολή στην αξία μετοχών και άλλων αξιολογικών μεταβλητής απόδοσης	-1.268,00
Μεταβολή των πιλοποιημένων δανείων	-865.105,00
Μεταβολή άλλων παγίων στοιχείων	-96.787,00
Καθαρές ταμειακές ροές που προκύπτουν από επιχειρηματικές δραστηριότητες	-23.191.238,00
B.Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες:	
Μετοχές της ETAA ολοσχερώς εξοφλημένες	-8.437,00
Πώληση μετοχών του ETAE	-17.325,00
Πώληση μετοχών	292.587,00
Αγορά τίτλων	-314.549,00
Μεταβολή των ενσώματων στοιχείων ενεργητικού	-55.095,00
Μεταβολή των άυλων στοιχείων ενεργητικού	-3.135,00
Καθαρές ταμειακές ροές που προκύπτουν από επενδυτικές δραστηριότητες	-105.954,00
Γ.Ταμειακές ροές από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες:	
Έκδοση ομολογιακών δανείων	52.627.352,00
Αποπληρωμές ληφθέντων δανείων	-32.061.496,00
Επίδραση των μεταβολών των συναλλαγματικών ισοτιμιών επί των δανείων και ανταλλαγών	7.796.711,00
Μεταβολή των απαιτήσεων από πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	-1.844.093,00
Πληρωμές από τα κράτη μέλη	297.637,00
Καθαρή μεταβολή των εμπορικών χρεογράφων (commercial paper)	2.734.713,00
Καθαρή μεταβολή των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα	5.420,00
Λοιπές μεταβολές στοιχείων του παθητικού	355.634,00
Καθαρές ταμειακές ροές που προκύπτουν από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες	29.911.878,00
Συνολτική κατάσταση ταμειακών ροών	
Ταμειακά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα στην αρχή της χρήσης	23.131.014,00
Καθαρές ταμειακές ροές που προκύπτουν:	
1. από επιχειρηματικές δραστηριότητες	-23.191.238,00
2. από επενδυτικές δραστηριότητες	-105.954,00
3. από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες	29.911.878,00
Ταμειακά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα στο τέλος της χρήσης	29.745.700,00
Ανάλυση διαθεσίμων (πλην επενδυτικού χαρτοφυλακίου και χαρτοφυλακίου αντιστάθμισης κινδύνων)	
Ταμεία, διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες και σε ταχυδρομικά ταμειοτήρια	13.168,00
Αξίογραφα με προθεσμία λήξης μέχρι τρεις μήνες από την έκδοσή τους	6.031.718,00
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων:	
λογαριασμοί όψεως	260.538,00
λογαριασμοί καταθέσεων προθεσμίας	23.440.276,00
	29.745.700,00

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΤΑΕ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ 2005

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2005
(σε ευρώ)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	31.12.2005
Κυκλοφορούν ενεργητικό	
Ταμεία και διαθέσιμα σε τράπεζες	
Τρεχούμενοι λογαριασμοί	24.662.133,00
Προθεσμιακές καταθέσεις	<u>48.500.000,00</u>
	73.162.133,00
Πάγιο ενεργητικό	
Ομολογίες και άλλοι τίτλοι σταθερής απόδοσης που έχουν χαρακτήρα πάγιων στοιχείων ενεργητικού	477.804.919,00
Επενδύσεις σε εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετεχόν	89.766.315,00
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	1.217.367,00
Ενσώματα και άλλα πάγια στοιχεία ενεργητικού	4.520.456,00
Άλλα πάγια στοιχεία ενεργητικού	<u>10.374.032,00</u>
	583.683.089,00
Προπληρωθέντα έξοδα και έσοδα εισπρακτέα	<u>18.070.406,00</u>
Σύνολο ενεργητικού	674.915.628,00
ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Πιστωτές	1.274.379,00
Προεισπραχθέντα έσοδα και πληρωτέα έξοδα	15.011.299,00
Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη	
Πρόβλεψη για εγγυήσεις	29.953.934,00
Πρόβλεψη για τις συντάξεις προσωπικού	6.551.001,00
Άλλες προβλέψεις	<u>3.557.349,00</u>
	40.062.284,00
Κεφάλαιο	
Αναληφθέν	2.000.000.000,00
Μη απαιτητό	<u>-1.600.000.000,00</u>
	400.000.000,00
Διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	12.770.142,00
Τακτικό αποθεματικό	67.755.278,00
Αποτελέσματα εκ μεταφοράς	95.181.382,00
Αποτελέσματα χρήσης	<u>42.860.864,00</u>
Σύνολο παθητικού	674.915.628,00
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΚΤΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	
Εγγυήσεις για δάνεια χορηγηθέντα από τρίτους	
Αναληφθείσες	2.955.820.269,00
Μη αναληφθείσες	<u>101.250.177,00</u>
	3.057.070.446,00
Ανειλημμένες υποχρεώσεις για πράξεις επιχειρηματικού κεφαλαίου	103.027.172,00
Στοιχεία ενεργητικού φυλασσόμενα για λογαριασμό τρίτων	330.445.113,00
Καταπιστευματικές πράξεις	<u>8.802.309.137,00</u>
	12.292.851.868,00
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	
Χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2005 (σε ευρώ)	
Καθαροί τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	22.597.900,00
Έσοδα από τίτλους	
Έσοδα από επενδύσεις σε εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών	1.893.192,00
Έσοδα προμηθειών	35.507.169,00
Καθαρά αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων	1.553.038,00
Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	2.165.391,00
Γενικά έξοδα διοίκησης:	
Δαπάνες προσωπικού:	
μισθοί και ημερομίσθια	-10.533.004,00
έξοδα κοινωνικής ασφάλισης	
εκ των οποίων: 647.533,00 ευρώ αφορούν τις συντάξεις	<u>-1.232.734,00</u>
	-11.765.738,00
Λοιπά έξοδα διοίκησης	<u>-4.758.224,00</u>
	-16.523.962,00
Διαφορές προσαρμογής αξίας των ενσώματων και άυλων στοιχείων ενεργητικού	-937.025,00
Διαφορές προσαρμογής αξίας των επενδύσεων σε εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών	269.899,00
Μεταφορά σε/από την πρόβλεψη για εγγυήσεις	-3.664.738,00
Μεταφορά στην πρόβλεψη για τις συντάξεις προσωπικού	-
Έκτακτα αποτελέσματα	-
Αποτελέσματα χρήσης	42.860.864,00

ΠΗΓΕΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Τίτλος : «ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ»
Συγγραφέας: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α. ΣΤΕΦΑΝΟΥ
Εκδόσεις : ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ 1999

Τίτλος : «ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ»
Συγγραφέας: ΔΟΝΑΤΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ
Εκδόσεις : ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ 1999

Τίτλος : «ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ – ΔΙΚΑΙΟ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ»
Συγγραφέας: ΔΟΝΑΤΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ
Εκδόσεις : ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ 1999

ΕΚΘΕΣΕΙΣ – ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ:

EIB GROUP' S 2005 ANNUAL REPORT
(THE EUROPEAN INVESTMENT BANK GROUP)

EIB 2005 CORPORATE RESPONSIBILITY REPORT
(EUROPEAN INVESTMENT BANK)

EIB GROUP' S ACTIVITY IN 2005
(THE INFORMATION MAGAZINE OF THE EUROPEAN INVESTMENT
BANK GROUP)

EUROPEAN INVESTMENT BANK LOANS IN TURKEY (2005)
(EUROPEAN INVESTMENT BANK)

EIB' S 2005 ANNUAL MEETING – GOVERNORS ENDORSE NEW
STRATEGIC ORIENTATIONS

(THE INFORMATION MAGAZINE OF THE EUROPEAN INVESTMENT
BANK GROUP)

TERTIARY EDUCATION IN POLAND

(EUROPEAN INVESTMENT BANK – THE WORLD BANK, 2004)

EIB GROUP' S ACTIVITY IN 2004

(THE INFORMATION MAGAZINE OF THE EUROPEAN INVESTMENT
BANK GROUP)

EUROPEAN INVESTMENT BANK LOANS IN GREECE (2004)

(EUROPEAN INVESTMENT BANK)

GUIDE TO PROCUREMENT (2004)

(EUROPEAN INVESTMENT BANK)

EIB GROUP' S 2004 ANNUAL REPORT

(THE EUROPEAN INVESTMENT BANK GROUP)

EIB GROUP' S 2003 ANNUAL REPORT

(THE EUROPEAN INVESTMENT BANK GROUP)

EIB GROUP' S 2002 ANNUAL REPORT

(THE EUROPEAN INVESTMENT BANK GROUP)

EIB GROUP' S 2001 ANNUAL REPORT

(THE EUROPEAN INVESTMENT BANK GROUP)

EIB GROUP' S 2000 ANNUAL REPORT

(THE EUROPEAN INVESTMENT BANK GROUP)

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

www.eib.org. (European Investment Bank)

www.eif.org. (European Investment Fund)

www.oecd.org (Organization for Economic Cooperation and Development)

(www.worldbank.org) (The World Bank)

www.ebrd.org (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης)

www.europa.eu/index_el.htm

www.europa.eu/abc/treaties/index_el.htm